

OBSAH

Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

1. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2018 (V) 3
(18/03, 18/07, 18/08, 18/24, 18/28, 18/29, 18/36)

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

- 17/21 Správa daně z příjmů právnických osob 7
- 17/22 Realizace projektů v oblasti informačních a komunikačních technologií u Ministerstva práce a sociálních věcí 29
- 18/04 Peněžní prostředky určené na podporu zlepšování kvality ovzduší 57
- 18/06 Podpora rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace poskytovaná z operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost* 89
- 18/09 Peněžní prostředky určené na podporu sociálních služeb 109
- 18/10 Majetek státu, s nímž má právo hospodařit státní podnik Vojenské lesy a statky ČR 141
- 18/11 Peněžní prostředky státu určené na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví 159
- 18/12 Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané veřejné archivy v resortu Ministerstva vnitra 185
- 18/13 Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo zdravotnictví* za rok 2017, účetní závěrka Ministerstva zdravotnictví za rok 2017 a údaje předkládané Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017 203

Část A

Plán kontrolní činnosti

1. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2018 (V)

Číslo kontrolní akce: 18/03

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky poskytované nestátním neziskovým organizacím

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 02/2019
(původní údaj: 11/2018)

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/I/2019 na svém I. jednání 21. 1. 2019.

Číslo kontrolní akce: 18/08

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynakládané na podpory v sektoru živočišné výroby

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 03/2019
(původní údaj: 12/2018)

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/I/2019 na svém I. jednání 21. 1. 2019.

Číslo kontrolní akce: 18/24

Předmět kontroly:

Podpora veřejné městské a regionální dopravy financovaná v rámci
Integrovaného regionálního operačního programu

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *doplňuje se:*

Plzeňský kraj, Plzeň;
statutární město Brno;
statutární město Pardubice;
statutární město Olomouc;
statutární město Plzeň;
statutární město Ústí nad Labem;
město Kolín;
město Mohelnice;
ČSAD STTRANS a.s., Strakonice;
Dopravní podnik města Brna, a.s.;
Dopravní podnik města České Budějovice, a.s.;
Dopravní podnik města Děčína, a.s.;
Dopravní podnik města Hradce Králové, a.s.;
Dopravní podnik měst Chomutova a Jirkova a.s., Chomutov;
Dopravní podnik města Olomouce, a.s.;
Dopravní podnik Ostrava a.s.;
Plzeňské městské dopravní podniky, a.s.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/I/2019 na svém I. jednání 21. 1. 2019.

Číslo kontrolní akce: 18/28

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené na realizaci opatření operačního programu
Zaměstnanost 2014–2020 ke zvýšení zaměstnanosti a adaptability pracovní síly

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *vybraní příjemci peněžních prostředků – upřesňuje se:*

Ústecký kraj, Ústí nad Labem.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/I/2019 na svém I. jednání 21. 1. 2019.

Číslo kontrolní akce: 18/29

Předmět kontroly:

Podpora konkurenceschopnosti prostřednictvím projektů na podporu ICT,
které jsou financovány z prostředků operačních programů *Podnikání a inovace*
a *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*

Změna v položce:

Cíle kontroly:

Provéřit efektivnost poskytování podpory a naplňování cílů v oblasti ICT u operačních
programů *Podnikání a inovace* a *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*

*(původní znění: Provéřit, zda vybrané projekty na podporu ICT realizované v rámci operačních
programů Podnikání a inovace a Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost přispěly
k efektivnímu naplňování cílů těchto operačních programů, tj. zejména ke zvýšení
konkurenceschopnosti podniků z ČR)*

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/II/2019 na svém II. jednání 4. 2. 2019.

Číslo kontrolní akce: 18/07

Předmět kontroly:

Informační podpora agendy daňového řízení

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 03/2019
(původní údaj: 01/2019)

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/III/2019 na svém III. jednání 25. 2. 2019.

Číslo kontrolní akce: 18/36

Předmět kontroly:

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit příspěvkové organizace Národní knihovna České republiky a Moravská zemská knihovna v Brně

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

- *doplňuje se:*

Ministerstvo kultury.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/III/2019 na svém III. jednání 25. 2. 2019.

Část B**Kontrolní závěry z kontrolních akcí****Kontrolní závěr z kontrolní akce****17/21****Správa daně z příjmů právnických osob**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2017 pod číslem 17/21. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Josef Kubíček.

Cílem kontroly NKÚ bylo posoudit nastavení systému daně z příjmů právnických osob a postup orgánů Finanční správy České republiky při správě daně z příjmů právnických osob.

Kontrolované osoby:

- ✓ Ministerstvo financí, Praha (dále také „MF“);
- ✓ Generální finanční ředitelství, Praha (dále také „GFŘ“); Specializovaný finanční úřad, Praha (dále také „SFÚ“); Finanční úřad (dále také „FÚ“) pro Středočeský kraj, Praha; Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj, Ostrava; Finanční úřad pro Plzeňský kraj, Plzeň; Finanční úřad pro Královéhradecký kraj, Hradec Králové.

Kontrola byla u kontrolovaných osob prováděna v období od září 2017 do června 2018.

Kontrolováno bylo období let 2013–2016 a v případě věcných souvislostí i období předcházející a navazující.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podaly MF, GFŘ, SFÚ, FÚ pro Středočeský kraj, FÚ pro Plzeňský kraj a FÚ pro Královéhradecký kraj, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. O odvoláních proti rozhodnutím o námítkách podaných MF, GFŘ, SFÚ a FÚ pro Středočeský kraj rozhodlo Kolegium NKÚ usneseními.

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 10. prosince 2018, **schválilo** usnesením č. 5/XVI/2018 **kontrolní závěr** v tomto znění:

KLÍČOVÁ FAKTA

Správa daně z příjmů právnických osob v roce 2016

165 mld. Kč

Inkaso

7,8 mld. Kč

Nedoplatky

493 342

Počet daňových
příznání

1 009

Počet úředních osob
spravujících daň

VÝZNAMNOST DPPO VE VZTAHU
K OSTATNÍM PŘÍJMŮM
VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ

**3. nejvyšší inkaso
po DPH a pojistném
na sociální zabezpečení**

2/3 POPLATNÍKŮ DPPO MAJÍ
NULOVOU DAŇOVOU
POVINNOST

Jednalo se o cca 327 tis.
daňových příznání, tj. 66,4 %

EFEKTIVNOST DPPO VE VZTAHU
K VÝDAJŮM NA JEJÍ SPRÁVU

**Příjmy na 1 Kč výdajů
činily 243,4 Kč**

Informace o spojených osobách v roce 2016

PODÍL SPOJENÝCH OSOB
V DAŇOVÝCH RÁJÍCH JE

13 %

(tj. 7 629 osob)

CELKEM **60 189**
SPOJENÝCH OSOB

(1 SPOJENÁ OSOBA = 1 PŘÍLOHA K POLOŽCE 12)

52 560

SPOJENÝCH OSOB
MIMO DAŇOVÉ RÁJE

Korunové dluhopisy k 31. 12. 2017

1 526

Počet potenciálních emitentů
korunových dluhopisů

416

Počet zahájených
daňových kontrol

64

Počet ukončených
daňových kontrol

min. **15**

Počet případů
s prekluzí

- 1) Spojenou osobou se rozumí osoba propojená kapitálově nebo personálně dle ustanovení § 23 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.
- 2) Daňovým rájem se rozumí země s preferenčním daňovým režimem, kde jsou pro poplatníky výhodnější podmínky zdanění dle výběru FS ČR.
- 3) Přílohou k položce 12 se rozumí tiskopis, který se přikládá k daňovému přiznání k dani z příjmů právnických osob (kapitola II. Informace o kontrolované oblasti).
- 4) Prekluzí se rozumí marné uplynutí lhůty pro stanovení daně dle ustanovení § 148 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu nastavení systému daně z příjmů právnických osob (dále také „DPPO“), zejména prověřoval, zda v kontrolovaném období (2013–2016) postupovaly orgány Finanční správy České republiky (dále také „FS ČR“) při správě této daně v souladu s právními předpisy. V kontrolovaném období dosáhlo inkaso daně celkem 565 mld. Kč, jedná se tak o významný příjem veřejných rozpočtů.

Jako riziková oblast při správě daně byla v kontrolovaném období identifikována oblast převodních cen, resp. učiněné transakce mezi personálně či kapitálově propojenými osobami. V EU není daň z příjmů právnických osob harmonizována, což umožňuje poplatníkům provádět nežádoucí optimalizaci prostřednictvím spojených osob v zahraničí nebo tzv. daňových rájů. V oblasti správy DPPO by tak mělo na evropské úrovni postupně docházet k zavádění nových opatření směřujících proti využívání mezer mezi daňovými systémy členských států a zemí mimo EU a k zajištění ochrany proti vyhýbání se daňovým povinnostem. Zákon o daních z příjmů neobsahuje žádné specifické ustanovení ohledně dokumentace pro účely stanovení obvyklých cen mezi spojenými osobami, od roku 2014 jsou poplatníci pouze povinni přiložit k daňovému přiznání přehled transakcí s těmito osobami včetně vyčíslení těchto transakcí.

NKÚ zjistil:

A) Opatření v rámci boje proti daňovým únikům u DPPO v mezinárodním kontextu

1. EU přijala několik směrnic týkajících se mezinárodní výměny informací a stanovujících pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem. ČR z důvodu dlouhého legislativního procesu implementovala směrnice EU upravující nástroje pro odhalování nelegální daňové optimalizace do národní právní úpravy s několikaměsíčním zpožděním, poté se do mezinárodní výměny informací o rizikových transakcích úspěšně zapojila. GFR sledovalo dopady výměny informací z pohledu doměřené daně a snížení daňové ztráty, přičemž v kontrolovaném období let 2013–2016 byla doměřena daň ve výši 102,6 mil. Kč za přímé daně. GFR nedokázalo samostatně vyčíslit dopady ve vztahu k DPPO.
2. Jednou z možností odhadu míry daňových úniků je sledování daňové mezery. MF pro rok 2012 vyčíslilo daňovou mezeru u DPPO ve dvou variantách, které se lišily podle použité metody výpočtu, přičemž první odhad úniků činil 8,3 mld. Kč a druhý 15 mld. Kč. MF odhad daňové mezery u DPPO za kontrolované období let 2013–2016 neprovádělo.

B) Postup FS ČR při správě DPPO

1. FS ČR ukončila v letech 2013–2016 celkem 9 012 daňových kontrol, ve kterých došlo ke změně daňové povinnosti nebo snížení daňové ztráty vykázané v přiznáních k DPPO. Fiskální dopad ukončených daňových řízení po uplatnění řádných a mimořádných

opravných prostředků FS ČR souhrnně nesledovala a zveřejňovala informace o výsledcích své kontrolní činnosti, které byly z hlediska dopadu na státní rozpočet nadhodnoceny. Rozdíl mezi zveřejňovanými statistickými údaji o daňových kontrolách a doměřenou daní evidovanou na účtech daňových poplatníků činil 1,5 mld. Kč. Důvodem tohoto rozdílu může být kromě snížení nebo zrušení předpisu daně z důvodu využití opravných prostředků také zaúčtování v rozdílném období (zejména při ukončení kontroly a zaúčtování doměřené daně na přelomu kalendářního roku).

2. Efektivnost kontrolní činnosti z pohledu příjmů negativně ovlivňovala rozhodnutí správců daně, která byla v rámci uplatnění opravných prostředků zrušena, neboť v důsledku toho docházelo ke snížení doměřené daně. Za období let 2013–2016 došlo ke vzniku vratitelných přeplatků poplatníkům za chybně doměřenou daň ve výši 180 mil. Kč. Úroky z těchto vratitelných přeplatků činily cca 61 mil. Kč, které zatížily státní rozpočet.
3. Od roku 2014 jsou poplatníci povinni přiložit k daňovému přiznání přehled transakcí se spojenými osobami včetně jejich vyčíslení. Přes velký význam těchto údajů MF zavedlo pro jejich zjišťování pouze přílohu (tiskopis) k daňovému přiznání. GŘ ani MF nedoložily, že by se při zavádění tohoto tiskopisu zabývaly otázkou, zda jsou požadované údaje nezbytné pro správu daně. Tuto podmínku je nutné pro zavedení tiskopisu splnit, v opačném případě je nutné požadovat údaje pouze na základě zákona.
4. Rizikové analýzy, které orgány FS ČR prováděly z údajů obsažených v příloze k daňovému přiznání, představovaly přiřazení jednotlivých údajů z těchto příloh k rizikovým faktorům. Využití údajů pro cílenější výběr poplatníků ke kontrole převodních cen u transakcí mezi spojenými osobami bylo negativně ovlivněno chybovostí v řádu tisíců Kč. Přílohy obsahovaly v průběhu let 2014–2016 nejméně 2 140 transakcí.
5. FS ČR se kontrolou zdanění korunových dluhopisů emitovaných v roce 2012 začala zabývat až v roce 2017, a to na základě informací z médií, od veřejnosti nebo informací, které vyplývaly z jednání rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. V letech 2013–2016 FS ČR nedetekovala oblast zneužití zákona při zdaňování korunových dluhopisů jako rizikovou. NKÚ konstatuje, že FS ČR nereagovala na riziko zneužití institutu korunových dluhopisů u všech emitentů včas. Minimálně u 15 poplatníků došlo k uplynutí tříleté prekluzivní lhůty pro stanovení daně. Uplatnění finančních nákladů z vydaných dluhopisů za rok 2013 minimálně ve výši 46,3 mil. Kč nemohlo být kontrolováno.

C) Vnitřní kontrolní systém MF a FS ČR

1. Dohlídková činnost MF a GŘ byla prováděna v minimální míře. MF neprovedlo v kontrolovaném období u FS ČR žádnou dohlídku se zaměřením na postup při správě DPPO a GŘ neprovedlo žádnou komplexní dohlídku u 10 ze 14 FÚ. Kritéria, která GŘ nastavilo pro výběr FÚ k prověření, nevycházela z rizikových analýz, na základě kterých

by mohly být cíleně identifikovány FÚ s nedostatky při správě DPPO. Výběr probíhal především s přihlédnutím k periodicitě a časovému intervalu předchozí dohlídky, popř. jejímu výsledku. Absence dohlídkové činnosti neumožňuje odhalit případné nedostatky při správě DPPO ani nastavit případná opatření, která by činnost správců daně zlepšila.

II. Informace o kontrolované oblasti

1. Daň z příjmů právnických osob

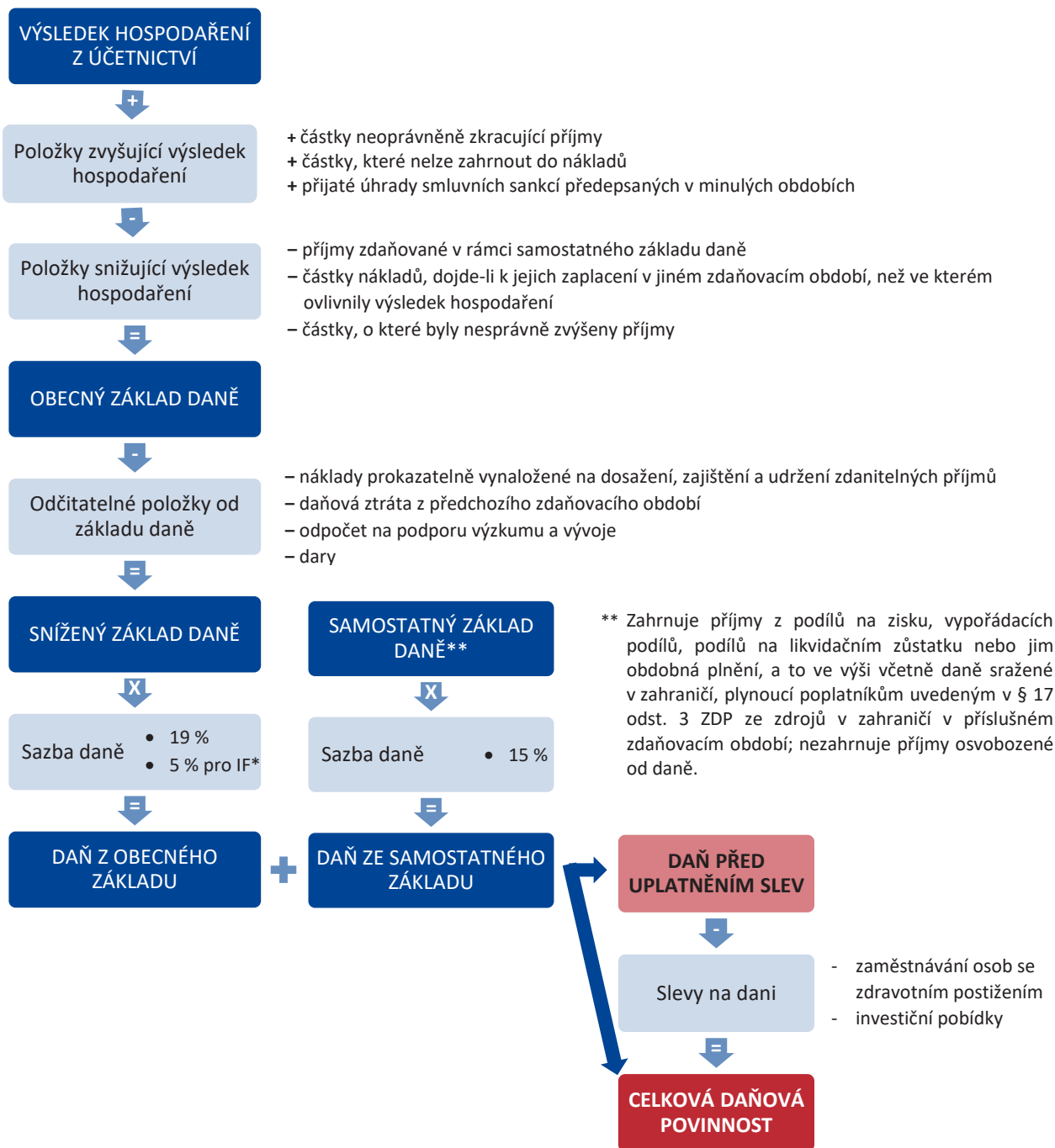
Daň z příjmů právnických osob je daní přímou, upravenou společně s daní z příjmů fyzických osob zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále také „ZDP“). DPPO je daní sdílenou dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), který stanovuje poměr rozdělení výnosu daně mezi státní rozpočet a rozpočty územní.

Ministerstvo financí, ústřední orgán státní správy, má ve své působnosti dle ustanovení § 4 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, mj. daně, tedy taktéž DPPO. MF zkoumá společenskou problematiku v okruhu své působnosti, analyzuje dosahované výsledky, připravuje návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se DPPO.

Podle zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, s účinností k 1. 1. 2013, došlo k reorganizaci daňové správy. Vznikla nová soustava orgánů pro výkon správy daní, kterou tvoří **GFŘ, Odvolací finanční ředitelství, FÚ** (dříve finanční ředitelství) a jejich územní pracoviště (dříve finanční úřady). GFŘ má celostátní místní působnost. Vykonává působnost správního orgánu nejbližší nadřízeného Odvolacímu finančnímu ředitelství, provádí řízení o správních deliktech, vykonává působnost ústředního kontaktního orgánu při provádění mezinárodní spolupráce při správě daní a vede centrální evidenci a registry nezbytné pro výkon působnosti orgánů finanční správy. Dále se GFŘ podílí na přípravě návrhů právních předpisů, zabezpečování analytických a koncepčních úkolů, zajišťování úkolů souvisejících se sjednáváním mezinárodních smluv, s rozvojem mezistátních styků a mezinárodní spolupráce, jakož i úkolů, které vyplývají pro Českou republiku z mezinárodních smluv a z členství v mezinárodních organizacích.

Finanční úřady mají podle ustanovení § 10 zákona č. 456/2011 Sb. ve své působnosti zejména správu daní, řízení o správních deliktech, převádění výnosů daní, které vybírají a vymáhají a které nejsou příjmem státního rozpočtu, vedení evidenci a registrů nezbytných pro výkon působnosti orgánů finanční správy a výběr a vymáhání peněžitých plnění, která uložily orgány finanční správy. Celkem 14 FÚ vykonává působnost na území vyššího územního samosprávného celku. Sídla jednotlivých úřadů se nacházejí v krajských městech a v hlavním městě Praze. Nedílnou součástí FÚ jsou jejich územní pracoviště, která byla zřízena na všech místech, kde měly v roce 2012 sídlo zanikající FÚ. S účinností od 1. 1. 2012 byl zákonem č. 199/2010 Sb. zřízen Specializovaný finanční úřad, který je věcně příslušný pro daňové subjekty s ročním obratem vyšším než 2 mld. Kč.

Schéma č. 1 – Schéma konstrukce daně z příjmů právnických osob

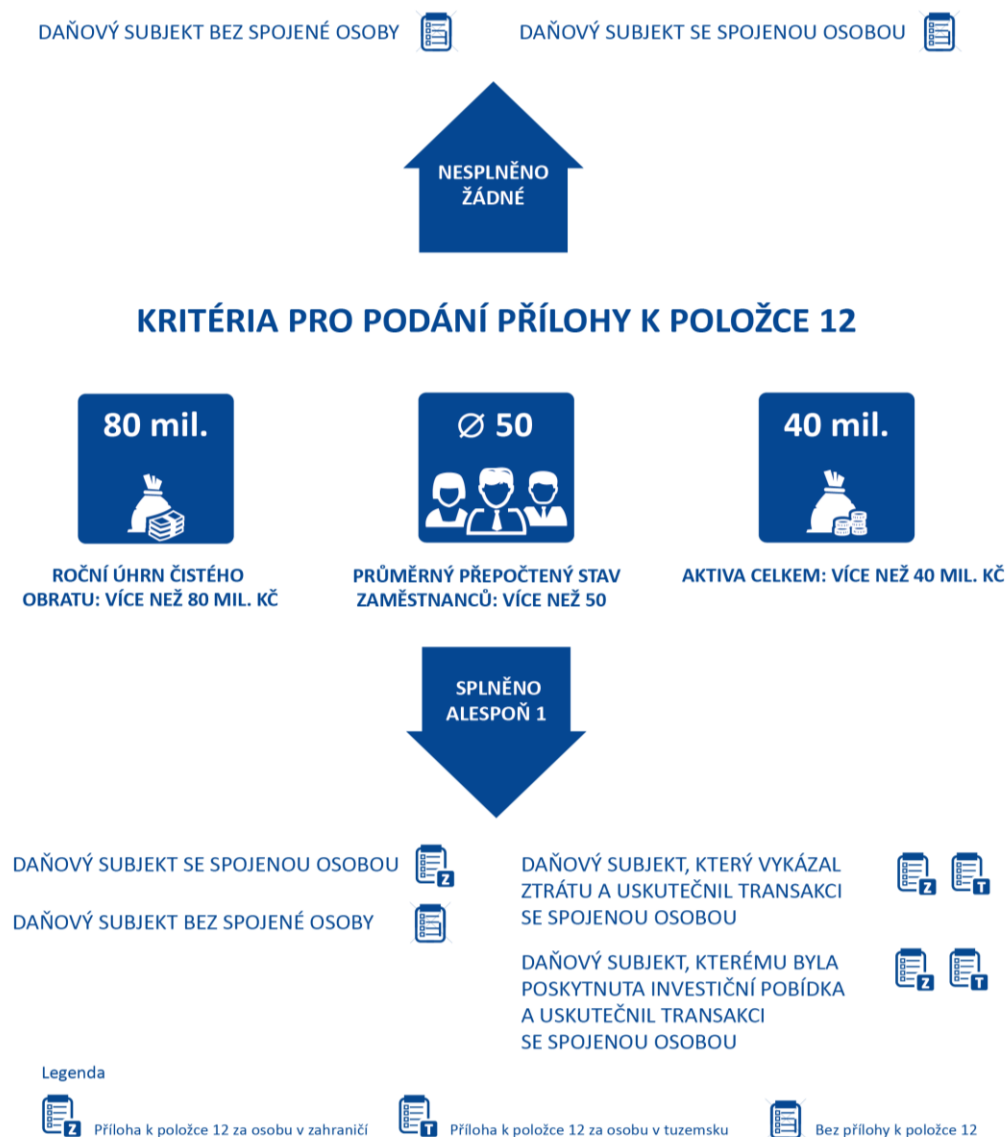
Zdroj: ZDP, vlastní zpracování NKÚ.
* IF – investiční fondy.

2. Samostatná příloha k položce 12 I. oddílu – přehled transakcí se spojenými osobami

Součástí daňového přiznání k DPPO je od zdaňovacího období roku 2014 i povinná příloha k položce 12 („samostatná příloha k položce 12 I. oddílu – přehled transakcí se spojenými osobami“), tato příloha uvádí soupis transakcí uskutečněných se spojenými osobami. V položce 12 daňového přiznání k DPPO poplatník označuje písmeny T (tuzemská), Z (zahraniční), A (tuzemská a zahraniční) a N (bez spojené osoby), zda má spojenou osobu, se kterou prováděl transakce. Pokud splňuje podmínky (viz schéma č. 2), je povinen podat přílohu k této položce.

Příloha k položce 12 dle FS ČR slouží ke zjištění podrobných informací o uskutečněných transakcích se spojenými osobami, které mají být využity v rámci analýzy rizik při výběru subjektů pro cílenější daňovou kontrolu převodních cen.

Schéma č. 2 – Podmínky pro vyplnění přílohy k položce 12 I. oddílu – přehled transakcí se spojenými osobami

Zdroj: tiskopis DAP k DPPO – samostatná příloha k položce 12 I. oddílu – přehled transakcí se spojenými osobami.

3. Korunové dluhopisy

Dle legislativní úpravy účinné do konce roku 2012 mohla právnická i fyzická osoba emitovat dluhopisy bez nutnosti schvalování emisních podmínek Českou národní bankou¹, úroky z dluhopisů byly považovány za příjmy a zdaňovaly se srážkovou daní ve výši 15 %. Základ daně se stanovil samostatně za jednotlivé cenné papíry, a to i v případě držby cenných papírů stejného druhu od jednoho emitenta, zaokrouhloval se na celé koruny dolů a daň z příjmu vybíraná zvláštní sazbou se zaokrouhlovala na celé koruny dolů. Z výnosů z dluhopisů ve výši 1 Kč tak po zaokrouhlení byla nulová daň.

Novela ZDP, zákon č. 192/2012 Sb.², ze dne 25. 4. 2012, účinná od 1. 1. 2013, změnila způsob zaokrouhlování tak, že se základ daně a sražená daň nezaokrouhluje samostatně, ale zaokrouhluje se až celková částka daně ze všech dluhopisů vlastněných poplatníkem na celé koruny dolů. Tato úprava se ale netýkala dluhopisů vydaných před datem účinnosti³ této novely.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akcí č. 17/21 bylo posuzováno, zda je systém DPPO nastaven tak, aby umožňoval efektivní správu této daně a minimalizoval daňové úniky.

NKÚ především prověřil:

- a) zda MF a FS ČR reagují na opatření schválená EU proti vyhýbání se daňovým povinnostem právnických osob;
- b) zda GFŘ a FÚ postupují při správě DPPO v souladu s právní úpravou;
- c) zda je na MF a GFŘ řádně nastaven vnitřní kontrolní systém tak, aby detekoval případná rizika při správě DPPO.

Systém DPPO je soubor legislativních, organizačních, technických a personálních nastavení stanovených pro výběr a správu daně a představuje především konstrukci daně, která je tvořena zejména předmětem zdanění, subjekty, způsobem stanovení a zabezpečení úhrady daně. Konstrukce daně je upravena v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, a postup při správě daně je zakotven v zákoně č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále také „DŘ“).

Efektivní správou DPPO se pro účely kontroly správy této daně rozumí takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů při správě daně dle ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, tj. správné zjištění, stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady, a to ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na správu daně. V rámci vyhodnocení efektivnosti správy daně jde především o zachycení negativních vlivů na správu této daně, které tuto efektivnost snižují.

---

¹ Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech.

² Zákon č. 192/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

³ Dle bodu 2 čl. IV zákona č. 192/2012 Sb.

Kontrola se zaměřila na ověření systému, proto je celkovým **kontrolovaným objemem** za období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2016 hodnota inkasa DPPO 565 356 890 395 Kč.

U MF byla kontrola zaměřena na implementaci unijního práva do právního řádu ČR v oblasti DPPO, činnost v souvislosti s daňovými úniky u DPPO, systém vnitřní kontroly v oblasti DPPO, náhrady škody na základě nesprávného rozhodnutí nebo nesprávného postupu správce daně v oblasti DPPO a komparaci DPPO v mezinárodním kontextu.

U GFŘ byla kontrola zaměřena na statistické údaje a vyhodnocení vazby vývoje hospodářského výsledku, odčitatelných položek a slev na dani na DPPO, podání daňového přiznání k DPPO (dále také „DAP k DPPO“) a dodatečného daňového přiznání k DPPO, vyhledávací činnost, analýzu rizik, mezinárodní výměnu informací, kontrolní činnost, vymáhací činnost, vnitřní kontrolu GFŘ, IT nástroje pro správu DPPO, právní předpisy.

U FÚ byla kontrola zaměřena na ověření postupu FÚ při správě daně zejména na vzorku spisů. Konkrétně byla kontrola zaměřena na stejné oblasti jako u GFŘ.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A) Opatření v rámci boje proti daňovým únikům u DPPO v mezinárodním kontextu

1. Mezinárodní aktivity v rámci DPPO

Na mezinárodní úrovni byla aktivní v kontrolovaném období zejména Evropská unie (dále také „EU“) a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. V rámci EU bylo vypracováno pět směrnic, které se týkaly především výměny informací právě pro účely ověřování skutečností rozhodných pro správné zjištění a stanovení daně. Tři přijaté směrnice ČR do národní úpravy implementovala s několikaměsíčním zpožděním oproti lhůtám stanoveným ze strany EK (v případě směrnice DAC 5 se jednalo až o šestiměsíční zpoždění). Z důvodu pozdní implementace došla řízení ze strany EK vůči ČR do fáze formálního upozornění, nedošlo však k žádné finanční ani jiné sankci ze strany EK.

Z pohledu systémových změn v rámci DPPO však na evropské úrovni představuje pokrok směrnice Rady (EU) 2016/1164 (schválená v červnu 2016), kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu, jedná se o směrnici ATAD – Anti Tax Avoidance Directive (tzn. opatření proti agresivnímu daňovému plánování). Novela zákona o daních z příjmů, navrhovaná v souladu s předmětnou směrnicí, byla dne 13. 6. 2018 schválena vládou a má zavést klíčové změny týkající se např. zdanění při přemístění majetku bez změny vlastnictví a především pak zdanění ovládané zahraniční společnosti při naplnění stanovených podmínek (např. nevykonává podstatnou hospodářskou činnost). V současné době je návrh novely předložen v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.

V souvislosti se zaváděním výše uvedených opatření prověřoval NKÚ mezinárodní výměnu informací, která se v rámci EU unifikovala. V oblasti mezinárodní výměny informací zaslala

FS ČR v kontrolovaném období 753 žádostí o informace a spontánních informací. V případě žádosti o informace žádá tuzemský správce daně o informace správce daně v jiném členském státě, kde je místně příslušný daňový subjekt, o němž chce získat informace, které jsou potřebné pro správu daní a prověření, že byla daň stanovena správně. V případě spontánní výměny informací zasílá správce daně tyto informace, aniž by byl žádán, neboť má podezření, že daň nebude odvedena v jiném členském státu ve správné výši.

Ze zahraničí pak FS ČR obdržela 1 005 žádostí a spontánních informací. GFŘ sledovalo dopady výměny informací z pohledu doměřené daně a snížení daňové ztráty, přičemž v kontrolovaném období byla doměřena daň ve výši 102,6 mil. Kč za přímé daně. GFŘ nedokázalo v rámci kontrolovaného období vyčíslit dopady pouze ve vztahu k DPPO, ale společně s daní z příjmů fyzických osob.

Ke změně ve vykazování (možnost rozdělení na DPPO a DPFO) došlo se zavedením nového modulu v rámci informačního systému FS ČR v roce 2016. Tento modul mj. umožňuje generovat statistické přehledy pro účely vyhodnocování účinnosti mezinárodní výměny informací.

Zásadní změny v oblasti mezinárodního zdaňování právnických osob nastanou v následujícím období. V kontrolovaném období docházelo zejména k dílčím změnám, které měly dopad na unifikaci pravidel v rámci mezinárodní výměny informací. Tyto změny však žádný zásadní fiskální efekt nepřinesly (v kontrolovaném období byla doměřena daň ve výši 102,6 mil. Kč), neboť se jedná o podpůrné nástroje pro odhalování nelegální daňové optimalizace právnických osob. Pozitivně lze však dle NKÚ hodnotit změnu a zpřesnění vykazování údajů z probíhajících šetření započatých na základě výměny informací tak, aby koordinací orgán pro mezinárodní výměnu informací (GFŘ) mohl v následujícím období přesněji vykazovat a sledovat pozitivní dopad výměny informací na změnu daňové povinnosti v mezinárodním kontextu.

2. Míra daňových úniků v rámci DPPO

NKÚ na základě skutečností zjištěných z informací poskytnutých MF konstatuje, že Ministerstvo financí ČR míru daňových úniků v kontrolovaném období nesledovalo. MF uvedlo, že pro získání hrubého odhadu daňové mezery u DPPO v roce 2012 použilo metodu založenou na odhadech ČSÚ pro oblast nepřiznaných tržeb a nadhodnocených nákladů právnických osob. Hrubý odhad daňové mezery pro rok 2012 tímto způsobem MF stanovilo na 8,3 mld. Kč. Na konci roku 2013 MF pro rok 2012 použilo pro odhad mezery také metodu založenou na dynamice vývoje hrubého domácího produktu v důchodové struktuře a na mezinárodním porovnání této dynamiky. Na základě této metodiky MF odhadlo reálnou daňovou mezeru u DPPO kolem 15 mld. Kč.

Za roky 2013–2016 MF daňovou mezeru nesledovalo, protože dle MF ztratila tato použitá metoda svou vypovídací schopnost z důvodu, že inkaso zaznamenávalo rychlý růst při solidním, byť pomalejším růstu ekonomiky. MF dále uvedlo, že pro využití metody nemělo v kontrolovaném období od daňové správy interní data. MF v tomto období nesledovalo míru daňových úniků v oblasti DPPO, neboť dle sdělení MF struktura dat poskytovaných ze strany ČSÚ a ze strany daňové správy nebyla dostatečná. Ačkoliv dle NKÚ lze na základě samotné konstrukce DPPO konstatovat, že přesnost odhadu daňové mezery je prozatím limitována, pro sledování účinnosti jednotlivých opatření v boji proti daňovým únikům

nemusí být rozhodná absolutní výše této mezery, ale vývoj za delší časové období. Dopady, resp. účinnost jednotlivých opatření by se pak měly pozitivně projevovat právě na tomto vývoji.

B) Postup FS ČR při správě DPPO

1. Kontrolní činnost v souvislosti s DPPO

Tab. č. 1 – Statistické údaje o daňových kontrolách

Daňové kontroly DPPO	Počet DK		Změna vyměření v důsledku DK (v mil. Kč)	
	ukončených	ukončených s rozdílem	Změna daňové povinnosti	Snížení ztráty
2013	5 866	2 753	817,46	-1 141,02
2014	6 025	2 607	1 013,01	-982,05
2015	4 396	2 145	1 761,08	-992,68
2016	2 895	1 507	1 759,31	-9 230,27

Zdroj: GFŘ.

NKÚ zjistil, že GFŘ nesleduje a nevyhodnocuje vývoj počtu ukončených DK. GFŘ u vykazovaných statistik daňových kontrol neeviduje souhrnně jejich realizovaný fiskální dopad, což omezuje hodnocení efektivity kontrolní činnosti orgánů finanční správy.

Tab. č. 2 – Výše zaúčtované doměřené daně včetně výše úhrady na DPPO v ČR (v mil. Kč)

Rok	Zaúčtováno	Uhrazeno
2013	906,0	400,7
2014	1 003,1	291,4
2015	849,7	381,3
2016	1 079,5	433,8

Zdroj: GFŘ.

Předpisy zaúčtované na osobní daňové účty poplatníků ve vztahu k doměřené dani u DPPO představovaly ve srovnání se statistickými údaji o daňových kontrolách reálnější obraz, neboť z takto generovaných údajů byl zřejmý prozatímní předpis na této dani z titulu doměření. Změny DPPO dle tabulky č. 1 oproti zaúčtovaným doměrkům (viz tab. č. 2) činily 1 513 mil. Kč. Důvodem tohoto rozdílu může být také rozdílné období pro doměření daně a její zaúčtování.

2. Nezákonná rozhodnutí správce daně v oblasti DPPO

NKÚ požadoval předložit údaje o počtu a částkách přiznaných ve prospěch poplatníků na základě soudních rozhodnutí o nezákonnosti rozhodnutí nebo nesprávnosti postupu správce daně a rovněž údaje o hodnotách tvořených úrokem z vratitelného přeplatku podle daňového řádu. GFŘ požadované údaje NKÚ nepředložilo, neboť těmito informacemi nedisponovalo. NKÚ obdržel pouze částečné informace uvedené v tab. č. 3. Částka za toto období nemusí být konečná vzhledem k neukončeným soudním řízením.

Tab. č. 3 – Údaje o částkách uhrazených na základě nezákonného rozhodnutí správce daně u DPPO

Rok	Částka uhrazená na základě nezákonného rozhodnutí	Úrok z vratitelného přeplatku	Výše vratitelného přeplatku
2013	66 288 949 Kč	41 568 546 Kč	60 664 169 Kč
2014	19 760 120 Kč	5 646 810 Kč	12 387 092 Kč
2015	109 202 033 Kč	11 738 271 Kč	105 061 807 Kč
2016	7 181 099 Kč	2 071 277 Kč	2 225 160 Kč
Celkem	202 432 201 Kč	61 024 904 Kč	180 338 228 Kč

Zdroj: GFŘ.

Správce daně vydal v rámci DPPO v kontrolovaném období nezákonná rozhodnutí, na základě kterých byla poplatníky uhrazena částka ve výši 202 432 201 Kč. Výše vratitelného přeplatku, která plynula z těchto rozhodnutí, činila 180 338 228 Kč. Výše vratitelného přeplatku je nižší než částka uhrazená na základě nezákonného rozhodnutí, a to například z důvodu možného započtení přeplatku na jinou daň, kde vznikl nedoplatek. Úroky z vratitelných přeplatků náležející poplatníkům pak činily za kontrolované období 61 024 904 Kč.

MF v rámci náhrad škod na základě nesprávného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu správce daně nesledovalo konkrétní sumu náhrad škod za DPPO, ale souhrnně za všechny druhy daní. Škodní události byly evidovány jako celek za všechny ministerstvu podřízené subjekty i za samotné MF. V rámci náhrad škod na základě nesprávného rozhodnutí nebo nesprávného postupu správce daně v oblasti DPPO nebyla v kontrolovaném období vymáhána žádná regresní úhrada po úředních osobách, které nesprávné rozhodnutí vydaly (dle komise k projednávání regresních úhrad např. z důvodu změn judikatury v řešené oblasti nebo adekvátní délky řízení).

3. Zavedení samostatné přílohy k položce 12 – spojené osoby

Definice spojených osob je upravena v rámci ZDP, konkrétně ustanovením § 23 odst. 7. Spojenými osobami se rozumí osoby propojené, a to zejména kapitálově nebo personálně. Klíčové jsou obchodní vztahy mezi těmito osobami, respektive provedené transakce mezi těmito osobami mající vliv na základ daně, a tedy i na daňovou povinnost těchto subjektů. V této souvislosti se hovoří o tzv. převodních cenách, které musí být nastaveny jako ceny mezi nespojenými osobami tak, aby odpovídaly běžnému tržnímu prostředí.

Důvodem pro zamýšlené zavedení přílohy k položce 12 byla dle tiskové zprávy FS ČR ze dne 28. 11. 2014 obava z případného krácení daňové povinnosti ve vztahu k zahraničním subjektům. Dle FS ČR měly být na základě takové přílohy k položce 12 DK převodních cen cílenější a méně zatěžující pro daňové subjekty (dále také „DS“), které mají transakce se spojenými osobami řádně zdokumentovány a nastaveny v souladu se zákonem a mezinárodně uznávaným principem tržního odstupu. Dle NKÚ údaje z podané přílohy k položce 12 však nemají samy o sobě vypovídací hodnotu pro ověření správného zdokumentování a nastavení převodních cen v souladu se zákonem. Údaje v příloze k položce 12 zahrnují např. identifikaci a sídlo spojené osoby, objem jednotlivých druhů transakcí a pohledávky a závazky mezi oběma stranami.

Tab. č. 4 – Počet DS, které podaly minimálně jednu přílohu k položce 12

Rok	2014	2015	2016
Počet DS s min. jednou samostatnou přílohou	10 271	13 200	14 474

Zdroj: analýza NKÚ z dat GFŘ.

Na základě kritérií nastavených GFŘ přílohu k položce 12 podalo v kontrolovaném období 37 945 osob (viz tab. č. 4). Zavedení přílohy k položce 12 přineslo správci daně přehled o výši a druhu provedených transakcí mezi spojenými osobami jednotlivě u každého daňového subjektu. Na rozdíl od již dostupných údajů ze sbírky listin u rejstříkového soudu příloha k položce 12 obsahuje i druhy transakcí (např. služby, úroky, úvěrové finanční nástroje) a další doplňující informace (např. stát, ve kterém má spojená osoba sídlo).

Před zavedením přílohy k položce 12 každý z FÚ na základě pokynu GFŘ rozeslal dobrovolný dotazník cca 100 vybraným nejvýznamnějším daňovým subjektům, který obsahoval obdobné informace jako finální podoba přílohy k položce 12. Návratnost vyplněných dotazníků byla za ČR v průměru ve výši 55 %. Tento dotazník sloužil dle GFŘ jako podklad pro finální podobu přílohy k položce 12.

GFŘ uložilo pokynem jednotlivým FÚ, aby na základě vyplněných i nevyplněných dotazníků prověřily nastavení převodních cen u vybraných dotčených daňových subjektů na základě místního šetření nebo DK. GFŘ stanovilo, jaký minimální počet subjektů měl být vybrán k prověření z obou skupin. **Výsledky těchto kontrolních úkonů však GFŘ neanalyzovalo, tudíž dle NKÚ ani nemohlo vyhodnotit dopady na kontrolní činnost již ve fázi před zavedením přílohy k položce 12 daňového přiznání a předejít tak zavedení případného neefektivního nástroje, který by zvyšoval administrativní zátěž DS.**

Stanovení požadovaných položek v rámci přílohy k položce 12 probíhalo dle sdělení GFŘ na základě zkušeností z kontrol převodních cen tak, aby co nejlépe zmapovaly transakce uskutečňované se spojenými osobami. GFŘ však žádnou analýzu, která by hodnotila významnost jednotlivých požadovaných položek, nepředložilo. GFŘ zároveň sdělilo, že nemá k dispozici údaje o výši přeshraničních transakcí uskutečňovaných mezi spojenými osobami, a není tedy zřejmé, z jakých dat při posouzení účelnosti zavedení přílohy k položce 12 vycházelo. Absence těchto informací dle NKÚ tedy neumožňovala adekvátně nastavit kritéria určující samotnou povinnost podat přílohu k položce 12 daňového přiznání. Dle sdělení GFŘ tato kritéria vycházejí ze zákona o účetnictví. Dle NKÚ zde není patrná přímá návaznost na problematiku převodních cen, zejména z pohledu finanční významnosti. Povinnost podat přílohu k položce 12 je totiž navázána na velikost DS, nikoliv na objem uskutečněných transakcí se spojenou osobou. Kritériím pro povinnost podat přílohu k položce 12 stanoveným na základě zákona o účetnictví vyhovělo 40 % DS, které učinily transakci se spojenou osobou (údaje za rok 2016).

Schéma č. 3 – Vybrané údaje z příloh k položce 12 v roce 2016

Zdroj: analýza NKÚ z dat GFŘ.

Pokud jde o hodnocení dopadů zavedené přílohy k položce 12, poskytlo GFŘ hodnoty základu daně u daňových subjektů (za roky 2013 a 2014), které podávaly přílohu k položce 12. Za uvedené období se jednalo souhrnně u všech DS o nárůst ve výši 9,46 %, což GFŘ hodnotilo jako pozitivní dopad ve spojení se zavedením přílohy k položce 12. Dále GFŘ předložilo statistický přehled kontrolních úkonů, kdy došlo ke skokovému nárůstu ve změně daňové povinnosti mezi roky 2014 a 2015 o 655,93 %. Správce daně uváděl pro účely evidence změnu daňové povinnosti v souvislosti s kontrolními úkony před úpravou o odčitatelné položky a slevy na dani. GFŘ ani po zavedení nového nástroje k zefektivnění kontrolní činnosti nesledovalo souhrnné údaje o reálném fiskálním dopadu provedených kontrolních úkonů, ale pouze údaje o změně daňové povinnosti před uplatněním řádných a mimořádných opravných prostředků.

GFŘ na základě údajů získaných z příloh k položce 12 a z daňových přiznání k DPPO vytvářelo celorepublikovou hrubou analýzu pro jednotlivé FÚ a jejich územní pracoviště; tato analýza měla sloužit k cílenějšímu výběru daňových subjektů k prověření. V každém ze sledovaných let byl použit různý počet rizikových faktorů. GFŘ však žádnou analýzu, která by hodnotila významnost jednotlivých rizikových faktorů, nepředložilo. Jednotlivé rizikové faktory měly vždy stejnou váhu, která byla rovna jedné. Dle NKÚ takové nastavení hodnot rizikových faktorů snižovalo vypovídací schopnost analýz.

Tab. č. 5 – Statistika počtu spojených osob v letech 2014–2016

Rok	2014	2015	2016
Celkový počet spojených osob dle podaných příloh k položce 12 daňových přiznání k DPPO	45 798	54 611	60 189
Počet spojených osob v zemích s preferenčním daňovým režimem	6 072	7 066	7 629
Podíl počtu spojených osob v zemích s preferenčním daňovým režimem na celkovém počtu spojených osob	13 %	13 %	13 %

Zdroj: analýza NKÚ z dat GFŘ.

Na základě dat od GFŘ provedl NKÚ analýzu, ze které vyplývá, že v kontrolovaném období se podíl počtu spojených osob v zemích s preferenčním daňovým režimem na celkovém počtu spojených osob nezměnil a činil 13 % (viz tab. č. 5).

Ustanovení § 72 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, stanoví, že: „(2) V tiskopisech a v nich vyznačených přílohách, které jsou součástí podání, lze požadovat pouze údaje nezbytné pro správu daní.“

Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, stanoví, že: „(2) Správa daně je postup, jehož cílem je správné zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady.“

NKÚ zjistil, že GFŘ ani MF nedoložily, že by se při zavádění přílohy k položce 12 DAP k DPPO (tj. přílohy informující o transakcích se spojenými osobami) zabývaly otázkou, zda jsou požadované údaje nezbytné pro správu daně.

Účelem zavedení přílohy k položce 12 I. oddílu DAP k DPPO byla dle GFŘ zejména tvorba rizikových analýz pro výběr subjektů k daňové kontrole.

4. Chybně uváděné transakce v přílohách k položce 12

Možnost využití údajů z příloh k položce 12 pro cílenější výběr DS ke kontrole dle NKÚ snižovala chybovost týkající se jednotlivých transakcí. GFŘ neevidovalo údaje o počtech

chybně vyplněných příloh k položce 12 ani nevydalo pokyn k postupu správce daně při zjištění chybně vyplněných údajů v příloze k položce 12. Automatizovaný daňový informační systém při zpracování podaných DAP neobsahuje chybovou hlášku o vyplnění přílohy k položce 12 v nesprávných řádech (Kč), která by tyto chyby mohla detekovat. V souvislosti s dotazem NKÚ týkajícím se chybně vyplněných řádů vydalo dne 17. 4. 2018 GFŘ tiskovou zprávu, kde zdůrazňovalo požadavek vyplňovat přílohu k položce 12 v řádu tis. Kč.

Na základě předložených dat ze strany GFŘ provedl NKÚ analýzu, která přinesla odhad počtu chybně vyplněných transakcí v řádech Kč. Za rok 2014 byl počet podaných příloh k položce 12 ve výši 45 798 a minimální počet možných chyb ve výši 741, za rok 2015 byl počet podaných příloh k položce 12 ve výši 54 611 a minimální počet možných chyb ve výši 762 a za rok 2016 byl počet podaných příloh k položce 12 ve výši 60 192 a minimální počet možných chyb ve výši 637.

5. Korunové dluhopisy

GFŘ v období 2013–2016 nedetekovalo oblast zdaňování tzv. korunových dluhopisů jako rizikovou. GFŘ se začalo problematikou korunových dluhopisů zabývat na základě informací, které dostávalo prostřednictvím médií, veřejnosti nebo které vyplývaly z jednání rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, až v roce 2017, ve kterém byla zahájena většina kontrolních úkonů v této oblasti. ZDP přitom umožňoval zaokrouhlit výnos z úroků z každého dluhopisu na celé koruny dolů do konce zdaňovacího období roku 2012.

Úplná databáze emitentů korunových dluhopisů neexistuje, ale finanční správa v roce 2017 detekovala 1 528 daňových subjektů jako potenciálních emitentů korunových dluhopisů (viz tab. č. 6). U 416 DS byla zahájena daňová kontrola, kdy bylo prověřováno 87,5 mld. Kč. Výsledkem ukončených kontrol bylo u 4 DS doměření daně ve výši 12 825 950 Kč. V Analytické sestavě k prověřování „korunových“ dluhopisů, kterou vydalo GFŘ, nebyl sledován reálný fiskální dopad doměření daně.

Tab. č. 6 – Statistické údaje o korunových dluhopisech za ZO 2011–2016 k 31. 12. 2017

	2011–2012	2013	2014	2015	2016
Počet provedených místních šetření	–	402	257	229	93
Počet výzev k podání DoDAP	–	16	5	3	3
Počet podaných DoDAP	–	20	16	11	5
Změna daně z DoDAP celkem v Kč	–	2 700 090	1 441 035	5 170 530	3 073 120
Počet DS, u kterých byla zahájena DK	–	212	103	73	28
Počet DS, u kterých byla ukončena DK	–	39	14	10	1
Kontrolní zjištění v Kč	–	34 108 000	24 697 500	8 700 000	0
Změna daně z DK celkem v Kč	–	6 480 520	4 692 430	1 653 000	0
Počet DS, u kterých nebyla zahájena DK*	–	1 316	1 425	1 455	1 500

Zdroj: GFŘ.

* Počet DS, u kterých nebyla za jednotlivá zdaňovací období (dále také „ZO“) zahájena DK, je rozdíl mezi počtem vytipovaných subjektů (1 528) a počtem zahájených DK uvedených v tabulce za jednotlivá ZO.

NKÚ zjistil, že FS ČR nereagovala na riziko zneužití institutu tzv. korunových dluhopisů emitovaných v roce 2012 u všech emitentů včas. Z předložené analýzy korunových dluhopisů bylo zjištěno, že minimálně u 15 DS došlo k uplynutí tříleté prekluzivní lhůty stanovené

ustanovením § 148 DŘ a uplatnění finančních nákladů z vydaných dluhopisů za první zdaňovací období po jejich emisi minimálně ve výši 46,3 mil. Kč nemohlo být kontrolováno.

NKÚ zjistil, že GFŘ nesledovalo a nevyhodnocovalo rizikové oblasti v problematice korunových dluhopisů kontinuálně tak, aby bylo schopno včas zjistit předpoklady pro vznik nebo trvání povinností daňových subjektů a činit nezbytné úkony, aby tyto povinnosti byly splněny dle ustanovení § 9 odst. 2 DŘ, a současně tak naplňovat věcnou působnost GFŘ dle ustanovení § 4 odst. 2 písm. b) zákona č. 456/2011 Sb.

6. Další skutečnosti zjištěné kontrolou NKÚ

Vyhledávací činnost v oblasti DPPO

NKÚ se zaměřil na to, jakým způsobem GFŘ vyhodnocuje vyhledávací činnost v souvislosti s informacemi, které obdrží od Finančního analytického útvaru (dále také „FAÚ“). Předmětem těchto informací byly různé skutečnosti dle ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, týkající se ekonomické činnosti či jejich okolností majících vliv na účetní, peněžní či procesní povinnosti daňových subjektů.

Tab. č. 7 – Statistika podání (informací) za ČR

	2013	2014	2015	2016
Informace od FAÚ	1 162	1 491	1 744	1 419

Zdroj: GFŘ.

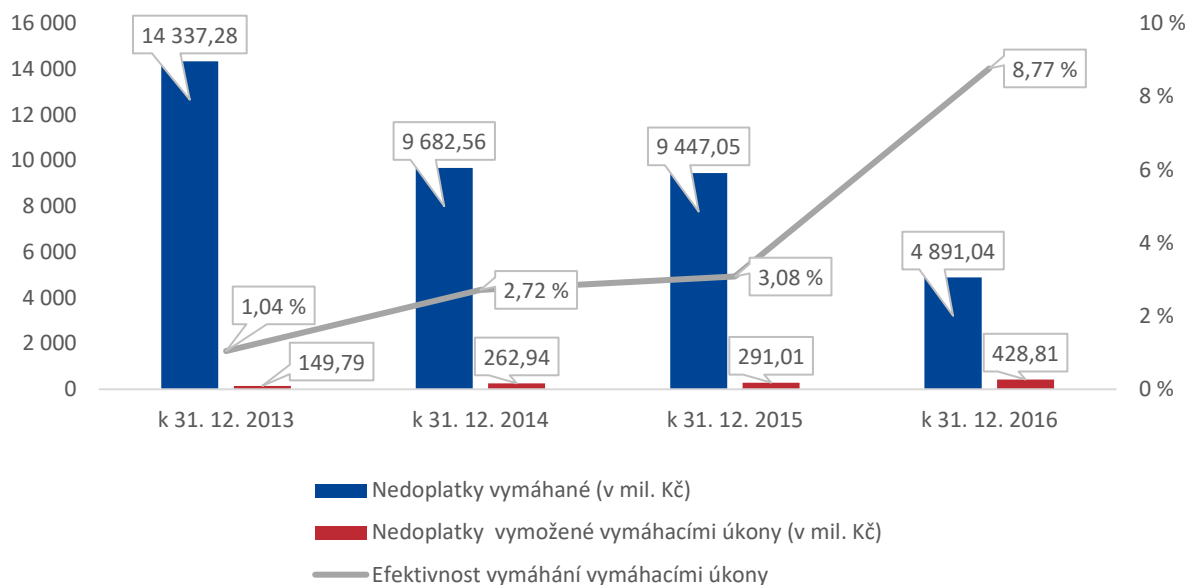
Finanční správě byly postupovány zpravidla informace, u nichž skutečnost daňového úniku nebyla zcela zjevná a bylo nutné další prověření. V kontrolovaném období bylo od Finančního analytického útvaru takto postoupeno 5 816 informací (viz tab. č. 7). Vzhledem k tomu, že GFŘ nebylo věcně ani místně příslušným správcem daně konkrétních daňových subjektů, byly tyto elektronické zprávy postupovány příslušným územním finančním orgánům. Územní finanční orgány tyto informace vzhledem k jejich značné různorodosti i významu dále individuálně vyhodnocovaly a využívaly jako jeden ze zdrojů pro správu daní. Zpětná vazba od GFŘ na FAÚ není legislativně upravena a není poskytována.

Informace nebyly nijak rozděleny dle druhu daní ani v nich nebyl druh daně nikterak zmíněn. Toto eventuální rozdělení ve smyslu typologie tedy mohla realizovat až FS ČR, a to až na základě poznatků z obsahu spisu subjektu. Zpětné členění dle druhu daně bylo GFŘ vyhodnoceno jako nadbytečná administrativní zátěž bez fiskálního významu.

Na základě kontroly NKÚ bylo zjištěno, že GFŘ nesledovalo údaje o výsledcích případných postupů správců daně založených na informacích FAÚ. GFŘ tak ani nevyhodnocovalo jejich přínos z pohledu využitelnosti v kontrolní činnosti (eventuální doměření daně nebo snížení daňové ztráty). Nelze tedy vyhodnotit, zda činnost správců daně ve vztahu k přijatým informacím vede k cílené kontrolní činnosti v oblasti DPPO a v důsledku toho ke snížení rizika daňových úniků.

Vymáhací činnost

Graf č. 1 – Statistické údaje o vymáhaných nedoplatcích u DPPO a nedoplatcích vymožených vymáhacími úkony v oblasti DPPO k 31. 12. za ČR

Zdroj: výpočet NKÚ z dat GFŘ.

Pozn.: $\text{Efektivnost vymáhání vymáhacími úkony (v \%)} = (\text{nedoplatky vymožené vymáhacími úkony} / \text{vymáhané nedoplatky}) \times 100$.

Efektivnost vymáhání nedoplatků vymáhacími úkony dle DŘ se pohybovala v letech 2013–2016 u DPPO od 1,04 % do 8,77 % (viz graf č. 1). K úhradě nedoplatků dochází také před zahájením vymáhacích úkonů (před nařízením daňové exekuce nebo zahájením jiného způsobu vymáhání dle ustanovení § 175 DŘ), případně se jedná i o úhrady po provedení vymáhacího úkonu (např. po zahájení daňové exekuce, avšak před konáním dražby). GFŘ však hodnotu takto uhrazených nedoplatků v členění dle jednotlivých druhů příjmů nesleduje.

U nedoplatků vymožených vymáhacími úkony je mezi roky 2013 a 2014 patrný jejich výrazný nárůst (viz graf č. 1), který GFŘ odůvodnilo tím, že vydalo a plnilo pokyny k zásadám k zefektivnění vymáhací činnosti FÚ. Tyto pokyny byly v roce 2015 a 2016 následně modifikovány, přičemž mezi těmito lety došlo také k nárůstu vymožených nedoplatků vymáhaných vymáhacími úkony. GFŘ uvedlo, že po hospodářské recesi v předchozích letech došlo k zlepšující se ekonomické situaci v ČR, která se kladně projevila i na majetkové situaci dlužníků.

Přestože efektivita vymáhání nedoplatků na DPPO rostla, NKÚ konstatuje, že z uvedených údajů vyplývá, že vymáhání nedoplatků nemělo podstatný vliv na inkaso DPPO.

Statistické údaje z DAP k DPPO

Tab. č. 8 – Přehled DAP k DPPO – řádek 340 – za ČR za období 2013–2016

DAP za ČR	2013		2014		2015		2016	
DAP celkem	470 683	100,00 %	474 654	100,00 %	495 790	100,00 %	493 342	100,00 %
Řádek 340 > 0	132 570	28,17 %	141 788	29,87 %	156 349	31,54 %	165 969	33,64 %
Řádek 340 = 0	305 980	65,01 %	268 365	56,54 %	271 199	54,70 %	277 078	56,16 %
Nulová povinnost	32 133	6,83 %	64 501	13,59 %	68 242	13,76 %	50 295	10,19 %
Nulová povinnost + ř. 340 = 0	338 113	71,83 %	332 866	70,13 %	339 441	68,46 %	327 373	66,36 %

Zdroj: informace GFŘ.

Pozn.: ř. 340 = celková daň; nulová povinnost = počet výskytů nevyplněného, resp. prázdného řádku č. 340.

NKÚ zjistil, že počet daňových subjektů, které vykázaly v daňovém přiznání k DPPO daňovou povinnost > 0 Kč, v kontrolovaném období rostl, a to ze 132 570 v roce 2013 na 165 969 v roce 2016, tj. o 25,19 %. K nárůstu došlo také u počtu daňových subjektů, které vykázaly v DAP k DPPO nulovou povinnost, a to z 32 133 v roce 2013 na 68 242 v roce 2015, v roce 2016 došlo naopak k poklesu o 26,30 % na 50 295 (viz tab. č. 8). V kontrolovaném období se podíl DS vykazujících v DAP k DPPO nulovou povinnost pohyboval v průměru okolo 69,20 %.

Efektivnost správy DPPO

Pro sledování a vyhodnocování výkonnosti finanční správy existuje několik hledisek, mj. míra výdajů při výběru daní. Toto je možné provést kvantifikací poměru výnosů daňového systému vůči nákladům, které jsou potřeba na fungování tohoto systému. Tuto metodu používá FS ČR v každoročních zprávách o své činnosti.

Tab. č. 9 – Nákladovost a efektivnost správy DPPO a všech příjmů

Rok	2013	2014	2015	2016
Inkaso DPPO (v mil. Kč)	120 717,03	132 404,48	147 511,32	164 724,07
Přepočtený počet zaměstnanců správy DPPO	984,88	986,92	1 001,33	1 009,39
Přepočtené výdaje na DPPO (v mil. Kč)	556,33	545,19	603,98	676,85
Efektivnost ve vztahu k výdajům na správu DPPO				
Příjmy na 1 Kč výdajů	216,99	242,86	244,23	243,37
Příjmy na 1 zaměstnance (v Kč)	122 569 770,22	134 159 904,83	147 315 301,43	163 191 699,94
Nákladovost ve vztahu k výdajům na správu DPPO				
Výdaje na 100 Kč příjmů	0,46	0,41	0,41	0,41
Výdaje na 1 zaměstnance (v Kč)	564 865,94	552 416,68	603 173,67	670 555,01
Rok	2013	2014	2015	2016
Efektivnost všech druhů příjmů ve vztahu k celkovým výdajům*				
Příjmy na 1 Kč výdajů	71,92	76,81	72,71	70,89
Nákladovost všech druhů příjmů ve vztahu k celkovým výdajům*				
Výdaje na 100 Kč příjmů	1,39	1,30	1,38	1,41

Zdroj: výpočet NKÚ z dat GFŘ.

* Údaje o efektivnosti a nákladovosti všech druhů příjmů ve vztahu k celkovým výdajům byly převzaty z Informací o činnosti FS ČR za rok 2016.

NKÚ vyčíslil efektivnost a nákladovost výběru DPPO (viz tab. č. 9). V kontrolovaném období došlo k nárůstu výše vybrané daně na jednu Kč výdajů spojených se správou této daně z 216,99 Kč v roce 2013 na 243,37 Kč v roce 2016, tj. o 12,16 %. Pozitivní vliv na vývoj efektivnosti měl v kontrolovaném období růst inkasa této daně, ovlivněný zejména růstem ekonomiky. Na ukazateli efektivnosti správy DPPO se projevilo zvýšení nákladů na její správu, a to o necelou pětinu.

C) Vnitřní kontrolní systém MF a FS ČR

1. Dohlídková činnost v oblasti DPPO prováděná MF vůči FS ČR

Dohlídková činnost MF vůči orgánům FS ČR vyplývá ze zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, a dále je upravena směrnicí č. 4/2014 *Dohlídková činnost MF vůči orgánům FS ČR a orgánům Celní správy ČR* ze dne 29. září 2014; tato směrnice nabyla účinnosti 1. 10. 2014. Působnost a základní činnosti útvarů MF upravuje organizační řád MF ze dne 22. prosince 2010, ve znění provedených dodatků – stav k 1. 7. 2013.

NKÚ zjistil, že MF pro roky 2013 a 2014 (do 30. 9. 2014) nenastavilo plány dohlídek ani transparentní pravidla pro výkon dohlídkové činnosti, která by umožnila systematický dohled MF vůči FS ČR. V těchto letech se žádná dohlídka vůči FS ČR neuskutečnila. Tento nedostatek odstranilo MF zavedením směrnice č. 4/2014; následně pak postupovalo v rámci dohlídkové činnosti dle tohoto vnitřního předpisu.

MF však neprovedlo žádnou dohlídku v letech 2013 až 2016 u podřízené FS ČR, která by se tematicky věnovala prověření postupu správce DPPO při odhalování nelegální optimalizace daně u vnitrostátních obchodních vztahů a v případě nadnárodních korporací. **Absence dohlídkové činnosti MF nad činností FS ČR ve významných oblastech DPPO neumožňovala odhalit případné nedostatky při správě této daně a nastavit adekvátní opatření, která by měla za následek její zefektivnění.**

MF v rámci interního auditu nastavilo postup pro jeho provádění a pravidla pro výběr jednotlivých témat k prověření na základě „statutu interního auditu“ vycházejícího ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů. V kontrolovaném období nebyla interním auditem detekována žádná riziková oblast v rámci DPPO, která by byla podrobena kontrole. V roce 2017 na podnět ministra financí proběhla auditní akce zaměřená na legislativní rámec zdaňování korunových dluhopisů. V rámci tohoto auditu nebyly zjištěny nedostatky či pochybnosti, na základě kterých by byla přijata nápravná opatření. Mezi dílčí zjištění MF patřila informace o odhadu celkové výše ztráty daňových příjmů vlivem aplikace původní úpravy ZDP ve výši 13,1 mld. Kč.

2. Dohlídková činnost v oblasti DPPO prováděná GFŘ vůči FÚ a jejich územním pracovištím

Vnitřní kontrolní systém orgánů FS ČR vyplývá ze zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ze zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2014, a ze směrnice GFŘ č. 11/2013 *Vnitřní kontrolní systém*.

GFŘ nastavilo pro provádění dohlídkové a kontrolní činnosti pravidla vnitřním předpisem. V roce 2013 nebyla provedena žádná dohlídková činnost se zaměřením na DPPO. V letech 2014 až 2016 byly dohlídky provedené Oddělením daně z příjmů právnických osob zaměřeny na řídicí a metodickou činnost FÚ, výkon správy daní, evidenci daňových subjektů, pokuty za účetnictví a na odvody z elektřiny ze slunečního záření. Dohlídky provedené Oddělením mezinárodní spolupráce – přímé daně a Oddělením mezinárodního zdaňování – přímé daně byly zaměřeny na řídicí a metodickou činnost a na výkon správy daní v souvislosti s mezinárodním zdaňováním a na mezinárodní výměnu daňových informací.

Výsledky dohlídek nepoukázaly na systémové nebo závažné nedostatky, které by ovlivňovaly správu DPPO. Pouze jedna z komplexně zaměřených dohlídek zjistila ojedinělé pochybení správce daně. Ostatními dohlídkami v letech 2013–2016 nebyly zjištěny žádné nedostatky. GFŘ za kontrolované období neprovedlo žádnou komplexní dohlídku se zaměřením na DPPO u 10 FÚ a u 12 FÚ neprovedlo žádnou komplexní dohlídku se zaměřením na mezinárodní zdaňování a mezinárodní spolupráci na přímých daních.

NKÚ zjistil, že kritéria, která GFŘ nastavilo pro výběr FÚ k prověření, nevycházela z rizikových analýz, na základě kterých by mohly být cíleně identifikovány FÚ s nedostatky při správě DPPO. Výběr probíhal především s přihlédnutím k periodicitě a časovému intervalu předchozí dohlídky, popř. jejímu výsledku. Jediným rizikem, které GFŘ shledalo, byl vznik nových FÚ. Proto dle NKÚ bylo provedení dvou mezinárodních dohlídek a tří dohlídek realizovaných Oddělením daně z příjmů právnických osob u FÚ vzhledem k počtu orgánů finanční správy (14 FÚ⁴) a nastaveným kritériím v letech 2013–2016 nedostatečné, neboť míra prověření FÚ činila v kontrolovaném období pouze 3,57 % v případě mezinárodních dohlídek a 5,36 % v případě dohlídek Oddělení daně z příjmů právnických osob.⁵

---

⁴ SFÚ nebyl zahrnut.

⁵ Výpočet: míra prověření = (součet jednotlivých měř prověření za roky 2013–2016 / počet let kontrolovaného období) × 100, přičemž míra prověření za rok = počet dohlídek v roce / počet FÚ.

Seznam použitých zkratk

ČSÚ	Český statistický úřad
DAC 5	směrnice v oblasti automatické výměny informací
DAP k DPPO	daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob
DK	daňová kontrola
DoDAP	dodatečné daňové přiznání
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmů právnických osob
DŘ	daňový řád
DS	daňový subjekt
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
FAÚ	Finanční analytický útvar
FS ČR	Finanční správa České republiky
FÚ	finanční úřad
GFŘ	Generální finanční ředitelství
Kč	česká koruna
MF	Ministerstvo financí
mil.	milion
mld.	miliarda
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
SFÚ	Specializovaný finanční úřad
ZDP	zákon o daních z příjmů
ZO	zdaňovací období

Kontrolní závěr z kontrolní akce

17/22

Realizace projektů v oblasti informačních a komunikačních technologií u Ministerstva práce a sociálních věcí

Kontrolní akce (dále také „KA“) byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2017 pod číslem 17/22. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Vedral.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo práce a sociálních věcí vynaložilo hospodárně a účelně prostředky státního rozpočtu na pořízení, provoz a rozvoj vybraných informačních technologií zajišťujících zejména agendu výplaty nepojistných sociálních dávek a systému zaměstnanosti.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále také „MPSV“).

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od srpna 2017 do února 2018.

Kontrolováno bylo období od ledna 2013 do února 2018 (do ukončení kontroly), v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Námítky, které MPSV proti kontrolnímu protokolu podalo, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách. Odvolání MPSV proti rozhodnutí o námitkách bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém VIII. jednání, které se konalo dne 25. června 2018, **schválilo** usnesením č. 9/VIII/2018 **kontrolní závěr** v tomto znění:

Klíčová fakta

3 727 mil. Kč
výdaje MPSV na ICT
(2013–2017)

Výdaje MPSV na oblast ICT v roce 2013 představovaly 382 mil. Kč, v roce 2017 byly více než čtyřnásobné, a to 1 604 mil. Kč. Za období 2013 až 2017 tyto výdaje činily celkem 3 727 mil. Kč.

899 mil. Kč
kontrolovaný objem
peněžních prostředků

Kontroly NKÚ byly podrobeny peněžní prostředky ve výši 899 mil. Kč, tj. 24 % výdajů MPSV na oblast ICT za období 2013 až 2017.

4
agendové informační
systémy, které zajišťují
výplatu dávek ve výši
80 mld. Kč/rok

MPSV je správcem devíti informačních systémů veřejné správy. Kontrola prověřila provoz a rozvoj čtyř systémů, které zajišťují agendu výplaty nepojistných sociálních dávek a dávek v oblasti zaměstnanosti (téměř 80 mld. Kč/rok) a představují kritické prvky informační infrastruktury státu:

- *IS státní sociální podpory,*
- *IS pro oblast hmotné nouze a sociálních služeb,*
- *IS OKslužby registr,*
- *IS politiky zaměstnanosti.*

2
zadávací řízení na vytvoření
nových agendových systémů
(2014)

Stávající čtyři agendové systémy plánovalo MPSV nahradit dvěma novými agendovými systémy, na které v roce 2014 zahájilo zadávací řízení:

- *IS Sociální dávky,*
- *IS Zaměstnanost.*

30,2 mil. Kč
nehospodárně vynakládané
měsíční náklady na provoz
stávajících agendových
systémů

Nové agendové systémy měly být v provozu od roku 2016, následně od roku 2017. Dle zjištění NKÚ k jejich spuštění do ukončení kontroly nedošlo, u IS *Zaměstnanost* byl termín spuštění stanoven na 2. 7. 2018 a IS *Sociální dávky* by měl být připraven ke dni 1. 1. 2021. Přitom smluvní ceny za provoz stávajících systémů jsou až o 30,2 mil. Kč měsíčně vyšší než smluvní ceny u nově vysoutěžených, ale dosud nespuštěných systémů.

35%
neobsazenost služebních míst
v sekci ICT

K zajištění ICT činností mělo MPSV v roce 2017 vyhrazeno v sekci ICT 80 služebních míst. Ve skutečnosti jich bylo obsazeno pouze 52, tj. 65 %. MPSV nedostatek pracovníků řešilo nákupem externích ICT služeb (systémová integrace, projektové řízení apod.), za které např. v roce 2017 uhradilo 149 mil. Kč.

I. Shrnutí a vyhodnocení

MPSV od roku 2011 opakovaně řešilo změnu dodavatele agendových systémů¹. Při změně dodavatele a vytvoření nových agendových systémů bylo však MPSV neúspěšné. Do ukončení kontroly NKÚ tyto informační systémy (dále také „IS“) nadále provozoval jejich původní dodavatel.

Jedním z důvodů vytvoření nových agendových systémů byla snaha zbavit se závislosti MPSV na původním dodavateli a dosáhnout tak celkové stabilizace agendy výplaty dávek. MPSV opakovaně informovalo vládu o posunutí termínu spuštění nových IS, přičemž předpokládaný termín pro spuštění IS *Zaměstnanost* nově stanovilo MPSV na 2. července 2018 a IS *Sociální dávky* plánuje MPSV spustit nejdříve od ledna 2021, tj. se zpožděním čtyř let. Nedokončením a nespuštěním nových agendových systémů do ostrého provozu MPSV nejednalo v souladu s postupem schváleným usnesením vlády ČR ze dne 25. září 2013 č. 733 a nespĺnilo ani cíle stanovené ve vlastní *Strategii informačních a komunikačních technologií 2015+*. V důsledku toho MPSV peněžní prostředky na vytvoření nových agendových systémů vynaložilo do ukončení kontroly neúčelně.

Prodlení ve spuštění nových IS představuje prodloužení provozu stávajících IS, jejichž měsíční náklady jsou až o 30,2 mil. Kč vyšší ve srovnání s vysoutěženou cenou nových IS. Jen za rok 2017 se tak provoz stávajících kontrolovaných IS prodražil až o 362,5 mil. Kč. Tento stav NKÚ vyhodnotil jako nevhodné vynakládání peněžních prostředků z rozpočtu kapitoly MPSV.

Další prostředky vynaložilo MPSV nevhodně v souvislosti s provozem systému *Integrovaná provozní a podpůrná data* ve výši 1,1 mil. Kč, konzultačními službami ICT ve výši 1,2 mil. Kč a s externím zpracováním *Strategie rozvoje ICT resortu MPSV pro období 2010–2020* ve výši 8,0 mil. Kč. Nevhodnost v těchto případech spočívala v úhradě služeb, které MPSV v plné míře nevyužívalo, úhradě služeb nad finanční limit stanovený uzavřenou objednávkou a v úhradách externímu dodavateli za nedokončený strategický dokument.

Celková výše nevhodně vynaložených peněžních prostředků zjištěná NKÚ tak dosahuje až 372,8 mil. Kč.

Činnosti spojené s ICT zajišťovalo MPSV do konce roku 2017 prostřednictvím Sekce informačních technologií², ve které mělo vyhrazeno 80 systemizovaných služebních míst. V přepočtu bylo v roce 2017 obsazeno pouze 52 těchto míst, tj. 65 %. MPSV se tak dlouhodobě potýká s nedostatečným obsazením služebních míst v oblasti ICT a tuto situaci v kontrolovaném období řešilo tzv. outsourcingem služeb.

---

¹ Pod pojmem agendové systémy se rozumí:

- jednak stávající systémy zajišťující agendu výplaty dávek – *IS státní sociální podpory, IS politiky zaměstnanosti, IS pro oblast hmotné nouze a sociálních služeb* a *IS OKslužby registr*, v textu jsou označovány jako stávající agendové systémy;
- jednak informační systémy *Sociální dávky* a *Zaměstnanost*, které měly být v kontrolovaném období nově vytvořeny a spuštěny do ostrého provozu, v textu jsou označovány jako nové agendové systémy.

² Od 1. 1. 2018 byla tato sekce sloučena se Sekcí ekonomickou.

Kontrola bylo dále podrobeno plnění nápravných opatření navržených v návaznosti na výsledky kontrolní akce NKÚ č. 12/35³, která se mj. zabývala neúspěšným přechodem na nové ICT řešení resortu MPSV pro výplatu dávek, které v letech 2012 a 2013 kolabovalo. MPSV mělo dle usnesení vlády ČR ze dne 16. října 2013 č. 766 za úkol realizovat celkem šest nápravných opatření. NKÚ vyhodnotil, že MPSV reagovalo adekvátně pouze třemi opatřeními. Jedním z opatření mělo být v roce 2014 zahájení otevřeného zadávacího řízení na poskytování služeb systémové integrace. Zadávací řízení však MPSV neuskutečnilo. NKÚ tento stav posoudil jako riziko nehospodárnosti představující negativní dopad na rozpočet MPSV až do výše 185,2 mil. Kč.

MPSV zůstalo závislé na dodavatelích stávajících služeb v oblasti ICT. V důsledku to vedlo k přenosu kontroly nad projekty IS od MPSV k externím dodavatelům, jejichž zaměstnanci v roli ředitelů projektů IS *Sociální dávky*, *IS Zaměstnanost*, *Integrovaná podpůrná a provozní data* a *Provozní integrační prostředí* odpovídali např. za obsazení rolí v projektech, dodržování plnění smluvních závazků ze strany dodavatelů, akceptaci těchto plnění anebo plánování a čerpání zdrojů projektů (peněžní, lidské).

Skutečnosti zjištěné při kontrole ukazují, že MPSV nezajistilo hospodárné a účelné vynakládání peněžních prostředků na pořízení, provoz a rozvoj ICT souvisejících s agendou výplaty dávek. Na základě těchto zjištěných skutečností NKÚ doporučuje MPSV, aby v souladu se *Strategií rozvoje ICT služeb veřejné správy*:

- realizovalo opatření ke snižování závislosti na dodavatelích informačních systémů a služeb v oblasti ICT,
- učinilo opatření k využití institutu klíčových služebních míst pro oblast ICT ve smyslu nařízení vlády č. 327/2016 Sb.⁴ tak, aby získalo podstatnou kontrolu nad přípravou a realizací svých ICT projektů,
- učinilo opatření k minimalizaci doby, po kterou bude nutné zachovat provoz stávajících agendových systémů, a zároveň zajistilo bezproblémový přechod na nové technologie.

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

---

³ KA č. 12/35 – Vznik Úřadu práce ČR a hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státního rozpočtu a Evropské unie souvisejícími se vznikem a činností tohoto úřadu a s přípravou a realizací projektů v oblasti informačních systémů pro výplatu sociálních dávek, viz <https://www.nku.cz/scripts/rka/detail.asp?cisloakce=12/35&rok=0&sestava=0>.

⁴ Pro zvýšení konkurenceschopnosti z pohledu platových podmínek státní správy bylo vydáno nařízení vlády ČR č. 327/2016 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, ve znění nařízení vlády č. 279/2015 Sb., které od 1. 11. 2016 označilo mj. služební místa ICT jako klíčová. Tím pádem pro takové klíčové místo mohl být platový tarif až zdvojnásoben. MPSV nicméně v systemizaci platné od 1. 1. 2018 mělo v oblasti ICT označeno pouze tři klíčová služební místa.

II. Informace o kontrolované oblasti

MPSV je garantem sociální politiky, který zajišťuje agendu výplaty nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti (dále také „dávky“). Jedná se například o přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na živobytí, dávky pěstounské péče, podporu v nezaměstnanosti nebo o příspěvek na bydlení. Kupříkladu poslední uvedený příspěvek na bydlení je dle závěrů kontrolní akce NKÚ č. 17/02 dominantním nástrojem, kterým MPSV přispívá k řešení dopadů bytové nouze občanů. Pro zajištění agendy výplaty dávek spravuje MPSV agendové systémy.

V roce 2011 rozhodlo MPSV o změně dodavatele agendových systémů, které do té doby provozoval a rozvíjel jejich původní dodavatel. Ke změně dodavatele došlo k 1. 1. 2012 u agendových systémů *Sociální služby, Zaměstnanost, Zdravotně postižení, Veřejná služba a Hmotná nouze*. Agendový systém pro oblast státní sociální podpory byl provozován nadále jeho původním dodavatelem. Provoz agendových systémů novými dodavateli zajišťovalo MPSV na základě dodatků č. 5 a 6. k *prováděcí smlouvě č. 85/2011*⁵ uzavřené dne 15. 7. 2011.

Dne 14. 3. 2013 uložil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále také „ÚOHS“) zákaz plnění těchto dodatků, které byly uzavřeny protiprávně⁶. Rozhodnutí ÚOHS nabylo právní moci k 28. 12. 2013. V důsledku protiprávního uzavření dodatků byla ohrožena výplata nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti.

Vláda České republiky svým usnesením ze dne 25. září 2013 č. 733 schválila MPSV provést další úkony nutné pro stabilizaci systémů výplaty nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti na přechodnou dobu do 31. 12. 2015. MPSV tak přistoupilo k variantě vrátit se k původnímu dodavateli agendových systémů a od roku 2014 provoz a rozvoj veškerých agendových systémů zajišťoval opět jejich původní dodavatel.

Dle výše uvedeného usnesení vlády ČR mělo MPSV mít od 1. 1. 2016 implementovány nové agendové systémy přesoutěžené formou otevřeného zadávacího řízení dle zákona č. 137/2006 Sb.⁷ K zahájení otevřených zadávacích řízení na dodavatele nových systémů výplaty uvedených dávek došlo v listopadu a prosinci roku 2014, a to v podobě dvou veřejných zakázek (dále také „VZ“) nazvaných:

- *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS SOCIÁLNÍ DÁVKY,*
- *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS ZAMĚSTNANOST.*

Smlouvy na dodávku nových agendových systémů MPSV uzavřelo v prosinci 2015 (IS *Zaměstnanost*) a listopadu 2016 (IS *Sociální dávky*).

V materiálu předloženém vládě ČR a projednávaném dne 1. 10. 2014 (čj. 2014/29993-1/3) MPSV připustilo prodloužení přechodného období do konce roku 2016. Následně dne 22. 12. 2016 uzavřelo na základě VZ zadané formou jednacího řízení bez uveřejnění (dále také „JŘBU“) *smlouvu o zajištění služeb podpory provozu a rozvoje OK aplikací pro MPSV* s původním

⁵ Uvedenou smlouvu vč. dodatků uzavřelo Ministerstvo vnitra jako centrální zadavatel ve prospěch MPSV.

⁶ Protiprávního uzavření dodatků se dopustilo Ministerstvo vnitra, které je jako centrální zadavatel uzavřelo ve prospěch MPSV.

⁷ Ustanovení § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

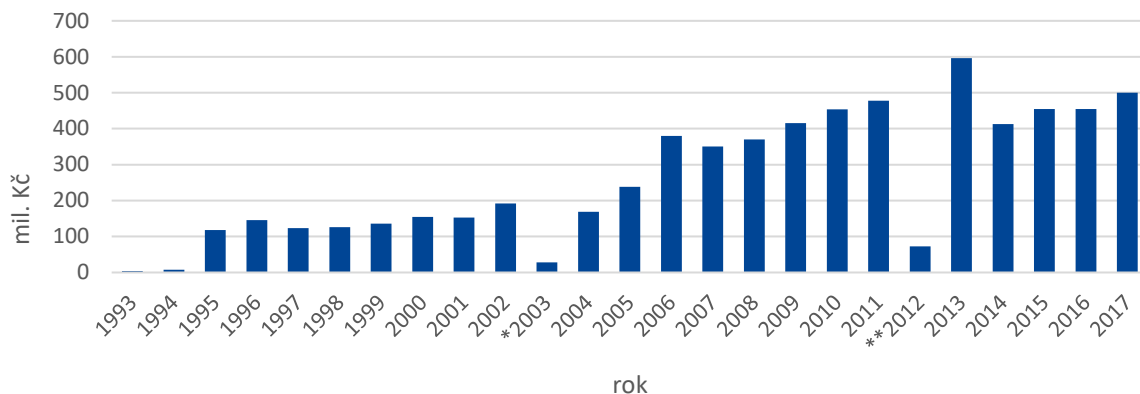
dodavatelem agendových systémů. Dobu trvání smlouvy MPSV stanovilo nejdéle do 31. 12. 2018, smluvní hodnota činila 1 070 mil. Kč bez DPH. MPSV si v uzavřené smlouvě sjednalo opční právo, na základě kterého může prodloužit poskytování služeb od dodavatele o dalších maximálně 24 měsíců, tedy do 31. 12. 2020.

K finálnímu spuštění nových agendových systémů v produkčním prostředí mělo dle původního znění uzavřených smluv dojít u IS *Zaměstnanost* do 1. 1. 2017 a IS *Sociální dávky* do 3. 6. 2018. Dle aktualizovaného harmonogramu by měl být IS *Zaměstnanost* implementován ke dni 2. 7. 2018.

K implementaci IS *Sociální dávky* nedošlo, protože MPSV dne 16. 11. 2017 v průběhu vývoje tohoto systému odstoupilo od smlouvy na jeho dodávku, a to z důvodu neposkytnutí přiměřené jistoty dokončení předmětu plnění smlouvy ze strany nového dodavatele. Předpokládaný termín implementace nového IS *Sociální dávky* stanovilo MPSV v nové zadávací dokumentaci na 1. 1. 2021. Minimálně do těchto termínů spuštění nových agendových systémů bude MPSV zajišťovat agendu výplaty dávek na základě výsledku VZ zadané pomocí JŘBU, a to za předpokladu využití opčního práva ze strany MPSV na poskytování předmětu plnění *smlouvy o zajištění služeb podpory provozu a rozvoje OKaplikací pro MPSV* ze dne 22. 12. 2016.

Potřeba přesoutěžít stávající agendové systémy vyplynula mj. z nutnosti snížit závislost MPSV na dodavateli těchto systémů (tj. z potřeby omezit efekt jevu zvaného vendor lock-in). Snižování závislosti vychází z materiálu *Strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy a její opatření na zefektivnění ITC služeb*, který byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 2. listopadu 2015 č. 889. Tento klíčový dokument pro oblast rozvoje ICT veřejné správy jako jeden z cílů uvádí: „Od závislosti na dodavatelích k vlastní kompetenci k efektivnímu řízení vývoje a provozu ICT v ČR.“ Tohoto cíle má být dosaženo zejména změnou odměňování pracovníků veřejné správy působících v oblasti ICT a zahájením procesu insourcingu vybraných ICT služeb. Závislost na dodavatelích v oblasti ICT služeb přitom může mít dopady na hospodárnost a účelnost vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu, na které se kontrola zaměřila. Od roku 1993 MPSV vynaložilo na provoz a rozvoj stávajících agendových systémů 6 534 mil. Kč, přičemž v kontrolovaném období let 2013 až 2017 se jednalo celkem o 2 419 mil. Kč – viz graf č. 1.

Graf č. 1: Výdaje na provoz a rozvoj agendových systémů MPSV

Zdroj: informace a doklady získané při kontrole; graficky zpracoval NKÚ.

* V roce 2003 došlo k výrazně nižšímu čerpání finančních prostředků na základě uzavřených smluv, a to s ohledem na výsledky externích posudků.

** V roce 2012 MPSV přešlo na nové ICT řešení, avšak na konci roku 2013 se vrátilo zpět k původnímu dodavateli agendových systémů.

III. Rozsah kontroly

Kontrola byla zaměřena na realizaci projektů v oblasti ICT u MPSV a měla za cíl prověřit, zda MPSV vynaložilo hospodárně a účelně prostředky státního rozpočtu na pořízení, provoz a rozvoj vybraných informačních technologií zajišťujících zejména agendu výplaty nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti. NKÚ tak při kontrole posuzoval hospodárnost a účelnost peněžních prostředků vynaložených na činnosti spojené s provozem a rozvojem stávajících a na pořizování nových agendových systémů. Kromě uvedeného byly kontrole podrobeny peněžní prostředky vynaložené na projekty související s agendou výplaty dávek (*Integrovaná podpůrná a provozní data a Provozní integrační prostředí*) a na služby systémové integrace, projektového řízení a další externí služby poskytované MPSV v oblasti ICT. U vybraných kontrolovaných činností NKÚ dále posuzoval soulad s právními předpisy, především při zadávání veřejných zakázek, a plnění povinností MPSV jako správce informačních systémů veřejné správy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2013 až 2018 (do ukončení kontroly) a v případě věcných souvislostí i období předchozí. Začátek kontrolovaného období byl stanoven s ohledem na konec kontrolovaného období kontrolní akce č. 12/35, na kterou KA č. 17/22 navázala. MPSV bylo jedinou kontrolovanou osobou z důvodu, že pořízení i správa kontrolovaných agendových systémů jsou výhradně v kompetenci tohoto ministerstva. Kontrolovatelný objem, do kterého spadají VZ zadané v kontrolovaném období na pořízení, provoz a rozvoj agendových a podpůrných systémů, ale také služby systémové integrace a projektového řízení, představoval celkem 2 260 mil. Kč. NKÚ při kontrole prověřil vynaložené peněžní prostředky ve výši 899 mil. Kč.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Strategický rámec ICT rozvoje na MPSV

Pro oblast strategického řízení si MPSV nechalo externími dodavateli vypracovat *Strategii IKT rezortu MPSV, Strategii informačních a komunikačních technologií 2015+ a Strategii rozvoje ICT resortu MPSV pro období 2018–2020*.

Příprava nové resortní strategie ICT pro období od 1. 1. 2014 byla jedním z nápravných opatření, která byla obsažena ve *Stanovisku Ministerstva práce a sociálních věcí ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 12/35* (dále také „Stanovisko“), schváleném usnesením vlády ČR ze dne 16. října 2013 č. 766. MPSV zajistilo vypracování *Strategie IKT rezortu MPSV*, kterou předložilo pro informaci vládě ČR. Tuto resortní strategii ICT však následně MPSV v roce 2014 odmítlo využít pro oblast řízení ICT. Odmítnutí této strategie odůvodnilo MPSV výsledky externího auditu. Ze závěrečné zprávy tohoto auditu však vyplývá, že *Strategie IKT rezortu MPSV* nebyla externí společnosti ze strany MPSV předložena, a tudíž nebyla ani předmětem tohoto auditu. MPSV nesplnilo nápravné opatření pro oblast resortní strategie ICT ve smyslu usnesení vlády ČR ze dne 16. října 2013 č. 766. MPSV se s vypracovanou strategií IKT neztotožnilo a ani ji k dalším účelům nevyužilo. **NKÚ vyhodnotil peněžní prostředky vynaložené na zpracování takové strategie jako neúčelné.** MPSV nemá informace o uzavřené smlouvě, na základě které byla vypracována *Strategie IKT rezortu MPSV*, ani informace o výši prostředků vynaložených na její zpracování.

Následně si MPSV nechalo v roce 2014 v rámci využívání služeb systémové integrace (podkapitola 4) zpracovat *Strategii informačních a komunikačních technologií 2015+*. Tato strategie nebyla na úrovni vedení MPSV schválena, přesto se jí MPSV řídilo. K tomuto dokumentu si MPSV nechalo zpracovat externí posudek, podle jehož výsledků strategie neobsahovala vazby na další strategické dokumenty MPSV. Tyto chybějící informace MPSV ve strategii nezohlednilo, což bylo mj. v rozporu se 4. principem tvorby strategických dokumentů uvedeným v *Metodice přípravy veřejných strategií*, která byla pro MPSV závazná na základě usnesení vlády ČR ze dne 2. května 2013 č. 318. **MPSV do konce roku 2017 neimplementovalo ani jeden z agendových systémů na výplatu dávek** (viz podkapitola 3) a tím **nenaplnilo projekt Modernizace agendových informačních systémů, jehož realizace byla jedním z cílů Strategie informačních a komunikačních technologií 2015+**.

Poslední připravovaná strategie, která nese název *Strategie rozvoje ICT resortu MPSV pro období 2018–2020*, nebyla do ukončení kontroly zpracována do finální podoby. MPSV dodavateli pravidelných služeb systémové integrace ve vztahu ke strategii a koncepci ICT, jejichž výstupem byla rozpracovaná verze *Strategie rozvoje ICT resortu MPSV pro období 2018–2020*, uhradilo v období od ledna do listopadu 2017 celkem 8 016 347 Kč s DPH. Na tvorbě této strategie se v uvedeném období podílelo více zaměstnanců dodavatele na různých pozicích v celkovém úvazku 1,9 zaměstnance. V přepočtu **jeden úvazek dodavatele** odpovídal nákladům ve výši **4 219 130 Kč**. Přitom mzdové náklady na **jeden úvazek zaměstnance MPSV** na služebním místě vedoucího oddělení pro architekturu ICT v období leden až listopad 2017

představovaly 588 444 Kč.⁸ NKÚ tak vyhodnotil peněžní prostředky vynaložené na pořízení rozpracované verze strategie externím dodavatelem za nevhodné. Rozpracovaná verze této strategie navíc nenaplňovala všechny základní principy a z nich vyplývající požadavky stanovené *Metodikou přípravy veřejných strategií* (viz předchozí odstavec). MPSV tak podstupuje riziko, že finální verze strategie nebude splňovat základní obsahové požadavky, čímž vytváří prostor pro nevhodné vynaložení peněžních prostředků na její dopracování.

MPSV ve strategiích pro oblast řízení a rozvoje ICT zpracovaných v kontrolovaném období nedefinovalo nezbytné lidské zdroje a ani poslední, rozpracovaná verze *Strategie rozvoje ICT resortu MPSV pro období 2018–2020* nezohledňovala možnost praktického využití nařízení vlády č. 327/2016 Sb., účinného od 1. 11. 2016, při systemizaci pracovních míst resortu MPSV. Toto nařízení vlády přitom ministerstvu umožňuje označit až 5 % všech služebních míst za místa klíčová a nabídnout na těchto klíčových pozicích vyšší platové ohodnocení a tím motivovat k nástupu odborníky, mj. také v oblasti ICT, což odpovídá snaze o naplnění jednoho z cílů *Strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy* v oblasti odměňování pracovníků řídicích ICT. Institut klíčových míst MPSV využilo v omezené míře. V systemizaci od 1. 1. 2018 za klíčová označilo pouze 1,13 % svých služebních míst. Na ICT pozicích se jednalo pouze o tři služební místa z bývalé Sekce rozvoje ICT. Přitom právě **MPSV se v kontrolovaném období potýkalo s vyšším počtem neobsazených služebních míst v oblasti ICT**. Např. v roce 2017 bylo v Sekci informačních technologií v přepočtu⁹ obsazeno 52,19 z 80 služebních míst, tedy 65 %. Neuspokojivou personální situaci řešilo **MPSV** outsourcingem. **Do ukončení kontroly tak zůstávalo zcela závislé na dodavatelích služeb** jako systémová integrace, projektové řízení (viz podkapitola 5), konzultační a poradenské služby pro sektor ICT, ale také v oblasti samotných agendových systémů na výplatu dávek (viz podkapitoly 3, 4 a 5). MPSV za tyto služby pouze v roce 2017 uhradilo 148 763 831 Kč s DPH.

Závislost na dodavatelích zjistil NKÚ také na základě kontroly, jejímž prostřednictvím ověřoval, jak MPSV v roli správce informačních systémů veřejné správy (dále také „ISVS“) dodržuje povinnosti stanovené zákonem č. 365/2000 Sb.¹⁰ Při kontrole bylo zjištěno, že MPSV k *IS státní sociální podpory, IS politiky zaměstnanosti, IS pro oblast hmotné nouze a sociálních služeb* a *IS OKslužby registr* nevytvořilo a ani nevydalo provozní dokumentaci ve smyslu ustanovení § 5a odst. 3 zákona č. 365/2000 Sb. Dle MPSV dodavatel stávajících agendových systémů požadoval za její vyhotovení 14 914 460 Kč s DPH. Dále NKÚ zjistil, že **minimálně od roku 2013 nemělo MPSV vypracovanou informační koncepci, která by odpovídala požadavkům stanoveným ve vyhlášce č. 529/2006 Sb.**¹¹ a která by obsahovala informace o ISVS spravovaných MPSV. Tím MPSV nepostupovalo v souladu s ustanovením § 5a odst. 1 zákona č. 365/2000 Sb. Absence informační koncepce jako stěžejního nástroje dlouhodobého řízení ISVS spravovaných MPSV tak vytváří riziko nekonceptního vývoje celé soustavy

---

⁸ Náklady na tvorbu strategie tak odpovídaly mzdovým nákladům na 13,6 úvazku zaměstnance MPSV na služebním místě vedoucího oddělení pro architekturu ICT.

⁹ Jedná se o přepočtený počet (podíl) obsazených služebních míst v období od ledna do listopadu 2017.

¹⁰ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.

¹¹ Vyhláška č. 529/2006 Sb., o požadavcích na strukturu a obsah informační koncepce a provozní dokumentace a o požadavcích na řízení bezpečnosti a kvality informačních systémů veřejné správy (vyhláška o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy).

spravovaných ISVS. **V neposlední řadě MPSV nezajistilo atest referenčního rozhraní pro IS státní sociální podpory, IS politiky zaměstnanosti, IS pro oblast hmotné nouze a sociálních služeb, IS OKslužby registr a Jednotný informační systém práce a sociálních věcí ani atest dlouhodobého řízení spravovaných ISVS, čímž nedodrželo své povinnosti vyplývající ze zákona č. 365/2000 Sb.**¹² MPSV přitom bylo na absenci těchto atestů upozorněno ve znaleckém posudku č. 86-2013 zpracovaném externí společností ke dni 6. června 2013.

2. Provoz stávajících agendových systémů

Vláda ČR svým **usnesením ze dne 25. září 2013 č. 733 schválila závazný postup pro stabilizaci výplaty dávek, a to mj. přesoutěžením stávajících agendových systémů** v rámci otevřeného zadávacího řízení s termínem jejich implementace a spuštění do ostrého provozu **do konce roku 2015.**

Pro zajištění výplaty dávek do doby spuštění nových agendových systémů podepsalo MPSV dne 31. 12. 2013 s dodavatelem původních systémů *obchodní smlouvy na údržbu aplikačního programového vybavení*, a to na základě *rámcové smlouvy na komplexní údržbu, správu, pokračování vývoje APV, dodávku a údržbu licenčního programového vybavení a školení* ze dne 21. 10. 2010. Tím MPSV od roku 2014 zajistilo provoz a rozvoj agendových systémů prostřednictvím jejich původního dodavatele. Tento stav pokračoval i po skončení přechodného období, tedy v roce 2016, kdy MPSV uzavřelo další *obchodní smlouvy na údržbu aplikačního programového vybavení* s tímto dodavatelem.

Vzhledem k tomu, že nové agendové systémy nebyly implementovány do konce roku 2016 a MPSV tak nezajistilo jejich implementaci ve smyslu usnesení vlády ČR ze dne 25. září 2013 č. 733, **uzavřelo MPSV se stejným dodavatelem dne 22. 12. 2016** v rámci VZ *Zajištění migračních a přechodových služeb OKaplikací pro MPSV* při použití JŘBU **smlouvu na zajištění provozu stávajících agendových systémů a dále na zajištění služeb exitu.** Předmětem plnění bylo poskytování služeb provozu a rozvoje stávajících agendových systémů včetně služeb přechodu na nové agendové systémy, a to nejdéle do 31. 12. 2018. Součástí uzavřené smlouvy bylo opční právo MPSV na prodloužení poskytování předmětu plnění o dalších maximálně 24 měsíců, tedy do 31. 12. 2020.

Vzhledem k tomu, že IS *Zaměstnanost* nebyl do ukončení kontroly uveden do ostrého provozu a nový IS *Sociální dávky* bude do ostrého provozu spuštěn nejdříve k 1. 1. 2021, lze předpokládat, že služby provozu stávajících agendových systémů na základě smlouvy uzavřené na základě JŘBU budou poskytovány s využitím opčního práva do konce roku 2020.

Důvody použití JŘBU, které MPSV popsalo ve výzvě k jednání v rámci VZ *Zajištění migračních a přechodových služeb OKaplikací pro MPSV*, neopodstatňovaly užití zákona č. 134/2016 Sb.¹³ pro část plnění předmětu VZ – poskytování služeb provozu a rozvoje stávajících systémů na výplatu dávek. **MPSV objektivně neprokázalo, že tato VZ mohla být z technických důvodů splněna pouze původním dodavatelem agendových systémů.** Ve smyslu rozsudku Krajského

¹² Od 1. 1. 2013 do 30. 6. 2017 ustanovení § 5 odst. 2 písm. d) a ustanovení § 5a odst. 3, od 1. 7. 2017 do ukončení kontroly ustanovení § 5 odst. 2 písm. d) a ustanovení § 5a odst. 4 zákona č. 365/2000 Sb.

¹³ Ustanovení § 63 odst. 3 písm. b) zákona č. 134/2016, o zadávání veřejných zakázek.

soudu v Brně¹⁴, který se zabýval obdobnými důvody pro použití JŘBU v rámci sporu mezi jinými subjekty, vyhodnotil NKÚ důvody uvedené MPSV jako nedostačující pro oprávněnost postupu formou JŘBU. **MPSV nepoužilo správný druh zadávacího řízení ve smyslu zákona č. 134/2016 Sb. a porušilo zásadu zákazu diskriminace ve smyslu ustanovení § 6 odst. 2 téhož zákona.** MPSV v rámci tohoto zadávacího řízení uzavřelo smlouvu, na základě které vynaložilo za období leden až listopad 2017 peněžní prostředky ve výši 500 434 706 Kč s DPH. Tímto postupem použilo MPSV peněžní prostředky státního rozpočtu neoprávněně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.¹⁵, a tudíž **porušilo rozpočtovou kázeň ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.**¹⁶

Opoždění implementace nových agendových systémů a jejich spuštění do ostrého provozu vedlo k nevhodnému vynakládání peněžních prostředků na poskytování služeb podpory pro stávající informační systémy (provoz, uživatelská podpora, technická a metodická podpora, záloha a obnova, dohled nad provozem a technologický update). Při smluvních podmínkách nových agendových systémů vzešlých z otevřeného řízení (viz podkapitola 3) by se cena za poskytování uvedených služeb oproti smluvním cenám vzešlým z výsledku JŘBU snížila až o 30 205 908 Kč s DPH/měsíc. **Při spuštění nových agendových systémů k předpokládanému termínu 1. 1. 2017 by se náklady na zajištění provozu informačních systémů určených pro agendu výplaty dávek snížily jen za rok 2017 až o 362 470 896 Kč s DPH.**

3. Implementace nových agendových a dalších podpůrných systémů

MPSV je na základě zákona č. 73/2011 Sb.¹⁷ správcem *Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí* (dále také „JIS PSV“), který je dle zákona č. 365/2000 Sb. informačním systémem veřejné správy. JIS PSV představuje jeden komplexní systém, jehož hlavními součástmi mají být agendové informační systémy *Sociální dávky*, *Zaměstnanost*, *Provozní integrační prostředí* (dále také „PIP“) a *Integrovaná podpůrná a provozní data* (dále také „IPPD“). Cílem JIS PSV je zajišťovat podporu výkonu agend resortu MPSV, které jsou klíčovými službami státu.

IS Sociální dávky

MPSV zahájilo otevřené zadávací řízení na veřejnou zakázku *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS SOCIÁLNÍ DÁVKY* (ev. č. 498313) dne 11. 12. 2014. Předmětem VZ byla dodávka nového agendového systému *Sociální dávky* a zajištění následné podpory provozu a rozvoje tohoto systému po dobu dvou let od jeho implementace. **Smlouva o vytvoření Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí – „IS Sociální dávky“ a poskytování souvisejících služeb byla s vítězným uchazečem (dodavatelem) podepsána až dne 2. 11. 2016**, což představovalo zpoždění oproti původnímu harmonogramu dle zadávací dokumentace 17 měsíců. Cena za dodávky a plnění služeb dle uzavřené smlouvy byla stanovena ve výši 168 311 000 Kč s DPH.

¹⁴ Viz rozsudek Krajského soudu v Brně čj. 30 Af 78/2013-148 ze dne 21. 12. 2015.

¹⁵ Ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹⁶ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb.

¹⁷ Ustanovení § 4a zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů.

V průběhu plnění uzavřené smlouvy řešilo MPSV s dodavatelem problémy s akceptací dílčích částí plnění díla – agendového systému IS *Sociální dávky*. Jednalo se zejména o spory MPSV a dodavatele týkající se vzájemné komunikace v rámci akceptačních procedur, výkladu uzavřené smlouvy, především pak v oblasti akceptace jednotlivých etap plnění díla, uplatňování slev z ceny plnění. Na společných jednáních byly řešeny také problémy s migrací dat. Vzniklé problémy vedly MPSV k podezření, že nebudou dodrženy smluvní termíny ze strany dodavatele. Z tohoto důvodu si MPSV nechalo advokátní kanceláří vypracovat analýzu možnosti ukončení smluvního vztahu s dodavatelem. Dle výstupů analýzy ze dne 2. 11. 2017 MPSV mohlo od smlouvy odstoupit při použití ustanovení § 2002 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb.¹⁸ v případě, že by dodavatel neposkytl MPSV přiměřenou jistotu dle uvedeného ustanovení zákona. Dne 2. 11. 2017 MPSV odeslalo dodavateli dopis s žádostí o poskytnutí přiměřené jistoty, tj.:

- písemného doložení schopnosti řádně a včas splnit závazek,
- peněžní kauce ve výši 181 371 720 Kč.

O poskytnutí přiměřené jistoty požádalo MPSV dodavatele opětovně 9. 11. 2017, ten však uvedenou jistotu neposkytl, a proto **MPSV dne 16. 11. 2017 odstoupilo od smlouvy s tímto dodavatelem.**

Dne 12. 12. 2017 MPSV zahájilo nové otevřené zadávací řízení na veřejnou zakázku *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS SOCIÁLNÍ DÁVKY II* (ev. č. Z2017-032460). Dle zadávací dokumentace **by měl být nový agendový systém *Sociální dávky* implementován a spuštěn do ostrého provozu až ke dni 1. 1. 2021.**

NKÚ vyhodnotil, že v důsledku **odstoupení od smlouvy o vytvoření Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí – „IS Sociální dávky“ a poskytování souvisejících služeb se prodlužuje závislost MPSV na dodavateli stávajících agendových systémů** na výplatu nepojistných sociálních dávek, protože implementace IS *Sociální dávky* se prodlouží minimálně do 1. 1. 2021. NKÚ poskytování služeb podpory provozu na stávající agendové systémy vyhodnotil jako nevhodné vynakládání peněžních prostředků (viz podkapitola 2), přičemž u systémů na výplatu nepojistných sociálních dávek tato **nehospodárnost dosáhla v roce 2017 celkové výše 241 140 900 Kč s DPH.** MPSV nový agendový systém *Sociální dávky* plánuje spustit k 1. 1. 2021, tím je vytvořen prostor pro další nevhodné vynakládání peněžních prostředků na zajištění agendy výplaty nepojistných sociálních dávek v letech 2018 až 2020. **Za předpokladu, že nový agendový systém *Sociální dávky* bude spuštěn k 1. 1. 2021, vynaloží MPSV v letech 2018 až 2020 nevhodně dalších až 723 422 700 Kč s DPH.**

IS Zaměstnanost

MPSV zahájilo otevřené zadávací řízení na veřejnou zakázku *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS ZAMĚŠTNANOST* (ev. č. 498309) dne 24. 11. 2014. Předmětem VZ byla dodávka nového agendového systému *Zaměstnanost* a zajištění následné podpory provozu a rozvoje tohoto systému po dobu dvou let od jeho implementace. **Smlouva o vytvoření Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí – „IS Zaměstnanost“ a poskytování**

---

¹⁸ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

souvisejících služeb (dále také „Smlouva o vytvoření IS *Zaměstnanost*“) **byla** s vítězným uchazečem (dodavatelem) **podepsána dne 22. 12. 2015**, což představovalo zpoždění oproti původnímu harmonogramu dle zadávací dokumentace o více než 7 měsíců. Cena za dodávky a plnění služeb dle uzavřené smlouvy byla stanovena ve výši 128 986 327 Kč s DPH.

V průběhu tvorby nového agendového systému *Zaměstnanost* došlo k opakovanému posunutí termínu jeho implementace a uvedení do produkčního prostředí, a to **z 1. 1. 2017 až na 2. 7. 2018**. Celkové zpoždění je souhrnem dílčích zpoždění v jednotlivých fázích realizace IS *Zaměstnanost*. Příčiny zpoždění byly identifikovány jak na straně externího dodavatele, tak na straně MPSV, které v dílčích oblastech nezajistilo potřebnou součinnost ve formě dodání nezbytné dokumentace a migrace dat. Přitom s problémy spojenými s migrací dat, které NKÚ identifikoval v rámci KA č. 12/35, se MPSV potýkalo již v roce 2011. Neposkytnutí součinnosti v oblasti migrace dat ze strany MPSV vycházelo z pozdního a složitého vyjednávání s dodavatelem stávajících agendových systémů. MPSV zejména smluvně nezajistilo provedení migrace dat ze stávajících agendových systémů a ve věci provedení této migrace pro potřeby nových agendových systémů (IS *Zaměstnanost* i IS *Sociální dávky*) začalo jednat s dodavatelem stávajících agendových systémů až v září 2015, tedy téměř 10 měsíců po zahájení zadávacího řízení na VZ *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – IS ZAMĚŠTNANOST*. **MPSV se tak nepodařilo zajistit součinnost dodavatele stávajících agendových systémů v oblasti migrace dat.** Realizace migrace dat měla přitom vliv na plnění jednotlivých etap projektu IS *Zaměstnanost*, který měl být zakončen spuštěním tohoto systému do ostrého provozu.

Z důvodu zpoždění v realizaci IS *Zaměstnanost* zajišťuje MPSV od roku 2017 provoz stávajícího agendového systému na výplatu dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti na základě *smlouvy na zajištění provozu stávajících agendových systémů a dále na zajištění služeb exitu*, která byla uzavřena dne 22. 12. 2016 na základě výsledku zadávacího řízení při použití JŘBU (viz podkapitola 2). V období od ledna do listopadu 2017 vynaložilo MPSV na agendu dávek státní politiky zaměstnanosti na základě uvedené smlouvy 121 586 850 Kč s DPH, přičemž za zajištění stejných služeb provozu v tomto období u nového agendového systému *Zaměstnanost* by MPSV uhradilo pouze 10 367 691 Kč s DPH. NKÚ vyhodnotil, že tento rozdíl ve výši **111 219 159 Kč s DPH za poskytování služeb provozu v období od ledna do listopadu 2017 představuje nevhodně vynaložené peněžní prostředky státního rozpočtu. Za předpokladu, že nový agendový systém *Zaměstnanost* bude spuštěn až ke dni 2. 7. 2018, vynaloží MPSV nevhodně dalších 70 775 828 Kč s DPH.**

MPSV ve Smlouvě o vytvoření IS *Zaměstnanost* nestanovilo limit pro čerpání člověkodnů na služby rozvoje v rámci plnění této smlouvy; v zadávací dokumentaci stanovilo předpokládaný rozsah poptávaného plnění rozvoje, a to ve výši 1 800 člověkodnů. Ke dni 3. ledna 2018 však MPSV prostřednictvím změnových požadavků zadalo dodavateli IS *Zaměstnanost* k realizaci služby rozvoje za 73 083 655 Kč s DPH, resp. v objemu 9 527,5 člověkodne,¹⁹ což je více než pětinašobek předpokládaného rozsahu uvedeného v zadávací dokumentaci. Realizace změnových požadavků v tomto rozsahu má dopad na ekonomickou výhodnost nabídky dodavatele IS *Zaměstnanost* (vítězného uchazeče). Kontrolním výpočtem NKÚ zjistil, že od

---

¹⁹ Další změnové požadavky se nacházely ve stavu revizí nebo v přípravě.

počtu 3 365 člověkodnů za rozvoj by byla jako ekonomicky nejvýhodnější vybrána nabídka jiného uchazeče.

MPSV rozšířením plnění předmětu zakázky umožnilo podstatnou změnu práv a povinností vyplývajících ze Smlouvy o vytvoření IS *Zaměstnanost* a zároveň ovlivnilo výběr nejvhodnější nabídky v zadávacím řízení k VZ na dodávku IS *Zaměstnanost*. MPSV tímto postupem porušilo zákon č. 137/2006 Sb.²⁰, nedodrželo zásadu zákazu diskriminace ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 téhož zákona a v důsledku toho použilo peněžní prostředky na dosavadní plnění Smlouvy o vytvoření IS *Zaměstnanost* neoprávněně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.²¹. NKÚ takové jednání vyhodnotil jako porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.²² ve výši 50 151 028 Kč (peněžní prostředky vynaložené na plnění předmětu VZ do ukončení kontroly).

Za předpokladu, že dojde k akceptaci a následnému uhrazení všech změnových požadavků MPSV, které byly ke dni 3. 1. 2018 schváleny k realizaci, vynaloží MPSV v rámci poptávaného rozvoje ještě před spuštěním IS *Zaměstnanost* peněžní prostředky, jejichž výše (88 498 178 Kč s DPH) se blíží smluvní částce za samotné dílo (tj. IS *Zaměstnanost*). NKÚ vyhodnotil, že zadávání změnových požadavků vůči novému IS *Zaměstnanost* ve skutečnosti neodpovídalo reálným potřebám MPSV a peněžní prostředky vydané na jeho další rozvoj mají negativní vliv na hospodárnost vynakládání prostředků v rámci celého projektu IS *Zaměstnanost*.

Provozní integrační prostředí

V souvislosti s rozhodnutím realizovat projekt PIP, jehož smyslem je zajišťovat chod a provoz celého systému JIS PSV, zahájilo MPSV dne 3. 1. 2015 zadávací řízení na VZ *Jednotný informační systém práce a sociálních věcí – Provozní integrační prostředí* (ev. č. 498306). Pro výběr dodavatele použilo MPSV otevřené zadávací řízení. MPSV stanovilo předpokládanou hodnotu plnění ve výši 289 mil. Kč bez DPH. Dne 3. 8. 2015 uzavřelo MPSV na základě výsledku zadávacího řízení smlouvu o vytvoření provozního a integračního prostředí pro jednotný informační systém práce a sociálních věcí a poskytování souvisejících služeb v délce trvání plnění celkem 44 měsíců od jejího podpisu. Smluvní cena 82 910 563 Kč bez DPH (100 321 781 Kč s DPH) se skládala z cen tří částí plnění smlouvy – viz tabulka č. 1.

Tabulka č. 1: Smluvní ceny a uhrazené částky

Části plnění smlouvy	Smluvní cena (v Kč s DPH)	Uhrazená cena (v Kč s DPH)
Vytvoření vlastního díla	38 520 769	37 189 768
Poskytování služeb podpory provozu	38 508 512	19 570 738*
Poskytování služeb rozvoje	23 292 500	7 001 363*
Celkem	100 321 781	63 761 869

* Jedná se o faktury uhrazené ke dni 13. 10. 2017.

Zdroj: smlouva o vytvoření provozního a integračního prostředí pro jednotný informační systém práce a sociálních věcí a poskytování souvisejících služeb ze dne 3. 8. 2015; faktury uhrazené na základě této smlouvy.

²⁰ Ustanovení § 82 odst. 7 zákona č. 137/2006 Sb.

²¹ Ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb.

²² Ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb.

Provoz tohoto systému byl zahájen od ledna 2016 a MPSV ke dni 13. 10. 2017 za všechny tři části plnění smlouvy uhradilo faktury v celkové částce 52 695 760 Kč bez DPH (63 761 869 Kč s DPH).

Integrovaná podpůrná a provozní data

MPSV (jakožto správce JIS PSV) za účelem zajištění vazeb všech klíčových částí JIS PSV nutných pro podporu fungování celého řešení rozhodlo o realizaci projektu IPPD. Smyslem tohoto projektu bylo dodání systému podporujícího agendy, které nejsou primárně agendami dávkového typu: evidence subjektů a napojení na registry, evidence případů, číselníky a datové prvky, exekuce, insolvence a agendy právních služeb, moduly mezinárodní interoperability.

Zadávací řízení zahájilo MPSV dne 30. 9. 2014, a to formou otevřeného řízení. Předpokládanou hodnotu stanovilo ve výši 291 000 000 Kč bez DPH. MPSV s vítězným dodavatelem **dne 29. 9. 2015 podepsalo smlouvu o vytvoření klíčových částí nutných pro podporu fungování jednotného informačního systému práce a sociálních věcí a poskytování souvisejících služeb**. Vysoutěžená smluvní cena díla dle nabídky dodavatele byla stanovena ve výši 84 499 000 Kč bez DPH (102 243 790 s DPH) a měla zahrnovat vytvoření systému (díla), podporu provozu a služby rozvoje. Vytvoření systému se přitom mělo skládat z následujících částí díla: návrh realizace, prototyp, implementace, dokumentace. K celkovému předání systému Ministerstvu práce a sociálních věcí mělo dojít do 31. 12. 2016.

MPSV dne 9. 6. 2016 převzalo část díla „návrh realizace“ až 70 dní po smluvním termínu (31. 3. 2016) a následně tento návrh s výhradami akceptovalo. K uvedenému prodloužení došlo dle MPSV z důvodu nezajištění součinnosti a koordinace s dalšími projekty, které MPSV samo zajišťovalo, a dalších okolností přičitatelných MPSV. Další část díla „prototyp“ převzalo MPSV ve smluvním termínu dne 14. 3. 2016, nicméně dne 15. 8. 2016 akceptovalo pouze část tohoto „prototypu“, za kterou uhradilo 2 541 000 Kč s DPH. MPSV do ukončení kontroly neakceptovalo „prototyp“ jako celek a neuhradilo zbývající částku za toto plnění, tj. 11 664 400 Kč s DPH.

Přestože **systém IPPD nebyl do ukončení kontroly řádně akceptován a dodavatelem předán MPSV**, byly u tohoto systému poskytovány dílčí služby podpory provozu. Při plnění těchto služeb za leden až srpen 2017 vystavoval dodavatel měsíčně faktury za plnění služeb „bezpečnostní dohled“ a „záloha a obnova“ ve smluvní výši 100 tis. Kč bez DPH (121 tis. Kč s DPH) / měsíc. Uzavřená smlouva umožňovala přiměřeně snížit cenu služeb podpory provozu, pokud by dle příslušného reportu dodavatele bylo zřejmé, že tyto služby nebyly poskytovány v celé dohodnuté šíři a rozsahu, případně nebyly poskytovány po celý měsíc plnění. Z příslušných reportů dodavatele vyplynulo, že v období leden až srpen 2017 tyto služby nebyly ze strany dodavatele poskytovány po celý měsíc, v některých měsících nebyly poskytovány vůbec. MPSV však při úhradě příslušných faktur ustanovení smlouvy umožňující snížení částky hrazené za plnění poskytovaných služeb nevyužilo. NKÚ vyčíslil úhradu za plnění služeb, které nebyly čerpány v dohodnutém rozsahu, případně nebyly poskytovány po celý měsíc plnění, na 473 385 Kč s DPH. Tímto jednáním **MPSV porušilo zákon č. 218/2000 Sb.²³, protože hradilo plnění služeb, které ve skutečnosti v daném období nevyužilo a neobdrželo**, a tedy neplnilo určené úkoly nejhospodárnějším způsobem. Jednalo

---

²³ Ustanovení § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb.

se tak o porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.²⁴ ve výši 473 385 Kč s DPH.

MPSV v červenci a srpnu 2017 uhradilo dodavateli nad rámec uzavřené smlouvy o poskytování služeb podpory provozu částku ve výši 599 192 Kč s DPH. Dále MPSV nad rámec smlouvy uhradilo fakturu ve výši 75 234 Kč s DPH za období leden až květen 2017 za poskytování služeb podpory provozu výstupů, které však byly zhotoveny a akceptovány až v červnu 2017. Toto jednání vyhodnotil NKÚ jako **porušení zákona č. 218/2000 Sb.²³, protože MPSV neplnilo určené úkoly nejhospodárnějším způsobem**, čímž došlo k porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.²⁴ ve výši 674 426 Kč.

4. Služby systémové integrace

Systémová integrace resortu MPSV (JŘBU realizované v roce 2011)

MPSV dne 18. 3. 2011 uzavřelo s externím dodavatelem **rámcovou smlouvu systémová integrace ICT resortu MPSV**, a to bez hospodářské soutěže při použití JŘBU. Celková konečná cena VZ uvedená ve *Věstníku veřejných zakázek* činila 108 108 149 Kč bez DPH. Rámcová smlouva, na jejímž základě byly uzavřeny obchodní smlouvy, stanovovala pro období let 2011 až 2014 celkovou cenu předmětu plnění ve stejné výši, tj. 108 108 149 Kč bez DPH. MPSV na základě pěti obchodních smluv č. 8/2012/1, 8/2013/1, 8/2014/1, 8/2015/1 a 8/2016/1 a objednávky č. 3400000571 uhradilo externímu dodavateli za služby systémové integrace poskytované v letech 2012 až 2016 celkovou částku 178 715 856 Kč bez DPH (215 979 333 Kč s DPH).

K přečerpání částky plnění předmětu rámcové smlouvy ve výši 108 108 149 Kč bez DPH došlo uhrazením faktury č. 6000369 ze dne 30. 11. 2015 a faktur následujících, které byly uhrazeny na základě plnění obchodních smluv č. 8/2015/1 a č. 8/2016/1. NKÚ vyhodnotil, že **částka ve výši 70 607 707 Kč bez DPH (85 435 325 Kč s DPH) byla čerpána nad rámec celkové ceny plnění stanovené v rámcové smlouvě**.

MPSV umožnilo podstatnou změnu práv a povinností vyplývajících z rámcové smlouvy systémová integrace ICT resortu MPSV ze dne 18. 3. 2011, protože rozšířilo rozsah plnění VZ. Tímto postupem **MPSV porušilo zákon č. 137/2006 Sb.²⁵** a použilo peněžní prostředky na plnění obchodních smluv č. 8/2015/1 a 8/2016/1 a objednávky č. 3400000571 neoprávněně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.²⁶ a dopustilo se porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.²⁷ ve výši 85 435 325 Kč s DPH.

Poskytování služeb systémové integrace (otevřené řízení realizované v roce 2016)

Přesoutěžení služeb systémové integrace za použití otevřeného zadávacího řízení bylo jedním z opatření uvedených ve stanovisku MPSV ke kontrolnímu závěru NKÚ z KA č. 12/35 (viz podkapitola 6). K přesoutěžení mělo dojít v průběhu roku 2014, skutečně MPSV zahájilo zadávací řízení až dne 25. 11. 2016 (ev. č. 515363). Do doby ukončení kontroly nebylo otevřené

²⁴ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb.

²⁵ Ustanovení § 82 odst. 7 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb.

²⁶ Ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb.

²⁷ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb.

zadávací řízení na nového dodavatele služeb systémové integrace ukončeno a s vítězným uchazečem nebyla podepsána smlouva. Z tohoto důvodu NKÚ postupy při zadávání uvedené VZ nekontroloval.

Poskytování služeb systémové integrace (JŘBU realizované v roce 2016)

MPSV dne 28. 11. 2016 zadalo za použití JŘBU veřejnou zakázku *Poskytování služeb systémové integrace* stávajícímu dodavateli, který tyto služby poskytoval MPSV již od roku 2011. Použití JŘBU odůvodnilo MPSV tím, že realizaci činností poptávaných v předmětu VZ nelze zajistit bez zkušeností s prostředím MPSV a bez znalostí aktuálně běžících implementačních projektů. Změna dodavatele by navíc vyžadovala úzkou a dlouhodobou spolupráci, která nebyla pokryta v tomto období platnou smlouvou. Současně dle MPSV bylo nutné k této formě výběru dodavatele přikročit v důsledku krajně naléhavé okolnosti, neboť MPSV muselo zajistit kontinuální poskytování služeb systémové integrace po přechodné období, které vzniklo v důsledku zpoždění v realizaci probíhajících zadávacích řízení na pořízení nových systémů MPSV. Tato situace nastala z důvodu podání námitek a návrhů na zahájení řízení k ÚOHS ze strany neúspěšných uchazečů o tyto zakázky. Použití JŘBU z důvodu krajní nouze bylo také mj. důsledkem toho, že MPSV služby systémové integrace nepřesoutěžilo v otevřeném zadávacím řízení již v průběhu roku 2014 ve smyslu nápravného opatření stanoveného v usnesení vlády ČR ze dne 16. října 2013 č. 766 (viz podkapitola 6).

Technické důvody vylučující hospodářskou soutěž, které MPSV popsalo ve výzvě k jednání a jimiž odůvodňovalo použití JŘBU v rámci VZ *Poskytování služeb systémové integrace*, byly neopodstatněné ve vztahu k užití ustanovení § 63 odst. 3 písm. b) zákona č. 134/2016 Sb., neboť v oblasti systémové integrace existovali na trhu další potenciální dodavatelé, kteří tyto služby nabízeli. Toto potvrzuje rovněž skutečnost, že do otevřeného zadávacího řízení na nového dodavatele služeb systémové integrace ze dne 25. 11. 2016 (ev. č. 515363) se přihlásilo více uchazečů. Poptávané služby systémové integrace tudíž mohly být předmětem hospodářské soutěže při použití otevřeného řízení dle zákona č. 134/2016 Sb.

Také důvod v podobě krajně naléhavých okolností byl neopodstatněný ve vztahu k užití ustanovení § 63 odst. 5 zákona č. 134/2016 Sb., protože zpoždění v realizaci probíhajících zadávacích řízení z důvodu podání námitek a návrhů na zahájení řízení k ÚOHS nelze považovat za okolnosti, které MPSV nemohlo předvídat. Jedná se o standardní postupy, které jsou běžnou součástí zadávacího řízení. Zároveň MPSV o potřebě zadat nové zadávací řízení na systémovou integraci vědělo již 4. 6. 2015, tedy téměř 18 měsíců před zahájením JŘBU, kdy ve *Věstníku veřejných zakázek* uveřejnilo *oznámení předběžných informací* k VZ na poskytování služeb systémové integrace (ev. č. 515363).

MPSV při postupu v režimu JŘBU rovněž nezohlednilo skutečnost, že dle usnesení vlády ČR ze dne 16. října 2013 č. 766 mělo přesoutěžít dodavatele služeb systémové integrace v otevřeném řízení již v průběhu roku 2014 (viz podkapitola 6). MPSV toto neučinilo, protože jak samo uvedlo, upřednostnilo realizaci jiných projektů z oblasti ICT. MPSV se tak do krajně naléhavé situace uvedlo vlastní nečinností a neplněním úkolu z usnesení vlády ČR.

MPSV použilo JŘBU pro zadávací řízení **VZ *Poskytování služeb systémové integrace***, aniž by byly naplněny zákonem stanovené podmínky pro jeho užití. **MPSV tak nepoužilo správný druh**

zadávacího řízení ve smyslu zákona č. 134/2016 Sb. a porušilo zásadu zákazu diskriminace ve smyslu téhož zákona²⁸. MPSV v rámci tohoto zadávacího řízení uzavřelo smlouvu, na základě které vynaložilo peněžní prostředky ve výši 87 066 234 Kč s DPH. Došlo tak k neoprávněnému použití peněžních prostředků státního rozpočtu ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.²⁹ a k porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.³⁰

NKÚ mj. u předmětné smlouvy porovnal ceny jednotlivých odborných rolí ICT (kontrola bylo podrobena osm rolí) stanovené v Kč bez DPH s cenami uvedenými v *ceníku obvyklých cen ICT prací*³¹. Z porovnání vyšlo, že v případě architekta kybernetické bezpečnosti odpovídala cena bez DPH za člověkodenní maximální ceně uvedené v *ceníku obvyklých cen ICT prací*. Ceny u dalších šesti rolí se pohybovaly nad průměrnými cenami, ale nedosáhly maximálních cen. Cena za člověkodenní u role administrátor-dokumentarista byla jako jediná stanovena pod průměrem ceny uvedené v *ceníku obvyklých cen ICT prací*. Dále NKÚ vypracoval přehled ICT rolí a jejich smluvních cen za člověkodenní u všech kontrolovaných smluv a objednávek, které takové informace obsahovaly. K tomu vyhotovil grafické znázornění smluvních cen tří nejčastěji objednávaných ICT rolí (vedoucí projektu, analytik, architekt), vč. znázornění průměrné ceny dle *ceníku obvyklých cen ICT prací*. Přehled a grafické znázornění jsou uvedeny v přílohách č. 1 a č. 2 tohoto kontrolního závěru. Z porovnání mj. vyplynulo, že **ceny rolí u smluv uzavřených na základě otevřeného zadávacího řízení jsou významně nižší než ceny rolí dosažené při použití JŘBU**. Například u role vedoucí projektu se smluvní ceny vysoutěžené v rámci otevřeného řízení pohybovaly od 4 800 do 8 500 Kč bez DPH, avšak u cen vzešlých z JŘBU byl tento interval v rozmezí od 14 300 do 24 860 Kč bez DPH (příloha č. 1).

5. Další externí služby v oblasti ICT

MPSV zahájilo přípravnou fázi projektu JIS PSV a jeho dílčích projektů IS *Sociální dávky*, IS *Zaměstnanost*, IPPD a PIP v červenci 2014, a to přípravou zadávacích dokumentací veřejných zakázek. Projekt JIS PSV byl založen zřizovací listinou ministryně práce a sociálních věcí ze dne 27. 4. 2015. Nicméně metodika projektového řízení ICT na MPSV v podobě *Příručky projektového řízení JISPSV* nabyla účinnosti až dne 1. 9. 2016, tj. 16 měsíců po založení projektu JIS PSV.

Ministryně práce a sociálních věcí ke dni 23. 4. 2015 jmenovala členy řídicího výboru JIS PSV a dne 28. 4. 2015 ředitele dílčích projektů JIS PSV. **Žádný z ředitelů těchto projektů nebyl zaměstnancem MPSV, byli to zástupci externích dodavatelů služeb**, se kterými MPSV uzavíralo objednávky na služby jako veřejné zakázky malého rozsahu. **Výběr těchto dodavatelů však probíhal mimo postupy stanovené interními předpisy MPSV**, které určovaly zadávání veřejných zakázek malého rozsahu. Významná část projektového řízení JIS PSV a jeho dílčích projektů tak byla v odpovědnosti externích dodavatelů, na kterých bylo MPSV při samotném řízení a realizaci projektů závislé.

Ředitel projektu měl dle *Příručky projektového řízení JISPSV* odpovědnost např. za obsazení projektových rolí na straně MPSV, definování akceptačních kritérií pro výstupy související s poskytováním služeb dle platných obchodních smluv, definici akceptačních procedur,

²⁸ Ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 134/2016 Sb.

²⁹ Ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb.

³⁰ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb.

³¹ Viz: <http://www.mvcr.cz/clanek/cenik-obvyklych-cen-ict-praci.aspx>.

dodržování smluvního vztahu a souladu s podmínkami stanovenými v zadávací dokumentaci, schvalování výstupů souvisejících s poskytováním služeb dle platné obchodní smlouvy, plánování a využívání zdrojů projektu, tj. především rozpočtu a kapacit lidských zdrojů.

MPSV tak nebylo závislé pouze na dodavateli stávajících agendových systémů, ale také na dodavatelích zajišťujících řízení a realizaci projektu JIS PSV. Kromě smluv na poskytování služeb systémové integrace (viz podkapitola 4) uzavřelo MPSV další smlouvy, které měly zajistit odborné personální kapacity pro řízení a realizaci dílčích projektů JIS PSV.

Dílčí smlouva na poskytování právních a administrativních služeb a právního poradenství

MPSV využilo služeb poskytovaných na základě *dílčí smlouvy na poskytování právních a administrativních služeb a právního poradenství* uzavřené s dodavatelem těchto služeb dne 17. 6. 2014. Předmětem plnění této smlouvy bylo poskytování právních a administrativních služeb a právního poradenství v souvislosti se zajištěním úkonů při zadávacích řízeních pro projekty IS *Sociální dávky*, IS *Zaměstnanost*, IPPD a PIP. Cena za poskytované služby byla touto dílčí smlouvou ve znění dodatku č. 1 stanovena na 2 652 925 Kč s DPH. Tuto cenu MPSV na základě vystavených faktur uhradilo.

Rámcová smlouva o poskytování služeb projektového řízení

MPSV *rámcovou smlouvu o poskytování služeb projektového řízení* uzavřelo 31. 10. 2016 s vybraným dodavatelem. Předmětem smlouvy byl závazek dodavatele poskytovat MPSV a celému jeho resortu personální kapacity pro podporu projektového řízení v oblasti ICT. Jednalo se konkrétně o poskytování následujících služeb:

- vedení projektové kanceláře,
- podpora projektového řízení a poskytování metodických činností,
- poskytování služeb souvisejících s řízením životních cyklů ICT projektů,
- poskytování ostatních odborných a konzultačních služeb z oblasti projektového řízení.

Rámcovou smlouvu uzavřelo MPSV na dobu 48 měsíců ode dne nabytí účinnosti³². Cena služeb byla stanovena prostřednictvím jednotkových cen (Kč za člověkodenní) za příslušné role, a to jako součin těchto cen a skutečně provedených služeb daných rolí. Uvedené služby měly být poskytovány prostřednictvím rolí v projektu JIS PSV; role měly být specifikovány v předmětech plnění jednotlivých prováděcích smluv uzavřených k této rámcové smlouvě.

Dodavatel se zavázal alokovat na poskytování služeb dle rámcové smlouvy kapacity členů realizačního týmu v počtu 25 osob. MPSV do ukončení kontroly uzavřelo čtyři prováděcí smlouvy na služby projektového řízení, prostřednictvím kterých byly poskytovány služby rolí mj. v projektu JIS PSV a jeho dílčích projektech s termínem plnění v letech 2016 a 2017. Další tři prováděcí smlouvy uzavřelo MPSV na využívání služeb projektového řízení pro období let 2018 až 2020. Do ukončení kontroly uhradilo MPSV za plnění rámcové smlouvy prostřednictvím dílčích smluv celkem 42 505 314 Kč bez DPH (51 431 430 Kč s DPH).

Objednávky na poskytování odborných poradenských a konzultačních služeb

MPSV využilo pro oblast řízení a realizace projektů dílčí objednávky na poskytování odborných poradenských a konzultačních služeb. NKÚ ke kontrole vybral **16 objednávek zadaných**

---

³² Rámcová smlouva nabyla platnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami a účinnosti dnem svého uveřejnění dle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

v období let 2014 až 2017, u kterých MPSV na základě předpokládané hodnoty určilo, že se jedná o veřejné zakázky malého rozsahu. Tyto služby objednalo MPSV u přímo vybraného dodavatele, a to na základě výjimky udělené ministryní práce a sociálních věcí. Udělení výjimky umožňoval interní předpis pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu. Za plnění kontrolovaných objednávek **vynaložilo MPSV celkem 19 537 440 Kč.**

NKÚ při kontrole zjistil, že MPSV zadalo dvěma dodavatelům **tři objednávky s obdobným předmětem plnění** (poskytování odborné technické a konzultační podpory v souvislosti s vedením projektů JIS PSV) a uhradilo za ně 5 410 817 Kč. **MPSV však mělo tyto objednávky zadat jako jednu podlimitní veřejnou zakázku na služby ve smyslu zákona č. 134/2016 Sb.³³ Stejně MPSV postupovalo při zadávání dalších dvou objednávek** jednomu dodavateli se stejným předmětem plnění, za které uhradilo 3 145 685 Kč s DPH. Tímto jednáním MPSV porušilo zásadu zákazu diskriminace ve smyslu zákona č. 134/2016 Sb.³⁴ a peněžní prostředky na plnění těchto objednávek použilo neoprávněně, čímž se dopustilo porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.³⁵ v celkové výši 8 556 502 Kč.

Za dvě objednávky zadané jednomu dodavateli **na konzultační služby v oblasti ICT, odborné posouzení podkladů a spolupráci při přípravě zadávacích dokumentací MPSV uhradilo 2 249 126 Kč s DPH, ačkoliv tyto objednávky měly pro čerpání služeb stanoven finanční limit v celkové výši 1 089 000 Kč s DPH.** MPSV tak peněžní prostředky nad rámec částky stanovené v objednávkách vynaložilo nehospodárně. Tím MPSV jako organizační složka státu nezajistilo plnění určených úkolů nejehospodárnějším způsobem a porušilo zákon č. 218/2000 Sb.³⁶ Takové jednání představuje porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.³⁷ ve výši 1 160 126 Kč (částka vyplacená nad finanční limit vystavených objednávek).

NKÚ **u dalších tří objednávek** zadaných různým dodavatelům zjistil, že **dodavatelé poskytovali plnění bez smluvního základu ještě před samotným uzavřením příslušných objednávek**, tedy bez vymezení požadovaného plnění ze strany MPSV. Předmětem objednávek bylo poskytnutí konzultací a odborných posouzení informačních systémů MPSV, poskytnutí odborné technické, projektové a konzultační podpory v souvislosti s koordinací projektů JIS PSV a zajištění konzultačních prací pro tvorbu enterprise architektury MPSV. Za poskytnuté plnění těchto tří objednávek MPSV uhradilo 2 122 130 Kč. Ačkoliv dodavatelé poskytli plnění v požadovaném rozsahu, a tudíž nedošlo k neoprávněnému použití peněžních prostředků, uzavírání objednávek až po zahájení jejich skutečného plnění představuje nestandardní uzavírání smluvního vztahu.

Za **další dvě objednávky**, které MPSV zadalo přímo dvěma vybraným dodavatelům, a to na základě výjimky udělené dle interního předpisu ministryní práce a sociálních věcí, uhradilo MPSV 3 479 431 Kč s DPH. Předmětem objednávek bylo zajištění odborné technické a konzultační podpory v rámci projektů JIS PSV a tvorba statistik a extraktorů pro IS *Zaměstnanost*. NKÚ kontrolou těchto objednávek zjistil, že použití výjimky pro jejich zadání nebylo oprávněné, MPSV mělo postupovat dle interních předpisů pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu. **Zadáním těchto objednávek přímo určeným dodavatelům porušilo MPSV zásadu zákazu diskriminace ve smyslu zákona č. 137/2006 Sb.³⁸ a zákona**

³³ Ustanovení § 26 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb.

³⁴ Ustanovení § 6 zákona č. 134/2016 Sb.

³⁵ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb.

³⁶ Ustanovení § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb.

³⁷ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb.

³⁸ Ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb.

č. 134/2016 Sb.³⁹ MPSV tak peněžní prostředky uhrazené za plnění uvedených dvou objednávek použilo neoprávněně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.⁴⁰, neboť nedodrželo povinnost stanovenou zákonem č. 137/2006 Sb. i zákonem č. 134/2016 Sb. Tím se MPSV dopustilo porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb.⁴¹ ve výši 3 479 431 Kč.

6. Nápravná opatření ke kontrolní akci NKÚ č. 12/35

Vláda ČR svým usnesením ze dne 16. října 2013 č. 766 uložila ministru práce a sociálních věcí realizovat opatření uvedená ve Stanovisku, jednalo se o tato opatření:

- zrušit projekt CEDIAN k 31. 8. 2013 tak, aby nadále nedocházelo k nehospodárnému čerpání prostředků;
- provést nezávislé právní posouzení všech klíčových smluvních ICT závazků MPSV vázaných na zajištění výplaty nepojistných dávek, včetně návrhu (doporučení) postupů;
- předložit vládě materiál o zajištění výplaty nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti v resortu MPSV, včetně návrhu dalšího postupu k zadání veřejných zakázek na poskytování ICT služeb v této oblasti po dobu přechodného období;
- zpřísnit akceptaci plnění smluvních závazků vyplývajících z *prováděcí smlouvy* č. 85/2011 uzavřené dne 15. 7. 2011;
- připravit novou resortní strategii ICT pro období od 1. ledna 2014;
- přesoutěžit smlouvu *Systémová integrace ICT resortu MPSV*, která byla uzavřena dne 18. 3. 2011, formou otevřeného zadávacího řízení v průběhu roku 2014.

MPSV první tři uvedená nápravná opatření splnilo. Dále MPSV sice nastavilo od 1. 8. 2013 zpřísněný režim akceptace plnění smluvních závazků vyplývajících z *prováděcí smlouvy* č. 85/2011, ale u faktur proplacených za období září a říjen 2013 v celkové výši 75 858 594 Kč s DPH nebylo na žádost NKÚ schopno doložit skutečně poskytnutá plnění dodaná dodavatelem služeb. Existenci těchto plnění doložilo pouze potvrzením správnosti uhrazených faktur ze strany příkazce operace. **Účinnost zpřísněného režimu akceptace nebyla zpětně přezkoumatelná, a tudíž existuje riziko nesplnění nápravného opatření dle Stanoviska a riziko, že MPSV uhradilo uvedené faktury bez řádné akceptace založené na skutečně poskytnutých plněních ze strany dodavatele služeb.**

MPSV zajistilo ve smyslu Stanoviska pro období od 1. ledna 2014 *Strategii IKT resortu MPSV*, kterou předložilo na jednání vlády ČR. Tuto resortní strategii ICT však následně v roce 2014 MPSV odmítlo využít pro oblast řízení ICT. Jako důvod uvedlo výsledky auditu externí společnosti. Ze závěrečné zprávy tohoto auditu však vyplývá, že *Strategie IKT resortu MPSV* nebyla auditorské společnosti ze strany MPSV předložena, a nebyla tedy ani předmětem zkoumání. NKÚ tak vyhodnotil, že **nápravné opatření nebylo pro oblast resortní strategie ve smyslu Stanoviska účinné.**

³⁹ Ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 134/2016 Sb.

⁴⁰ Ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb.

⁴¹ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb.

Nápravné opatření spočívající v přesoutěžení služeb systémové integrace v průběhu roku 2014 MPSV rovněž nesplnilo. Jako důvod pro nepřesoutěžení systémové integrace prostřednictvím otevřeného řízení v průběhu roku 2014 uvedlo MPSV upřednostnění realizace jiných projektů z oblasti ICT. Tím, že služby systémové integrace nebyly přesoutěženy v otevřeném zadávacím řízení a byly v období 2015 až listopad 2017 plněny na základě smluv vzešlých z JŘBU, vzniklo **riziko ne hospodárného vynaložení peněžních prostředků státního rozpočtu.** MPSV přitom za uvedené období za služby systémové integrace vynaložilo celkem **185 188 879 Kč s DPH.**

Nesplněním výše uvedených **nápravných opatření** vyplývajících z usnesení vlády ČR ze dne 16. října 2013 č. 766 neřídilo **MPSV** své činnosti v souladu s tímto usnesením, čímž **nepostupovalo v souladu se zásadou uvedenou v ustanovení § 21 zákona č. 2/1969 Sb.**⁴²

---

⁴² Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
dávky	nepojistné sociální dávky a dávky z oblasti státní politiky zaměstnanosti
DPH	daň z přidané hodnoty
ICT	informační a komunikační technologie
IPPD	informační systém <i>Integrovaná podpůrná a provozní data</i>
IS	informační systém
ISVS	informační systém veřejné správy
JIS PSV	<i>Jednotný informační systém práce a sociálních věcí</i>
JŘBU	jednací řízení bez uveřejnění
KA	kontrolní akce
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
PIP	informační systém <i>Provozní integrační prostředí</i>
Smlouva o vytvoření IS Zaměstnanost	<i>smlouva o vytvoření Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí – „IS Zaměstnanost“ a poskytování souvisejících služeb ze dne 22. 12. 2015</i>
Stanovisko	<i>Stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 12/35</i>
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
VZ	veřejná zakázka
VZMR	veřejná zakázka malého rozsahu

Příloha č. 1

Přehled ICT rolí a jejich smluvních cen za čílovkoden u kontrolovaných smluv a objednávek

Název smlouvy / číslo objednávky	Datum uzavření	Druh zadávacího řízení	ICT role, případně popis předmětu plnění	Ekvivalent ICT role dle ceníků obvyklých cen ICT prací	Cena za čílovkoden (8 hodin) v Kč bez DPH
<i>Smlouva o zajištění služeb podpory provozu a rozvoje aplikací pro MPSV</i>	22. 12. 2016	JŘBU	vedení projektu	vedoucí projektu	19 500
			vedoucí analytik / vedoucí programátor	vedoucí projektu	18 000
			analytik / programátor	analytik, programátor	12 000
Objednávka č. 2017300074	30. 1. 2017	VZMR	specialista pro testování / specialista pro dokumentaci	tester, rutinní práce	8 500
			lektor	školitel	8 500
Objednávka č. 20173010479	4. 10. 2017	VZMR	IT specialista (infrastruktura, telekomunikace, instalace SW)	specialista	12 000
Objednávka č. 2017300074	30. 1. 2017	VZMR	odborné technické a konzultační podpory v souvislosti s vedením projektů JIS PSV	analytik	8 000
Objednávka č. 20173010479	4. 10. 2017	VZMR	odborné technické a konzultační podpory v souvislosti s vedením projektů JIS PSV	analytik	8 000
Objednávka č. OB17400965	25. 9. 2014	VZMR	konzultační služby ICT, odborné posouzení podkladů a spolupráce při přípravě zadávacích dokumentací	analytik	10 000
Objednávka č. OB1401515	12. 12. 2014	VZMR	konzultační služby ICT, odborné posouzení podkladů a spolupráce při přípravě zadávacích dokumentací	analytik	10 000
Objednávka č. OB1501377	2. 6. 2015	VZMR	poskytování služeb spočívajících v řízení realizace projektů otevřených zadávacích řízení JIS PSV a související odborné konzultační služby	vedoucí projektu	9 500
Objednávka č. 3400000015	10. 2. 2016	VZMR	zajištění odborné technické a konzultační podpory v rámci projektů JIS PSV	analytik	9 500
Objednávka č. 2017300005	27. 1. 2017	VZMR	zajištění odborné technické a konzultační podpory v souvislosti s vedením projektů JIS PSV	analytik	9 500
Objednávka č. 2017300517	10. 5. 2017	VZMR	poskytování odborné technické, projektové a konzultační podpory v souvislosti s koordinací projektů JIS PSV, konkrétně vedení integrační pracovní skupiny JIS PSV	analytik	8 000
Objednávka č. 2017300744	29. 6. 2017	VZMR	tvorba statistik a extraktorů pro IS Zaměstnanost	analytik	6 000

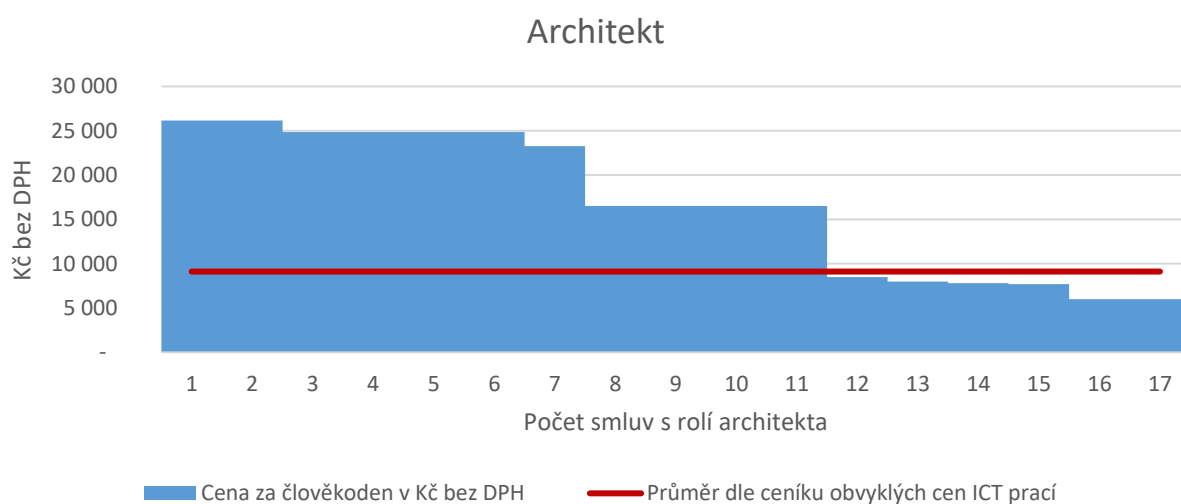
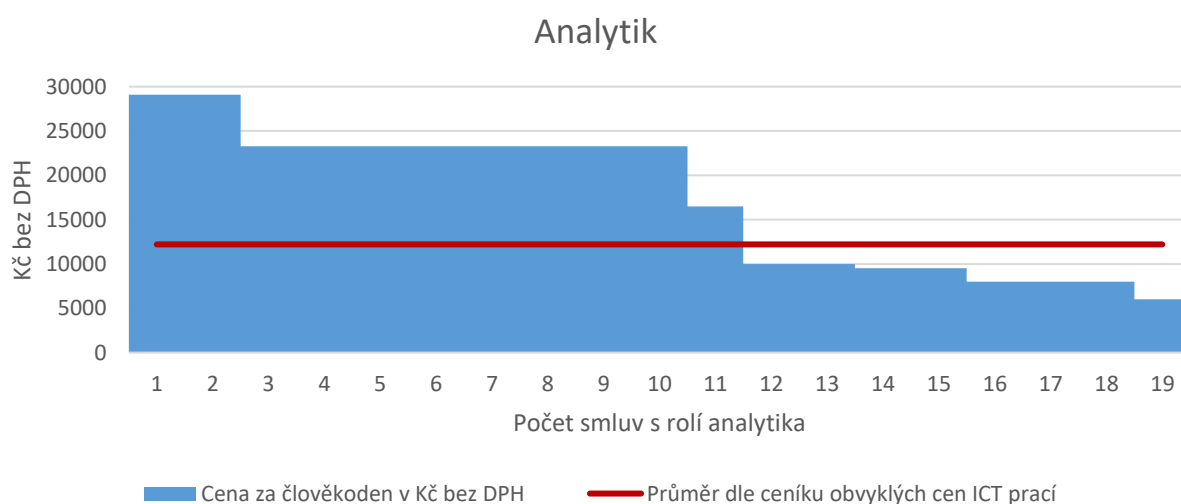
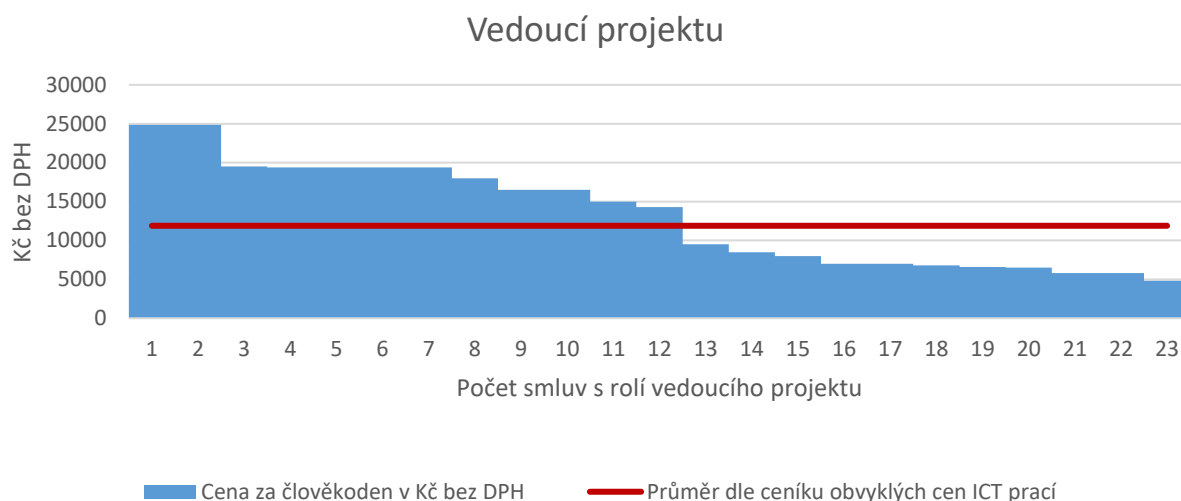
Název smlouvy / číslo objednávky	Datum uzavření	Druh zadávacího řízení	ICT role, případně popis předmětu plnění	Ekvivalent ICT role dle ceníku obvyklých cen ICT prací	Cena za člověkodenní (8 hodin) v Kč bez DPH
Objednávka č. 2017300416	13. 4. 2017	VZMR	poskytování technické podpory technologické infrastruktury MPSV	technik, podpora	10 100
Objednávka č. 2017300712	21. 6. 2017	VZMR	poskytování technické podpory technologické infrastruktury MPSV	technik, podpora	10 100
Objednávka č. 3400000210	13. 5. 2016	VZMR	zajištění metodických a konzultačních prací v oblastech přípravy a vypracování strategických a koncepčních materiálů, realizace architektury IS v resortu MPSV, naplňování principů eGovernmentu	architekt	6 000
Objednávka č. 3400000781	7. 11. 2016	VZMR	zajištění metodických a konzultačních prací v oblastech přípravy a vypracování strategických a koncepčních materiálů, realizace architektury IS v resortu MPSV, naplňování principů eGovernmentu	architekt	6 000
Objednávka č. 2017300466	4. 5. 2017	VZMR	zajištění metodických a konzultačních prací v oblastech přípravy a vypracování strategických a koncepčních materiálů, realizace architektury IS v resortu MPSV, naplňování principů eGovernmentu	architekt	8 000
Smlouva Systémová integrace ICT resortu MPSV pro rok 2015 (celková cena uvedena dle celkové ceny sjednané ve smlouvě)	30. 12. 2014	JŘBU	ředitel projektu	vedoucí projektu	24 860
			zástupce ředitele projektu – projektový vedoucí	vedoucí projektu	19 384
			hlavní architekt projektu	architekt	26 168
			architekt projektu pro oblast aplikací	architekt	24 860
			architekt projektu pro infrastrukturu	architekt	24 860
			projektový administrátor-dokumentarista	administrátor	14 538
			systémový konzultant pro oblast aplikační	analytik	23 261
			systémový konzultant pro oblast infrastruktury	analytik	23 261
			systémový konzultant pro oblast komunikační infrastruktury	analytik	23 261
			systémový konzultant pro oblast ITSM a bezpečnosti	analytik	23 261
analytik legislativních dopadů	analytik	29 076			
projektový vedoucí / systémový konzultant dílčích projektů	vedoucí projektu	19 384			

Název smlouvy / číslo objednávky	Datum uzavření	Druh zadávacího řízení	ICT role, případně popis předmětu plnění	Ekvivalent ICT role dle ceníku obvyklých cen ICT prací	Cena za človekoden (8 hodin) v Kč bez DPH
Smlouva Systémová integrace ICT resortu MPSV pro rok 2016 (celková cena za plnění uváděna pouze dle doložených faktur)	18. 3. 2015	JŘBU	ředitel projektu	vedoucí projektu	24 860
			zástupce ředitele projektu – projektový vedoucí	vedoucí projektu	19 384
			hlavní architekt projektu	architekt	26 168
			architekt projektu pro oblast aplikací	architekt	24 860
			architekt projektu pro infrastrukturu	architekt	24 860
			projektový administrátor-dokumentarista	administrátor	14 538
			systémový konzultant pro oblast aplikační	analytik	23 261
			systémový konzultant pro oblast infrastruktury	analytik	23 261
			systémový konzultant pro oblast komunikační infrastruktury	analytik	23 261
			analytik legislativních dopadů	analytik	29 076
			projektový vedoucí / systémový konzultant dílčích projektů	vedoucí projektu	19 384
			systémový konzultant dílčích projektů	analytik	23 261
			architekt dílčích projektů	architekt	23 261
			Smlouva o poskytování služeb systémové integrace pro rok 2017 (celková cena za plnění uváděna pouze za období leden až listopad 2017 dle doložených faktur)	29. 12. 2016	JŘBU
enterprise architekt	architekt	16 500			
business architekt	architekt	16 500			
architekt IT infrastruktury	architekt	16 500			
architekt kybernetické bezpečnosti	architekt	16 500			
analytik legislativních dopadů na funkci systému	analytik	16 500			
specialista pro systém řízení ICT služeb	specialista	14 300			
projektový manažer	vedoucí projektu	15 000			
manažer kvality	vedoucí projektu	14 300			
manažer kybernetické bezpečnosti	vedoucí projektu	16 500			
manažer provozu	podpora	16 500			
administrátor a dokumentarista	administrátor	8 000			
síťový specialista na datová centra	specialista	14 300			

Název smlouvy / číslo objednávky	Datum uzavření	Druh zadávacího řízení	ICT role, případně popis předmětu plnění	Ekvivalent ICT role dle ceníku obvyklých cen ICT prací	Cena za čílověkoden (8 hodin) v Kč bez DPH
<p><i>Rámcová smlouva o poskytování služeb projektového řízení pro rok 2017 (celková cena za plnění uváděna dle celkové ceny sjednané dle prováděcí smlouvy č. 5/2017)</i></p>	<p>31. 10. 2016</p>	<p>Otevřené řízení (nadlimitní)</p>	<p>specialista DB</p>	<p>specialista</p>	<p>14 300</p>
			<p>specialista MS</p>	<p>specialista</p>	<p>14 300</p>
			<p>specialista SAP</p>	<p>specialista</p>	<p>15 000</p>
			<p>ředitel projektu</p>	<p>vedoucí projektu</p>	<p>8 500</p>
			<p>vedoucí projektového týmu</p>	<p>vedoucí projektu</p>	<p>7 000</p>
			<p>zástupce vedoucího týmu</p>	<p>vedoucí projektu</p>	<p>6 800</p>
			<p>vedoucí týmu podpory a řízení služeb</p>	<p>podpora</p>	<p>6 500</p>
			<p>architekt informačních a komunikačních technologií (ICT)</p>	<p>architekt</p>	<p>7 800</p>
			<p>architekt informačních systémů (IS)</p>	<p>architekt</p>	<p>7 700</p>
			<p>projektový manažer 1</p>	<p>vedoucí projektu</p>	<p>7 000</p>
			<p>projektový manažer 2</p>	<p>vedoucí projektu</p>	<p>6 500</p>
			<p>projektový manažer 3</p>	<p>vedoucí projektu</p>	<p>5 800</p>
			<p>projektový manažer 4</p>	<p>vedoucí projektu</p>	<p>5 800</p>
			<p>projektový manažer 5</p>	<p>vedoucí projektu</p>	<p>4 800</p>
<p>správce dokumentace</p>	<p>administrátor</p>	<p>3 000</p>			
<p>quality assurance manager senior</p>	<p>vedoucí projektu</p>	<p>8 000</p>			
<p>testing manager senior</p>	<p>vedoucí projektu</p>	<p>6 600</p>			
<p>architekt kybernetické bezpečnosti senior</p>	<p>architekt</p>	<p>8 500</p>			

Grafické znázornění smluvních cen u tří nejčastěji objednávaných ICT rolí z kontrolovaných smluv, včetně znázornění průměrné ceny dle ceníku obvyklých cen ICT prací

Kontrolní závěr z kontrolní akce

18/04

Peněžní prostředky určené na podporu zlepšování kvality ovzduší

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2018 pod číslem 18/04. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ RNDr. Petr Neuvirt.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování a použití peněžních prostředků vynakládaných na podporu zlepšování kvality ovzduší a prověřit, zda tyto peněžní prostředky přispívají ke zlepšování kvality ovzduší v České republice.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od února 2018 do září 2018.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2015 až 2017, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“); Státní fond životního prostředí České republiky, Praha (dále také „SFŽP“); Český hydrometeorologický ústav, Praha (dále také „ČHMÚ“); Jihočeský kraj, České Budějovice; Moravskoslezský kraj, Ostrava; Středočeský kraj, Praha; Ústecký kraj, Ústí nad Labem; ADM Olomouc s.r.o., Olomouc; BPS Pacov s.r.o., Pacov; Cement Hranice, akciová společnost, Hranice; Elektrárny Opatovice, a.s., Opatovice nad Labem-Pardubice; METAZ Týnec a.s., Praha; PRECIOSA ORNELA, a.s., Zásada; Severočeské doly a.s., Chomutov; Wotan Forest, a.s., České Budějovice.

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 10. prosince 2018,

schválilo usnesením č. 6/XVI/2018

kontrolní závěr v tomto znění:

KLÍČOVÁ FAKTA

Zpráva o životním prostředí ČR za rok 2017

V roce 2017 bylo vyhlášeno celkem **39 smogových situací** o celkovém trvání **3 757 hodin**.

V roce 2017 vlivem znečištěného ovzduší **zemřelo** přibližně **5 700 osob**.

NEJVĚTŠÍ ZDROJE EMISÍ

SEKTOR DOPRAVY PRODUKUJE

32 % celkových emisí oxidů dusíku

8 % celkových emisí hrubých částic

SEKTOR ENERGETIKY A VÝROBY TEPLA PRODUKUJE

51 % celkových emisí oxidu siřičitého

27 % celkových emisí oxidů dusíku

SEKTOR DOMÁCNOSTÍ PRODUKUJE

98 % celkových emisí benzo(a)pyrenu

74 % celkových emisí jemných částic

47 % celkových emisí těžkých organických látek

(Zdroj: ČHMÚ – závěry z údajů o emisích za roky 2005–2016.)

ALOKACE FONDŮ EU NA ZLEPŠENÍ OVZDUŠÍ V LETECH 2015–2017

6,4 mld. Kč

PRO DOMÁCNOSTI

3 mld. Kč

PRO PRŮMYSL

Minimální počet výměn kotlů v prvních dvou výzvěch „kotlíkových dotací“

57 225

=>

10 % nevyhovujících !
kotlů 1. a 2. emisní třídy

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl průběžnou kontrolu nastavení systému opatření na podporu zlepšování kvality ovzduší v České republice. Opatření jsou mj. financována z operačního programu *Životní prostředí* (dále také „OPŽP“) z prioritní osy 2: *Zlepšení kvality ovzduší v lidských sídlech* (dále také „PO2“) a z *Národního programu Životní prostředí* (dále také „NPŽP“). NKÚ ověřil, zda opatření stanovená v programových dokumentech a peněžní prostředky čerpané z PO2 OPŽP a z NPŽP přispívají ke zlepšování kvality ovzduší v ČR.

Na základě dat za roky 2015 až 2017 se ukazuje, že úroveň kvality ovzduší se v České republice nezlepšuje. U některých prioritních znečišťujících látek¹ dochází dlouhodobě k překračování zákonem² stanovených imisních limitů³. Na základě posouzení plnění jednotlivých opatření, průběžných hodnocení a na základě vývoje emisí⁴ NKÚ došel k závěru, že některá opatření stanovená ve strategických dokumentech na podporu zlepšování kvality ovzduší nebyla plněna a u dalších opatření nebyly dodrženy stanovené termíny.

Systém financování prostřednictvím OPŽP na opatření z osy „Zlepšení kvality ovzduší v lidských sídlech“ je nastaven tak, že primárně je podporována výměna zastaralých a nevyhovujících zdrojů lokálního vytápění domácností, které jsou významným zdrojem znečištění ovzduší v ČR. Podporou výměny zastaralých kotlů⁵ za nízkoemisní zdroje vytápění dochází k urychlení snižování emisí v tomto sektoru. Finanční alokace prvních dvou dosud vyhlášených výzev pokryje pouze výměnu cca 10 % zastaralých kotlů. Výrazné zlepšení v sektoru lokálního vytápění domácností tak lze očekávat až po roce 2022⁵, kdy bude provoz zastaralých kotlů plošně zakázán. Výsledný efekt však bude závislý zejména na míře dodržování zákazu provozu těchto kotlů a jeho vymahatelnosti.

V případě kontrolou prověřených věcně ukončených projektů zaměřených na snížení emisí z průmyslu jsou plněny stanovené indikátory. Takto vynaložené peněžní prostředky přispívají ke snižování emisí znečišťujících látek do ovzduší⁶.

NKÚ na základě provedené kontrolní akce identifikoval významná rizika nesplnění cílů stanovených v oblasti kvality ovzduší ani do roku 2020⁷:

---

¹ Jedná se zejména o suspendované částice PM (v závislosti na velikosti se PM dělí na hrubé částice (PM₁₀) a jemné částice (PM_{2,5})); benzo(a)pyren (BaP) a oxid dusičitý (NO₂). Přehled hlavních znečišťujících látek je uveden v příloze č. 3 tohoto kontrolního závěru.

² Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (dále také „zákon“).

³ Imisní limit je nejvyšší přípustná úroveň znečištění ovzduší, vyjádřená v jednotkách hmotnostní koncentrace. Vybrané platné imisní limity jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

⁴ Emisí se rozumí vnášení látek do ovzduší vyjádřené v hmotnostních jednotkách. Vývoj národních emisí je uveden v příloze č. 2 tohoto kontrolního závěru.

⁵ Kotle 1. a 2. emisní třídy dle ČSN EN 305-1, jejichž provoz bude na základě zákona č. 201/2012 Sb. s účinností od 1. 9. 2022 v ČR zakázán.

⁶ V příloze č. 5 tohoto kontrolního závěru je uveden přehled všech kontrolovaných projektů zaměřených na snižování emisí z lokálního vytápění a z průmyslu podpořených z PO2 OPŽP či NPŽP.

⁷ Česká republika si stanovila opakovaně za cíl dosáhnout souladu s imisními limity stanovenými v zákoně, tentokrát do roku 2020, a to prostřednictvím opatření na národní úrovni stanovených v *Národním programu snižování emisí České republiky* (dále také „NPSE“), schváleném na konci roku 2015, a na regionální úrovni

1. Přísné národní nepřekročitelné hodnoty emisí k roku 2020 budou obtížně splnitelné.

Česká republika si stanovila v *Národním programu snižování emisí České republiky* své vlastní cíle v oblasti snižování emisí, tzv. *nepřekročitelné hodnoty národních emisí k roku 2020*. V případě snižování emisí jemných částic došlo mezi roky 2005 a 2016 ke snížení o 12 %, ke splnění národního závazku by muselo dojít mezi roky 2016 a 2020 k dalšímu snížení emisí jemných částic o 42 %. Tempo a míra snižování emisí znečišťujících látek do ovzduší v posledních letech však postupně klesá či stagnuje.

2. Nejsou dostatečně a včas plněna opatření stanovená ke zlepšení kvality ovzduší:

- Celkem 7 z 23 prioritních opatření *Národního programu snižování emisí České republiky* (dále také „NPSE“) nebylo splněno v požadovaném termínu ani do ukončení této kontrolní akce⁸.
- Dalších 6 z 23 prioritních opatření NPSE je plněno průběžně, ale existují významná rizika nesplnění těchto opatření včas a v požadovaném rozsahu⁹.
- Podle průběžných zhodnocení¹⁰ plnění opatření programů zlepšování kvality ovzduší jsou nedostatečně plněna opatření zejména v sektoru dopravy. K jejich realizaci bylo přistoupeno prozatím jen ve velmi omezené míře, a to zejména v oblasti dopravní infrastruktury.
- MŽP není schopno dostatečně a průkazně provádět zhodnocení plnění opatření stanovených v PZKO, neboť nemá nastavený efektivní systém pro včasný sběr dat a informací.

3. K nápravě soudy zjištěných nedostatků v oblasti PZKO dojde nejdříve po roce 2020¹¹, neboť MŽP plánuje vyhlásit nové či aktualizované PZKO v průběhu roku 2019. Do 12 měsíců od jejich vyhlášení budou následně obce a kraje povinny vypracovat svůj časový plán provádění opatření. První podrobnější časové plány provádění opatření PZKO tak již nebudou mít vliv na splnění strategického milníku k roku 2020.**4. Existuje riziko, že ČR nesplnila cíl snížení expozice pro jemné částice¹². Text směrnice EU není zcela jednoznačný v tom, z jakých městských požadových stanic¹³ by se měly**

---

v programech zlepšování kvality ovzduší (dále také „PZKO“) vydaných MŽP v průběhu první poloviny roku 2016.

⁸ Jedná se např. o opatření zaměřená na podporu urychlení obměny vozového parku osobních vozidel (gesce MŽP) a stimulaci využívání alternativních pohonů v silniční nákladní dopravě prostřednictvím snížené sazby silniční daně či snížení podílu pevných fosilních paliv ve spalovacích stacionárních zdrojích nespádajících pod systém EU ETS (např. lokální vytápění domácností).

⁹ Jedná se např. o přesun nákladní dopravy ze silnic na železnici, realizaci opatření ke snížení spotřeby energie a ke zvýšení energetické účinnosti, výstavbu páteřní sítě kapacitních komunikací pro automobilovou dopravu či prioritní výstavbu obchvatů měst a obcí a s tím spojenou možnost zavádění nízkoemisních zón ve městech.

¹⁰ MŽP v roce 2018 předložilo první průběžná vyhodnocení PZKO za rok 2016.

¹¹ Na konci roku 2017 a v průběhu první poloviny roku 2018 Nejvyšší správní soud a Městský soud v Praze rozhodly o čtyřech napadených PZKO, viz rozsudky Nejvyššího správního soudu čj.: 6 As 288/2016-146, 4 As 250/2016-156, 9 As 17/2017-98 a rozsudek Městského soudu v Praze čj.: 10A 173/2016-119.

¹² Jedná se o částice PM_{2,5}. Cíl byl k roku 2015 stanoven jednotně pro všechny členské státy na hodnotu 20 µg/m³.

¹³ Městské požadové stanice jsou v městských oblastech, kde jsou patrně úrovně reprezentativní pro expozici městského obyvatelstva obecně. Městské požadové stanice by měly být umístěny tak, aby na úroveň znečištění v místě působily společně veškeré zdroje umístěné proti větru od stanice.

vyhodnocovat údaje. Zvolená metodika má vliv na výslednou hodnotu tohoto ukazatele pro ČR v jednotlivých letech včetně cílového roku 2015.

- 5. ČHMÚ nedisponuje aktuální koncepcí státní sítě imisního monitoringu (dále také „SSIM“).** SSIM sice splňuje minimální požadavky na počet měřicích stanic vyplývající z evropských i národních předpisů, nicméně nekonceptní přístup k rozvoji SSIM sebou nese riziko nesplnění specifického programového ukazatele OPŽP 2014–2020, tj. snížení „míry nejistoty prostorové interpretace imisních dat“ z 35 % v roce 2011 na 30 % v roce 2023.
- 6. SFŽP nesleduje a nevyhodnocuje hospodárnost, účelnost a efektivnost peněžních prostředků, které jsou čerpány na podporu zlepšování kvality ovzduší z NPŽP.** SFŽP ani nestanovilo v základních dokumentech kvantifikovatelné a měřitelné cíle, které by byly základním předpokladem pro vyhodnocení realizovaných projektů a celého programu. SFŽP tak nevyhodnocuje skutečné přínosy, dopady a výsledky jednotlivých prioritních oblastí ani jednotlivých vyhlášených výzev na zlepšení kvality ovzduší v ČR. V rámci kontroly realizace vybraných projektů financovaných z NPŽP byly zjištěny nedostatky související se zadáváním veřejných zakázek.
- 7. V letech 2014 až 2016 žádný subjekt z ČR nepředložil projekt se žádostí o podporu v rámci programu LIFE koordinovaného Evropskou komisí, který by byl tematicky zaměřen na kvalitu ovzduší a emise.**

Vzhledem k významnému vlivu přeshraničního přenosu na úroveň znečištění ovzduší mezi Českou republikou a Polskem¹⁴ by při přípravě národního programu omezování znečištění ovzduší¹⁵ mělo MŽP provádět přeshraniční konzultace s Polskem.

II. Informace o kontrolované oblasti

Ochrana ovzduší je na národní úrovni upravena zákonem o ochraně ovzduší² a jeho prováděcími právními předpisy. Zákon upravuje mj. přípustné úrovně znečištění a znečišťování ovzduší, způsob posuzování úrovně znečištění a znečišťování ovzduší a jejich vyhodnocení, nástroje ke snižování znečištění a znečišťování ovzduší, práva a povinnosti osob a působnost orgánů veřejné správy při ochraně ovzduší. Zákonem jsou vyjmenovány orgány, které státní správu na úseku ochrany ovzduší vykonávají. Jedná se o Ministerstvo životního prostředí, Českou inspekci životního prostředí, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, obecní úřady, celní úřady, Českou obchodní inspekci, Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo zdravotnictví.

---

¹⁴ Významný vliv přeshraničního přenosu na znečištění ovzduší mezi ČR a Polskem potvrdil např. projekt Air Silesia (2010–2013) s názvem *Informační systém kvality ovzduší v oblasti Polsko-Českého pohraničí ve Slezském a Moravskoslezském regionu (CZ.3.22/1.2.00/09.01610)*, který probíhal od 1. 7. 2010 do 30. 6. 2013. Kompletními výsledky projektu jsou dostupné na internetových stránkách www.air-silesia.eu.

¹⁵ Podle článku 6 odst. 2 směrnice EU č. 2016/2284 mají členské státy při vypracovávání, přijímání a provádění národních programů omezování znečištění ovzduší posoudit, do jaké míry mohou národní zdroje emisí ovlivnit kvalitu ovzduší na jejich území a na území sousedních členských států, a v případě potřeby provést přeshraniční konzultace.

Vrcholným zastřešujícím strategickým dokumentem v oblasti ochrany životního prostředí je *Státní politika životního prostředí ČR 2012–2020* (dále také „SPŽP“). SPŽP byla schválena usnesením vlády České republiky ze dne 9. ledna 2013 č. 6 a její aktualizovaná podoba byla schválena usnesením vlády České republiky ze dne 23. listopadu 2016 č. 1026. Pro oblast zlepšení kvality ovzduší stanovuje SPŽP hlavní strategický cíl v podobě snížení úrovně znečištění, který se dále rozpadá na tři specifické cíle:

- 1) zlepšení kvality ovzduší v místech, kde jsou překračovány imisní limity;
- 2) plnění národních emisních stropů pro oxid siřičitý (SO₂), oxidy dusíku (NO_x), těkavé organické látky (NMVOC), amoniak (NH₃) a jemné částice (PM_{2,5});
- 3) snížení emisí těžkých kovů a persistentních organických látek (např. benzo[a]pyren).

SPŽP určuje také podrobný strategický rámec OPŽP 2014–2020. Oblast ochrany ovzduší je dále koncepčně ukotvena ve *Střednědobé strategii (do roku 2020) zlepšování kvality ovzduší v ČR* (dále také „Strategie“), v NPSE a v PZKO.

Střednědobá strategie (do roku 2020) zlepšování kvality ovzduší v ČR

Ve vztahu k požadavku Evropské komise (dále také „EK“) připravit ucelenou koncepci řízení kvality ovzduší pro Českou republiku byla zpracována *Střednědobá strategie (do roku 2020) zlepšování kvality ovzduší v ČR*. Tento požadavek byl rovněž formulován jako zásadní pro schválení nastavení prioritní osy 2: *Zlepšení kvality ovzduší v lidských sídlech OPŽP 2014–2020*. Strategie byla schválena usnesením vlády České republiky ze dne 2. prosince 2015 č. 979.

Strategie tvoří strategický rámec pro *Národní program snížení emisí České republiky* a pro programy zlepšování kvality ovzduší pro zóny a aglomerace v ČR, jejichž příprava je uložena na základě zákona a právních předpisů EU.

Národní program snižování emisí České republiky

NPSE pro období do roku 2020 s výhledem do roku 2030 byl připraven na základě ustanovení § 8 zákona s přihlédnutím k mezinárodním závazkům České republiky, očekávaným změnám právního rámce EU a s ohledem na neplnění imisních limitů pro některé znečišťující látky. Strategickým cílem NPSE je co nejrychlejší snížení rizik plynoucích ze znečištění ovzduší pro lidské zdraví a snížení negativního vlivu na ekosystémy a vegetaci a na materiály cestou dodržení národních závazků snížení emisí a dodržení platných imisních limitů. Za tímto účelem je v NPSE formulován nový scénář s dodatečnými opatřeními (NPSE-WaM) včetně harmonogramu implementace a orgánů odpovědných za implementaci. NPSE byl schválen usnesením vlády České republiky ze dne 2. prosince 2015 č. 978.

Hodnocení kvality ovzduší

Posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění a znečišťování ovzduší provádí ČHMÚ z pověření MŽP a provádí jej pro území k tomu vymezené (zóna) nebo pro zónu, která je městskou aglomerací s počtem obyvatel vyšším než 250 000 (aglomerace). Pro ČR je zákonem vymezeno sedm zón (střední Čechy; jihozápad; severozápad; severovýchod; jihovýchod; střední Morava a Moravskoslezsko) a tři aglomerace (Praha, Brno a Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek).

Obrázek č. 1: Zóny a aglomerace pro posuzování a vyhodnocování úrovně znečištění ovzduší

Zdroj: Strategie.

Pro zajištění minimální úrovně kvality ovzduší jsou zákonem stanoveny pro vybrané znečišťující látky imisní limity pro ochranu zdraví. Imisní limity jsou stanoveny v zákoně také v souladu s požadavky právních předpisů EU pro zajištění kvality ovzduší v Evropě. Za účelem stacionárního měření ČHMÚ spravuje a provozuje státní síť imisního monitoringu.

Programy zlepšování kvality ovzduší

PZKO byly připravovány na základě ustanovení § 9 zákona v případě, kdy byl v zóně nebo aglomeraci překročen imisní limit stanovený zákonem, nebo v případě, kdy byl v zóně nebo aglomeraci imisní limit stanovený v zákoně překročen vícekrát, než je zde stanovený maximální počet překročení. Vzhledem k úrovni znečištění ovzduší ČR bylo zpracování PZKO dle výše uvedených podmínek relevantní pro všechny zóny a aglomerace v ČR. PZKO zpracovalo MŽP ve spolupráci s příslušnými krajskými úřady nebo obecními úřady. PZKO jakožto regionální strategie řízení kvality ovzduší obsahují emisně imisní analýzy, příčiny znečištění a vyhodnocení předcházejících PZKO, opatření v podobě stanovení emisních stropů a nové kompetence k významným vyjmenovaným zdrojů znečištění. Referenčním rokem pro analytické části PZKO byl rok 2011. V návrhové části jsou pro řešené znečišťující látky (cíle) stanovena opatření, vycházející mj. z rozptylových studií, jejichž pomocí má v dané zóně či aglomeraci dojít k dosažení imisních limitů stanovených zákonem, a to do roku 2020, který představuje strategický milník. PZKO byly schváleny pro jednotlivé zóny a aglomerace v průběhu roku 2016 a byly vydány MŽP formou nařízení obecné povahy.

III. Rozsah kontroly

Kontrola byla zaměřena na financování opatření na podporu zlepšování kvality ovzduší v České republice z OPŽP PO2: *Zlepšení kvality ovzduší v lidských sídlech* a z doplňkového zdroje, kterým je NPŽP. Kontrola byla provedena s cílem ověřit, zda opatření stanovená v programových dokumentech a peněžní prostředky čerpané z OPŽP a NPŽP přispívají ke zlepšování kvality ovzduší v ČR, tj. zda jsou účinná. Prověřeny byly také možnosti financování opatření z programu *LIFE* – komunitárního programu pro životní prostředí a oblast klimatu, který je koordinován Evropskou komisí.

Za účelem naplnění cíle probíhala kontrola ve dvou rovinách:

1. kontrola nastavení systému opatření na podporu zlepšování kvality ovzduší v programových dokumentech, jejich implementace a vyhodnocování. Tato kontrola byla realizována u MŽP. Prověřována byla zejména strategická a koncepční činnost MŽP, jakožto hlavního orgánu zodpovědného za oblast ochrany ovzduší v ČR; míra plnění stanovených opatření a cílů na národní úrovni zejména v NPSE a způsob průběžného vyhodnocování implementace a realizace plnění opatření na regionální úrovni stanovených v PZKO;
2. kontrola poskytování peněžních prostředků na zlepšování kvality ovzduší z evropských či národních zdrojů. Tato kontrola probíhala u MŽP jakožto řídicího orgánu OPŽP, u SFŽP jakožto zprostředkujícího subjektu OPŽP a poskytovatele prostředků z NPŽP a u vybraných příjemců peněžních prostředků (ČHMÚ, kraje, ostatní příjemci). Účinnost vynaložených peněžních prostředků na podporu zlepšování kvality ovzduší byla ověřována na základě stanovených indikátorů a cílů jednotlivých projektů a stavu jejich plnění k datu ukončení kontrolní akce. Přehled kontrolovaných projektů je uveden včetně hodnocení indikátorů projektů v příloze č. 5 tohoto kontrolního závěru.

Na úrovni systému byly zkontrolovány peněžní prostředky v celkové výši 10,6 mld. Kč, z toho 9,9 mld. Kč financovaných z PO2 OPŽP. Kontrolovaný objem na úrovni systému vycházel z alokace peněžních prostředků ve výzvách vyhlášených v letech 2015 až 2018 se zaměřením na podporu zlepšování kvality ovzduší v rámci PO2 OPŽP, NPŽP a programu *LIFE*. Kontrola byla zaměřena zejména na přípravu a vyhodnocení jednotlivých výzev.

Na úrovni SFŽP prověřil NKÚ hodnoticí systém a způsob výběru podpořených projektů zaměřených na zlepšování kvality ovzduší. Kontrolou byla prověřena administrace 14 projektů s přidělenou dotací ve výši 496,6 mil. Kč, z toho 487 mil. Kč v rámci PO2 OPŽP, tj. cca 5 % alokovaných prostředků ve vyhlášených výzvách prostřednictvím PO2 OPŽP.

Kontrolováni byli rovněž příjemci finanční podpory, u kterých bylo prověřeno zejména dodržení podmínek čerpání podpory a její využití. Kontrole byly podrobeny čtyři kraje, jakožto příjemci dotací z PO2 OPŽP, kteří následně přerozdělují peněžní prostředky fyzickým osobám na výměnu zastaralých kotlů. Dále byla kontrola provedena u ČHMÚ, jakožto významného příjemce podpory z PO2 OPŽP zaměřené na zlepšení systému sledování, hodnocení a předpovídání vývoje kvality ovzduší a souvisejících meteorologických aspektů. Kontrola byla realizována také u čtyř příjemců podpory z PO2 OPŽP zaměřené na snížení emisí ze stacionárních zdrojů a u čtyř příjemců podpory z NPŽP. Celkem byla kontrolována realizace

21 projektů s celkovou přidělenou dotací ve výši 3,82 mld. Kč, z toho 3,8 mld. Kč z PO2 OPŽP, což představuje 38 % z dosud alokovaných prostředků v PO2 OPŽP. Kontrola prověřila veřejné zakázky v celkové hodnotě 541,9 mil. Kč bez DPH.

Kontrolou byl tedy prověřen systém podpory na zlepšování kvality ovzduší jako celek: nastavení a řízení systému Ministerstvem životního prostředí jakožto gestorem oblasti ochrany ovzduší a řídicího orgánu OPŽP; činnost SFŽP jakožto zprostředkujícího subjektu podpory; využití finanční podpory hlavními příjemci. Výstupem této kontrolní akce je vyhodnocení nastavení a fungování systému podpory na zlepšování kvality ovzduší v ČR a identifikace slabých míst.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. Financování opatření na zlepšování kvality ovzduší

Hlavním zdrojem financování opatření na podporu zlepšování kvality ovzduší jsou ESIF¹⁶. Komplementárním (doplňkovým) zdrojem financování je NPŽP. Dalším identifikovaným zdrojem financování je program LIFE, finanční nástroj EU pro životní prostředí a klima, který je administrován Evropskou komisí.

a) Operační program Životní prostředí 2014–2020

Problematika zlepšování kvality ovzduší je realizována v prioritní ose 2: *Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech*. Řídicím orgánem OPŽP je MŽP a zprostředkujícím subjektem pro PO2 je SFŽP. PO2 je plně spolufinancovaná z Fondu soudržnosti. Aktuální výše alokace peněžních prostředků pro PO2 pro programové období 2014 až 2020 je 490 700 tis. eur, tj. cca 13 mld. Kč.

PO2 OPŽP 2014–2020 má tři specifické cíle (dále také „SC“): 2.1: *Snížit emise z lokálního vytápění domácností*; 2.2: *Snížit emise stacionárních zdrojů a zlepšit systém sledování*; 2.3: *Zlepšit systém sledování, hodnocení a předpovídání vývoje kvality ovzduší a souvisejících meteorologických aspektů*.

V následující tabulce je uveden přehled všech dosud vyhlášených výzev v rámci PO2 OPŽP včetně výše dosud proplacené podpory příjemcům. Informace o probíhajících a uzavřených výzvách v rámci PO2 jsou uvedeny ke dni 7. 8. 2018.

---

¹⁶ V rámci ESIF byly identifikovány zdroje z OPŽP, Operačního programu doprava (dále také „OPD“), Operačního programu podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (dále také „OPPIK“), Integrovaného regionálního programu (dále také „IROP“), Operačního programu Praha – pól růstu ČR a Programu rozvoje venkova (dále také „PRV“).

Tabulka č. 1: Přehled probíhajících a uzavřených výzev PO2 v OPŽP 2014–2020 (k 7. 8. 2018)

Specifický cíl	Název výzvy	Datum ukončení příjmu žádosti o podporu	Fin. alokace výzvy připadající na příspěvek EU (v Kč)	Žadosti podané v jednotlivých výzvách		Žadosti schválené řídicím orgánem		Částky proplacené příjemcům podpory (v Kč)
				Počet	Příspěvek EU (v Kč)	Počet	Příspěvek EU (v Kč)	
Celkem	Prioritní osa 2		9 921 980 000	525	17 264 291 670	190	10 760 864 500	5 836 802 952
SC 2.1	MŽP_16. výzva, průběžná	24. 10. 2015	3 000 000 000	14	3 283 670 000	14	3 283 670 000	3 260 530 114
	MŽP_67. výzva, průběžná	28. 04. 2017	3 421 980 000	14	3 421 980 000	14	3 421 980 000	1 877 820 613
Celkem	SC 2.1		6 421 980 000	28	6 705 650 000	28	6 705 650 000	5 138 350 726
SC 2.2	MŽP_8. výzva, kolová	16. 12. 2015	2 500 000 000	240	5 195 394 267	126	2 620 902 085	580 876 412
	MŽP_89. výzva, kolová	31. 01. 2018	500 000 000	220	4 845 795 315	10	1 037 353 159	0
Celkem	SC 2.2		3 000 000 000	460	10 041 189 582	136	3 658 255 244	580 876 412
SC 2.3	MŽP_17. výzva, průběžná	15. 10. 2016	200 000 000	18	264 181 173	14	208 173 769	116 695 418
	MŽP_79. výzva, průběžná	20. 12. 2017	200 000 000	11	139 507 371	9	138 173 311	880 396
	MŽP_98. výzva, průběžná	20. 12. 2018	100 000 000	8	113 763 544	3	50 612 176	0
Celkem	SC 2.3		500 000 000	37	517 452 088	26	396 959 256	117 575 814

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě informací z MŽP.

Specifický cíl 2.1 Snížit emise z lokálního vytápění domácností

V rámci OPŽP je prioritní důraz kladen na snižování emisí z lokálních topenišť, které byly v době nastavování OPŽP¹⁷ zdrojem přibližně 41 % veškerých emisí PM₁₀, více než 59 % emisí PM_{2,5} a téměř 90 % emisí BaP, a to v tzv. respirační zóně, která je z pohledu účinků znečištění ovzduší na lidské zdraví nejvýznamnější. Pro SC 2.1, který se zabývá snižováním emisí z domácností, bylo tedy určeno 75 % finančních prostředků z alokace na PO2. Přidělování peněžních prostředků krajům v jednotlivých výzvách bylo provedeno na základě předpokladu počtu nevyhovujících kotlů se zohledněním kvality ovzduší v jednotlivém kraji.

Cílem MŽP je výměna 80 tisíc starých kotlů s ručním přikládáním, které výrazným způsobem znečišťují ovzduší v ČR, za nové nízkoemisní zdroje vytápění. Dotace jsou určeny na výměnu starých neekologických kotlů 1. a 2. emisní třídy na tuhá paliva za moderní nízkoemisní kotle na biomasu, uhlí nebo jejich kombinaci, za tepelné čerpadlo, plynový kotel nebo solární systém. Na základě údajů ze *Sčítání lidu, bytů a domů 2011* bylo na území České republiky 587 tisíc rodinných domů využívajících vytápění na pevná paliva s výkonem do 50 kW, které jsou zařazeny dle ČNS EN 305-1 do 1. a 2. emisní třídy. Z uvedeného vyplývá, že cílem MŽP je výměna cca 14 % nevyhovujících zastaralých kotlů.

Do ukončení této kontrolní akce byly vyhlášeny a v realizaci první dvě výzvy tzv. kotlíkových dotací (16. a 67. výzva) se stanoveným minimálním počtem realizovaných projektů 57 225. Ke konci roku 2017 bylo průběžně vyhodnoceno 26 080 projektů. Nejvíce kotlů bylo vyměněno ve Středočeském kraji (celkem 4 652) a v Moravskoslezském kraji (celkem 4 330). Z průběžných dat hodnocení kotlíkových dotací sledovaných SFŽP vyplývá následující skladba nových kotlů: 33 % kombinované kotle na uhlí a biomasu, 25 % tepelná čerpadla, 18 % kotle na biomasu, 14 % plynové kotle a 10 % kotle na uhlí.

Čerpání peněžních prostředků v rámci 16. výzvy (1. kolo kotlíkových dotací) bude ukončeno do 31. 12. 2018 a v rámci 67. výzvy (2. kolo kotlíkových dotací) budou čerpány peněžní prostředky konečnými příjemci dotací do 31. 12. 2019. Z důvodu dosud neukončené realizace projektů ani v rámci 1. kola kotlíkových dotací není možno vyhodnotit celkový přínos

¹⁷ Data za rok 2012.

poskytnutých peněžních prostředků na snížení emisí z lokálního vytápění domácností. Přestože aktuálně nelze tento přínos vyhodnotit, lze konstatovat, že zaměření PO2 primárně na výměnu starých kotlů za kotle s nižšími emisemi primárních znečišťujících látek je pozitivní a vede ke snižování úrovně znečišťování ovzduší a tím ke zlepšování kvality ovzduší. Z dosavadního průběžného plnění stanovených indikátorů a cílů programu lze usuzovat, že po ukončení všech projektů v rámci SC 2.1 budou tyto cíle a indikátory výrazně překročeny.

Specifický cíl 2.2: Snížit emise stacionárních zdrojů¹⁸

Z PO2 je podporována mj. realizace opatření ke snížení resuspenze¹⁹ a emisí znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů, které se výraznou měrou podílejí na vysoké úrovni znečištění ovzduší. Nejzásadnější typové projekty jsou kompletní nebo dílčí náhrada či rekonstrukce stávajících stacionárních zdrojů znečišťování nebo pořízení dodatečných technologií ke snížení emisí znečišťujících látek či ke snížení úrovně znečištění.

Kontrolou administrace vybraných projektů z úrovně zprostředkujícího subjektu bylo zjištěno, že SFŽP nevyžadoval předkládání podkladů k závěrečnému vyhodnocení akcí od příjemců podpory ve stanovených termínech. SFŽP tak nepostupoval v souladu s ustanovení § 25 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb.²⁰, neboť nezavedl a neudržel vnitřní kontrolní systém tak, aby umožnil včas upozornit na neplnění povinností ze strany příjemců.

Specifický cíl 2.3: Zlepšit systém sledování, hodnocení a předpovídání vývoje kvality ovzduší a souvisejících meteorologických aspektů

Třetí oblastí podpory z PO2 jsou projekty zaměřené na zlepšení systému sledování, hodnocení a předpovídání vývoje kvality ovzduší a počasí, který slouží mj. k vyhodnocování současného stavu, předpovědi budoucího vývoje v krátkodobém i v dlouhodobém horizontu a také k vyhodnocování účinnosti opatření ke zlepšení kvality ovzduší. Finančně nejvýznamnějším příjemcem podpory v rámci tohoto specifického cíle je Český hydrometeorologický ústav.

V kontrolovaném období byly vyhlášeny v rámci SC 2.3 výzvy č. 17, 79 a 98 (viz tabulka č. 1). V rámci 17. výzvy bylo podpořeno 14 projektů s příspěvkem EU ve výši 208 mil. Kč. U pěti projektů s příspěvkem EU ve výši 135 mil. Kč byl žadatelem ČHMÚ. V rámci 79. výzvy bylo podpořeno 9 projektů s příspěvkem EU ve výši 138 mil. Kč. U dvou projektů s příspěvkem EU ve výši 67 mil. Kč byl žadatelem ČHMÚ. Výše přidělené podpory v rámci výzev č. 17 a 79 pro ČHMÚ představuje 58 % z celkové alokace ve výši 346 mil. Kč přidělené těmto výzvám.

Dne 8. 3. 2018 byla vyhlášena 98. výzva s příjmem žádostí do 20. 12. 2018. Jedná se o poslední výzvu na zbývající volné prostředky v rámci SC 2.3. Ke dni 21. 8. 2018 bylo podáno 8 žádostí s příspěvkem EU v objemu 114 mil. Kč. U šesti projektů s příspěvkem EU ve výši 110 mil. Kč byl žadatelem ČHMÚ.

¹⁸ Jedná se o podporu zaměřenou na snižování emisí znečišťujících látek z průmyslu, popřípadě zemědělství.

¹⁹ Primární částice jsou emitované do ovzduší přímo ze zdrojů, sekundární částice se mohou do ovzduší dostávat také resuspenzí, tj. zvržením v důsledku lidské činnosti (doprava) nebo vlivem meteorologických faktorů (vítr).

²⁰ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)

ČHMÚ tedy realizuje prostřednictvím podpory z PO2 OPŽP celkem 13 projektů s celkovým příspěvkem EU 312 mil. Kč. Kontrolou bylo zjištěno, že sedm z těchto projektů s příspěvkem EU ve výši 147 mil. Kč (46 % z celkového příspěvku EU pro ČHMÚ) je však zaměřeno primárně na související meteorologické aspekty, nikoliv na sledování a vyhodnocování kvality ovzduší, což však nastavení specifického cíle 2.3 umožňuje.

Kontrolou zjištěné skutečnosti identifikující riziko nesplnění specifického programového ukazatele pro SC 2.3 je dále rozvedeno pod bodem č. 5 v části B tohoto kontrolního závěru.

b) Národní program Životní prostředí

NPŽP je programem MŽP, zprostředkujícím subjektem je SFŽP, z jehož prostředků (zejména příjmy z environmentálních poplatků) jsou poskytovány prostřednictvím NPŽP finanční prostředky na projekty. NPŽP je doplňujícím programem pro projekty, které nejsou podporovány v rámci jiných dotačních titulů, jako je OPŽP nebo program *Nová zelená úsporám*.

Od roku 2015 jsou prostředky ze SFŽP poskytovány prostřednictvím NPŽP na základě směrnice MŽP č. 4/2015²¹. Podpora z NPŽP je poskytována formou dotace, půjčky nebo jejich kombinací. Forma a účel podpory jsou stanoveny v rámci jednotlivých výzev k předkládání žádostí o poskytnutí podpory.

Na oblast ochrany a zlepšování ovzduší je zaměřena zejména prioritní oblast 2: *Ovzduší*. Dále jsou projekty v oblasti ochrany a zlepšování ovzduší podporovány v prioritní oblasti 5: *Životní prostředí ve městech a obcích*. Okrajově jsou podporovány projekty ke zlepšení kvality ovzduší také v prioritních oblastech 6: *Environmentální prevence* a 7: *Inovativní a demonstrační projekty*).

V letech 2015–2017 MŽP vyhlásilo 12 výzev s celkovou alokací 526 mil. Kč, které se svým obsahem zaměřovaly na ochranu ovzduší a snižování emisí. K 31. 12. 2017 bylo vydáno 191 platných rozhodnutí ministra s celkovou výší schválené dotace 137 mil. Kč, vyplacená podpora k 31. 12. 2017 činila 17 mil. Kč.

Kontrolou bylo zjištěno, že SFŽP nesleduje a nevyhodnocuje hospodárnost, účelnost a efektivnost peněžních prostředků, které jsou čerpány z NPŽP na podporu kvality ovzduší. Podrobnosti ke zjištěnému nedostatku jsou uvedeny pod bodem č. 6 v části B tohoto kontrolního závěru.

c) Program LIFE

Program *LIFE* je komunitárním programem pro životní prostředí a oblast klimatu na období od 1. ledna 2014 do 31. prosince 2020 zřízený nařízením EU č. 1293/2013²². Mezi cíle programu patří např. přispívání k přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství nebo podpora lepší správy v oblasti ŽP a klimatu. K provádění programu *LIFE* byly na období 2014–2020 vyčleněny finanční prostředky v celkové výši 3 456 655 000 eur, z toho na období 2014–2017

²¹ Směrnice MŽP č. 4/2015, o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky prostřednictvím Národního programu Životní prostředí.

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1293/2013 ze dne 11. prosince 2013, o zřízení programu pro životní prostředí a oblast klimatu (*LIFE*) a o zrušení nařízení (ES) č. 614/2007.

byly k dispozici prostředky ve výši 1 796 242 000 eur. Prioritní typy projektů k podpoře byly pro období 2014–2017 stanoveny také pro tematickou prioritu *kvalita ovzduší a emise*.

MŽP v letech 2015 až 2017 vydalo národní výzvu k podávání žádostí o národní spolufinancování v rámci programu *LIFE* a od roku 2016 je její součástí rovněž výzva k předkládání žádostí o podporu na přípravu projektové dokumentace, jejímž cílem je motivovat české žadatele k předkládání projektových návrhů a zvýšit čerpání z programu *LIFE* ve prospěch příjemců z ČR. Žadatelé, kteří úspěšně projdou národní výzvou *LIFE*, mohou získat od MŽP příspěvek ve výši 15 % z celkového rozpočtu, maximálně 10. mil. Kč. Národní prostředky na spolufinancování projektů podpořených z programu *LIFE* jsou poskytovány na základě směrnice MŽP č. 4/2016²³. Podrobnosti ke zjištěným skutečnostem jsou uvedeny pod bodem č. 7 v části B tohoto kontrolního závěru.

B. Rizika nesplnění cílů stanovených v oblasti kvality ovzduší ani k roku 2020

1. Přísné národní nepřekročitelné hodnoty emisí k roku 2020 budou obtížně splnitelné

Za účelem postupného snižování znečištění ovzduší prostřednictvím snižování emisí, ochrany lidského zdraví a životního prostředí byla přijata směrnice EU č. 2016/2284²⁴, která stanovuje pro členské státy EU nové závazky, které jsou totožné se závazky stanovenými v revidovaném *Göteborgském protokolu*²⁵. Závazky ke snížení emisí SO₂, NO_x, NMVOC, NH₃ a PM_{2,5} jsou stanoveny pro období od roku 2020, přičemž se za výchozí považuje rok 2005 (dále také „mezinárodní závazek snížení emisí“).

Česká republika si současně stanovila v NPSE své vlastní ambicióznější cíle v oblasti snižování emisí, tzv. *nepřekročitelné hodnoty národních emisí k roku 2020*, které jsou přísnější než mezinárodní závazky k roku 2020 a *emisní stropy pro jednotlivé skupiny stacionárních a mobilních zdrojů*. MŽP stanovilo všechny cíle (závazky) v oblasti snižování emisí absolutními hodnotami, což je s ohledem na změny výpočtu emisních bilancí činí průběžně těžko hodnotitelnými. MŽP zvolilo odlišný způsob stanovení závazků k roku 2020 oproti mezinárodním závazkům, kde je požadavek na snížení emisí vyjádřen fixním procentuálním snížením oproti celkovým emisím v roce 2005. Závazky stanovené pro Českou republiku podle směrnice EU č. 2016/2284, resp. Göteborgského protokolu, a nepřekročitelné hodnoty národních emisí k roku 2020 stanovené v NPSE a jejich procentuální vyjádření oproti celkovým národním emisím roku 2005 jsou uvedeny v následující tabulce.

---

²³ Směrnice MŽP č. 4/2016, o poskytování finančních prostředků na podporu projektů realizovaných v rámci komunitárního programu *LIFE* v období 2014–2020 z rozpočtu kapitoly 315-MŽP.

²⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284 ze dne 14. prosince 2016, o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší, o změně směrnice 2003/35/ES a o zrušení směrnice 2001/81/ES.

²⁵ Göteborgský protokol = protokol o omezování acidifikace, eutrofizace a přízemního ozonu z roku 1999, který byl dále revidován v roce 2012.

Tabulka č. 2: Závazky ČR ke snížení emisí

Ř.	Emise/závazky	SO ₂	NO _x	NM VOC	NH ₃	PM _{2,5}
1	Emise 2005 emisní bilance použitá při zpracování NPSE (v kt/rok)	211	281	203	82	37
Směrnice EU č. 2016/2284 (Göteborgský protokol)						
2	Závazek snížení emisí k roku 2020 (v % proti r. 2005)	45	35	18	7	17
3	Závazek snížení emisí k roku 2030 (v % proti r. 2005)	66	64	50	22	60
Nepřekročitelné hodnoty národních emisí k roku 2020						
4	Nepřekročitelné hodnoty národních emisí k roku 2020 (v kt/rok)	92	143	129	64	19
5	Maximální emise – vyjádření závazku* (v %)	56	49	36	22	49

Zdroj: zpracoval NKÚ podle směrnice EU č. 2016/2284 a *Národního programu snižování emisí České republiky*.

* Procentuální rozdíl mezi hodnotami emisí k roku 2005 (ř. 1) a nepřekročitelnými hodnotami národních emisí k roku 2020 (ř. 4).

Z provedeného přepočtu nepřekročitelných hodnot národních emisí na procentuální vyjádření závazku snížení emisí oproti roku 2005 vyplývá, že MŽP nepřekročitelné hodnoty národních emisí k roku 2020 stanovilo přísněji oproti mezinárodnímu závazku pro ČR.

Metodiky tvorby emisních bilancí se mohou aktualizovat, dochází k úpravám a k zpřesňování výpočtu emisí. Na základě těchto změn v metodice výpočtu pak dochází k rekalkulacím emisních bilancí, aby hodnoty byly v časové řadě porovnatelné (návazný zpětný přepočet časových řad emisí). V roce 2015 např. proběhla výrazná změna ve výpočtu emisí v sektoru lokálních topenišť a v roce 2017 byla provedena hloubková revize metodik pro emisní inventury v souladu s požadavky směrnice EU č. 2016/2284. V následující tabulce je uveden současný stav plnění závazků snižování emisí ČR k roku 2020 na základě poslední dostupné emisní bilance reportované v roce 2018 za rok 2016²⁶.

Tabulka č. 3: Plnění emisních závazků k roku 2020²⁷

Ř.	Emise / závazky ČR	SO ₂	NO _x	NM VOC	NH ₃	PM _{2,5}
1	Emise 2005 poslední emisní bilance* (v kt/rok)	208	281	267	78	45
2	Emise 2016 poslední emisní bilance* (v kt/rok)	115	165	213	73	39
3	Snížení emisí mezi roky 2005 a 2016 (v %)	45	41	20	7	12
Směrnice EU č. 2016/2284 (Göteborgský protokol)						
4	Závazek snížení emisí (v % proti r. 2005)	45	35	18	7	17
5	Vypočtený emisní strop k roku 2020 z aktuálních dat (v kt/rok)	115	183	219	73	37
Nepřekročitelné hodnoty národních emisí k roku 2020						
6	Závazek snížení emisí** (v % proti r. 2005)	56	49	36	22	49
7	Vypočtený emisní strop k roku 2020 z aktuálních dat*** (v kt/rok)	91	143	170	61	23
8	Potřeba snížení emisí k roku 2020 (v % oproti r. 2016)	21	13	20	16	42

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě NPSE, emisní bilance (Reporting_2018_v_1-2_1990-2016).

* Poslední dostupná emisní bilance je z roku 2018 za rok 2016 (včetně rekalkulace časové řady do roku 1990).

** Závazek v % proti r. 2005 byl doložen z hodnot národních emisí k roku 2005 použitých při zpracování NPSE a ze stanovených nepřekročitelných hodnot národních emisí v NPSE.

*** NKÚ přepočtené nepřekročitelné hodnoty národních emisí reflektující změny výpočtu emisních bilancí.

²⁶ Reporting_2018_v_1-2_1990-2016 (reporting dostupný na webové adrese:

http://webdab1.umweltbundesamt.at/download/submissions2018/CZ_NFR2018.zip?cgiproxy_skip=1.

²⁷ V tabulce jsou v řádku č. 1 a 2 uvedeny celkové národní emise znečišťujících látek, pro které jsou stanoveny závazky k roku 2020, pro výchozí rok 2005 a poslední dostupný rok 2016. Z aktuálních údajů pro rok 2005 jsou v řádku č. 5 a 7 vypočteny emisní stropy k roku 2020 na základě procentuálního vyjádření závazků snížení emisí oproti roku 2005 (uvedených v řádcích č. 4 a 6). Červeně jsou zvýrazněny emisní stropy, které nejsou

Česká republika již v roce 2016 plnila mezinárodní závazek snížení emisí k roku 2020 pro SO₂, NO_x, NMVOC a NH₃. V případě suspendovaných částic PM_{2,5} se ČR blíží ke splnění mezinárodního závazku. V případě plnění nepřekročitelných hodnot národních emisí k roku 2020, jejichž dosažení je společným cílem SPŽP, Strategie i NPSE je situace opačná a není plněn zatím žádný emisní strop k roku 2020.

MŽP stanovilo pro rok 2020 velmi ambiciózní cíle. S ohledem na skutečnost, že celkové emise za rok 2020 budou dostupné až v prvním čtvrtletí roku 2022, se v důsledku změn metodik výpočtu národních emisí a analýzy stavu plnění jednotlivých opatření NPSE jeví dosažení cílové nepřekročitelné hodnoty emisí PM_{2,5} od roku 2020 jako nereálné. Mezi roky 2005 a 2016, tj. za období 11 let, došlo ke snížení PM_{2,5} o 12 %. Aby byl splněn národní cíl, muselo by mezi roky 2016 a 2020, tj. za období 4 let, dojít k dalšímu snížení emisí PM_{2,5} o 42 %.

V důsledku změn metodik výpočtu národních emisí a dosavadního stavu plnění jednotlivých opatření NPSE existuje také riziko nedosažení cílových hodnot pro ostatní znečišťující látky, pro které byly v NPSE stanoveny národní nepřekročitelné hodnoty emisí, tj. SO₂, NO_x, NMVOC a NH₃. Mezi roky 2005 a 2016 došlo ke snížení emisí SO₂ o 45 %, NO_x o 41 %, NMVOC o 20 % a NH₃ o 7 %. Aby byl splněn národní cíl, muselo by mezi roky 2016 a 2020 dojít k dalšímu snížení emisí SO₂ o 21 %, NO_x o 13 %, NMVOC o 20 % a NH₃ o 16 %.

Přibližování se k nepřekročitelným národním hodnotám emisí k roku 2020 má MŽP každoročně vyhodnocovat v pravidelné zprávě o životním prostředí (dále také „ZoŽP“), kterou předkládá ke schválení vládě ČR. Vyhodnocována má být „vzdálenost od cíle“, tj. rozdíl mezi aktuální národní emisí v daném roce a cílovou hodnotou k roku 2020. MŽP však nevyhodnotilo ve *Zprávě o životním prostředí za rok 2016* „vzdálenost od cíle“ pro suspendované částice PM_{2,5}, přičemž právě dosažení nepřekročitelné národní hodnoty emisí pro PM_{2,5} k roku 2020 je nejrizikovější. K roku 2030 navíc směrnice EU č. 2016/2284 stanovuje pro ČR velmi přísný závazek snížení emisí PM_{2,5}, resp. 60% snížení emisí PM_{2,5} oproti roku 2005.

2. Nejsou dostatečně a včas plněna opatření stanovená ke zlepšení kvality ovzduší

Stav plnění prioritních opatření NPSE

Nový scénář NPSE-WaM zahrnuje 23 prioritních opatření. Vyhodnocování implementace má probíhat jedenkrát ročně na základě stanovených indikátorů a výsledek hodnocení předkládá MŽP vládě ČR v rámci pravidelné ZoŽP. Kontrolou byl prověřen stav plnění opatření a vyhodnocování implementace ze strany MŽP. Seznam všech prioritních opatření včetně porovnání hodnocení implementace MŽP s hodnocením stavu plnění prioritních opatření provedeném NKÚ je uveden v příloze č. 4 tohoto kontrolního závěru.

Z provedené analýzy stavu plnění prioritních opatření vyplývají rozdíly oproti hodnocení MŽP. Rozdíly plynou z rozdílného časového okamžiku hodnocení, ale hlavní příčinou je, že vyhodnocení MŽP nehodnotí míru dosaženého výsledku či míru plnění jednotlivých opatření

---

zatím plněny. V řádce č. 8 je vypočtena potřeba dodatečného snížení emisí ke splnění nepřekročitelných hodnot národních emisí k roku 2020 oproti roku 2016.

ve vztahu k jejich požadovanému cílovému stavu²⁸. Indikátory uvedené ve *Statistické ročence životního prostředí za rok 2016* nejsou úplné a nejsou podrobněji slovně hodnoceny. Vyhodnocení MŽP neposkytuje objektivní posouzení, zda je důsledně naplňován NPSE, přičemž se jedná o jeden z nejdůležitějších nástrojů pro zlepšení kvality ovzduší na národní úrovni.

Kontrolou bylo zjištěno, že sedm z 23 prioritních opatření NPSE nebylo splněno v požadovaném termínu ani do ukončení této kontrolní akce. Jedná se např. o opatření zaměřená na podporu urychlení obměny vozového parku osobních vozidel (gesce MŽP) a stimulaci využívání alternativních pohonů v silniční nákladní dopravě prostřednictvím snížené sazby silniční daně či snížení podílu pevných fosilních paliv ve spalovacích stacionárních zdrojích nespádajících pod systém EU ETS (např. lokální domácí vytápění). Další šest z 23 prioritních opatření je plněno průběžně, ale existují významná rizika nesplnění těchto opatření včas a v požadovaném rozsahu. Jedná se např. o přesun nákladní dopravy ze silnic na železnici, realizaci opatření ke snížení spotřeby energie a ke zvýšení energetické účinnosti, výstavbu páteřní sítě kapacitních komunikací pro automobilovou dopravu či prioritní výstavbu obchvatů měst a obcí a s tím spojenou možnost zavádění nízkoemisních zón ve městech.

Kontrolou bylo také zjištěno, že MŽP jako předkladatel NPSE ani jiní gestoři opatření nepostupují v souladu s vydaným souhlasným stanoviskem k návrhu koncepce, když zatím nezajistili prioritizaci opatření na podporu a urychlení obměny vozového parku osobních vozidel (AA3), opatření na podporu stimulace využívání alternativních pohonů v silniční nákladní dopravě (AA5) a opatření k zajištění přesunu přepravních výkonů nákladní dopravy ze silnic na železnici (AB23). Opatření AA3 a AA5 nebyla zatím splněna. Opatření AB23 se průběžně realizuje, nicméně sledované indikátory značí vysokou míru rizika nesplnění stanoveného cíle.

Vyhodnocování implementace PZKO

Aktuální *programy zlepšování kvality ovzduší* jakožto regionální strategie řízení kvality ovzduší, zpracované pro jednotlivé zóny a aglomerace, byly schváleny v průběhu roku 2016 a byly vydány MŽP formou opatření obecné povahy.

MŽP předložilo první průběžná vyhodnocení PZKO ke všem zónám a aglomeracím za rok 2016. Vyhodnocení proběhlo na přelomu roku 2017/2018, jednotlivá vyhodnocení byla zveřejněna na konci prvního čtvrtletí 2018. První vyhodnocení nepřináší průkazné údaje o dopadu aktuálních PZKO na složky životního prostředí, neboť sledované indikátory v sobě zahrnují především údaje o kvalitě ovzduší z doby před vydáním PZKO, a nejsou proto příliš vypovídající pro zhodnocení jejich vlivu.

---

²⁸ Příkladem může být dopravní opatření AB2 zaměřené na prioritní výstavbu obchvatů měst a obcí (AB2), které zahrnuje až 427 investičních akcí. Budování obchvatů měst a obcí je sledováno s omezením na obce nad 10 tis. obyvatel. Tento indikátor zveřejněný ve *Statistické ročence životního prostředí za rok 2016* uvádí v letech 2015 a 2016 shodně počet 3. MŽP však hodnotí plnění opatření pozitivně, neboť je „plněno průběžně“. Stejně tak MŽP hodnotí stav plnění některých opatření financovaných z ESIF, u nichž existují rizika spojená s čerpáním peněžních prostředků, což implikuje rizika nesplnění indikátorů a opoždění realizace těchto opatření.

Z kontroly způsobu vyhodnocování implementace PZKO vyplývá, že MŽP nemá nastaven efektivní systém pro včasný sběr dat a informací v požadované kvalitě od jednotlivých gestorů opatření, tj. obcí a krajů. Získané data a informace nejsou optimální, úplné a porovnatelné. MŽP tak není schopno dostatečně a průkazně provádět zhodnocení plnění opatření stanovených v PZKO. Zhodnocení plnění opatření není také možné, neboť v PZKO chybí vyčíslení očekávaného přínosu jednotlivých opatření ke zlepšení kvality ovzduší a časový plán provádění jednotlivých opatření.

3. K nápravě soudy zjištěných nedostatků v oblasti PZKO dojde nejdříve v roce 2020

V případě PZKO vydaných MŽP pro aglomerace Praha, Brno, Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek a pro zónu severozápad byly po jejich vydání stěžovateli podány návrhy na zrušení opatření obecné povahy u příslušných soudů ČR. Následně Nejvyšší správní soud a Městský soud v Praze MŽP vytkly, že v PZKO chybí především konkrétní harmonogramy provádění jednotlivých opatření a nejsou v nich vyčísleny přínosy jednotlivých opatření ke zlepšení stavu ovzduší, což neumožňuje soustředit se na opatření s nejvyšším účinkem, v případě nedostatku času či finančních prostředků. Soudy také upozornily na to, že v současné době není možné uložit a vymáhat prostřednictvím PZKO po samosprávě žádná opatření, jelikož do samostatné působnosti lze zasahovat pouze zákonem. Tyto zjištěné nedostatky dle soudů představují riziko pro splnění cílů PZKO do roku 2020. Soudy nezrušily napadané opatření obecné povahy v plném rozsahu, ale zrušily zejména výroky upravující emisní stropy pro silniční dopravu a výroky vypočítávající jednotlivá opatření ke zlepšení kvality ovzduší.

Zákon č. 172/2018 Sb.²⁹ s účinností od 1. 9. 2018 zavádí povinnost pro obce a kraje vypracovat časové plány provádění opatření, která jim budou uložena v PZKO. MŽP plánuje vyhlásit nové či aktualizované PZKO v průběhu roku 2019. Následně budou obce a kraje provádějící opatření povinny vypracovat svůj časový plán provádění opatření (ve lhůtě nejdéle do 12 měsíců ode dne vyhlášení příslušného PZKO ve *Věstníku MŽP*). První podrobnější časové plány provádění opatření PZKO tak již nebudou mít vliv na splnění strategického milníku k roku 2020.

4. Existuje riziko, že ČR nesplnila cíl snížení expozice pro jemné částice (PM_{2,5})

Cílem NPSE bylo také splnění národního cíle snížení expozice pro suspendované částice PM_{2,5}, který plyne pro ČR ze směrnice EU č. 2008/50/ES³⁰. Plnění tohoto cíle se sleduje pomocí „průměrného ukazatele expozice“ pro suspendované částice PM_{2,5}, který je sestavován na základě měření v městských pozadových lokalitách. Městské pozadové lokality by měly být umístěny tak, aby na úroveň znečištění v místě působily společně veškeré zdroje znečišťování. Průměrný ukazatel expozice pro daný rok (r) se vypočítává jako klouzavá průměrná koncentrace za tři roky vypočítaná ze všech určených míst odběru vzorků za roky r, r-1 a r-2. Cíl byl k roku 2015 stanoven jednotně pro všechny členské státy EU, a to na hodnotu 20 µg/m³. Celostátní cíl snížení expozice, kterého je třeba dosáhnout k roku 2020, byl pro ČR stanoven na hodnotu 18 µg/m³.

²⁹ Zákon č. 172/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů s účinností od 1. 9. 2018

³⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/50/ES ze dne 21. května 2008, o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu.

Text směrnice EU není zcela jednoznačný v tom, zda se do výpočtu mohou zahrnovat všechny městské požadové stanice, ve kterých se měří koncentrace $PM_{2,5}$, nebo zda se ukazatel konstruuje jen z hodnot získaných z aglomerací a dalších městských oblastí s počtem obyvatel vyšším než 100 tisíc (v ČR k roku 2015 Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Liberec). MŽP se při konstrukci tohoto ukazatele původně drželo výkladů v tom smyslu, že do výpočtu tohoto ukazatele lze zahrnovat jen ty městské požadové stanice, které se nacházejí v aglomeracích či městských oblastech s počtem obyvatel vyšším než 100 000. Z hodnot za tyto lokality byl také stanoven pro ČR cíl k roku 2020 mj. uvedený ve Strategii a NPSE.

Kontrolou bylo ověřováno, zda Česká republika splnila cíl k roku 2015. Na základě kontroly NKÚ bylo zjištěno, že ukazatel průměrné expozice $PM_{2,5}$ pro rok 2015 nebyl za ČR reportován³¹. MŽP předložilo vlastní vyhodnocení průměrného ukazatele expozice $PM_{2,5}$ pro rok 2015, ve kterém pro výpočet ukazatele použilo i městské oblasti s počtem obyvatel nižším než 100 tisíc obyvatel, resp. všechny městské požadové stanice, kde se koncentrace $PM_{2,5}$ měřila v letech 2013 až 2015. V následující tabulce je uvedeno srovnání obou metod výpočtu průměrného ukazatele expozice.

Tabulka č. 4: Srovnání metodik výpočtu průměrného ukazatele expozice $PM_{2,5}$ (v $\mu g/m^3$)

Ukazatel expozice $PM_{2,5}$	Všechny městské požadové stanice*	Městské požadové stanice: obce > než 100 tis. obyvatel**	Cíl
2015	19,64	20,14	20

Zdroj: data poskytnutá MŽP a ČHMÚ, vlastní zpracování.

* „Všechny městské požadové stanice“ – zahrnuje všechny městské požadové stanice, ve kterých se v daných letech měřila koncentrace suspendovaných částic $PM_{2,5}$.

** „Městské požadové stanice: obce > 100 tis. ob.“ zahrnuje hodnoty ze všech městských požadových stanic, ve kterých se v daných letech měřila koncentrace suspendovaných částí $PM_{2,5}$, pouze v obcích s počtem obyvatel vyšším než 100 tis. (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Liberec).

Zvolená metodika má tedy vliv na výslednou hodnotu průměrného ukazatele expozice $PM_{2,5}$ pro ČR v jednotlivých letech včetně cílového roku 2015. Pokud by byly při konstrukci tohoto ukazatele zahrnovány pouze obce s počtem obyvatel vyšším než 100 tisíc, pak by Česká republika nemusela splnit maximální expoziční koncentraci určenou dle oddílu C přílohy XIV směrnice EU č. 2008/50/ES. Zda Česká republika tento cíl splnila či nikoli, však bude možné konstatovat až po té, co bude provedeno vyhodnocení ze strany Evropské komise, která hodnotí naplňování požadavků směrnice EU č. 2008/50/ES členskými státy.

Nejen že zvolená metodika má vliv na splnění cílové hodnoty, ale současně také změna metodiky mění interpretaci ukazatele. V původní konstrukci ukazatel vypovídá o expozici obyvatelstva částicemi $PM_{2,5}$ v zatížených oblastech, kde se koncentruje vyšší počet obyvatel a kde se dá očekávat také koncentrace více zdrojů znečištění. V druhém případě převažuje aspekt pokrytí celého území členského státu bez definování minimálního počtu obyvatel v městské oblasti, což může v extrémním případě snižovat váhu oblastí zatížených vyšší mírou expozice $PM_{2,5}$ v ukazateli.

³¹ Data jsou reportována prostřednictvím portálu Evropské agentury pro životní prostředí (dále také „EEA“), přičemž dle vyjádření ČHMÚ došlo k technické chybě při nahrávání dat u tohoto údaje, tato položka nebyla v systému hlášení chyb definována jako povinná a systém umožnil nahrání datasetu bez tohoto údaje.

V současnosti je k dispozici pouze vyjádření zástupce EEA získané v průběhu kontrolní akce. Stanovisko se kloní k výběru lokalit umístěných v aglomeracích či městských oblastech s počtem obyvatel vyšším než 100 tisíc. MŽP si před změnou konstrukce ukazatele nezpracovalo analýzu nebo stanovisko k výkladu směrnice EU č. 2008/50/ES.

5. ČHMÚ nedisponuje aktuální koncepcí pro zřizování a umístování monitorovacích stanic

Státní síť imisního monitoringu se sestává z automatizovaného a manuálního imisního monitoringu. Zřizování monitorovacích stanic a jejich rozmístění se řídí vyhláškou č. 330/2012 Sb.³². Výsledky posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění vede ČHMÚ v informačním systému kvality ovzduší (dále také „ISKO“). SSIM provozovaná ČHMÚ tvoří páteřní síť monitorovacích stanic, která je doplňována monitorovacími stanicemi, které vlastní či provozují jiné organizace a které musí splňovat požadavky na kvalitu dat stanovených pro ISKO. Z opatření č. 17/17 MŽP³³ a z vyhlášky č. 330/2012 Sb. vyplývá, že by ČHMÚ měl mít zpracovanou koncepci pro rozmístování monitorovacích stanic.

V současné době ČHMÚ nemá zpracovanou koncepci zřizování a obměňování SSIM. Síť v současnosti sice splňuje minimální požadavky na počet měřících stanic vyplývající z evropských i národních předpisů, nicméně nekonceptní přístup k rozvoji SSIM sebou nese riziko nesplnění specifického programového ukazatele OPŽP 2014–2020, tj. snížení „*míry nejistoty prostorové interpretace imisních dat*“ z 35 % v roce 2011 na 30 % v roce 2023.

Míra nejistoty prostorové interpretace imisních dat je vypočítávána aritmetickým průměrem z nejistot prostorové interpretace počítané ČHMÚ zvláště pro jednotlivé znečišťující látky sledované pro ochranu zdraví obyvatel. Vyšší váhu ve stanovené metodě výpočtu mají znečišťující látky, u nichž je nejistota prostorové interpretace vysoká (např. benzo[a]pyren, v letech 2014 až 2016 shodně 60 %), či extrémně vysoká (např. kadmium, až 92 % v roce 2015).

V průběhu let 2011 až 2016 došlo k obnově a doplnění SSIM, což do jisté míry zpřesnilo informace pro prostorovou interpolaci, nicméně z prioritních znečišťujících látek je pro benzo[a]pyren územní pokrytí na stanicích imisního monitoringu stále nejmenší a jeho interpolace je zatížena nejvyšší mírou nejistoty. Obsah benzo[a]pyrenu v částicích PM₁₀ je navíc třeba analyzovat manuálně v laboratořích. V letech 2014 až 2017 nedošlo k zásadnímu rozšíření sítě o nové, zejména venkovské stanice k měření benzo[a]pyrenu. Počet měřících stanic ve vlastnictví ČHMÚ, které poskytly platná data, se zvýšil o tři z 22 na 25. Nejistota prostorové interpretace se nezlepšila, v letech 2014 až 2016 byla vždy 60 % (hodnotu indikátoru za rok 2017 ČHMÚ dosud nezveřejnil).

ČHMÚ v současnosti neuvažuje o dalším navýšení počtu monitorovacích stanic pro benzo[a]pyren, což není v souladu s nastavením podpůrného cíle NPSE (PO3). Dle ČHMÚ může k dalšímu rozšíření počtu stanic dojít až po roce 2020, kdy budou navýšeny kapacity laboratoří

³² Vyhláška č. 330/2012 Sb., o způsobu posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění, rozsahu informování veřejnosti o úrovni znečištění a při smogových situacích.

³³ Opatření č. 17/17 Ministerstva životního prostředí o vydání úplného znění zřizovací listiny státní příspěvkové organizace Český hydrometeorologický ústav

pro analýzu manuálního měření. Tyto zjištěné skutečnosti potvrzují potřebnost dlouhodobé koncepce, která v současné chvíli není k dispozici.

6. SFŽP nesleduje a nevyhodnocuje hospodárnost, účelnost a efektivnost peněžních prostředků, které jsou čerpány na podporu zlepšování kvality ovzduší z NPŽP

SFŽP ve spolupráci s MŽP nestanovil v základních dokumentech NPŽP kvantifikovatelné a měřitelné cíle *Národního programu Životní prostředí*, které by byly základním předpokladem pro vyhodnocení realizovaných projektů a celého *Národního programu Životního prostředí*. Cíle programů musí být definovány jasně; měly by být podloženy měřitelnými indikátory s uvedením jejich počátečního a reálného předpokládaného cílového stavu tak, aby bylo možné vyhodnotit přínosy NPŽP.

SFŽP nepostupoval v souladu se článkem 2 bodem 8 směrnice MŽP č. 4/2015, o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky prostřednictvím *Národního programu Životní prostředí*, neboť v letech 2015 až 2017 neprováděl vyhodnocení programu prostřednictvím monitorovacích zpráv.

Kontrolou bylo zjištěno, že SFŽP v rámci *Národního programu Životní prostředí* neprováděl vyhodnocování skutečných přínosů, dopadů a výsledků jednotlivých prioritních oblastí NPŽP ani jednotlivých vyhlášených výzev na zlepšení kvality ovzduší v ČR. Cíle prioritních oblastí, podoblastí a výzev byly stanoveny pouze obecně popisným způsobem, a tak nelze vyhodnotit hospodárnost, účelnost a efektivnost vynaložených peněžních prostředků v rámci NPŽP a jejich vliv na míru zlepšení kvality ovzduší v ČR.

Ačkoliv MŽP stanovovalo alokace výzvám z NPŽP na základě vlastního expertního odhadu po konzultaci se SFŽP, nebyla u 5 výzev z 9 vyčerpána alokace ani ze 40 %.

Kontrolou bylo mj. prověřeno zadání čtyř veřejných zakázek vybranými příjemci dotací v celkové hodnotě 11,5 mil. Kč bez DPH. V jednom případě bylo zjištěno, že zadavatel porušil § 6 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb.³⁴ tím, že nedodržel zásadu transparentnosti, neboť výzvu k podání nabídek a zadávací dokumentaci nezveřejnil v souladu se zákonem. Ve druhém případě bylo zjištěno, že zadavatel porušil § 6 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb. tím, že nedodržel zásadu transparentnosti a zákazu diskriminace, když k plnění veřejné zakázky vybral dodavatele, kterého však měl vyloučit ze zadávacího řízení, neboť nesplnil zadávací podmínky. V dalším případě zadavatel nedodržel zákonnou lhůtu pro uveřejnění oznámení o výsledku zadávacího řízení, když jej uveřejnil až 7 měsíců po uzavření smlouvy, přičemž zákonná lhůta je 30 dní.

Dva ze čtyř kontrolovaných příjemců podpory nepředložili monitorovací zprávy o průběhu realizace projektu SFŽP za každé 3 měsíce po celou dobu realizace projektu, čímž porušili podmínky výzvy a uzavřené smlouvy o poskytnutí podpory ze SFŽP ČR.

---

³⁴ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

7. V letech 2014 až 2016 žádný subjekt z ČR nepředložil projekt se žádostí o podporu v rámci programu *LIFE* koordinovaného Evropskou komisí tematicky zaměřený na kvalitu ovzduší a emise

V rámci programu *LIFE* je možné také realizovat tzv. integrované projekty na podporu provádění a sledování místních či regionálních plánů kvality ovzduší s cílem přispět k národním programům snižování znečištění ovzduší. MŽP společně se šesti kraji, osmi městy a dalšími pěti partnery připravovalo integrovaný projekt *AirCzechia* zaměřený na plán implementace opatření PZKO. Projekt byl v roce 2017 úspěšně předložen do prvního kola výzvy programu *LIFE*, nicméně MŽP projekt v průběhu přípravy plné projektové žádosti v březnu 2018 předčasně ukončilo. Podle sdělení MŽP byla hlavní příčinou předčasného ukončení projektu skutečnost, že by MŽP jako hlavní projektový partner neslo za projekt veškerou finanční i věcnou odpovědnost, přičemž byla identifikována neúnosná rizika spojená s neochotou partnerů nabídnout dostatečnou personální kapacitu pro zajištění projektu a s neschopností partnerů plnit klíčové aktivity vlastními silami a jejich preference zaměřit projekt na doplňková opatření, která však mají jen malý dopad na celkovou implementaci PZKO, např. nadlimitní čištění komunikací.

V letech 2014–2016³⁵ tak nepředložila z programu *LIFE* žádný projekt s tematickou prioritou *kvalita ovzduší a emise*, včetně městského prostředí, kde by koordinujícím příjemcem byl subjekt z České republiky, přičemž to zaměření a podmínky programu umožňovaly. Z informací z databáze projektů a informací zveřejněných EK dále vyplývá, že z programu *LIFE* bylo v letech 2014 až 2016 podpořeno:

- celkem 10 projektů, jejichž koordinujícím příjemcem byl subjekt v ČR (žádný nebyl zaměřen na tematickou prioritu *kvalita ovzduší a emise*);
- 25 integrovaných projektů ze 14 zemí EU. Nejvíce integrovaných projektů (3) bylo přiděleno do Německa, Belgie a Španělska. V období 2014–2016 nebyl přidělen ČR žádný integrovaný projekt. Území ČR bylo dotčeno jedním integrovaným projektem zaměřeným na implementaci PZKO v Malopolském vojvodství³⁶.

Vzhledem k významnému vlivu přeshraničního přenosu na úroveň znečištění ovzduší v České republice a v Polsku by při přípravě národního programu omezování znečištění ovzduší mělo MŽP provádět přeshraniční konzultace s Polskem.

Analýzy MŽP provedené v souvislosti s přípravou Strategie, NPSE a PZKO a mj. také analýza provedená v rámci projektu *Air Silesia* (2010–2013) potvrzují významný vliv přeshraničního znečištění na úroveň znečištění ovzduší v ČR, zejména v Moravskoslezském regionu. Závěry projektu *Air Silesia* mj. uvádí:

- Úroveň znečištění ovzduší oxidem siřičitým (SO₂) je v regionu Slezského vojvodství přibližně dvojnásobná oproti regionu Moravskoslezského kraje, současně výsledky analýz vzorků

³⁵ Víceletý pracovní program byl stanoven pro období 2014–2017 a měl přidělenou alokaci 1 796 242 000 eur. Data za rok 2017 nebyla do data ukončení kontrolní akce k dispozici.

³⁶ Cílem projektu bylo mj. vybudovat společnou česko-polsko-slovenskou emisně-imisní databázi. MŽP vystupuje jako partner tohoto projektu a zpracovává v rámci projektu model kvality ovzduší projektového území. Rozpočet MŽP dle projektové žádosti byl 50 367 eur, z toho příspěvek EK 20 109 eur.

odebraných v průběhu projektu ukazují na vyšší koncentrace PM₁₀, benzo[a]pyrenu na polské straně oblasti.

- Plošně nejrozsáhlejší území s nejvyšším znečištěním ovzduší v oblasti se nachází přibližně mezi česko-polskou hranicí a okolím Rybnika; znečištěním pocházejícím z této oblasti je výrazně ovlivňováno i pohraničí České republiky.
- Větry vanou častěji z Česka do Polska; polské zdroje však produkují více emisí PM₁₀, které jsou ve velké koncentraci přenášeny do Česka při převážně zhoršených rozptylových podmínkách.

V současnosti dochází k aktualizaci národních programů omezování znečištění ovzduší v členských zemích EU na základě směrnice EU č. 2016/2284, kde v článku 6, odst. 2 je mj. uvedeno, že při vypracování, přijímání a provádění těchto programů členské státy posoudí, do jaké míry mohou národní zdroje emisí ovlivnit kvalitu ovzduší na jejich území a na území sousedních členských států a v případě potřeby mají členské státy provést přeshraniční konzultace.

Seznam zkratk a pojmů

Kt	Kilotuna
$\mu\text{g}/\text{m}^3$	Mikrogram na metr krychlový (měrná jednotka koncentrace znečišťujících látky ve vzduchu)
μm	Mikrometr
Ng/m^3	Nanogram na metr krychlový (měrná jednotka koncentrace znečišťující látky ve vzduchu)
BaP	Benzo[a]pyren
CLRTAP	Úmluva o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice státu (<i>The Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution</i>)
EEA	Evropská agentura pro životní prostředí (European Environment Agency)
EK	Evropská komise
EMEP	Program spolupráce při monitorování a vyhodnocování dálkového přenosu látek znečišťujících ovzduší v Evropě (<i>The European Monitoring and Evaluation Programme</i>)
EU ETS	EU Emissions Trading System (trh s emisními povolenkami v rámci EU)
NH_3	Amoniak
NMVOC	Nemethanové těkavé organické látky
NO_2	Oxid dusičitý
NO_x	Oxidy dusíku
NPSE	<i>Národní program snižování emisí České republiky</i>
NPSE-WaM	Nově formulovaný scénář s dodatečnými opatřeními (<i>with additional measures</i>)
NPŽP	<i>Národní program Životní prostředí</i>
OPD	Operační program <i>Doprava</i>
OPPIK	Operační program <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>
OPŽP	Operační program <i>Životní prostředí</i>
PO	Prioritní osa/oblast
PRV	Program rozvoje venkova
PZKO	Program/y zlepšování kvality ovzduší
RoPD	Rozhodnutí o poskytnutí dotace (finančních prostředků)
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SC	Specifický cíl (v rámci OPŽP)
SO_2	Oxid siřičitý
SPŽP	<i>Státní politika životního prostředí ČR 2012–2020</i>
SSIM	Státní síť imisního monitoringu
Strategie	<i>Střednědobá strategie (do roku 2020) zlepšování kvality ovzduší v ČR</i>
ZoŽP	Zpráva/zprávy o životním prostředí České republiky

Příloha č. 1**Vybrané imisní limity podle zákona č. 201/2012 Sb. a vyhlášky č. 330/2012 Sb.****Tabulka č. 5: Imisní limity pro ochranu zdraví a maximální počet jejich překročení**

Znečišťující látka	Doba průměrování	Mez pro posuzování (v $\mu\text{g}/\text{m}^3$)		Imisní limit (v $\mu\text{g}/\text{m}^3$)
		Dolní LAT	Horní UAT	
SO ₂	1 hodina	-	-	350 max. 24x za rok
	24 hodin	50 max. 3x za rok	75 max. 3x za rok	125 max. 3x za rok
NO ₂	1 hodina	100 max. 18x za rok	140 max. 18x za rok	200 max. 18x za rok
	kalendářní rok	26	32	40
PM ₁₀	24 hodin	25 max. 35x za rok	35 max. 35x za rok	50 max. 35x za rok
	kalendářní rok	20	28	40
PM _{2,5}	kalendářní rok	12	17	25

Zdroj: zákon č. 201/2012 Sb., vyhláška č. 330/2012 Sb.

Tabulka č. 6: Imisní limity pro ochranu zdraví – celkový obsah v částicích PM₁₀

Znečišťující látka	Doba průměrování	Mez pro posuzování (v ng/m^3)		Imisní limit (v ng/m^3)
		Dolní LAT	Horní UAT	
Benzo[a]pyren	kalendářní rok	0,4	0,6	1

Zdroj: zákon č. 201/2012 Sb., vyhláška č. 330/2012 Sb.

Česká republika si na konci roku 2015 stanovila opakovaně za cíl dosáhnout souladu s imisními limity stanovenými v zákoně, tentokrát do roku 2020³⁷, a to prostřednictvím opatření na národní úrovni stanovených v *Národním programu snižování emisí České republiky* a na regionální úrovni v programech zlepšování kvality ovzduší, které byly připravovány v návaznosti na *Střednědobou strategii (do roku 2020) zlepšení kvality ovzduší ČR*.

Kvalita ovzduší v České republice

V letech 2015 až 2017 byly opětovně překračovány imisní limity některých znečišťujících látek (PM₁₀, PM_{2,5}, BaP a NO₂). V následujících tabulkách je uveden počet stanic s nedodrženým imisním limitem a podíl obyvatel vystavených nadlimitním koncentracím znečišťujících látek v letech 2015 až 2017.

³⁷ Imisní limity pro PM₁₀ jsou v platnosti již od 1. 1. 2005. Imisního limitu pro NO₂ mělo být dosaženo k 1. 1. 2010. Česká republika požádala v letech 2009 a 2011 orgány EU o výjimky z dosažení mezních hodnot pro PM₁₀ a NO₂ s odůvodněním, že jich nebylo možné v ČR dosáhnout v požadované lhůtě kvůli specifickým rozptylovým vlastnostem ČR a nepříznivému vlivu klimatických podmínek. Zjištěná překročení mezních hodnot jsou v současnosti předmětem řízení o nesplnění povinnosti. Toto řízení stále probíhá.

Tabulka č. 7: Počet stanic s nedodrženým limitem v letech 2015 až 2017

Rok	Počet stanic s nedodrženým limitem*				
	NO ₂ _{rp}	PM ₁₀ _{rp}	PM ₁₀ _{dp}	PM _{2,5} _{rp}	BaP _{rp}
2015	2 (93)	3 (131)	29 (131)	6 (49)	21 (34)
2016	4 (96)	1 (152)	23 (152)	10 (81)	31 (44)
2017	4 (93)	2 (148)	50 (148)	10 (79)	31 (47)

Zdroj: ČHMÚ, zpracování vlastní.

Vysvětlivky:

Rp = průměrná roční koncentrace; dp = průměrná denní (24hodinová) koncentrace.

* V závorkách je uváděn celkový počet stanic s dostatečným množstvím dat pro roční hodnocení podle platné legislativy.

Tabulka č. 8: Podíl obyvatelstva vystaven koncentraci znečišťujících látek v letech 2015 až 2017

Rok	Zasaženo obyvatel (v %)				
	NO ₂ _{rp}	PM ₁₀ _{rp}	PM ₁₀ _{dp}	PM _{2,5} _{rp}	BaP _{rp}
2015	0	0,01	10	5	51
2016	0,3	0	7	3	56
2017	0	0,01	23	5	62
Průměr za roky 2013–2017	0	0,2	15	7	51

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dat od ČHMÚ.

Vysvětlivky:

Rp = průměrná roční koncentrace; dp = průměrná denní (24hodinová) koncentrace.

V roce 2017 byl imisní limit pro denní průměrnou koncentraci PM₁₀ nedodržen na 50 měřicích stanicích, tj. cca na $\frac{1}{3}$ měřicích stanic (v roce 2016 na 23 a v roce 2015 na 29), nadlimitním koncentracím bylo v roce 2017 vystaveno 23 % obyvatel ČR (v roce 2016 celkem 7 % obyvatel a v roce 2015 celkem 10 % obyvatel). Z důvodu vysokých koncentrací suspendovaných částic PM₁₀ bylo v roce 2017 vyhlášeno celkem 39 smogových situací o celkovém trvání 3 757 hodin.

V roce 2017 byl imisní limit pro roční průměrnou koncentraci BaP, stanovený jako celkový obsah v částicích PM₁₀, nedodržen na 31 měřicích stanicích, tj. cca na $\frac{2}{3}$ měřicích stanic (v roce 2016 na 31 a v roce 2015 na 21), nadlimitním koncentracím bylo v roce 2017 vystaveno 62 % obyvatel ČR (v roce 2016 celkem 56 % obyvatel a v roce 2015 celkem 51 % obyvatel)³⁸, pětiletý průměr za roky 2013 až 2015 činí 51 %.

³⁸ Při interpretaci dat o BaP je nutno vzít v potaz nízkou hustotu monitorovacích stanic. Odhad ročních průměrných koncentrací BaP je zatížen výrazně většími nejistotami ve srovnání s ostatními mapovanými látkami. Nedostatečný počet měření nedovoluje blíže konstatovat výši koncentrací BaP v menších sídlech, nicméně na základě skladby zdrojů emisí a některých studií lze předpokládat, že i zde jsou koncentrace nadlimitní.

Příloha č. 2

Hodnocení úrovně znečišťování

Hodnocení úrovně znečišťování ovzduší provádí ČHMÚ z pověření MŽP pro znečišťující látky antropogenního původu a skleníkové plyny. Základním podkladem je tzv. emisní inventura, která je založena na kombinovaném přístupu zahrnujícím přímý sběr údajů vykazovaných provozovateli zdrojů a údajů získaných modelovými výpočty z dat ohlášených provozovateli zdrojů nebo zjišťovaných v rámci statistických šetření prováděných především ČSÚ. Výsledky emisních inventur jsou prezentovány v podobě emisních bilancí, které jsou zpracovávány v různém územním a sektorovém členění. Pro mezinárodní ohlašování souhrnných emisních údajů je používáno tzv. sektorové členění zdrojů dané Klasifikací pro reporting (Nomenclature for Reporting Codes – NFR). Ohlašovány jsou nejen emise hlavních znečišťujících látek, ale také emise částic PM₁₀ a PM_{2,5}, těžkých kovů.³⁹

Vývoj národních emisí

Následující tabulka uvádí vývoje emisí vybraných znečišťujících látek v letech 1990 až 2016.

Tabulka č. 9: Vývoj emisí vybraných znečišťujících látek v letech 1990 až 2016 (v kt, BaP v t)

Rok	SO _x (SO ₂)	NO _x (NO ₂)	NMVOC	NH ₃	PM _{2,5}	PM ₁₀	benzo[a] pyren
1990	1 755	812	571	190	322	452	91
2000	233	295	302	87	51	70	17
2005	208	281	267	78	45	61	14
2010	164	226	242	72	45	59	17
2015	133	174	216	73	40	53	16
2016	115	165	213	73	39	52	16
Snížení emisí mezi roky 1990 a 2010 (%)	91	72	58	62	86	87	82
Snížení emisí mezi roky 1990 a 2016 (%)	93	80	63	62	88	89	83

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dat z emisní bilance (Reporting_2018_v_1-2_1990-2016).

Zásadní význam pro snížení antropogenních emisí do ovzduší měla směrnice EU č. 2001/81/ES⁴⁰, která pro období od roku 2010 stanovila členským státům EU stropy celkových ročních emisí⁴¹ oxidu siřičitého (SO₂), oxidů dusíku (NO_x), nemethanových těkavých organických látek (NMVOC) a amoniaku (NH₃). Mezi lety 1990 a 2016 došlo v ČR ke snížení emisí oxidu siřičitého o 93 %, emisí oxidů dusíku o 80 %, emisí nemethanových těkavých organických látek o 63 % a emisí amoniaku o 62 %. Česká republika splnila stanovené emisní stropy⁴² a nadále je plní, stále však přetrvávají v souvislosti s kvalitou ovzduší v ČR významné negativní dopady na lidské zdraví a životní prostředí a rizika pro ně.

³⁹ ČHMÚ odpovídá za přípravu a odeslání emisních inventur podle směrnice EU č. 2016/2284. Emise se vykazují podle metodik stanovených v *úmluvě o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice státu* (CLRTAP) a podle příručky EMEP/EEA pro inventury emisí látek znečišťujících ovzduší. Emisní inventury jsou reportovány k 15. 2., za rok R-2 a jsou dostupné na internetových stránkách Centre on Emission Inventories and Projections (www.ceip.at).

⁴⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2001/81/ES ze dne 23. října 2001, o národních emisních stropcích pro některé látky znečišťující ovzduší.

⁴¹ Národní emisní stropy platné od roku 2010 vycházejí z *úmluvy o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice státu* (CLRTAP) z roku 1979, která je hlavním mezinárodním rámcem pro spolupráci a opatření k omezení, postupnému snižování a prevenci znečišťování ovzduší, včetně rozšiřujícího *protokolu o omezování acidifikace, eutrofizace a přízemního ozonu* z roku 1999, který byl dále revidován v roce 2012 („Göteborgský protokol“).

⁴² Směrnice č. 2001/81/ES stanovila pro ČR závazek, resp. národní emisní stropy pro SO₂ (265 kt), NO_x (286 kt), NMVOC (220 kt) a NH₃ (80 kt), kterých mělo být dosaženo do roku 2010, a současně závazek, aby tyto emisní stropy nebyly překročeny v žádném následujícím roce.

Příloha č. 3

Hlavní znečišťující látky

Suspendované částice představují různorodou směs organických a anorganických částic kapalného a pevného skupenství, různé velikosti, složení a původu. Částice v ovzduší představují významný rizikový faktor s mnohočetným efektem na lidské zdraví. Na rozdíl od plynných látek nemají specifické složení (velikost i složení částic je ovlivněno zdrojem, ze kterého pochází), nýbrž představují směs látek s různými účinky. Současně působí i jako vektor pro plynné škodliviny. Suspendované částice dělíme na primární a sekundární. Primární částice jsou emitované přímo ze zdrojů a můžeme je dále dělit na ty, které pochází z antropogenních zdrojů (spalování fosilních paliv, doprava, technologické procesy, antropogenní aktivity) a z přírodních zdrojů – mořský aerosol, sopečná činnost, kosmický spad...).

Sekundární částice jsou ty, které vznikají v ovzduší na základě probíhající chemických (chemické reakce) a fyzikálních (nukleace, kondenzace) procesů a dále ty, které se do ovzduší dostávají resuspenzí (zvířením) v důsledku lidské činnosti (doprava...) nebo meteorologických faktorů (vítr).

Malé částice podléhají koagulaci a kondenzaci, zvětšují se, ale jejich konečná velikost zpravidla nepřesáhne 2 μm . Tyto částice setrvávají v ovzduší relativně dlouho, udává se cca 7 až 30 dnů. Částice vzniklé mechanickým dispergováním jsou naopak obvykle větší než 2 μm a jejich životnost v ovzduší je kratší.

Z hlediska původu, složení i chování se jemná frakce částic do 2,5 μm a hrubší frakce většího průměru významně liší.

Účinek suspendovaných částic závisí na velikosti, tvaru a chemickém složení. Velikost částic je rozhodující pro průnik a ukládání v dýchacím traktu. Suspendované částice **PM_{2,5}** představují, vzhledem ke své schopnosti pronikat hlouběji do lidského organismu (plicních sklípků) a proto, že jsou na ně navázány jak těžké kovy, tak i persistentní organické polutanty, výrazně vyšší zdravotní riziko, než je tomu u suspendovaných částí **PM₁₀**, které mohou vzhledem k vyšší hmotnosti navíc snáze sedimentovat.

Zdroj: ČHMÚ a NPSE, viz

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/meteo/om/weather_links/Pocasi/Navody/Znecisteni/susp_castice.pdf.

Polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU) – benzo[a]pyren (BaP)

PAU mají schopnost přetrvávat v prostředí, kumulují se v jeho složkách a v živých organismech, jsou lipofilní a řada z nich má toxické, mutagenní či karcinogenní vlastnosti. Patří mezi endokrinní disruptory, ovlivňují porodní váhu a růst plodu. Působí imunosupresivně, snížením hladin imunoglobulinu G a imunoglobulinu A. Ve vysokých koncentracích (převyšujících koncentrace nejen ve venkovním ovzduší, ale i v pracovním prostředí) mohou mít dráždivé účinky. PAU patří mezi nepřímo působící genotoxické sloučeniny. Vlivem biotransformačního systému organismu vznikají postupně metabolity s karcinogenním a mutagenním účinkem. Elektrofilní metabolity kovalentně vázané na DNA představují poté základ karcinogenního potenciálu PAU. V praxi je nejvíce používaným zástupcem PAU při posuzování karcinogenity benzo[a]pyren (BaP). BaP je z hlediska klasifikace karcinogenity od roku 2010 zařazen IARC do skupiny 1 – prokázaný karcinogen.

Zdroj: MŽP – informace o zdravotních rizicích spojených s kvalitou ovzduší v roce 2016, viz

https://www.mzp.cz/cz/zdravotni_dusledky_znecisteni_ovzduisi.

Oxid siřičitý (SO₂)

Do ovzduší se dostává především jako produkt spalování paliv s obsahem síry, je emitován řadou technologií. Významným přírodním zdrojem je vulkanická činnost. Oxid siřičitý během určité doby v ovzduší přechází fotochemickou nebo katalytickou reakcí na oxid sírový, který je dále hydratován vzdušnou vlhkostí na aerosol kyseliny sírové. Rychlost oxidace závisí na povětrnostních podmínkách, teplotě, slunečním svitu, přítomnosti katalyzujících částic atd. Běžně se během jedné hodiny odstraní 0,1 až 2 % přítomného SO₂. Vzniklá kyselina sírová může reagovat s alkalickými částicemi prašného aerosolu za vzniku síranů, v důsledku čehož se zvyšují koncentrace suspendovaných částic. Sírany se postupně usazují na zemský povrch nebo jsou z ovzduší vymývány srážkami. Při nedostatku alkalických částic v ovzduší dochází k oxydlení srážkových vod až na pH < 4. Tímto způsobem oxidy síry společně s oxidy dusíku tvoří takzvané kyselé deště. Kyselé deště způsobují značná poškození lesních porostů i průmyslových plodin tím, že uvolňují z půdy kovové ionty, poškozují mikroorganismy, znehodnocují kvalitu vody a mohou způsobit úhyn ryb. Bylo rovněž zaznamenáno významné poškození zejména historických staveb a uměleckých děl, neboť kyselé deště rozpouštějí některé druhy ždva a způsobují větrání kamene.

Zdroj: MŽP – Příručka ochrany kvality ovzduší, viz

[https://www.mzp.cz/C1257458002FODC7/cz/prirucka_ochrany_kvality_ovzduisi/\\$FILE/000-prirucka_OPLZZ_komplet-20140408.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002FODC7/cz/prirucka_ochrany_kvality_ovzduisi/$FILE/000-prirucka_OPLZZ_komplet-20140408.pdf).

Oxidy dusíku (NO_x)

K oxidům dusíku řadíme oxid dusný, dusnatý, dusičitý a dusičný a ve směsi jsou označovány jako NO_x. Hlavními antropogenními zdroji oxidů dusíku jsou emise z dopravy a ze spalovacích procesů, především z velkých zdrojů. Oxidy dusíku v ovzduší postupně přecházejí na kyselinu dusičnou, která reaguje s prachovými částicemi a například s oxidy hořčíku a vápníku či s amoniakem za vzniku tuhých částic. Tyto částice jsou z atmosféry odstraňovány jednak sedimentací, jednak vymýváním srážkovou činností. Dusičnanové ionty, které se tímto mechanismem dostávají do půdy a vod, sice působí příznivě na růst rostlin, avšak při vyšších koncentracích může docházet i k úhynu ryb a nežádoucímu nárůstu vodních rostlin (tzv. eutrofizace vod). Oxid dusičitý (NO₂) společně s kyslíkem a těkavými organickými látkami (NMVOC) přispívá za podpory ultrafialového záření k tvorbě přízemního ozonu a vzniku tzv. fotochemického smogu. Vysoké koncentrace přízemního ozonu poškozují živé rostliny včetně mnohých zemědělských plodin.

Zdroj: MŽP – *Příručka ochrany kvality ovzduší*, viz

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/prirucka_ochrany_kvality_ovzdusi/\\$FILE/000-prirucka_OPLZZ_komplet-20140408.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/prirucka_ochrany_kvality_ovzdusi/$FILE/000-prirucka_OPLZZ_komplet-20140408.pdf).

Těkavé organické látky (NMVOC)

Nemetanové těkavé organické látky označované jako NMVOC (Volatile Organic Compounds) představují organické sloučeniny nebo směsi organických sloučenin, s výjimkou metanu, které mají při teplotě 20 °C tlak par 0,01 kPa nebo více nebo mají odpovídající těkavost za konkrétních podmínek jejich použití.

Nejvýznamnějším zdrojem emisí NMVOC je sektor užití a aplikace organických rozpouštědel. Jedná se především o aplikaci nátěrových hmot, odmašťování, čištění, tiskárenský průmysl a výrobu a zpracování chemických produktů.

Emise NMVOC vznikají také při nedokonalém spalování fosilních paliv. Jedná se především o spalování pohonných hmot v dopravě. Mezi další zdroje emisí NMVOC patří lokální vytápění domácností a veřejná energetika a výroba tepla.

Zdroj: MŽP – *Příručka ochrany kvality ovzduší*, viz

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/prirucka_ochrany_kvality_ovzdusi/\\$FILE/000-prirucka_OPLZZ_komplet-20140408.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/prirucka_ochrany_kvality_ovzdusi/$FILE/000-prirucka_OPLZZ_komplet-20140408.pdf).

Příloha č. 4

Tabulka č. 10: Stav plnění opatření NPSE – porovnání hodnocení MŽP a NKÚ

Kód	Prioritní opatření	Stav plnění ZoŽP 2016	Stav plnění – analýza NKÚ
AA3	Podpora urychlení obměny vozového parku osobních vozidel	Nesplněno	Nesplněno
AA5	Stimulace využívání alternativních pohonů v silniční nákladní dopravě prostřednictvím snížené sazby silniční daně	Problematika je řešena NAP Čistá mobilita	Nesplněno
AA6	Podpora nákupu vozidel s alternativním pohonem pro veřejnou osobní dopravu	Plněno průběžně	Opatření nebylo předmětem kontroly NKÚ. Plněno průběžně v rámci podpory z IROP.
AA7	Podpora výstavby čerpací a dobíjecí infrastruktury pro alternativní pohony v dopravě	Plněno průběžně	Opatření nebylo předmětem kontroly NKÚ. Plněno průběžně v rámci podpory z OPD.
AA8	Podpora nákupu osobních vozidel šetrných k životnímu prostředí	Splněno	Nesplněno
AA9	Zvýšení maximální hranice poplatku za povolení k vjezdu motorových vozidel do vybraných míst a částí měst	Splněno	Splněno
AA10	Podpora zavádění nízkoemisních zón	Plněno průběžně	Plněno průběžně. (Zatím však nebyla zavedená žádná nízkoemisní zóna.)
AA11	Racionalizace zpoplatnění komunikací s ohledem na dopady dopravy na kvalitu ovzduší v dané lokalitě	Splněno	Splněno
BA1 CA1	Podpora prioritní realizace opatření ke snižování emisí ze stacionárních zdrojů v sektoru energetika, průmysl a zemědělství	Plněno průběžně	Plněno průběžně
BA2	Podpora realizace opatření ke snížení spotřeby energie a ke zvýšení energetické účinnosti	Plněno průběžně	Plněno průběžně mj. v rámci podpory z PO5 OPŽP a z PO3 OPPIK, v obou případech s významnými riziky v čerpání.
BA3	Snížení podílu pevných fosilních paliv ve spalovacích stacionárních zdrojích nespádajících pod systém EU ETS	Splněno částečně	Nesplněno (uloženo vypracování podrobnější analýzy do 31. 12. 2018 a předpoklad implementace není znám)
DA1	Podpora urychlení obměny zdrojů tepla v sektoru lokálního vytápění domácností	Plněno průběžně	Plněno průběžně
AB1	Výstavba páteřní sítě kapacitních komunikací pro automobilovou dopravu	Plněna průběžně	Plněna průběžně. Jediná z prioritních staveb byla uvedena do provozu, několik prioritních staveb je v realizaci, ale většina je stále vedena jen v plánech ŘSD se začátkem realizace 2018–2020 a jedna prioritní stavba je zatím jen ve stádiu přípravy projektu.
AB2	Prioritní výstavba obchvatů měst a obcí		
AB21	Obměna vozového parku veřejné správy za vozidla s alternativním pohonem	Plněno průběžně	Nesplněno
AB22	Zlepšení funkčnosti systému pravidelných technických kontrol vozidel	Splněno	Plněno průběžně. Nejnovější vědecké poznatky doporučují rozsáhlejší úpravu legislativy.

AB23	Přesun přepravních výkonů nákladní dopravy ze silnic na železnici	Splněno částečně	Plněno průběžně vzhledem k charakteru opatření, plnění indikátoru v rámci PO1 OPD a výsledkům zpracované analýzy existují významná rizika nesplnění opatření v plném rozsahu a včas.
AB24	Stanovování podmínek provozu stavebních strojů	Nesplněno v termínu splnění se předpokládá do konce roku 2017	Nesplněno v termínu (opětovně) splnění se předpokládá do konce roku 2018
AB25	Zmocnění obcí k vydání vyhlášky upravující podmínky přepravy sypkých materiálů nákladními vozidly	Nelze splnit na základě nálezů Ústavního soudu	Nesplněno nelze splnit na základě nálezů Ústavního soudu
CB1	Snížení emisí amoniaku z aplikace hnojiva do orné půdy a z živočišné výroby nad rámec minimálních požadavků Zásad správné zemědělské praxe	Plněno průběžně	Plněno průběžně. Opatření bylo podporováno v rámci SC 2.2 PO2 OPŽP dále již je podporováno z PRV, který nebyl kontrolou sledován.
CB7	Snížení emisí amoniaku z aplikace minerálních hnojiv	Bude splněno novelou vyhlášky č. 377/2013	Bude splněno novelou vyhlášky č. 377/2013. Do ukončení kontrolní akce NKÚ nebyla novela schválena.
DB9	Urychlení vstupu v platnost a případné další zpřísnění parametrů pro účinnost a emise topidel obsažených v prováděcím nařízení ke směrnici 2009/125/ES o ekodesignu	Splněno	Splněno
DB10	Omezení dostupnosti spalovacích stacionárních zdrojů o jmenovitém tepelném příkonu nižším než 300 kW určených ke spalování uhlí	Probíhá příprava	Probíhá příprava

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě ZoŽP ČR za rok 2016.

Příloha č. 5

Tabulka č. 11: Kontrolované projekty v rámci PO2 OPŽP

(v Kč)

Kontrolovaná osoba	SC	Projekt – číslo	Dotace (RoPD)	Plnění indikátorů projektů
SEKTOR LOKÁLNÍHO VYTÁPĚNÍ (DOMÁCNOSTI)				
Ústecký kraj	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_016/0000006	178 200 000,00	Průběžně plněno
Ústecký kraj	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/17_067/0005159	161 700 000,00	Průběžně plněno
Středočeský kraj	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_016/0000013	569 580 000,00	Průběžně plněno
Středočeský kraj	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/17_067/0005165	517 800 000,00	Průběžně plněno
Moravskoslezský kraj	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_016/0000010	516 120 000,00	Průběžně plněno
Moravskoslezský kraj	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/17_067/0005161	891 480 000,00	Průběžně plněno
Jihočeský kraj	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_016/0000003	320 000 000,00	Průběžně plněno
Jihočeský kraj	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/17_067/0005153	303 000 000,00	Průběžně plněno
Celkem SC 2.1 u krajů			3 457 880 000,00	
SFŽP	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_016/0000219	23 700 000,00	Průběžně plněno
SFŽP	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/17_067/0005160	23 700 000,00	Průběžně plněno
SFŽP	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_016/0000007	195 800 000,00	Průběžně plněno
SFŽP	2.1	CZ.05.2.32/0.0/0.0/17_067/0005155	177 900 000,00	Průběžně plněno
Celkem SC 2.1 u SFŽP			421 100 000,00	
CELKEM SC 2.1			3 878 980 000,00	
SEKTOR PRŮMYSLU				
Cement Hranice, akciová společnost	2.2	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0000710	39 581 275,80	Splněno
METAZ Týnec a.s.	2.2	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0001064	95 856 227,35	Splněno
Severočeské doly a.s.	2.2	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0001045	11 323 874,65	Projekt v realizaci
Wotan Forest, a.s.	2.2	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0001081	61 358 162,80	Projekt v realizaci
Celkem SC 2.2 u konečných příjemců			208 119 540,60	
SFŽP	2.2	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0000001	19 255 679,00	Splněno
SFŽP	2.2	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0000227	6 074 750,00	Projekt v realizaci
SFŽP	2.2	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_008/0000970	30 624 750,00	Splněno
Celkem SC 2.2 u SFŽP			55 955 179,00	
CELKEM SC 2.2			264 074 719,60	
OBLAST MONITORINGU				
ČHMÚ	2.3	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_017/0002594	55 101 620,09	Splněno
ČHMÚ	2.3	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_017/0002616	21 480 754,23	Projekt v realizaci
ČHMÚ	2.3	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_017/0002640	16 573 952,59	Projekt v realizaci
ČHMÚ	2.3	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_017/0002641	31 648 604,97	Projekt v realizaci
ČHMÚ	2.3	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_017/0002642	10 260 697,65	Projekt v realizaci
Celkem SC 2.3 u ČHMÚ			135 065 629,53	
SFŽP	2.3	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_017/0001433	5 877 878,00	Projekt v realizaci
SFŽP	2.3	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_017/0002123	1 769 323,00	Splněno
SFŽP	2.3	CZ.05.2.32/0.0/0.0/15_017/0002542	2 532 340,00	Splněno
Celkem SC 2.3 u SFŽP			10 179 541,00	
CELKEM SC 2.3			145 245 170,53	
CELKEM OPŽP			4 288 299 890,13	

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dokumentace projektů.

Vysvětlivky:

Hodnocení „SPLNĚNO“ – akce deklaruje splnění indikátorů.

Hodnocení „PRŮBĚŽNĚ PLNĚNO“ – na základě dostupných průběžných hodnocení projektu lze usuzovat, že po ukončení projektu budou indikátory splněny.

Hodnocení „PROJEKT V REALIZACI“ – k datu ukončení kontrolní akce nebyly projekty ve fázi umožňující posouzení plnění indikátoru.

Tabulka č. 12: Kontrolované projekty v rámci NPŽP (v Kč)

Kontrolovaná osoba	Prioritní podoblast	Projekt – číslo	Dotace (RoPD)	Plnění indikátorů projektů
SEKTOR PRŮMYSLU				
ADM Olomouc s.r.o.	2.1	01591621	2 249 854,00	Projekt v realizaci
BPS Pacov s.r.o.	2.1	01491621	1 530 600,00	Projekt v realizaci
Elektrárny Opatovice, a.s.	2.1	01521621	10 000 000,00	Projekt v realizaci
PRECIOSA ORNELA, a.s.	2.1	01571621	2 414 563,00	Projekt v realizaci
Celkem NPŽP u konečných příjemců			16 195 017,00	
SFŽP	2.2	08561522	180 000,00	Splněno
SFŽP	2.2	08571521	317 628,00	Projekt v realizaci
SFŽP	2.1	00511628	8 415 000,00	Projekt v realizaci
SFŽP	5.2	00111721	418 000,00	Splněno
Celkem NPŽP u SFŽP			9 330 628,00	
CEKEM NPŽP			25 525 645,00	

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dokumentace projektů.

Vysvětlivky:

Hodnocení „SPLNĚNO“ – akce deklaruje splnění indikátorů.

Hodnocení „PROJEKT V REALIZACI“ – k datu ukončení kontrolní akce nebyly projekty ve fázi umožňující posouzení plnění indikátoru.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

18/06

Podpora rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace poskytovaná z operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2018 pod číslem 18/06. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Hana Hykšová.

Cílem kontroly bylo prověřit systém poskytování a použití peněžních prostředků určených na podporu rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace z operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost* (dále také „OPPIK“), a to s ohledem na plnění deklarovaných přínosů.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od dubna do října 2018. Kontrolovaným obdobím bylo období od roku 2014 do 2018, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále také „MPO“);

Agentura pro podnikání a inovace, Praha (dále také „API“);

vybraní příjemci peněžních prostředků: AGADOS, spol. s r.o., Velké Meziříčí; ALFA 3, s.r.o., Luže; BAUMRUK & BAUMRUK s.r.o., Chrást; CVP Galvanika s.r.o., Příbram; GTW BEARINGS s.r.o., Příšov; JIPA CZ s.r.o., Smiřice; MINERVA BOSKOVICE, a.s., Boskovice; Princ parket s.r.o., Telnice; ROTANA a.s., Velké Meziříčí; STROJÍRNA OSLAVANY, spol. s r.o., Oslavany; Swoboda – Stamping, s.r.o., Jihlava; Technistone, a.s., Hradec Králové.

Kolegium NKÚ na svém I. jednání, konaném dne 21. ledna 2019,

schválilo usnesením č. 12/I/2019

kontrolní závěr v tomto znění:

Klíčová fakta

Čerpání podpory prioritní osy 1 OPPIK ke dni 29. srpna 2018:

34,80 mld. Kč

Celková výše peněžních prostředků určených na podporu rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace z OPPIK.

16,69 mld. Kč

Objem peněžních prostředků ve schválených projektech s vydaným rozhodnutím o poskytnutí dotace.

3,49 mld. Kč

Objem peněžních prostředků proplacených příjemcům podpory.

Z celkové částky pro prioritní osu 1 OPPIK jsou vyčleněny peněžní prostředky pro integrované územní investice (ITI).

2,11 mld. Kč

Objem peněžních prostředků ve vyhlášených výzvách na programy podpory pro ITI.

0 Kč

Objem peněžních prostředků ve schválených projektech na ITI s vydaným rozhodnutím o poskytnutí dotace.

0 Kč

Objem peněžních prostředků proplacených příjemcům podpory na projekty na ITI.

Proces schvalování projektů

345 dnů

Průměrná délka procesu schvalování žádostí o podporu (od podání projektové žádosti do vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace) u výzev s ukončením žádostí v roce 2016.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu poskytování a čerpání peněžních prostředků Evropské unie určených na podporu rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace z operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*, prioritní osa 1 (dále také „PO 1 OPPIK“), a to s ohledem na plnění deklarovaných přínosů, jejichž výsledkem má být zvýšení inovační výkonnosti podniků (specifický cíl 1.1) a zvýšení intenzity a účinnosti spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích (specifický cíl 1.2). NKÚ kontrolu provedl u MPO, API a dále rovněž prověřil 12 vybraných projektů realizovaných příjemci podpory.

Nastavení PO 1 OPPIK vychází z potřeby zvýšit počet podniků s potenciálem posunout technologickou hranici v příslušném oboru, přičemž důraz má být kladen na rozvoj podnikových výzkumných, vývojových a inovačních kapacit a jejich propojení s okolním prostředím. MPO ke dni ukončení kontroly poskytlo na projekty zaměřené na zvýšení inovační výkonnosti podniků 55 % z alokovaných prostředků a na projekty zaměřené na zvyšování intenzity a účinnosti spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích jen 22 %. Například z plánovaných 2 950 podniků spolupracujících s výzkumnými organizacemi jich na konci roku 2017 skutečně spolupracovalo jen 326, tj. 11 %, a z plánovaných 195 výzkumných organizací spolupracujících s firmami jich bylo ve skutečnosti jen 14, tj. 7 %. NKÚ tak upozorňuje na riziko, že cíle PO 1 OPPIK nebudou splněny.

MPO nastavilo specifické cíle PO 1 OPPIK a většinu k nim přiřazených výsledků obecně. V důsledku toho bude vyhodnocení přínosů podpory poskytnuté na rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace obtížně proveditelné.

Ke dni ukončení kontroly byly na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace poskytnuty peněžní prostředky v celkové výši 16 685,009 mil. Kč, tj. 48 % celkové alokace PO 1 OPPIK, čerpání peněžních prostředků u projektů v realizační fázi činilo pouze 3 485,750 mil. Kč, tj. 10 % celkové alokace. Nedostatečné čerpání podpory negativně ovlivnil nízký zájem malých a středních podniků o podporu a dále i dlouhý proces hodnocení a schvalování projektových žádostí, který v některých případech trval téměř jeden rok. Čerpání peněžních prostředků ve výši 2 112,114 mil. Kč určených pro integrované územní investice nebylo dosud zahájeno.

NKÚ na základě zjištěných skutečností konstatuje:

- 1. Oba specifické cíle PO 1 OPPIK a většina k nim přiřazených výsledků, kterých chce ČR dosáhnout s podporou Evropské unie, nebyly nastaveny dostatečně konkrétně a neobsahují měřitelné parametry. MPO připravilo soustavu indikátorů pro PO 1 OPPIK, která je ale pro sledování naplnění specifických cílů nedostatečná a její pomocí nelze sledovat skutečné naplnění jednotlivých výsledků.**

Soustavu indikátorů stanovilo MPO na základě jednotlivých specifických cílů z ukazatelů výsledku a výstupu a z projektových indikátorů. Tato soustava má sloužit ke sledování skutečného naplnění jednotlivých cílů, resp. výsledků. Soustava obsahuje pouze kvantitativní indikátory, a v důsledku toho tak u devíti výsledků z 11 nelze pomocí stanovených indikátorů sledovat skutečné naplnění požadovaných výsledků.

2. Vyhodnocení plnění přínosů deklarovaných specifickými cíli PO 1 OPPIK doposud MPO neprovedlo.

Do doby ukončení kontroly bylo v PO 1 OPPIK dokončeno 551 projektů z 2 048 realizovaných projektů, ke kterým bylo vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace (dále také „ROPD“). API jako zprostředkující subjekt OPPIK provádí pouze sběr a třídění dat prostřednictvím informačního systému *MS2014+*. MPO plánuje provedení výsledkových evaluací a analýz, které budou podkladem pro vyhodnocení naplnění výsledků obou specifických cílů a přínosů podpory z PO 1 OPPIK, v následujících letech.

3. Stav implementace PO 1 OPPIK negativně ovlivňuje nejen nízký zájem malých a středních podniků o podporu, který byl výrazně nižší, než MPO předpokládalo, ale i dlouhý proces schvalování projektových žádostí.

MPO vyhlásilo v rámci osmi programů podpory celkem 53 výzev s celkovým objemem vyhlášených výzev ve výši 41 666,637 mil. Kč. Zájem žadatelů u prvních výzev (s ukončením příjmu žádostí v roce 2016) sice vysoce překračoval stanovenou alokaci, ale byl způsoben vysokým počtem žádostí o podporu podaných velkými podniky, z nichž většině nemohla být podpora poskytnuta. O výzvy vyhlášené v letech 2016 až 2018 nebyl ze strany malých a středních podniků dostatečný zájem.

Proces hodnocení a schvalování projektů byl transparentní, ale například u výzev s ukončením příjmu žádostí v roce 2016 trval v průměru 345 kalendářních dní. Tato dlouhá doba byla jedním z důvodů pozdního zahájení realizace schválených projektů a v návaznosti na to i nízkého čerpání peněžních prostředků. Pro urychlení procesu čerpání peněžních prostředků MPO během roku 2018 upravilo podmínky nově vyhlašovaných výzev.

4. Čerpání peněžních prostředků určených v PO 1 OPPIK pro integrované územní investice nebylo dosud zahájeno.

Pro integrované územní investice (dále také „ITI“), u kterých jsou zprostředkujícím subjektem metropolitní aglomerace, MPO vyhlásilo již 16 výzev v celkovém objemu 2 112,114 mil. Kč. Do doby ukončení kontroly NKÚ bylo podáno pouze 15 žádostí o podporu s celkovou požadovanou výší podpory 448,489 mil. Kč, žádný projekt nebyl schválen k realizaci a čerpání peněžních prostředků nebylo zahájeno.

5. MPO neprovedlo u projektů s dokončenou realizací žádnou kontrolu na místě v době udržitelnosti.

Kontrolní činnost provádí MPO ve stanoveném rozsahu (kontrola činností zprostředkujícího subjektu API a kontroly na místě v době realizace projektů) s výjimkou kontrol na místě v době udržitelnosti. Přestože třetina z 551 projektů byla dokončena již déle než jeden rok, MPO neověřovalo, zda majetek pořízený z dotace je stále ve vlastnictví příjemců podpory a zda je užíván v souladu se stanovenými podmínkami podpory.

6. Kontrolou vybraných projektů z programu podpory *Inovace* NKÚ ověřil, že peněžní prostředky v celkové výši 218,950 mil. Kč byly příjemci podpory použity v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami podpory.

Realizované projekty jsou v souladu s požadavky programu podpory *Inovace*. Ve všech případech se jedná o inovační projekty, které byly zaměřeny na zvýšení technických a užitných hodnot výrobků (produktová inovace) a dále na zvýšení efektivity procesů výroby (procesní inovace). Dílčí nedostatky, které byly zjištěny v oblasti předkládání žádostí o platbu a zastavení části pořízeného majetku, neměly vliv na realizaci kontrolovaných projektů a na čerpání peněžních prostředků.

Pravidla pro poskytování podpory v rámci PO 1 OPPIK neupravovala problematiku zřízení zástavního práva k předmětu podpory. NKÚ upozorňuje na možné riziko nesplnění účelu projektů v případě převodu pořízeného majetku na třetí osobu v důsledku realizace zástavního práva v době udržitelnosti a doporučuje MPO tuto problematiku upravit v podmínkách pro poskytování podpory.

II. Informace o kontrolované oblasti

OPPIK schválila vláda ČR usnesením ze dne 14. července 2014 č. 581¹. Programový dokument OPPIK byl schválen Evropskou komisí rozhodnutím K (2015) 3039 ze dne 29. dubna 2015.

OPPIK stanovuje strategii, na základě které bude přispívat ke *Strategii Unie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (dále také „strategie Evropa 2020“). Tato strategie je v souladu s ustanoveními obsaženými v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 a s obsahem *Dohody o partnerství pro programové období 2014–2020* (dále také „DoP“).

OPPIK je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Pro OPPIK je vyčleněno celkem 4 331,063 mil. eur, tj. v přepočtu cca 111 438,241 mil. Kč². OPPIK tak v rámci DoP představuje z hlediska finančního objemu třetí největší tematický operační program. OPPIK se skládá z pěti prioritních os. První čtyři prioritní osy jsou dále rozděleny na specifické cíle (dále také „SC“), v jejichž rámci je stanoveno celkem 22 programů podpory³. Alokace PO 1 OPPIK činí 1 352,544 mil. eur, tj. 34 800,968 mil. Kč (31,2 % z celkové alokace OPPIK).

PO 1 OPPIK vychází z potřeby zvýšit počet podniků s potenciálem posunout technologickou hranici v příslušném oboru, přičemž důraz má být kladen na rozvoj podnikových výzkumných, vývojových a inovačních kapacit a jejich propojení s okolním prostředím. PO 1 OPPIK má vazbu na strategii Evropa 2020 – část „Inovace v Unii“ spočívající ve zlepšení rámcových podmínek a přístupu k financování výzkumu a inovací. Má rovněž přispět k naplnění strategického cíle

¹ Usnesení vlády ČR ze dne 14. července 2014 č. 581, k *Operačnímu programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020*.

² Přepočteno kurzem 25,73 CZK/EUR, kurz ECB pro září 2018.

³ Jedná se o nižší členění operačního programu na dílčí programy podpory. V souladu se zákonem č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, vláda ČR schválila programy zaměřené na podporu podnikatelů.

DoP „vytvoření kvalitního podnikatelského prostředí, které podpoří konkurenceschopnost ČR na evropském i globálním trhu, povede k zakládání nových podniků, zvýší inovační schopnost stávajících podniků a posílí atraktivitu ČR pro domácí a zahraniční investory“. PO 1 OPPIK má vazbu na *Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci ČR*.

PO 1 OPPIK je rozdělena na dva specifické cíle, a to na SC 1.1 „zvýšit inovační výkonnost podniků“ a na SC 1.2 „zvýšit intenzitu a účinnost spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích“. PO 1 OPPIK je zaměřena na zvýšení inovační výkonnosti podniků, využití výsledků průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje a rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků (dále také „MSP“). Podporované aktivity PO 1 OPPIK se mají týkat zejména zakládání a rozvoje výzkumných a vývojových center, parků, podnikatelských inkubátorů, klastrů, technologických platforem, partnerství mezi univerzitami a podniky, výstavby či rozšíření sdílené infrastruktury, zavádění inovací do výroby a na trh, ochrany duševního vlastnictví a rozvoje průmyslového výzkumu a vývoje.

Příjemci podpory jsou v rámci PO 1 OPPIK zejména podnikatelské subjekty (zejména MSP, ve vybraných výzvách i velké podniky), organizace pro výzkum a šíření znalostí, podnikatelská seskupení, orgány státní správy a samosprávy a neziskové organizace.

MPO na základě specifických cílů, výsledků a aktivit stanovených v programovém dokumentu OPPIK pro PO 1 OPPIK připravilo osm programů podpory.

Tabulka č. 1: Alokace programů podpory PO 1 OPPIK

Specifický cíl	Program podpory	Původní alokace na programy podpory (v eurech)	Aktualizované alokace na programy podpory (v eurech)
1.1	Aplikace	313 132 814	417 193 426
	Potenciál	197 326 836	235 611 836
	Inovace	398 653 670	421 553 670
	Precommercial public procurement*	65 775 612	-
1.2	Spolupráce	69 936 200	69 936 200
	Partnerství znalostního transferu	41 961 720	19 061 720
	Inovační vouchery	13 987 240	13 987 240
	Služby infrastruktury	209 808 599	133 238 599
	Proof of concept	41 961 720	41 961 720
Celkem		1 352 544 411	1 352 544 411

Zdroj: texty jednotlivých programů podpory.

* Program podpory *Pre-commercial public procurement* byl v rámci aktualizace programového dokumentu OPPIK v červnu 2017 vypuštěn a jeho alokace převedena do programu podpory *Aplikace*.

V rámci programů podpory PO 1 OPPIK mají být realizovány také integrované územní investice, jejichž zprostředkujícím subjektem jsou metropolitní aglomerace⁴. MPO v průběhu roku 2017

⁴ Územní integrované investice jsou jeden z nástrojů regionální politiky pro čerpání peněžních prostředků ze strukturálních a investičních fondů EU a tyto investice jsou určeny pro metropolitní oblasti a sídelní aglomerace s obyvatelstvem nad 300 tis. obyvatel. Programový dokument OPPIK předpokládá využití ITI pouze v metropolitních oblastech, kde jsou jádry metropolitních oblastí největší města v ČR (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň), včetně jejich funkčního zázemí. Z hlediska koncentrace obyvatelstva jsou určitou částí společných problémů k těmto centrům přiřazeny i oblasti ústecko-chomutovské, olomoucké a hradecko-pardubické aglomerace.

uzavřelo veřejnoprávní smlouvy s pěti metropolitními aglomeracemi (Brněnsko, Hradec Králové – Pardubice, Olomoucko, Ostravsko a Plzeňsko), schválilo příslušné integrované strategie připravené metropolitními aglomeracemi a prostřednictvím akceptačních dopisů MPO potvrdilo rezervaci peněžní alokace pro ITI projekty v rámci celého OPPIK ve výši 4 042,300 mil. Kč.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akcí byl prověřen systém poskytování a použití peněžních prostředků určených na podporu rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace z operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*, a to s ohledem na plnění deklarovaných přínosů.

U MPO byly prověřeny činnosti MPO jako řídicího orgánu OPPIK, nastavení cílů podpory, systém hodnocení a monitorování přínosů poskytované podpory, míra naplnění stanovených cílů podpory a míra čerpání alokace, nastavení podmínek pro poskytování podpory a její zaměření, administrace PO 1 OPPIK, kontrola činnosti API, transparentnost hodnocení a výběru projektů a nastavení hodnotících kritérií a jejich soulad s cíli PO 1 OPPIK.

U API jako zprostředkujícího subjektu OPPIK byl prověřen postup při hodnocení projektů v rámci schvalovacího procesu, při kontrole žádostí o platbu, při kontrole výběrových řízení, postup při monitoringu projektů v rámci jejich realizace a doby udržitelnosti a nastavení komunikace s řídicím orgánem OPPIK.

U příjemců podpory bylo kontrole podrobena zejména čerpání poskytnuté podpory a dodržování stanovených podmínek, výběr dodavatelů, splnění/dosažení stanoveného účelu realizovaných projektů a schopnost provozování projektů v době udržitelnosti. Do kontroly bylo zahrnuto 12 projektů u 12 příjemců podpory s poskytnutou celkovou výší podpory 218,950 mil. Kč. Přehled a zaměření vybraných projektů ke kontrole je uveden v příloze č. 1.

Celkový kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni systému podpory v rámci PO 1 OPPIK činil 16 685,009 mil. Kč.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Nastavení cílů podpory a soustavy indikátorů PO 1 OPPIK

V programovém dokumentu OPPIK stanovilo MPO dva specifické cíle a k nim přiřadilo celkem 11 výsledků, kterých chce ČR dosáhnout s podporou Evropské unie. Hlavním cílem SC 1.1 „zvýšit inovační výkonnost podniků“ je rozvoj podnikání založeného na intenzivní tvorbě a využívání unikátních znalostí ve všech oborech významných z pohledu specializace ČR, rozšíření moderní výrobní a VaV infrastruktury za účelem posílení inovační kapacity podniků, zavádění inovací vyšších řádů na trh a zlepšení technických fází inovačního procesu. Hlavním cílem SC 1.2 „zvýšit intenzitu a účinnost spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích“ je zkvalitňování služeb podpůrné infrastruktury za účelem zvýšení intenzity společných výzkumných, vývojových a inovačních aktivit mezi podnikatelskými subjekty a mezi veřejným a podnikovým sektorem.

MPO při stanovení specifických cílů PO 1 OPPIK a jejich výsledků nepřijalo doporučení uvedené v dokumentu *Ex-ante hodnocení Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020*⁵, aby přeformulovalo obecně a široce nastavené socioekonomické cíle, resp. výsledky PO 1 OPPIK.

MPO připravilo na základě stanovených specifických cílů, resp. požadovaných výsledků, soustavu indikátorů PO 1 OPPIK, skládající se z ukazatelů výsledku a výstupu a z projektových indikátorů. Soustava indikátorů PO 1 OPPIK, která má umožnit vyhodnocení stanovených specifických cílů a jejich výsledků, má pouze kvantitativní vyjádření. Tato soustava obsahuje měřitelné indikátory k deseti z 11 výsledků. K výsledku č. 4 SC 1.1 nemá MPO nastaveny žádné indikátory, naplnění tohoto výsledku bude měřit pouze pomocí informací uvedených v žádosti o podporu nebo v podnikatelském záměru daných projektů v rámci realizace PO 1 OPPIK. MPO ke dvěma výsledkům, kterých chce ČR dosáhnout s podporou Evropské unie, a to č. 5 pro SC 1.1 a č. 4 pro SC 1.2, nastavilo měřitelné indikátory, které by dostatečně vyjádřily svůj vliv pro naplnění uvedených výsledků. Ke zbývajícím devíti výsledkům (č. 1, 2, 3, 4 a 6 pro SC 1.1 a č. 1, 2, 3 a 5 pro SC 1.2) však nenastavilo MPO měřitelné indikátory tak, aby mohlo vyhodnotit naplnění uvedených výsledků. NKÚ konstatuje, že pouze pomocí soustavy indikátorů PO 1 OPPIK vytvořené na základě stanovených specifických cílů, resp. výsledků, nelze sledovat jejich skutečné naplnění.

Ukazatele výsledku mají sloužit pro monitorování průběhu a realizace PO 1 OPPIK, a to vzhledem ke stanoveným cílům. Zdrojem dat pro tyto ukazatele byly stanoveny údaje z Českého statistického úřadu (dále také „ČSÚ“). Nastavené ukazatele výsledku sice mají vazbu na oblast podpory PO 1 OPPIK, ale jsou statistickými ukazateli výsledku sledovanými za celou ČR, jejichž míra naplnění je ovlivňována řadou vnějších faktorů, nikoli jen realizovanými projekty v rámci PO 1 OPPIK. Na úrovni oblasti podpory PO 1 OPPIK tak nebyl nastaven žádný ukazatel výsledku, který by vyjádřil míru přínosu projektů realizovaných v rámci PO 1 OPPIK. Ukazatele výstupu pro monitorování přínosů prioritní osy 1 OPPIK byly stanoveny jako počty podpořených podniků či výzkumných organizací a jako výše soukromých investic odpovídající veřejné podpoře podniků v oblasti inovací nebo výzkumu a vývoje v rámci realizace PO 1 OPPIK, tj. kvantitativním způsobem. U ukazatelů výstupu tak není zřejmá jejich vazba na oba specifické cíle PO 1 OPPIK, resp. na výsledky, kterých chce ČR dosáhnout s podporou Evropské unie.

2. Naplnění přínosů realizace PO 1 OPPIK

Vyhodnocení naplnění přínosů PO 1 OPPIK

Veškeré údaje o realizovaných projektech v rámci PO 1 OPPIK jsou shromažďovány prostřednictvím informačního systému *MS2014+*. Pro vyhodnocení přínosů podpory PO 1 OPPIK jsou důležité zprávy o realizaci projektů, zprávy o udržitelnosti projektů a informace o pokroku, informace o naplňování indikátorů povinných k naplnění příjemci podpory, žádosti o platbu a stav čerpání peněžních prostředků za jednotlivé programy podpory. Veřejnoprávní smlouva uzavřená mezi MPO jako řídicím orgánem OPPIK a API jako zprostředkujícím subjektem OPPIK sice pověřuje API kompetencemi k vyhodnocování cílů a přínosů programu podpory dle instrukcí MPO, ale v operačním manuálu OPPIK jsou tyto

⁵ EUFC CZ s r.o., *Ex-ante hodnocení Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020*, červen 2014.

povinnosti ponechány plně v působnosti MPO. API provádí pouze sběr a třídění dat, která na vyžádání předává MPO.

Vyhodnocování cílů a přínosů poskytnuté podpory je v kompetenci MPO. Informace o vyhodnocení přínosů podpory na rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace, tj. jak byly specifické cíle a jejich výsledky naplňovány, ale MPO ve výročních zprávách OPPIK neuvádí. NKÚ na základě analýzy údajů uvedených ve výročních zprávách konstatuje, že ze tří stanovených ukazatelů výsledku pro PO 1 OPPIK ve výroční zprávě OPPIK za rok 2016 MPO nevedlo hodnotu jednoho z nich a ve výroční zprávě OPPIK za rok 2017 nevedlo hodnoty ani pro jeden ze stanovených ukazatelů výsledku. MPO tyto hodnoty získává se značným časovým zpožděním od ČSÚ. MPO ve výročních zprávách OPPIK za roky 2015, 2016 a 2017 uvedlo pouze kumulativní údaje o celkovém naplnění jednotlivých ukazatelů výstupu v příslušném roce. NKÚ dále konstatuje, že se míra naplnění ukazatelů výstupu PO 1 OPPIK ke konci roku 2017, tj. v polovině aktuálního programového období, pohybovala pouze v rozmezí od 0 až 40 %. Např. ukazatel výstupu „počet nově vzniklých a modernizovaných inovačních infrastruktur“ je plněn na 40 %, ukazatel výstupu „počet podniků, které dostávají podporu pro účely uvádění nových výrobků na trh“ je plněn na 22,38 %, ukazatel výstupu „počet podniků spolupracujících s výzkumnými institucemi“ je plněn na 11,04 %, ukazatel výstupu „počet výzkumných organizací spolupracujících s firmami“ je plněn na 7,18 %, ale např. ukazatel „počet podniků pobírajících jinou finanční podporu než granty“ není plněn vůbec. Přehled naplnění ukazatelů výstupu je uveden v příloze č. 2.

Do doby ukončení kontroly bylo v PO 1 OPPIK dokončeno 551 projektů z 2 048 realizovaných projektů, ke kterým je vydáno ROPD. Pro vyhodnocení naplnění výsledků obou specifických cílů a přínosů PO 1 OPPIK je nutné provést výsledkové evaluace a analýzy. MPO předpokládá provedení prvních vyhodnocení na přelomu roku 2018 a 2019. Komplexní vyhodnocení přínosů PO 1 OPPIK má být obsahem ex-post evaluace OPPIK, kterou bude MPO zpracovávat v letech 2022 až 2023.

Výkonnostní rámec PO 1 OPPIK

Pro PO 1 OPPIK byly v programovém dokumentu OPPIK stanoveny hodnoty milníků⁶ pro rok 2018 a 2023. Ke dni 31. července 2018 byly milníky pro rok 2018 „počet podniků pobírajících podporu“ a „počet podniků spolupracujících s výzkumnými institucemi“ již na 109,8 %, resp. na 133,4 % naplněny. Milník pro rok 2018 „celkové způsobilé certifikované finanční prostředky“ byl naplněn pouze na 20,3 %. Hodnota plnění tohoto milníku ve výši 112,193 mil. eur odpovídá poslední provedené certifikaci výdajů PO 1 OPPIK ze strany Evropské komise (dále také „EK“) ke konci roku 2017. Hlavními důvody nenaplnění tohoto milníku pro rok 2018 je nízké čerpání peněžních prostředků příjemci podpory v rámci realizace PO 1 OPPIK a pozastavení certifikace výdajů celého OPPIK Evropskou komisí v dubnu 2018⁷. Aktuální výši proplacených peněžních prostředků příjemcům podpory v rámci PO 1 OPPIK v celkové částce 3 485,750 mil. Kč odpovídá výše celkových způsobilých nákladů v celkové

⁶ Milník je průběžný cíl, který je přímo spojen s dosažením specifického cíle prioritní osy a který vyjadřuje zamýšlený pokrok při plnění cílů stanovených pro konec programového období.

⁷ Ke dni 9. dubna 2018 pozastavila Evropská komise certifikaci výdajů v rámci celého OPPIK, a to na základě auditu MF ze závěru roku 2017, který odhalil 14% chybovost a identifikoval problémy v nastavení pravidel pro podpořené projekty v rámci prioritní osy 3 a 4 OPPIK. Do doby ukončení kontroly nebyla problematika pozastavení certifikace výdajů OPPIK dořešena.

částce 8 031,402 mil. Kč, tj. 312,142 mil. eur. V případě nepozastavení certifikace výdajů OPPIK ze strany EK by hodnota milníku „celkové způsobilé certifikované finanční prostředky“ pro rok 2018 byla naplněna pouze na 56,5 %.

Vykazování příspěvku realizace PO 1 OPPIK k naplnění cíle strategie Evropa 2020

Národním cílem strategie Evropa 2020 je „dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP“. Plnění tohoto cíle je sledováno na úrovni vlády ČR na základě statistických údajů ČSÚ. Příspěvek PO 1 OPPIK k naplnění národního cíle strategie Evropa 2020 není ve výročních zprávách OPPIK uveden. MPO se pouze podílelo na přípravě zpráv o pokroku DoP za rok 2016. Dále se bude podílet na zprávě o pokroku pro rok 2019, kde hodlá využít výsledky evaluace, které mají být zpracovány na přelomu roku 2018 a 2019. Zpráva o pokroku DoP za rok 2016 podíl PO 1 OPPIK na plnění národního cíle, tj. na zlepšení rámcových podmínek a přístupu k financování výzkumu a inovací, neuvádí.

3. Průběh realizace PO 1 OPPIK

Implementace PO 1 OPPIK

MPO vyhlásilo v rámci 8 programů podpory celkem 53 výzev v celkovém objemu ve výši 41 666,637 mil. Kč. (z toho 37 výzev s celkovým objemem vyhlášených výzev ve výši 39 554,523 mil. Kč, kde zprostředkujícím subjektem je API a celkem 16 výzev pro integrované územní investice s celkovým objemem vyhlášených výzev ve výši 2 112,114 mil. Kč, kde zprostředkujícím subjektem jsou metropolitní aglomerace). Do doby ukončení kontroly bylo podáno celkem 4 557 žádostí o podporu s celkovou požadovanou výší podpory 48 516,606 mil. Kč.

V rámci všech vyhlášených výzev PO 1 OPPIK v celkovém objemu 39 554,523 mil. Kč, u kterých je zprostředkujícím subjektem API, bylo podáno celkem 4 542 žádostí o podporu s celkovou požadovanou výší podpory 48 068,117 mil. Kč.

V roce 2016 byly vyhlášeny výzvy v celkovém objemu 14 000,0 mil. Kč, bylo podáno celkem 1 729 žádostí o podporu s celkovou požadovanou výší podpory 25 341,553 mil. Kč. V roce 2017 byly vyhlášeny výzvy v celkovém objemu 23 634,0 mil. Kč, bylo podáno celkem 2 615 žádostí o podporu s celkovou požadovanou výší podpory 22 520,551 mil. Kč. V roce 2018 byly do doby ukončení kontroly vyhlášeny výzvy v celkovém objemu 1 920,523 mil. Kč, bylo podáno celkem 198 žádostí o podporu s celkovou požadovanou výší podpory 206,013 mil. Kč.

Zájem žadatelů u prvních výzev v rámci SC 1.1 (s ukončením příjmu žádostí v roce 2016) vysoce překračoval stanovené alokace programů podpory. Výrazný převis podaných projektových žádostí ve vybraných výzvách byl způsoben vysokým počtem žádostí o podporu podaných velkými podniky, zatímco počet projektových žádostí podaných malými a středními podniky byl nižší. Pro velké podniky byl stanoven nízký objem peněžních prostředků v souladu s požadavkem EK. Přestože řada projektových žádostí podaných velkými podniky byla kladně hodnocena, nemohla být kvůli omezené alokaci pro velké podniky podpořena.

O výzvy vyhlášené v letech 2016 až 2018 v rámci obou specifických cílů nebyl ze strany MSP dostatečný zájem. Schválená výše podpory nedosahovala výše jednotlivých vyhlášených alokací výzev. Přehled implementace PO 1 OPPIK podle jednotlivých programů podpory a jednotlivých výzev je uveden v příloze č. 3.

Pro programy podpory v rámci PO 1 OPPIK byly alokovány peněžní prostředky v celkové výši 34 800,968 mil. Kč. Do doby ukončení kontroly byl objem peněžních prostředků v dosud schválených projektech s vydaným ROPD ve výši celkem 16 685,009 mil. Kč, tj. 47,9 % alokace PO 1 OPPIK, a příjemcům podpory bylo proplaceno celkem 3 485,750 mil. Kč, tj. 10,1 %.

Tabulka č. 2: Přehled implementace programů podpory PO 1 OPPIK

Specifický cíl	Program podpory	Celkový objem vyhlášených výzev (v Kč)	Objem peněžních prostředků ve schválených ROPD (v Kč)	Podíl poskytnutých prostředků na celkové alokaci specifického cíle (v %)	Čerpání peněžních prostředků příjemci podpory (v Kč)
1.1	Aplikace	10 540 000 000	5 488 935 522	19,86	815 938 385
	Potenciál	7 590 522 557	3 899 609 397	14,11	936 392 558
	Inovace	13 840 000 000	5 725 438 671	20,71	1 368 697 762
1.2	Spolupráce	1 690 000 000	392 279 343	5,48	127 679 601
	Partnerství znalostního transferu	980 000 000	86 189 523	1,20	19 899 429
	Inovační vouchery	464 000 000	134 304 573	1,88	70 741 428
	Služby infrastruktury	4 250 000 000	958 251 590	13,39	146 400 852
	Proof of concept	200 000 000	0	0,00	0
Celkem		39 554 522 557	16 685 008 619		3 485 750 015

Zdroj: informace MPO, vlastní zpracování NKÚ.

Ke dni ukončení kontroly NKÚ evidovalo MPO projektové žádosti o objemu 2 806,983 mil. Kč ve stavu před vydáním ROPD a v procesu hodnocení evidovalo projektové žádosti s celkovou výší podpory v hodnotě 642,420 mil. Kč. MPO v letech 2019 a 2020 předpokládá vyhlašování dalších výzev v rámci PO 1 OPPIK o objemu cca 7 000,0 mil. Kč až 9 000,0 mil. Kč.

Pro urychlení procesu čerpání peněžních prostředků MPO během roku 2017 a 2018 realokovalo peněžní prostředky ze SC 1.2 do SC 1.1 a upravilo podmínky nově vyhlašovaných výzev pro naplnění absorpční kapacity. MPO provedlo realokaci peněžních prostředků ze zrušeného programu *Precommercial public procurement* do programu podpory *Aplikace* a z programů podpory (*Služby infrastruktury* a *Partnerství znalostního transferu* v rámci SC 1.2) se zjištěnou nízkou absorpční kapacitou do programů podpory (*Inovace*, *Aplikace* a *Potenciál* v rámci SC 1.1), u kterých byla prokázána dostatečná absorpční kapacita. MPO u nově vyhlášené výzvy *Potenciál V. výzva* změnilo podmínky v textu výzvy a u nově vyhlášené výzvy *Inovace V. výzva – Inovační projekt* rozšířilo MPO okruh příjemců podpory.

Proces hodnocení a schvalování projektů PO 1 OPPIK

Skutečná délka trvání procesu hodnocení a schvalování projektů (tj. od podání projektové žádosti do doby vydání ROPD) u jednotlivých výzev s ukončením příjmu projektových žádostí v roce 2016 v průměru činila 345 kalendářních dní, což je lhůta skoro jeden rok od podání projektové žádosti. U výzev s ukončením příjmu žádostí v roce 2017 tato doba v průměru trvala 242 kalendářních dní. U vzorku projektů vybraných ke kontrole trvala doba schvalovacího procesu v průměru 314 kalendářních dní. U výzev vyhlášených v roce 2017 byla doba procesu hodnocení a schvalování projektů kratší v důsledku provedení změny systému hodnocení žádosti o podporu, a to ze dvoukolového na jednokolový. Dlouhá doba procesu hodnocení a schvalování projektů v rámci jednotlivých výzev s ukončením příjmu žádostí v roce 2016 byla jedním z hlavních důvodů nízkého čerpání peněžních prostředků příjemci podpory v rámci PO 1 OPPIK.

4. Výzvy pro integrované územní investice

U ITI výzev jsou zprostředkujícím subjektem metropolitní aglomerace. MPO v průběhu roku 2017 uzavřelo veřejnoprávní smlouvy s metropolitními aglomeracemi (Brněnsko, Hradec Králové – Pardubice, Olomoucko, Ostravsko a Plzeňsko) a schválilo příslušné integrované strategie.

Vyhlašování ITI výzev pro PO 1 OPPIK zahájilo MPO až v průběhu července 2017, tedy až ve druhé polovině aktuálního programového období. K celkové rezervované alokaci metropolitním aglomeracím na ITI výzvy v rámci celého OPPIK ve výši 4 042,3 mil. Kč MPO vyhlásilo v PO 1 OPPIK do doby ukončení kontroly celkem 16 výzev s celkovým objemem vyhlášených výzev ve výši 2 112,114 mil. Kč. Celkem bylo podáno celkem 15 žádostí o podporu s požadovanou částkou ve výši 448,489 mil. Kč, z toho byly dva projekty vyhodnoceny (podpora celkem ve výši 27,038 mil. Kč) a dvě žádosti o podporu byly staženy žadateli. MPO žádné projekty neschválilo, nevydalo k ITI projektům ROPD a neproplatilo příjemcům podpory žádné peněžní prostředky. MPO nedisponovalo harmonogramem pro vyhlášení dalších ITI výzev na rok 2019.

Vzhledem ke zjištěnému nízkému zájmu o ITI projekty, nezahájenému čerpání peněžních prostředků a absenci harmonogramu výzev pro ITI projekty na rok 2019 NKÚ konstatuje možné riziko nevyčerpání alokace pro integrované územní investice.

5. Kontroly na místě v době udržitelnosti

Kontrolní činnost provádí MPO ve stanoveném rozsahu (kontrola činností zprostředkujícího subjektu API, kontroly na místě v době realizace projektů), s výjimkou nezahájení kontrol na místě v době udržitelnosti u dokončených projektů z PO 1 OPPIK. MPO jako řídicí orgán OPPIK provádí kontroly plnění delegovaných povinností u API v souladu s veřejnoprávní smlouvou a při provádění kontrol na místě v době realizace projektu postupuje v souladu s operačním manuálem OPPIK.

MPO do doby ukončení kontroly nezahájilo provádění kontrol na místě v době udržitelnosti u dokončených projektů z PO 1 OPPIK, jejichž podstatou je ověření dodržení podmínek poskytování podpory v době udržitelnosti. MPO stanovilo u projektů realizovaných v rámci

PO 1 OPPIK délku doby udržitelnosti na 5 let. V rámci realizace PO 1 OPPIK bylo v době udržitelnosti celkem 551 projektů, z toho 196 projektů více než jeden rok. Do doby ukončení kontroly bylo v době udržitelnosti 9 projektů více než dva roky, 45 projektů více než jeden a půl roku, 142 projektů více než jeden rok, 258 projektů více než půl roku a 97 projektů méně než půl roku. V rámci kontrolního vzorku bylo devět z 12 projektů vybraných ke kontrole v době udržitelnosti.

6. Vliv realizovaných projektů na splnění cílů podpory a problematika zřízení zástavního práva k předmětu podpory

Vliv realizovaných projektů na splnění cílů podpory

Vliv projektů na zlepšení stability a podnikání včetně zvýšení konkurenceschopnosti podniků byl prověřen na vzorku 12 vybraných projektů realizovaných v programu podpory *Inovace* s celkovou výší podpory 218,950 mil. Kč. Přehled a zaměření vybraných projektů je uveden v příloze č. 1. Kontrolované projekty splňují podmínky pro poskytování podpory, podnikatelské záměry byly v souladu s požadavky programu *Inovace* a byly zaměřeny na požadované aktivity, tj. zvýšení technických a užitných hodnot produktů (produktová inovace) a zvýšení efektivnosti procesů výroby (procesní inovace). Ve všech případech se jednalo o produktové a procesní inovace, které dosahovaly 5. až 7. stupně inovačního řádu (kvalitativní inovace spočívající ve změnách dílčí kvality, konstrukčního řešení a konstrukční koncepce inovovaného produktu či procesu). Příjemci podpory se podíleli na spolufinancování projektů (vlastní zdroje, bankovní úvěry). Podpořené projekty byly realizovány v plném rozsahu. Majetek pořízený z podpory je ve vlastnictví příjemců podpory a je využíván na stanovený účel. Příjemci podpory zavedli inovované produkty a procesy do výroby. MPO stanovilo dobu udržitelnosti projektů na 5 let a uložilo příjemcům podpory podávat roční zprávy o zajištění udržitelnosti projektu. Ke dni ukončení kontroly nebyly tyto zprávy na MPO u 11 projektů předloženy. Vyhodnocení vlivu kontrolovaných projektů na zlepšení stability a podnikání včetně zvýšení konkurenceschopnosti podniků bude obtížné i po předložení těchto zpráv, a to vzhledem k nedostatečně nastavené soustavě indikátorů PO 1 OPPIK.

Dílčí nedostatky, které byly zjištěny u kontrolovaných projektů, neměly vliv na jejich realizaci a na čerpání peněžních prostředků. Nedostatky spočívaly např. v oblasti předkládání žádostí o platbu, uzavírání smluvních vztahů, náležitostí při fakturaci a v oblasti zastavení části pořízeného majetku ve prospěch třetí osoby.

Zástavní právo k předmětu podpory

Pravidla pro žadatele a příjemce podpory z OPPIK ani jednotlivé vydané ROPD u projektů realizovaných v rámci PO 1 OPPIK nezakazují zřízení zástavního práva k pořízenému majetku nebo jeho částem bez předchozího souhlasu poskytovatele podpory.

U dvou vybraných projektů ke kontrole příjemci podpory uzavřeli zástavní smlouvy, kde předmětem zástavy byly části podpořenému projektu. U prvního projektu se jednalo o tři zástavní smlouvy k zajištění poskytnutého úvěru ve výši 0,513 mil. eur, tj. 13,868 mil. Kč, ve výši 0,585 mil. eur, tj. 15,307 mil. Kč a ve výši 0,184 mil. eur, tj. 4,711 mil. Kč. Zástavní právo bylo zřízeno na dobu do splacení zajištěných dluhů. U druhého projektu se jednalo o tři

zástavní smlouvy k zajištění poskytnutého úvěru ve výši 0,514 mil. eur, tj. 14,021 mil. Kč, 0,144 mil. eur, tj. 3,884 mil. Kč a 8,617 mil. Kč.

V této souvislosti NKÚ identifikoval riziko převodu pořízeného majetku na třetí osobu v důsledku realizace zástavního práva, a tudíž možnost nesplnění účelu projektů v době udržitelnosti.

Seznam zkratk

API	Agentura pro podnikání a inovace
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DoP	<i>Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020</i>
ECB	Evropská centrální banka
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
FTE	Počet zaměstnanců přepočtený na plný pracovní úvazek (z anglického <i>Full Time Equivalent</i>)
ITI	Integrované územní investice (z anglického <i>Integrated Territorial Investments</i>)
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	Malý a střední podnik
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OPPIK	Operační program <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>
PO 1 OPPIK	Prioritní osa 1 operačního programu <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>
ROPD	Rozhodnutí o poskytnutí dotace
SC	Specifický cíl
VaV	Výzkum a vývoj

Příloha č. 1

KONTROLOVANÉ PROJEKTY

Příjemce podpory	Název projektu	Cíl projektu	Stanovené ukončení projektu / skutečné ukončení projektu / předložení roční zprávy o zajištění udržitelnosti	Míra spolufinancování (v %)*	Požadovaná výše podpory (v Kč)
Princ parket s.r.o.	Uvedení na trh parket nadstandardních rozměrů	Zavedení zpracování surových dřevěných polotovarů v nevykrácených rozměrech, což umožní zavedení výroby nového produktu (nadrozměrných parket) a jeho uvedení na trh	31. 12. 2017 15. 9. 2017 do 13. 11. 2018	45	7 253 313
ROTANA a.s.	Inovativní technologie výrobního procesu s principy Průmyslu 4.0 pro výrobu SK a UHT nástrojů	Zahájení sériové výroby nově vyvinutého unikátního speciálního nástroje pro obrábění třmenu brzdové pumpy; plná automatizace a robotizace stávajícího výrobního procesu (vlastní vývoj)	31. 12. 2018 v realizaci nestanoveno	45	18 508 520
JIPA CZ s.r.o.	Zahájení výroby nových tlakových a beztlakových pánví pro gastronomické provozy	Pořízení strojního vybavení pro zahájení výroby nových typů tlakových a beztlakových pánví pro gastronomické provozy (vlastní vývoj ve spolupráci se zahraničním partnerem)	31. 12. 2017 20. 12. 2017 do 23. 5. 2019	45	18 417 111
ALFA 3, s.r.o.	Inovace výroby ALFA3 – nákup robotické linky	Pořízení robotické linky, která umožní výrobu nových samostatně vyvinutých výrobků (výsledky vlastního vývoje), tj. výrobu profesionálního kovového nábytku	31. 5. 2019 v realizaci nestanoveno	35	33 034 400
Technistone, a.s.	Inovace technologií pro vyvinuté produkty a procesy v Technistone, a.s., Hradec Králové, ke zvýšení konkurenceschopnosti a exportní výkonnosti	Pořízení technologických zařízení, která umožní realizovat nové výrobky (vlastní vývoj) odlišné strukturální stavbou a s novými technickými, uživatelskými a estetickými vlastnostmi	31. 12. 2018 v realizaci nestanoveno	35	30 625 000

AGADOS, spol. s r.o.	Nová podvozková řada přívěsu pro užitkové nástavby společnosti AGADOS, spol. s r.o.	Zavedení sériové výroby univerzálního odlehčeného podvozku pro skříňové nástavby ze sendvičových panelů (vlastní vývoj)	31. 3. 2017 14. 12. 2016 do 20. 12. 2018	35	10 892 705
CVP Galvanika s.r.o.	Zahájení výroby povrchových vrstev s vysokou korozní odolností na sypkých materiálech pomocí unikátní bubnové galvanické linky	Vybudování vysoce moderní bubnové galvanické linky, která umožní významné zvýšení technických vlastností povrchů Zn-Ni a umožní zahájení výroby povrchů Zn-PTFE na sypných produktech (výsledky vlastního vývoje)	31. 12. 2017 22. 5. 2017 do 24. 8. 2018	35	42 500 500
BAUMRUK & BAUMRUK s.r.o.	Zavedení výroby manipulatorů pro ploché sklo	Výroba nového manipulačního vozíku pro ploché sklo a zavedení procesu robotického svařování (vlastní inovace)	31. 12. 2017 18. 12. 2017 do 12. 4. 2019	35	11 326 634
GTW BEARINGS s.r.o.	Nová generace průmyslových ložisek	Výroba nové generace kluzných průmyslových ložisek (výsledek z VaV projektu), zavedení výroby dalších typů ložisek – např. axiální samovyvažovací ložiska (interní vývoj)	31. 8. 2018 13. 12. 2017 do 4. 4. 2019	35	8 317 932
STROJÍRNA OSLAVANY, spol. s r.o.	Nová generace výroby ST-OS	Zavedení výroby dvou inovovaných produktů (rotační tlumiče a nové typové řady těles elektromagnetu, jejichž vývoj byl dokončen)	30. 6. 2018 30. 6. 2018 do 24. 9. 2019	35	19 250 000
MINERVA BOSKOVICE, a.s.	Zavedení sériové výroby průmyslových šicích strojů nové středně těžké řady	Nákup moderních výrobních technologií a strojů za účelem zavedení sériové výroby nově vyvinutého šicího stroje M-Type Premium (vlastní vývoj)	30. 11. 2017 8. 11. 2017 do 12. 4. 2019	25	13 400 000
Swoboda – Stamping, s.r.o.	Zahájení výroby stáčených pouzder	Pořízení a zprovoznění lisovacího a ohýbacího automatu potřebného pro zahájení výroby nového typu stáčených pouzder (spolupráce na vývoji produktu)	31. 1. 2017 4. 1. 2017 11. 5. 2018	25	5 423 743
Celkem					218 949 858

* Podíl podpory na celkových způsobilých nákladech projektu byl stanoven podle velikosti podniku (malý podnik 45 %, střední podnik 35 % a velký podnik 25 %).

Příloha č. 2

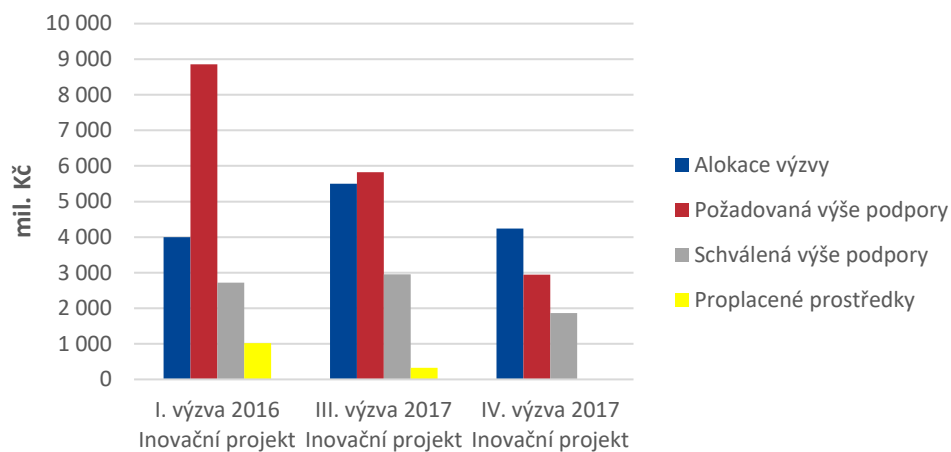
NAPLNĚNÍ UKAZATELŮ VÝSTUPU PO 1 OPPIK DLE VÝROČNÍCH ZPRÁV OPPIK

ID	Specifický cíl	Ukazatel	Měrná jednotka	Cílová hodnota (2023)	Celkem naplnění 2015	Celkem naplnění 2016	Celkem naplnění 2017	Míra naplnění (v %)
CO 01	1.1, 1.2	Počet podniků pobírajících podporu	Podniky	1 970	0	8	183	9,29
CO 02	1.1, 1.2	Počet podniků pobírajících granty	Podniky	1 967	0	8	183	9,30
CO 03	1.2	Počet podniků pobírajících jinou finanční podporu než granty	Podniky	3	0	-	0	0,00
CO 06	1.1, 1.2	Soukromé investice odpovídající veřejné podpoře podniků (granty)	EUR	3 761 000 000	0	302 707	74 314 570	1,98
CO 24	1.1, 1.2	Počet nových výzkumných pracovníků v podporovaných subjektech	FTE	3 260	0	43,3	193,84	5,95
CO 26	1.1, 1.2	Počet podniků spolupracujících s výzkumnými institucemi	Podniky	2 950	0	4,25	325,75	11,04
CO 27	1.1, 1.2	Soukromé investice v projektech s veřejnou podporou v oblasti inovací nebo výzkumu a vývoje	EUR	3 761 000 000	0	302 707	74 314 570	1,98
CO 28	1.1	Počet podniků, které dostávají podporu pro účely uvádění nových výrobků na trh	Podniky	210	0	1	47	22,38
CO 29	1.1	Počet podniků, které dostávají podporu pro účely zavádění výrobků nových pro podnik	Podniky	450	0	0	10	2,22
20101	1.1, 1.2	Počet výzkumných organizací spolupracujících s firmami	Organizace	195	0	0	14	7,18
22100	1.1	Počet přihlášek na ochranu práv průmyslového vlastnictví	Přihlášky	600	0	1	20	3,33
23000	1.2	Počet nově vzniklých a modernizovaných inovačních infrastruktur	Infrastruktury	50	0	0	20	40,00

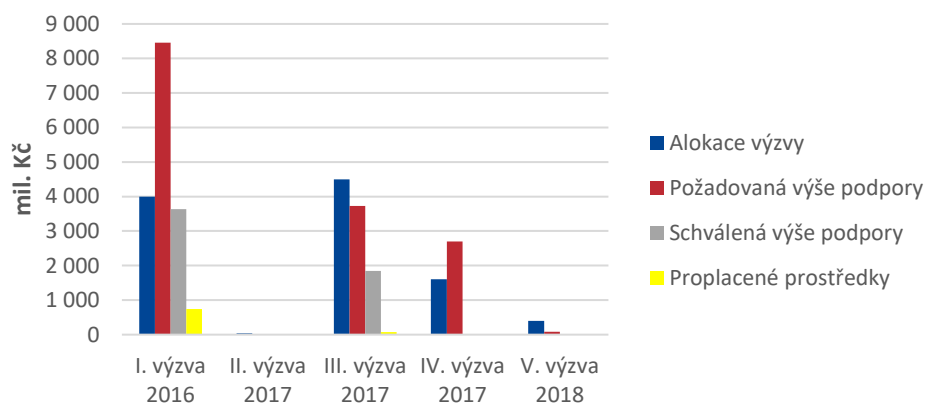
Zdroj: programový dokument OPPIK, výroční zprávy OPPIK 2015, 2016 a 2017, vlastní zpracování NKÚ.

PŘEHLED IMPLEMENTACE PROGRAMŮ PODPORY V RÁMCI SC 1.1

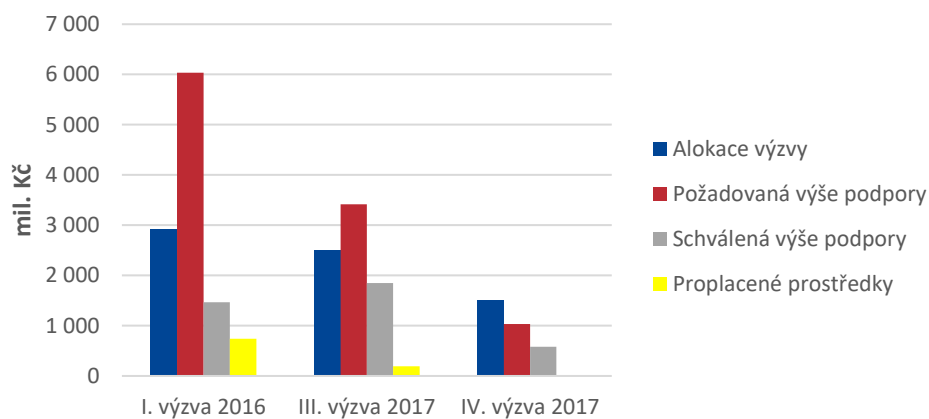
Program podpory *Inovace*

Program podpory *Aplikace*

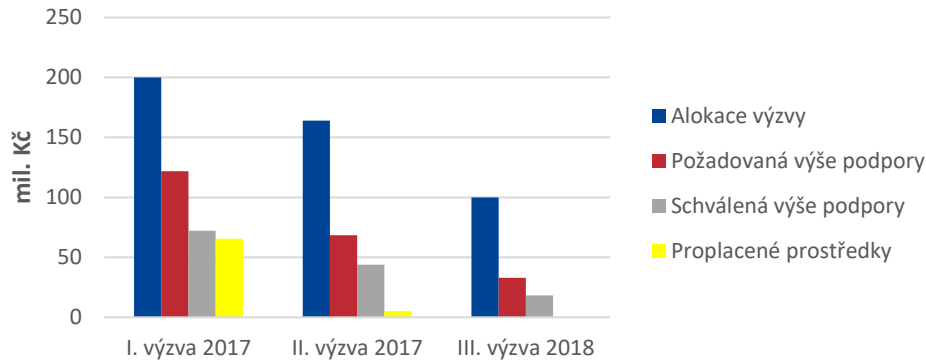
Program podpory *Potenciál*

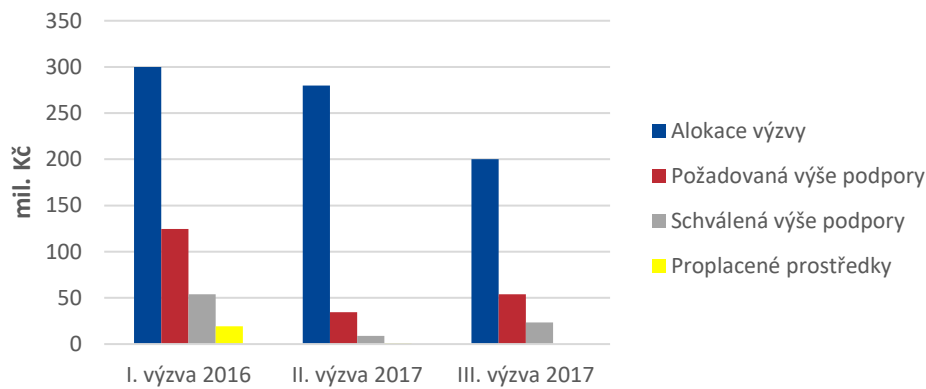

PŘEHLED IMPLEMENTACE PROGRAMŮ PODPORY V RÁMCI SC 1.2

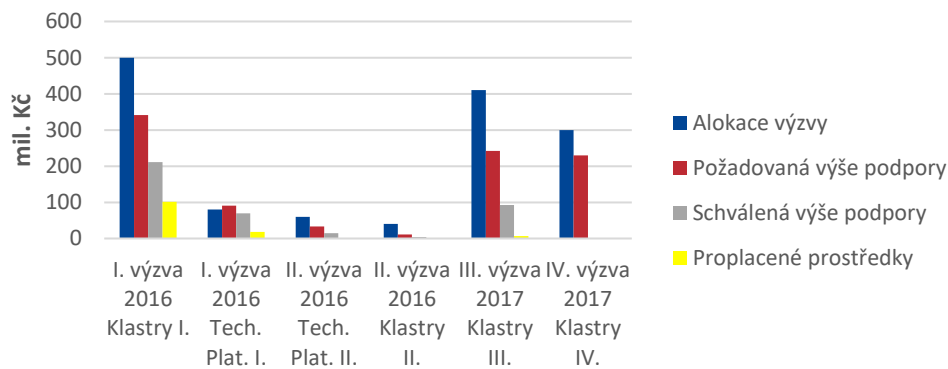
Program podpory *Inovační vouchery*

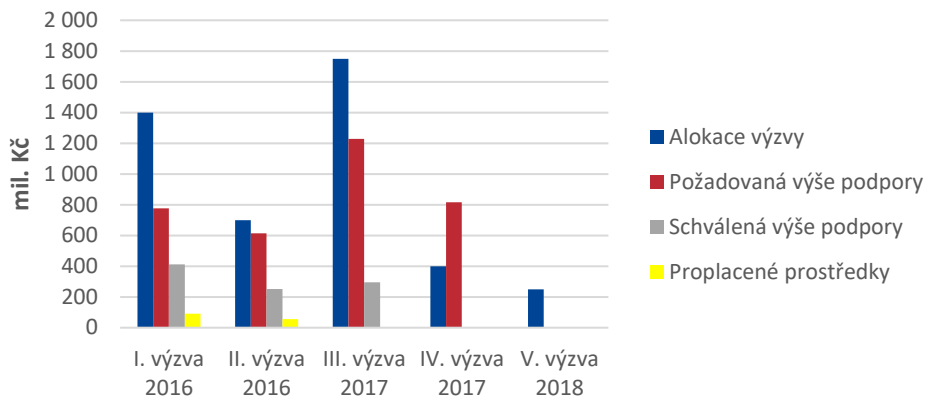
Program podpory *Partnerství znalostního transferu*

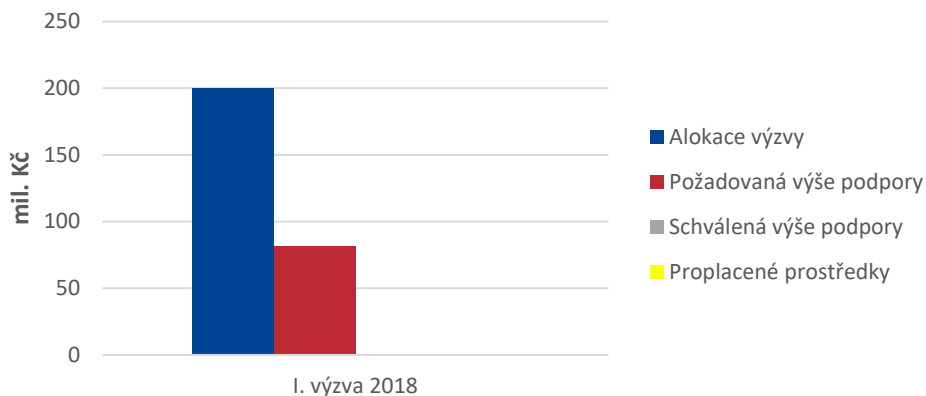
Program podpory *Spolupráce*

Program podpory *Služby infrastruktury*

Program podpory *Proof of concept*

Kontrolní závěr z kontrolní akce

18/09

Peněžní prostředky určené na podporu sociálních služeb

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2018 pod číslem 18/09. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Vedral.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit poskytování peněžních prostředků státního rozpočtu vynakládaných na podporu sociálních služeb a vyhodnotit plnění cílů v této oblasti.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od března do října 2018.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2015 až 2017, v případě věcných souvislostí i období předchozí a období následující.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále také „MPSV“).

Kolegium NKÚ na svém I. jednání, které se konalo dne 21. ledna 2019,

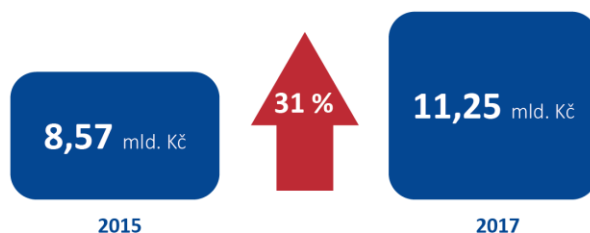
schválilo usnesením č. 13/I/2019

kontrolní závěr v tomto znění:

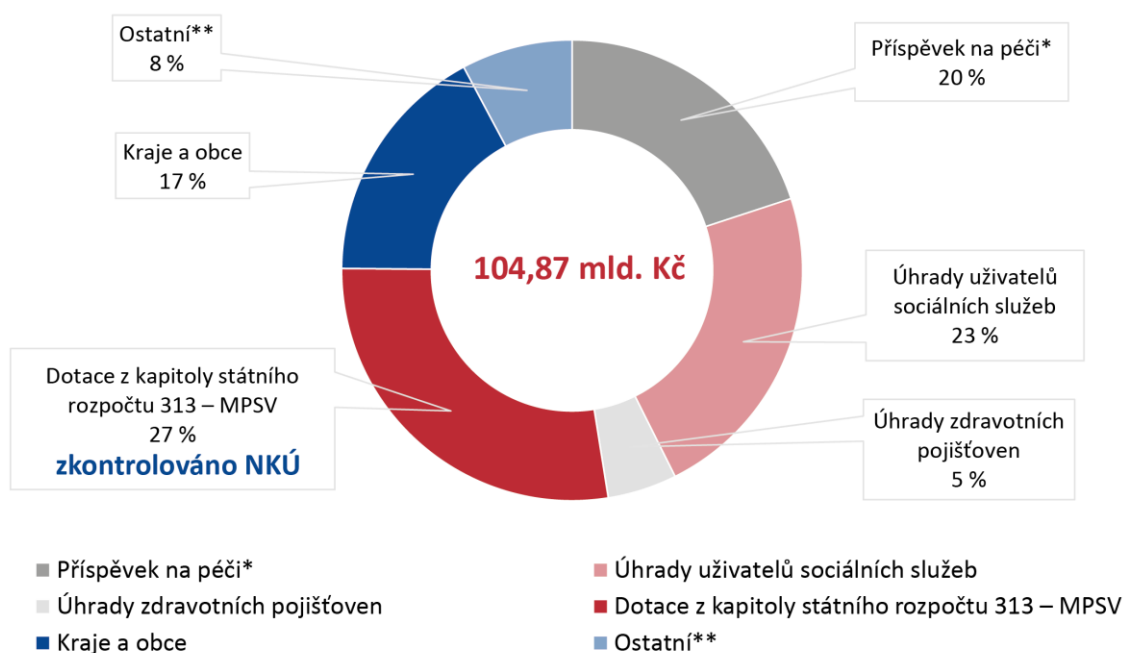
KLÍČOVÁ FAKTA

Výše dotací MPSV na sociální služby

Zdroje financování sociálních služeb v letech 2015–2017

Zdroj: MPSV.

Vysvětlivky:

* Příspěvek na péči je poskytován z kapitoly státního rozpočtu 313 – MPSV dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

** Ostatní – Úřad vlády ČR, ostatní resorty, prostředky EU, výnosy z daní a poplatků, prodej výrobků a služeb, pronájmy, přijaté dary a příspěvky, jiné provozní a finanční výnosy.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Kontroly byly na systémové úrovni podrobeny neinvestiční peněžní prostředky ve výši 28 mld. Kč vynaložené ze státního rozpočtu v letech 2015 až 2017 na úhradu běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb s místní a regionální působností. Kontrolou bylo dále prověřeno průběžné plnění vizí, strategických cílů a opatření vyplývajících z *Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2015* (dále též „NS 2015“) a z *Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025* (dále též „NSRSS 2016–2025“).

System poskytování peněžních prostředků na sociální služby je nastaven v souladu s právními předpisy. Celková výše dotace vychází ze zákona o státním rozpočtu na příslušný rok a rozdělení peněžních prostředků na sociální služby je dáno zákonem o sociálních službách.¹ Celý proces dotačního řízení má minimální vliv na výši vyplacených dotací krajům a hlavnímu městu Praze (dále také „HM Praha“). MPSV nebylo v kontrolovaném období minimálně u poskytnutých dotací na podporu sociálních služeb ve výši 90,6 mil. Kč schopno vyhodnotit jejich účelnost. Analýzou čtyř nejvýznamnějších pobytových sociálních služeb byly zjištěny až dvojnásobné rozdíly ve výši průměrných dotací na lůžko v jednotlivých krajích.

Ze strany MPSV nedochází k průběžnému plnění strategických cílů formulovaných v NSRSS 2016–2025, a tedy ani k průběžnému plnění globálního cíle spočívajícího v nastavení dlouhodobě udržitelného systému dostupných sociálních služeb a podpory neformální péče pro osoby v nepříznivé sociální situaci. MPSV sice nastavilo proces monitoringu a vyhodnocování strategických cílů a opatření vyplývajících z vládou schválených strategických dokumentů² v oblasti sociálních služeb, avšak v kontrolovaném období se tyto cíle a opatření nedařilo naplňovat. Zásadní novela zákona o sociálních službách ani zákon o sociálních pracovnících dosud nebyly přijaty, ačkoliv dle *Plánu legislativních prací vlády na rok 2016* měla novela zákona o sociálních službách nabýt účinnosti v dubnu 2017 a zákon o sociálních pracovnících měl nabýt účinnosti v červenci 2017. V souvislosti s demografickým vývojem společnosti, resp. stárnutím populace, bude narůstat význam poskytovaných peněžních prostředků na sociální služby a současně budou růst nároky na personální zabezpečení v oblasti sociálních služeb.

K výše uvedenému Nejvyšší kontrolní úřad dále konstatuje:

1. V kontrolovaném období se MPSV nedařilo plnit deklarované dlouhodobé vize, cíle a opatření uvedené v základním rámcovém dokumentu *Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025*, a to zejména vlivem nepřijetí novely zákona o sociálních službách. V případě 17 opatření s termínem plnění v letech 2016 a 2017 se 14 z nich nepodařilo MPSV splnit. Vybrané indikátory naplnění *Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025* jsou uvedeny v příloze č. 1 kontrolního závěru.
2. Do konce kontrolní akce nebyla přijata novela zákona o sociálních službách, neboť přetrvávaly zásadní rozpory z meziresortního připomínkového řízení, jak mimo jiné

¹ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

² *Strategie sociálního začleňování 2014–2020, Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2015, Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025.*

opakovaně uvedla ve svých stanoviscích Legislativní rada vlády. Dle *Plánu legislativních prací vlády na rok 2016* měla tato novela nabýt účinnosti již v dubnu 2017.

3. Celková výše dotace je dána zákonem o státním rozpočtu na příslušný rok. Výši dotace jednotlivým krajům stanoví MPSV ve výši procentního podílu kraje na celkovém ročním objemu finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu na podporu sociálních služeb pro příslušný rozpočtový rok. Výše procentního podílu kraje je uvedena v příloze k zákonu o sociálních službách. Celý proces dotačního řízení, tj. vypracovávání, předkládání žádostí kraji a HM Prahou a hodnocení žádostí MPSV, má minimální vliv na výši vyplacených dotací krajům a HM Praze.
4. MPSV nevyužilo možnost danou zákonem³ zavázat kraje a HM Prahu k vrácení nepoužité dotace, a nemohlo tak prověřit, zda veškeré poskytnuté peněžní prostředky byly využity na stanovený účel. V kontrolovaném období se jednalo o 90,6 mil. Kč, u kterých MPSV nemohlo vyhodnotit účelnost jejich využití.⁴
5. V rámci procesu administrace dotačního řízení byly zjištěny dílčí nedostatky na straně MPSV spočívající v nedodržování vlastních pravidel nastavených pro tento dotační program, v nezavedení a neudržování vnitřního kontrolního systému a v oblasti kontroly konečných přehledů o čerpání dotace.
6. V důsledku změny financování sociálních služeb místního a regionálního charakteru od 1. 1. 2015 nemá MPSV možnost kontroly použití peněžních prostředků u poskytovatelů sociálních služeb, provádí ji pouze u krajů a HM Prahy. Finanční kontrolu u poskytovatelů provádějí kraje a HM Praha v samostatné působnosti. MPSV provádí kontrolu u poskytovatelů sociálních služeb pouze prostřednictvím inspekce poskytování sociálních služeb (dále také „inspekce“).⁵
7. U finančně nejvýznamnějších pobytových sociálních služeb byly analýzou dat získaných ze systému MPSV⁶ zjištěny významné rozdíly v průměrných výších poskytnuté dotace ze státního rozpočtu na jedno lůžko v jednotlivých krajích. Rozdíly mezi nejnižší a nejvyšší průměrnou výší poskytnuté dotace na lůžko v jednotlivých krajích⁷ se pohybovaly v roce 2017 od 79 % u pobytové sociální služby „*domovy se zvláštním režimem*“ do 208 % u pobytové služby „*chráněné bydlení*“.⁸
8. Personální situace v oblasti sociálních služeb je ovlivněna absencí zákona o sociálních pracovnících. Přetrvává nepříznivá situace v oblasti odměňování sociálních pracovníků, což má vliv na personální zajištění sociálních služeb. Přestože MPSV ve svých strategických

³ Ustanovení § 14 odst. 8 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁴ Ustanovení § 39 odst. 1 a 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁵ Ustanovení § 97–99 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

⁶ Zdroj: aplikace *OKslužby – poskytovatel*.

⁷ Pro výpočet byla použita hodnota dotací vyplacených jednotlivým poskytovatelům sociálních služeb uvedená v aplikaci *OKslužby – poskytovatel* a tvořící součást konečných přehledů o čerpání dotace. Do částky není zahrnuta dotace, kterou poskytovatelé sociálních služeb vrátili krajům v rámci jejího vyúčtování. Údaj o kapacitě služby byl převzat z žádostí podaných poskytovateli sociálních služeb prostřednictvím aplikace *OKslužby – poskytovatel*. Do celkové kapacity služby byly zahrnuty pouze podpořené služby, tj. nebyly do celkové kapacity zahrnuty služby, na které nebyla dotace poskytnuta. Dále byl zohledněn podíl jednotlivých krajů na celkové výši požadované dotace.

⁸ Viz dále příloha č. 2 kontrolního závěru.

materiálech na tuto rizikovou oblast upozorňuje a přestože v kontrolovaném období docházelo k navyšování platů a mezd v sociální oblasti, dosahovala v letech 2015 až 2016 průměrná hrubá měsíční mzda u podskupiny zaměstnanců „ošetřovatelé a pracovníci v sociálních službách v oblasti pobytové péče“⁹ cca 68 % průměrné hrubé měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře.

9. Vzhledem k demografickému vývoji a stárnutí obyvatelstva bude docházet k nárůstu nároků na finanční prostředky ze státního rozpočtu a na personální zabezpečení v oblasti sociálních služeb. V současné době se MPSV podílí na financování sociálních služeb formou dotace na sociální služby (27 %) a příspěvku na péči (20 %).

II. Informace o kontrolované oblasti

Systém poskytování sociálních služeb zajišťuje pomoc osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Sociální služby jsou financovány z více zdrojů a objem peněžních prostředků směřujících do sociálních služeb v letech 2015 až 2017 činil téměř 105 mld. Kč. Poskytování sociálních služeb je upraveno zákonem o sociálních službách, prováděcí vyhláškou¹⁰ a nařízením vlády.¹¹

Ministerstvo práce a sociálních věcí je podle zákona¹² ústředním orgánem státní správy mimo jiné pro oblast sociální politiky státu. Základním strategickým dokumentem pro oblast sociálních služeb je *Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025*.

V souladu se zákonem o sociálních službách se sociální službou rozumí činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení.

Zákon stanoví 33 druhů sociálních služeb, které jsou poskytovány ve 20 typech zařízení. Sociální služby jsou členěny dle místa poskytování na terénní, ambulantní a pobytové. Sociální služby jsou členěny do tří základních oblastí: sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Jednotlivé sociální služby poskytují poskytovatelé sociálních služeb, kteří jsou registrováni dle zákona o sociálních službách. Typy zařízení sociálních služeb a druhy sociálních služeb jsou uvedeny v příloze č. 3 tohoto kontrolního závěru.

Financování sociálních služeb v ČR je vícezdrojové. Různou měrou se na něm podílejí sami klienti, stát, kraje, obce, zdravotní pojišťovny a další fyzické a právnické osoby (např. formou darů). Jedním z podstatných zdrojů financování jsou dotace ze státního rozpočtu na podporu poskytování sociálních služeb poskytované z kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Zdroje financování v letech 2015 až 2017 jsou uvedeny v příloze č. 4 tohoto kontrolního závěru.

---

⁹ Klasifikace zaměstnání dle CZ-ISCO.

¹⁰ Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

¹¹ Nařízení vlády č. 98/2015 Sb., o provedení § 101a zákona o sociálních službách, ze dne 22. 4. 2015. Toto nařízení nabylo účinnosti dnem 1. 5. 2015 a poprvé bylo použito pro poskytnutí dotace na rok 2016.

¹² Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

MPSV vyhlásilo v letech 2015 až 2017 následující dotační řízení na podporu sociálních služeb:

- Dotační řízení MPSV pro kraje a HM Prahu v oblasti poskytování sociálních služeb s místní a regionální působností.¹³ Toto dotační řízení přešlo v souvislosti s novelou zákona o sociálních službách od 1. 1. 2015 v plném rozsahu na příslušné kraje a HM Prahu. Kraje a HM Praha následně vyhláší vlastní dotační řízení pro poskytovatele sociálních služeb.
- Dotační řízení MPSV v oblasti poskytování sociálních služeb s nadregionální a celostátní působností.¹⁴ V rámci tohoto dotačního řízení jsou podporovány služby prováděné v národním měřítku a zaměřené na cílovou skupinu uživatelů služby, u nichž riziko sociálního vyloučení nemá jen regionální charakter, ale má dopad na celou společnost.

Tabulka č. 1: Výše neinvestičních dotací z kapitoly MPSV na sociální služby (v mil. Kč)

Dotační řízení	2015	2016	2017	2017/2015 (nárůst v %)	2017 – 2015
Sociální služby s místní a regionální působností ¹³	8 360,00	8 897,10	10 867,00	29,99	2 507,00
Sociální služby s nadregionální a celostátní působností ¹⁴	209,80	292,90	385,10	83,56	175,30
Řešení mimořádných situací	0,00	0,00	0,60	–	0,60
Celkem	8 569,80	9 190,00	11 252,70	31,31	2 682,90

Zdroj: závěrečné účty kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* za roky 2015, 2016 a 2017.

Celkové dotace na sociální služby se zvýšily o téměř 31 %, z 8,6 mld. Kč v roce 2015 na 11,3 mld. Kč v roce 2017. Největší podíl na celkových dotacích vyplacených z kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* na sociální služby měly dotace vyplacené na sociální služby s místní a regionální působností, které byly předmětem kontroly NKÚ.

III. Rozsah kontroly

Kontrola byla provedena u MPSV,¹⁵ které poskytuje formou účelové dotace 27 % zdrojů financování sociálních služeb. Z kapitoly státního rozpočtu 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* je hrazen také příspěvek na péči, který tvoří dalších 20 % zdrojů financování sociálních služeb. Kontrola se zaměřila na strategické dokumenty vztahující se k oblasti sociálních služeb, na vyhodnocení plnění *Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2015* a na průběžné plnění *Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025*. Kontrola se dále zaměřila na systém poskytování peněžních prostředků prostřednictvím účelové dotace z kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* na úhradu běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb s místní a regionální působností, které jsou finančně nejvýznamnější. Kontrolní akce také prověřila legislativní rámec upravující oblast sociálních služeb a kontrolní činnost MPSV včetně vybraného vzorku inspekci

¹³ Dle ustanovení § 101a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách; v předchozích letech označováno jako *Program podpory A*.

¹⁴ Dle ustanovení § 104 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách; v předchozích letech označováno jako *Program podpory B*.

¹⁵ Kontrolní působnost NKÚ dle zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, neumožňuje kontrolu dotací poskytovaných kraji / HM Prahou poskytovatelům sociálních služeb.

uzavřených zjištěními s následným rozhodnutím o uložení pokuty za přestupek. Kontrola rovněž analyzovala výši poskytnuté dotace u čtyř vybraných druhů pobytových služeb v jednotlivých krajích a HM Praze.

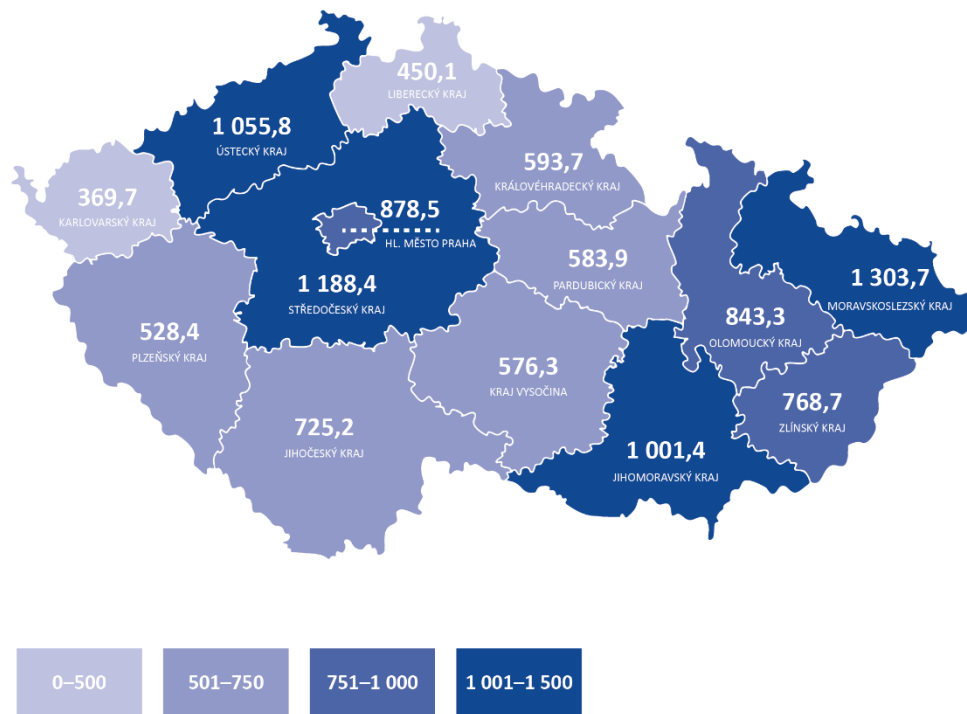
Kontrolovaným obdobím byly roky 2015 až 2017.

Kontrolovaný objem finančních prostředků na úrovni systému činil 28 124 106 004 Kč.

Kontrolovaný objem finančních prostředků u vybraného vzorku pokut činil 335 000 Kč.

Právní předpisy jsou v tomto kontrolním závěru aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Graf č. 1: Rozdělení dotace na sociální služby v roce 2017 (v mil. Kč)

Zdroj: aplikace *OKslužby – poskytovatel*.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. V kontrolovaném období se MPSV nedařilo plnit deklarované dlouhodobé vize, cíle a opatření uvedené v základním rámcovém dokumentu *Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025*, a to zejména vlivem nepřijetí novely zákona o sociálních službách. V případě 17 opatření s termínem plnění v letech 2016 a 2017 se 14 z nich nepodařilo MPSV splnit.

Hlavními strategickými dokumenty, které se v kontrolovaném období zabývaly problematikou sociálních služeb, jsou:

- *Strategie sociálního začleňování 2014–2020*,
- *Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2015*,
- *Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025*.

Opatření vyplývající ze Strategie sociálního začleňování 2014–2020 měla stanoven termín plnění převážně na konec roku 2015. Sedm z deklarovaných opatření bylo splněno, dvě deklarovaná opatření byla splněna pouze částečně a navrhované opatření „začlenění komunitní sociální práce do činností sociálních služeb“ se nerealizovalo, neboť se jedná o průřezovou činnost, která je realizována některými druhy sociálních služeb.

NS 2015 byla vyhotovena pouze na rok 2015 a některá její opatření byla přenesena do NSRSS 2016–2025 v souvislosti s připravovanou novelou zákona o sociálních službách. Termín plnění některých opatření byl negativně ovlivněn neschválením novely zákona o sociálních službách. Řada opatření byla přenesena do navazující *Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025*. Dvacet opatření NS 2015 bylo splněno, deset opatření bylo splněno částečně a jedno opatření bylo splněno jinak. Vypracování NS 2015 pouze na jeden rok lze vyhodnotit jako přechodné řešení pro komplexní oblast sociálních služeb.

NSRSS 2016–2025 je základní strategický dokument a jeho globálním cílem je: „*nastavit dlouhodobě udržitelný systém dostupných sociálních služeb a podpory neformální péče pro osoby v nepříznivé sociální situaci*“. NSRSS 2016–2025 stanovuje dobu realizace jednotlivých opatření v termínech od roku 2016 do roku 2025. Kontrola NKÚ vyhodnotila průběžné plnění 17 opatření, jejichž doba realizace měla být ukončena v letech 2016 a 2017, resp. do data ukončení kontroly. Vybraných 17 opatření mělo přispět k naplnění 7 z celkových 10 strategických cílů NSRSS 2016–2025, tedy převážně většiny.

Z těchto 17 opatření se v případě 14 z nich nepodařilo MPSV naplnit indikátory ověřující jejich splnění. Tato opatření nebyla realizována, a tedy naplněna. Jednalo se například o:

- zvýšení podpory neformálních pečovatelů,
- legislativní vymezení požadavků na kvalitu sociálních služeb,
- návrh vyhlášky upravující personální a materiální standard sociálních služeb,
- návrh zákona o sociálních pracovnících a jeho prováděcí předpis,
- legislativní úpravu odborné způsobilosti zaměstnanců v sociálních službách.

Podrobnosti k plnění kontrolou prověřovaných indikátorů jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

K datu ukončení kontrolní akce lze konstatovat, že nedochází ze strany MPSV k průběžnému plnění strategických cílů formulovaných v NSRSS 2016–2025, a tedy ani k plnění dlouhodobého

cíle spočívajícího v nastavení dlouhodobě udržitelného systému dostupných sociálních služeb a podpory neformální péče pro osoby v nepříznivé sociální situaci.

MPSV sleduje a vyhodnocuje plnění národní strategie rozvoje sociálních služeb.¹⁶ Proces pro provádění monitoringu a vyhodnocování plnění cílů a opatření je nastaven jak v NS 2015, tak v NSRSS 2016–2025. MPSV mimo jiné každoročně vypracovalo zprávu o plnění příslušných úkolů ze strategických materiálů a uvedlo, v jaké fázi se práce na opatřeních nacházejí.

MPSV vyhodnocovalo, jakým způsobem kraje přerozdělují finanční prostředky jednotlivým sociálním službám. K tomuto slouží především průběžné a konečné přehledy o čerpání dotace. MPSV hodnotilo žádosti krajů a HM Prahy o dotace, vyhodnocovalo roční činnost inspekce, využívalo výstupy z aplikací (např. *OKslužby – poskytovatel*) jako podklady pro tvorbu pravidelných reportů, pro analytickou práci či poskytovalo metodickou podporu příjemcům dotace (krajům a HM Praze).

NSRSS 2016–2025, jako základní strategický dokument, byla schválena vládou České republiky¹⁷. Globálním cílem NSRSS 2016–2025 je „nastavit dlouhodobě udržitelný systém dostupných sociálních služeb a podpory neformální péče pro osoby v nepříznivé sociální situaci“. MPSV se zatím tento globální cíl nedaří plnit.

2. Do konce kontrolní akce nebyla přijata novela zákona o sociálních službách, neboť přetrvávaly zásadní rozpory z meziresortního připomínkového řízení, jak mimo jiné opakovaně uvedla ve svých stanoviscích Legislativní rada vlády. Dle *Plánu legislativních prací vlády na rok 2016* měla tato novela nabýt účinnosti již v dubnu 2017.

Od nabytí své účinnosti dne 1. 1. 2007 byl zákon o sociálních službách 44krát novelizován. V kontrolovaném období 2015 až 2017 byl zákon o sociálních službách novelizován celkem 6krát.

Důvodem realizované úpravy zákona o sociálních službách bylo narovnání právní úpravy s dosavadní praxí, prohloubení stability stávajícího systému (především odstranění nejistoty poskytovatelů v souvislosti s jednoletou povahou financování), zpřesnění definic a formulací, propojenost požadavků na kvalitu a kritérií standardů kvality sociálních služeb. Naplnění některých cílů a opatření *Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025* bylo podmíněno přijetím této novely.

Plán legislativních prací vlády na rok 2016 mimo jiné stanovil MPSV předložit do konce června 2016 vládě návrh zákona, kterým se mění zákon o sociálních službách. MPSV dvakrát požádalo o posun tohoto původního termínu, a to s ohledem na probíhající meziresortní jednání, přičemž předpokládalo, že zákon by měl nabýt účinnosti dne 1. ledna 2018. MPSV zahájilo meziresortní připomínkové řízení o pět měsíců později, než předpokládal *Plán legislativních prací vlády na rok 2016*.

V rámci meziresortního připomínkového řízení k novele zákona o sociálních službách byly připomínky z 86 % připomínkových míst zásadní. Všechny kraje podaly zásadní připomínky. Týkaly se např. převodu zařízení působících na základě pověření podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí do působnosti zákona o sociálních službách, nově zavedeného

¹⁶ Dle ustanovení § 96 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

¹⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 21. března 2016 č. 245.

institutu nucené správy, pastorační a duchovní činnosti, zařazení hospiců mezi druhy sociálních služeb, problematiky osobní asistence, problematiky přeregistrace v registru poskytovatelů sociálních služeb, definice pojmu *rodina*, problematiky veřejné soutěže jako nástroje pro zajištění dostupnosti sociálních služeb.

Legislativní rada vlády ve svých stanoviscích¹⁸ z března 2017 opakovaně upozorňovala na přetrvávající rozpory s připomínkovými místy (ministerstvy, kraji, Svazem měst a obcí, Národní radou osob se zdravotním postižením ČR apod.), která uplatnila zásadní připomínky. I přesto dne 30. 3. 2017 předložila vláda Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR (dále také „PS PČR“) návrh zákona, kterým se mění zákon o sociálních službách, s předpokládanou dobou účinnosti od 1. 1. 2018. V této době již bylo zřejmé, že vzhledem k délce legislativního procesu v PS PČR a vzhledem k blížícím se volbám do PS PČR nemůže být novela Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR projednána, a tedy ani schválena.

Stanovený termín *Plánu legislativních prací vlády na rok 2016* nebyl dodržen, což vedlo k tomu, že do konce funkčního období PS PČR nebyla novela zákona o sociálních službách schválena.

*Plán legislativních prací vlády na rok 2018*¹⁹ mimo jiné stanovil MPSV předložit v prosinci 2018 vládě návrh zákona, kterým se mění zákon o sociálních službách, s předpokládaným termínem nabytí účinnosti v červnu 2019. *Plán legislativních prací vlády na rok 2019*²⁰ opět mimo jiné stanovil MPSV předložit v prosinci 2019 vládě návrh zákona, kterým se mění zákon o sociálních službách, s předpokládaným termínem nabytí účinnosti v lednu 2021.

Nepřijetí novely zákona o sociálních službách je zásadním limitujícím faktorem pro rozvoj systému sociálních služeb a řešení nejvýraznějších problémů v této oblasti i pro nadcházející období. Nepřijetí této novely má také negativní vliv na průběžné naplňování *Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025*.

3. Celková výše dotace je dána zákonem o státním rozpočtu na příslušný rok. Výši dotace jednotlivým krajům stanoví MPSV ve výši procentního podílu kraje na celkovém ročním objemu finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu na podporu sociálních služeb pro příslušný rozpočtový rok. Výše procentního podílu kraje je uvedena v příloze k zákonu o sociálních službách. Celý proces dotačního řízení, tj. vypracovávání a předkládání žádostí kraji a hlavním městem Prahou a hodnocení žádostí ze strany MPSV, má minimální vliv na výši dotací vyplacených krajům a HM Praze.

MPSV poskytuje dotace krajům a HM Praze jen na plnění povinností uvedených v zákoně o sociálních službách. Jedná se o účelově určenou dotaci na financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb v rozsahu stanoveném základními činnostmi u jednotlivých druhů sociálních služeb. Kraje a HM Praha

¹⁸ První stanovisko Legislativní rady vlády je ze dne 9. 3. 2017, druhé stanovisko ze dne 16. 3. 2017.

¹⁹ *Plán legislativních prací vlády na rok 2018* schválený usnesením vlády České republiky ze dne 7. února 2018 č. 91.

²⁰ *Plán legislativních prací vlády na rok 2019* schválený usnesením vlády České republiky ze dne 12. prosince 2018 č. 830.

obdržené dotace používají na zajištění sociálních služeb s místní a regionální působností, které jsou zařazeny do sítě sociálních služeb krajů a HM Prahy.²¹

Po schválení státního rozpočtu pro daný rok a vyčlenění objemu peněžních prostředků pro oblast poskytování sociálních služeb stanoví MPSV výši dotace jednotlivým krajům jako procentní podíl ve výši procentního podílu kraje, který je uveden v příloze k zákonu o sociálních službách, na celkovém ročním objemu finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu na podporu sociálních služeb pro příslušný rozpočtový rok.

Dotace lze poskytnout kraji a HM Praze pouze na základě žádosti podané prostřednictvím k tomu určené internetové aplikace. Žádosti mimo jiné obsahují požadovanou výši dotace a popis způsobu rozdělení a čerpání dotace. MPSV hodnotí formální náležitosti žádostí krajů a HM Prahy a dotační komise MPSV pro poskytování neinvestičních dotací ze státního rozpočtu v oblasti sociálních služeb posuzuje jejich věcný obsah. Výše přidělené dotace nepřekročí výši dotace požadované v jednotlivých žádostech krajů a HM Prahy. MPSV následně vydává krajům a HM Praze písemná *rozhodnutí o poskytnutí dotace*²² s uvedením výše přidělené dotace.

Celý proces dotačního řízení má minimální vliv na výši vyplacených dotací krajům a HM Praze, neboť výše vychází ze zákona o státním rozpočtu a rozdělení peněžních prostředků na sociální služby je dáno zákonem o sociálních službách.

4. MPSV nevyužilo možnost danou zákonem zavázat kraje a HM Prahu k vrácení nepoužitých dotací, a nemohlo tak prověřit, zda veškeré poskytnuté peněžní prostředky byly využity na stanovený účel. V kontrolovaném období se jednalo o 90,6 mil. Kč, u kterých MPSV nemohlo vyhodnotit účelnost jejich využití.⁴

Příjemce dotace (kraje a HM Praha) je povinen využít účelovou dotaci v souladu s *rozhodnutím o poskytnutí dotace*. Příjemce dotace je povinen provést finanční vypořádání v souladu s vyhláškou²³ a podat přehledy o čerpání dotace v souladu se zákonem o sociálních službách. Konečné přehledy o čerpání dotace mimo jiné obsahují údaj o částce vrácené poskytovatelem sociálních služeb kraji v následujícím roce. V následujícím roce po finančním vypořádání dotace jednotliví poskytovatelé sociálních služeb vrátili krajům nevyužitou část obdržené dotace.

V roce 2016 tak kraje z nevyužitých dotací poskytnutých na rok 2015 obdržely částku v celkové výši 29 146 381,47 Kč, v roce 2017 kraje z nevyužitých dotací poskytnutých na rok 2016 obdržely částku v celkové výši 29 266 966,93 Kč a v roce 2018 kraje z nevyužitých dotací poskytnutých na rok 2017 obdržely částku v celkové výši 32 228 191,93 Kč. Celkem se tak jednalo o nevyužitou dotaci za roky 2015, 2016 a 2017 ve výši 90 641 540,33 Kč, tj. 0,32 % z celkové výše poskytnuté dotace na tyto roky.

²¹ Síť sociálních služeb je souhrn sociálních služeb, které v dostatečné kapacitě, kvalitě a s odpovídající místní dostupností napomáhají řešit nepříznivou sociální situaci na území kraje.

²² Rozhodnutí o poskytnutí dotace z kapitoly státního rozpočtu 313 – MPSV na rok 2015, 2016 nebo 2017 (dále také „*rozhodnutí o poskytnutí dotace*“).

²³ Vyhláška č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání).

MPSV nevyužilo možnost danou zákonem²⁴ a nezavázalo v *rozhodnutích o poskytnutí dotace* kraje a HM Prahu k vrácení ve stanovené lhůtě nepoužitých peněžních prostředků, které poskytovatelé sociálních služeb vrátili krajům a HM Praze po ukončení dotačního roku. Nespotřebované finanční prostředky se stávají součástí rozpočtu krajů a HM Prahy, které s nimi hospodaří v samostatné působnosti.²⁵

V letech 2015 až 2017 se jednalo o nespotřebované finanční prostředky ve výši 90 641 540,33 Kč, které přešly do rozpočtů krajů. MPSV nemohlo vyhodnotit, zda peněžní prostředky ve výši přesahující 90 mil. Kč byly využity na účel, na který byly ze státního rozpočtu poskytnuty.⁴

5. V rámci procesu administrace dotačního řízení byly zjištěny dílčí nedostatky na straně MPSV spočívající v nedodržování vlastních pravidel nastavených pro tento dotační program, v nezavedení a neudržování vnitřního kontrolního systému a v oblasti kontroly konečných přehledů o čerpání dotace.

MPSV nepostupovalo v souladu se zákonem,²⁶ neboť nezavedlo a neudržovalo vnitřní kontrolní systém, který by upozornil na neoprávněné prodloužení zákonné lhůty ze strany MPSV pro předložení konečného přehledu o čerpání dotace a dále by MPSV umožnil včas reagovat na neplnění povinností příjemců dotace vyplývajících z *rozhodnutí o poskytnutí dotace*. Neoprávněně byla jednomu kraji prodloužena zákonná lhůta pro předložení konečného přehledu o čerpání dotace za rok 2017.

MPSV nevyžadovalo dodržování pravidel, které samo nastavilo, když:

- neoznamovalo předběžné výsledky dotačních řízení na roky 2015, 2016 a 2017 příjemcům dotace formou dopisu do 5 pracovních dnů od potvrzení rozhodnutí dotační komise, jak si stanovilo v metodikách,²⁷
- v 21 případech (ze 42) akceptovalo nepředložení komentáře k finančnímu vypořádání dotace na roky 2015 až 2017, ačkoli příjemce dotace k předkládání těchto komentářů zavázalo v *rozhodnutích o poskytnutí dotace*,
- v 31 případech (ze 42) akceptovalo finanční vypořádání dotace nepodepsaná statutárním zástupcem či jinou pověřenou osobou na základě platného pověření, ačkoli příjemce dotace k tomu zavázalo v *rozhodnutích o poskytnutí dotace*.

Konečné přehledy o čerpání dotace za roky 2015, 2016 a 2017 MPSV kontrolovalo pouze rámcově. Údaje z konečných přehledů o čerpání dotace využívá MPSV jako podklad pro interní statistiky o celkovém stavu financování sociálních služeb na území ČR. Nepřesné údaje (ve 2 případech ze 42) mezi hodnotami uvedenými v konečném přehledu o čerpání dotace a údaji

²⁴ Ustanovení § 14 odst. 8 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

²⁵ Dle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), spravuje kraj své záležitosti samostatně.

²⁶ Ustanovení § 25 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

²⁷ *Metodika Ministerstva práce a sociálních věcí pro poskytování dotací ze státního rozpočtu krajům a Hlavnímu městu Praze pro rok 2015, Metodika Ministerstva práce a sociálních věcí pro poskytování dotací ze státního rozpočtu krajům a Hlavnímu městu Praze pro rok 2016 a Metodika Ministerstva práce a sociálních věcí pro poskytování dotací ze státního rozpočtu krajům a Hlavnímu městu Praze pro rok 2017.*

v příloze ke konečnému přehledu nepovažovalo MPSV za závažné skutečnosti a po krajích a HM Praze nežádalo nápravu.

6. V důsledku změny financování sociálních služeb místního a regionálního charakteru od 1. 1. 2015 nemá MPSV možnost kontroly použití peněžních prostředků u poskytovatelů sociálních služeb, provádí ji pouze u krajů a HM Prahy. Finanční kontrolu u poskytovatelů provádějí kraje a HM Praha v samostatné působnosti. MPSV provádí kontrolu u poskytovatelů sociálních služeb pouze prostřednictvím inspekce poskytování sociálních služeb.

V roce 2015 provádělo MPSV kontrolní činnost u poskytovatelů sociálních služeb zpětně za rok 2014. Od 1. 1. 2015, kdy došlo ke změně financování sociálních služeb s místní a regionální působností, provádí MPSV kontrolní činnost u příjemců dotace (tj. u krajů a HM Prahy) a dále provádí výkon inspekce u poskytovatelů sociálních služeb²⁸, který byl na MPSV od 1. 1. 2015 převeden z krajských poboček Úřadu práce ČR.²⁹ Finanční kontrolu u poskytovatelů sociálních služeb vykonávají od 1. 1. 2015 kraje a HM Praha v samostatné působnosti.

Od roku 2017 zahájilo MPSV finanční kontroly krajů se zaměřením na využití prostředků dotace z kapitoly státního rozpočtu 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* přidělené krajům dle zákona o sociálních službách v roce 2016.³⁰ Kontroly byly zahájeny u pěti krajů. Do konce kontroly NKÚ byla ukončena jediná kontrola, týkala se Plzeňského kraje a proběhla bez zjištění nedostatků. Tato kontrola se zaměřila např. na zaúčtování účelové dotace, finanční vypořádání účelové dotace či soulad celkové výše přidělené dotace se zaúčtovanou částkou v účetním systému. U kontrolního vzorku dotací krajů poskytovatelům sociálních služeb byl prověřován např. soulad celkové výše dotace se zaúčtovanou částkou v účetním systému a s předloženým konečným přehledem o čerpání dotace.

Dále MPSV provádí inspekce poskytování sociálních služeb. Inspekce jsou nástrojem dohledu státu nad procesem sociálních služeb a šíření dobré praxe mezi jednotlivými poskytovateli těchto služeb. MPSV vykonává tyto inspekce u registrovaných poskytovatelů sociálních služeb. Předmětem inspekce je plnění povinností daných zákonem o sociálních službách³¹, kontrola kvality poskytovaných sociálních služeb, posuzování náležitostí smluv o poskytnutí sociálních služeb či výše úhrady za sociální služby poskytované za úhradu.³² Úprava nastavení systému inspekcí s důrazem na sledování kvality sociálních služeb je i jedním ze strategických cílů NSRSS 2016–2025.

Vzhledem k tomu, že nebyla přijata novela zákona o sociálních službách, která měla vymezit kvalifikační požadavky na profesi inspektora, nepodařilo se MPSV naplnit některá legislativní opatření NSRSS 2016–2025: legislativně vymezit kvalifikační požadavky na výkon profese inspektora, postupně navyšovat počet inspektorů sociálních služeb zařazených v rámci státní

²⁸ U poskytovatelů, kterým bylo vydáno rozhodnutí o registraci, a dále u poskytovatelů sociálních služeb dle ustanovení § 84 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

²⁹ Zákon č. 254/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ Dle ustanovení § 101a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

³¹ Dle ustanovení § 88 a § 89 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

³² Dle ustanovení § 73 až § 77 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

služby do MPSV, legislativně vymezit požadavky na kvalitu sociálních služeb, zejména opatřením k posílení oblasti lidských práv v sociálních službách.

U jednotlivých krajů a HM Prahy může MPSV provádět pouze kontrolu průběhu dotačního řízení. MPSV v kontrolovaném období z pěti zahájených finančních kontrol peněžních prostředků ze státního rozpočtu v krajích ukončilo kontrolu pouze v Plzeňském kraji.

Po změně způsobu financování sociálních služeb jsou inspekce jediným prostředkem MPSV pro kontrolu poskytovatelů sociálních služeb. MPSV se však nedaří zajistit optimální počet inspektorů, kteří by tuto kontrolní činnost vykonávali.

7. U finančně nejvýznamnějších pobytových sociálních služeb byly analýzou dat získaných ze systému MPSV zjištěny významné rozdíly v průměrných výších poskytnuté dotace ze státního rozpočtu na jedno lůžko v jednotlivých krajích. Rozdíly mezi nejnižší a nejvyšší průměrnou výší poskytnuté dotace na lůžko v jednotlivých krajích se pohybovaly v roce 2017 od 79 % u pobytové sociální služby „domovy se zvláštním režimem“ do 208 % u pobytové služby „chráněné bydlení“.¹⁵

V ČR působí přibližně 2 tis. poskytovatelů sociálních služeb, kteří mají registrováno cca 5,6 tis. sociálních služeb ve 33 druzích. Nejčastějšími právními formami poskytovatelů sociálních služeb v kontrolovaném období byly příspěvková organizace zřízená územním samosprávným celkem (cca 28 %), obecně prospěšná společnost (16 %), spolek (13 %) a obec (12 %).⁶

Počet zařízení sociálních služeb³³ se v kontrolovaném období pohyboval od 3 271 v roce 2015 do 3 404 v roce 2017. Kapacita (počet lůžek) těchto zařízení se v roce 2015 pohybovala kolem 78,5 tis. lůžek a v roce 2017 kolem 81,5 tis. lůžek.³⁴ Kapacita zařízení sociálních služeb je uvedena v příloze č. 5 tohoto kontrolního závěru.

Počet klientů pobytových sociálních služeb se v roce 2015 pohyboval kolem 73 tis., v roce 2016 kolem 75 tis. a v roce 2017 činil počet klientů cca 76 tis.³⁴ Kontrola NKÚ u finančně nejvýznamnějších pobytových sociálních služeb vyčíslila výši poskytnuté dotace na podporu sociálních služeb s místní a regionální působností na roky 2015, 2016 a 2017 připadající na jedno lůžko. Jednalo se o tyto pobytové sociální služby: domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení.⁷ Průměrné výše dotací u těchto pobytových sociálních služeb jsou uvedeny v příloze č. 6 tohoto kontrolního závěru.

Výše dotace poskytované v letech 2015 až 2017 na vybrané druhy pobytových služeb roste, jak je znázorněno v grafu č. 3.

Průměrná výše poskytnuté dotace na lůžko se v jednotlivých krajích v roce 2017 pohybovala u sociální služby „domovy pro seniory“ od 56,9 tis. Kč do 105,8 tis. Kč na rok a lůžko, u sociální služby „domovy pro osoby se zdravotním postižením“ od 88,9 tis. Kč do 255,8 tis. Kč na rok a lůžko, u sociální služby „domovy se zvláštním režimem“ od 75,3 tis. Kč do 134,5 tis. Kč na rok a lůžko a u sociální služby „chráněné bydlení“ od 66,4 tis. Kč do 204,9 tis. Kč na rok a lůžko.

³³ Dle ustanovení § 34 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

³⁴ Zdroj: MPSV – statistické ročenky z oblasti práce a sociálních věcí za roky 2015, 2016 a 2017.

Průměrná výše dotace na jedno lůžko v *domovech pro seniory* byla v roce 2017 v kraji s nejvyšší průměrnou výší dotace o 85,96 % vyšší než průměrná výše dotace v kraji s nejnižší průměrnou výší dotace.

Průměrná výše dotace na jedno lůžko v *domovech pro osoby se zdravotním postižením* byla v roce 2017 v kraji s nejvyšší průměrnou výší dotace o 187,92 % vyšší než průměrná výše dotace v kraji s nejnižší průměrnou výší dotace.

Průměrná výše dotace na jedno lůžko v *domovech se zvláštním režimem* byla v roce 2017 v kraji s nejvyšší průměrnou výší dotace o 78,68 % vyšší než průměrná výše dotace v kraji s nejnižší průměrnou výší dotace.

Průměrná výše dotace na jedno lůžko u pobytové sociální služby *chráněné bydlení* byla v roce 2017 v kraji s nejvyšší průměrnou výší dotace o 208,40 % vyšší než průměrná výše dotace v kraji s nejnižší průměrnou výší dotace.

Dotace MPSV na financování sociálních služeb je pouze jedním ze zdrojů financování a představuje pouze jeden ze zdrojů, které se podílejí na krytí vyrovnávacích plateb.³⁵ Pro poskytovatele sociálních služeb je podstatné, zda jim jednotlivé veřejné zdroje vyrovnávací platby (dotace, dary, příspěvky zřizovatele, vklady od právnických osob) pokryjí náklady, které jsou s poskytováním sociálních služeb spojeny. Výše dotace MPSV na lůžko je tedy ovlivněna také výší ostatních zdrojů, výší nákladů na správu a provoz objektů či rozličnou strukturou klientů.

8. Personální situace v oblasti sociálních služeb je ovlivněna absencí zákona o sociálních pracovnících. Přetrvává nepříznivá situace v oblasti odměňování sociálních pracovníků, což má vliv na personální zajištění sociálních služeb.

Personální situace v oblasti sociálních služeb je ovlivněna absencí zákona o sociálních pracovnících. Již *Plán legislativních prací vlády na rok 2015* stanovil MPSV legislativní úkol předložit věcný záměr zákona o sociálních pracovnících v polovině roku 2015. Do doby ukončení kontroly NKÚ nebyl předložen.

Jedním z legislativních opatření NSRSS 2016–2025 byl návrh vyhlášky upravující personální standard pro jednotlivé sociální služby, který měl upravit minimální požadavky na personální obsazení sociálních služeb (počty pracovníků). Původním termínem realizace tohoto legislativního opatření byl rok 2016. Návrh vyhlášky upravující personální standard však do legislativního procesu předložen nebyl, opatření splněno nebylo a realizace tohoto opatření byla posunuta na rok 2020.

Oblast odměňování v sociálních službách je nejen ze strany MPSV hodnocena jako velmi neutěšená a dlouhodobě neřešená. Oblast profesionality v sociálních službách a jejich správě, zajištění odpovídajícího odměňování sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách, rozvoj sociální práce a profese sociálního pracovníka a rozvoj povolání „*pracovník v sociálních*

³⁵ Sociální služby jsou financovány formou vyrovnávací platby upravené rozhodnutím Komise 2012/21/EU ze dne 20. prosince 2011, o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu, a *Rámecem Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (2011) (2012/C 8/03)*. Úhrady od uživatelů a úhrady od zdravotních pojišťoven na ošetrovatelskou a rehabilitační zdravotnickou péči nejsou vyrovnávací platbou.

službách“ jsou také cíli zásadních strategických materiálů MPSV. NSRSS 2016–2025 mimo jiné upozorňuje na vysoké nároky, které jsou kladeny na pracovníky v sociálních službách, nízkou prestiž tohoto povolání, nutnost upravit kvalifikační předpoklady či nutnost uskutečnit změny v oblasti vzdělávání pracovníků v sociálních službách.

Zaměstnanci v sociálních službách jsou zaměstnáni ve veřejném i soukromém sektoru, tudíž pobírají platy i mzdy.

Tabulka č. 2: Plat a mzda u vybraných zaměstnání dle CZ-ISCO⁹

Podskupina zaměstnání / kategorie zaměstnání dle CZ-ISCO	2015		2016		2017	
	Hrubý měsíční plat (průměr)	Hrubá měsíční mzda (průměr)	Hrubý měsíční plat (průměr)	Hrubá měsíční mzda (průměr)	Hrubý měsíční plat (průměr)	Hrubá měsíční mzda (průměr)
	Kč/měsíc		Kč/měsíc		Kč/měsíc	
2635 Specialisté v oblasti sociální práce	26 818	22 499	27 992	23 760	30 677	26 221
3412 Odborní pracovníci v oblasti sociální práce	23 358	21 559	24 421	21 230	27 123	24 056
5321 Ošetřovatelé a pracovníci v sociálních službách v oblasti pobytové péče	19 452	18 262	20 455	18 873	23 575	21 259
5322 Ošetřovatelé a pracovníci v sociálních službách v oblasti ambulantních a terénních služeb a domácí péče	18 383	17 219	19 123	17 889	22 083	20 505
5329 Pracovníci osobní péče ve zdravotní a sociální oblasti jinde neuvedení	20 747	16 893	21 998	17 824	24 272	19 601

Zdroj: ISPV – informační systém MPSV o průměrném výdělku; www.ispv.cz.

Vysvětlivky:

Mzda je peněžní odměnou zaměstnanci za vykonanou práci v soukromém sektoru.

Plat je peněžní odměnou za vykonanou práci, je vyplácen státem, územními samosprávnými celky, státními fondy, příspěvkovými organizacemi apod.

2635 Specialisté v oblasti sociální práce – sociální pracovníci specialisté v oblasti veřejné správy, ve zdravotnictví (kromě zdravotně postižených), v oblasti péče o zdravotně postižené, péče o seniory (kromě zdravotně postižených), péče o děti a mládež (kromě zdravotně postižených), specialisté v azylových domech, nápravných a jiných zařízeních.

3412 Odborní pracovníci v oblasti sociální práce – sociální pracovníci v oblasti veřejné správy, v oblasti zdravotnictví (kromě péče o zdravotně postižené), v oblasti péče o zdravotně postižené, v oblasti péče o děti a mládež (kromě péče o zdravotně postižené), sociální pracovníci v azylových domech, nápravných a jiných zařízeních, sociální pracovníci v oblasti poradenství (včetně pedagogicko-psychologických poraden).

5321 Ošetřovatelé a pracovníci v sociálních službách v oblasti pobytové péče – ošetřovatelé v oblasti pobytové péče, pracovníci přímé obslužné péče v oblasti pobytové péče.

5322 Ošetřovatelé a pracovníci v sociálních službách v oblasti ambulantních a terénních služeb a domácí péče – ošetřovatelé v oblasti ambulantních a terénních služeb a domácí péče, pracovníci přímé obslužné péče v oblasti ambulantních a terénních služeb a pečovatelé v oblasti domácí péče.

5329 Pracovníci osobní péče ve zdravotní a sociální oblasti jinde neuvedení – laboratorní pracovníci, sanitáři, řidiči vozidel zdravotnické záchranné služby.

Průměrné hrubé mzdy ve všech letech kontrolovaného období byly u vybraných podskupin zaměstnání nižší než výše průměrných hrubých platů.

Tabulka č. 3: Průměrná hrubá měsíční mzda v letech 2015 až 2016 na přepočtené počty

ČR celkem	Nominální mzda	Podnikatelská sféra	Nepodnikatelská sféra	5321 Ošetřovatelé a pracovníci v sociálních službách v oblasti pobytové péče (dle CZ-ISCO)
	v Kč			
2015	26 591	26 538	26 831	18 262
2016	27 764	27 696	28 075	18 873

Zdroj: Český statistický úřad.

Poznámka: Údaje se týkají pouze zaměstnanců v pracovním poměru k subjektu poskytujícímu požadovaná statistická data. Zahrnuti nejsou osoby vykonávající veřejné funkce, např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů, soudci aj. V údajích o průměrných mzdách se jedná o mzdy v tomto období zúčtované k výplatě.

Průměrná hrubá měsíční mzda v letech 2015 až 2016 vybrané podskupiny zaměstnanců – ošetřovatelů a pracovníků v sociálních službách v oblasti pobytové péče – dosahovala cca 68 % průměrné hrubé měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře v letech 2015 až 2016.

Přestože MPSV ve svých strategických materiálech na tuto rizikovou oblast upozorňuje a přestože v kontrolovaném období docházelo k navyšování platů a mezd v sociální oblasti:

- přetrvávají rozdíly v odměňování zaměstnanců ve veřejném a soukromém sektoru;
- dosahovala v letech 2015 až 2016 průměrná hrubá měsíční mzda u podskupiny zaměstnanců „ošetřovatelé a pracovníci v sociálních službách v oblasti pobytové péče“ cca 68 % průměrné hrubé měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře.

9. Vzhledem k demografickému vývoji a stárnutí obyvatelstva bude docházet k nárůstu nároků na finanční prostředky ze státního rozpočtu a na personální zabezpečení v oblasti sociálních služeb. V současné době se MPSV podílí na financování sociálních služeb formou dotace na sociální služby (27 %) a příspěvku na péči (20 %).

Český statistický úřad (dále také „ČSÚ“) je zpracovatelem *Projekce obyvatelstva České republiky – 2018–2100*, která byla uveřejněna v listopadu 2018. Cílem ČSÚ je mimo jiné nastínit směr budoucího populačního vývoje a poukázat zejména na změny ve věkovém složení. Materiál mimo jiné upozorňuje, že k největšímu nárůstu počtu obyvatel dojde ve věkové kategorii 65+ a zároveň k poklesu celkového počtu obyvatelstva ČR.

Tabulka č. 4: Projekce obyvatelstva

Rok	Celkem	– z toho: 65+
2020	10 674 467	2 134 342
2030	10 783 895	2 403 273
2040	10 742 630	2 698 767
2050	10 736 254	3 075 587
2060	10 678 941	3 195 858
2070	10 504 663	2 938 579
2080	10 411 955	2 931 216
2090	10 447 883	3 047 133
2100	10 522 915	3 104 179

Zdroj: ČSÚ – *Projekce obyvatelstva České republiky – 2018–2100, Pohyb obyvatelstva a Věkové složení obyvatelstva podle věkových skupin, obě pohlaví, střední varianta*; vlastní zpracování NKÚ.

Jedním ze strategických cílů NSRSS 2016–2025 je zajistit dlouhodobou udržitelnost financování sociálních služeb, které budou odpovídat potřebám uživatelů, přičemž významným specifickým cílem je mimo jiné „zajistit adekvátní financování sociálních služeb, jejichž součástí je zdravotní péče“. MPSV se zatím nepodařilo naplnit tento specifický cíl (viz část IV. bod 1 tohoto kontrolního závěru).

System financování sociálních služeb by měl reflektovat budoucí demografický vývoj. MPSV se v současnosti podílí na celkovém financování sociálních služeb formou dotace na sociální služby (27 %) a formou příspěvku na péči (20 %). Podrobnosti ke složení zdrojů financování sociálních služeb v letech 2015 až 2017 jsou uvedeny v příloze č. 4 tohoto kontrolního závěru.

Seznam zkratk

313 – MPSV	kapitola státního rozpočtu 313 – <i>Ministerstvo práce a sociálních věcí</i>
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HM Praha	hlavní město Praha
inspekce	inspekce poskytování sociálních služeb
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program</i>
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NS 2015	<i>Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2015</i>
NSRSS 2016–2025	<i>Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016–2025</i>
OPZ	operační program <i>Zaměstnanost</i>
PS PČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
RIA	hodnocení dopadů regulace (z angl. Regulatory Impact Assessment)
rozhodnutí o poskytnutí dotace	rozhodnutí o poskytnutí dotace z kapitoly státního rozpočtu 313 – MPSV

Příloha č. 1

Tabulka č. 5: Vybrané indikátory ke kontrole naplnění NSRSS 2016–2025

Opatření	Výstup – indikátor	Termín naplnění	Stav k červenci 2018
A.1.1	Akční plán podpory přechodu od ústavní péče k podpoře v komunitě (tzv. transformace sociálních služeb)	2017	
A.1.2	Realizace plánu (přechodu od ústavní péče k podpoře v komunitě) a kontrola jeho plnění každé čtvrtletí	2017	
A.2.2	Vyhlášené výzvy IROP a OPZ obsahující podporu transformace/deinstitucionalizace a sociálních služeb komunitního charakteru	2016	
B.1.4	Analýza možností zavedení systému víceletého financování	2017	
B.2.5	Stanovení finanční částky pro státní rozpočet 2017	2016	
B.3.1	Zajistit adekvátní financování sociálních služeb, jejichž součástí je zdravotní péče, novelou zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách	2016	
B.5.1	Novela nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě	2016	
D.1.1	Zpracovaný návrh paragrafovaného znění novely zákona upravující příspěvek na péči a RIA	2017	
D.4.1	Novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, pro zvýšení podpory neformálních pečovatелů ze strany veřejné správy	2017	
E.1.2	Novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s cílem legislativně vymezit požadavky na kvalitu sociálních služeb	2016	
E.2.3	Novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s cílem zajistit jednotný přístup inspekce	2016	
F.2.1	Návrh vyhlášky upravující personální standard předložen do legislativního procesu; cíl: definovat personální a materiální standardy pro jednotlivé sociální služby	2016	
F.2.2	Návrh vyhlášky upravující materiální standard předložen do legislativního procesu; cíl: definovat personální a materiální standardy pro jednotlivé sociální služby	2016	
G.1.1	Zákon o sociálních pracovnících; cíl: definovat personální a materiální standardy pro jednotlivé sociální služby	2016	
G.1.2	Prováděcí právní předpis k zákonu o sociálních pracovnících; cíl: definovat personální a materiální standardy pro jednotlivé sociální služby	2017	
G.4.1	Novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s cílem rozvíjet povolání pracovníků v sociálních službách	2016	
I.1.3	Metodický pokyn s cílem jednoznačně vymezit základní pojmy v zákonech, vyhláškách a metodických pokynech	2017	

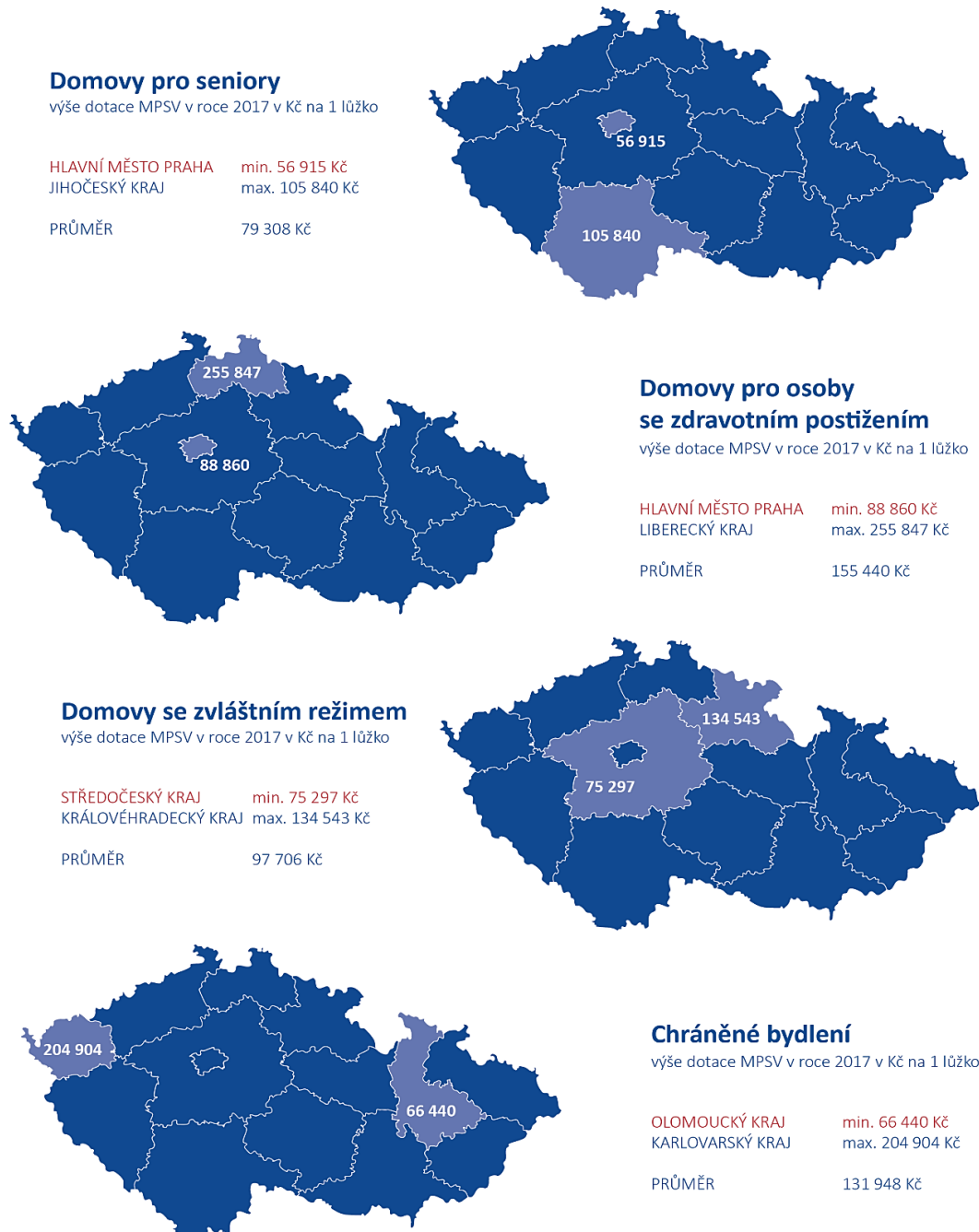
Zdroj: NSRSS 2016–2025, MPSV – odpověď na žádost č. 9.

Vysvětlivky:

- nesplněno
- splněno částečně
- splněno

Příloha č. 2

Graf č. 2: Výše dotace MPSV v roce 2017 v Kč na 1 lůžko u vybraných pobytových sociálních služeb (min. a max. hodnota, průměr)

Dotace MPSV na financování sociálních služeb je pouze jedním ze zdrojů financování a představuje pouze jeden ze zdrojů, které se podílejí na krytí vyrovnávacích plateb. Pro poskytovatele sociálních služeb je podstatné, zda jim jednotlivé veřejné zdroje vyrovnávací platby (dotace, dary, příspěvky zřizovatele, vklady od právnických osob) pokrývají náklady, které jsou s poskytováním sociálních služeb spojeny. Výše dotace MPSV na lůžko je tedy ovlivněna také výší ostatních veřejných zdrojů, výší nákladů na správu a provoz objektů či rozličnou strukturou klientů.

Vysvětlivky: Domovy pro seniory (§ 49 zákona o sociálních službách) poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Domovy pro osoby se zdravotním postižením (§ 48 zákona o sociálních službách) poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Domovy se zvláštním režimem (§ 50 zákona o sociálních službách) poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení (§ 51 zákona o sociálních službách) je pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení.

Příloha č. 3**Tabulka č. 6: Typy zařízení sociálních služeb**

Zařízení sociálních služeb
Centra denních služeb
Denní stacionáře
Týdenní stacionáře
Domovy pro osoby se zdravotním postižením
Domovy pro seniory
Domovy se zvláštním režimem
Chráněné bydlení
Azylové domy
Domy na půl cesty
Zařízení pro krizovou pomoc
Nízkoprahová denní centra
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
Noclehárny
Terapeutické komunity
Sociální poradny
Sociálně terapeutické dílny
Centra sociálně rehabilitačních služeb
Pracoviště rané péče
Intervenční centra
Zařízení následné péče

Zdroj: ustanovení § 34 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Tabulka č. 7: Druhy sociálních služeb dle zákona o sociálních službách

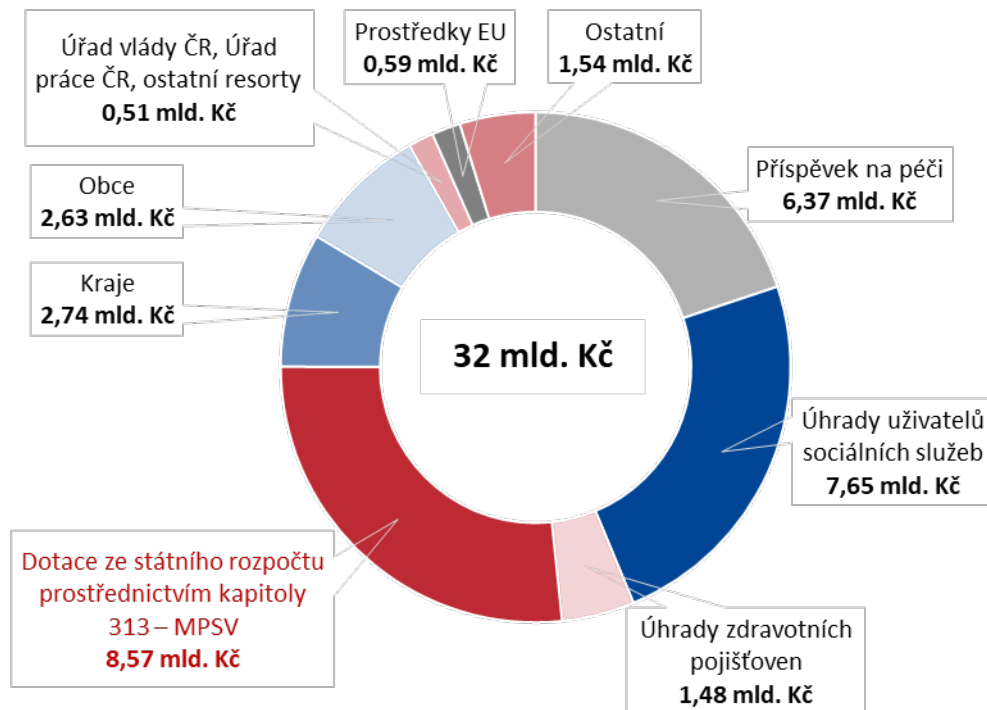
Druh sociální služby	Základní oblasti
Základní sociální poradenství ³⁶	Sociální poradenství
Odborné sociální poradenství	
Osobní asistence	Služby sociální péče
Pečovatelská služba	
Tísňová péče	
Průvodcovské a předčitatelské služby	
Podpora samostatného bydlení	
Odlehčovací služby	
Centra denních služeb	
Denní stacionáře	
Týdenní stacionáře	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
Domovy pro seniory	
Domovy se zvláštním režimem	
Chráněné bydlení	
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče	
Raná péče	
Telefonická krizová pomoc	
Tlumočnické služby	
Azylové domy	
Domy na půl cesty	
Kontaktní centra	
Krizová pomoc	
Intervenční centra	
Nízkoprahová denní centra	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	
Noclehárny	
Služby následné péče	
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	
Sociálně terapeutické dílny	
Terapeutické komunity	
Terénní programy	
Sociální rehabilitace	

Zdroj: zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

³⁶ Dle ustanovení § 37 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, je základní sociální poradenství základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb a poskytovatelé sociálních služeb jsou vždy povinni tuto činnost zajistit.

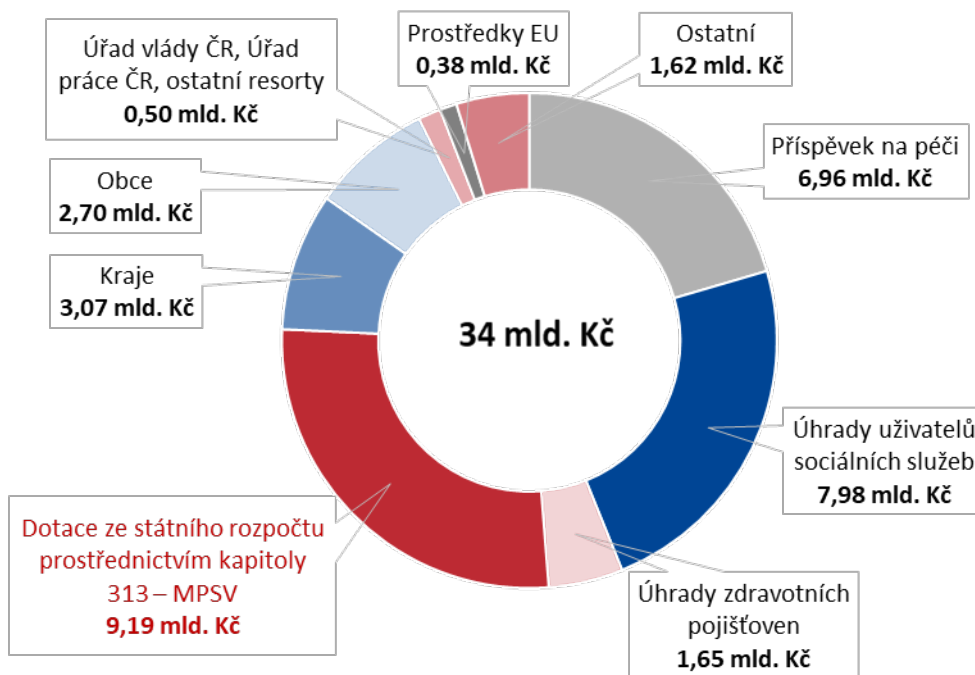
Příloha č. 4

Graf č. 3: Zdroje financování sociálních služeb v roce 2015

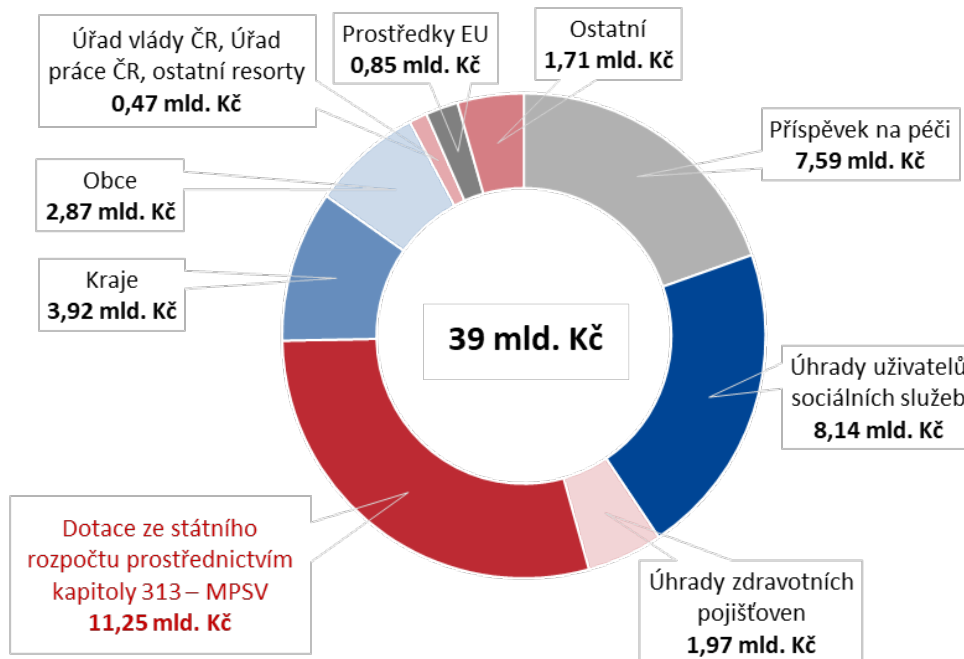

Zdroj: MPSV, aplikace OKslužby – poskytovatel.

Graf č. 4: Zdroje financování sociálních služeb v roce 2016

Zdroj: MPSV, aplikace OKslužby – poskytovatel.

Graf č. 5: Zdroje financování sociálních služeb v roce 2017

Zdroj: MPSV, aplikace *OKslužby – poskytovatel*.

Vysvětlivky pro grafy č. 3, 4 a 5:

Ostatní resorty – Ministerstvo dopravy, Ministerstvo financí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo obrany, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí.

Prostředky EU se rozumí prostředky ze strukturálních fondů a individuální projekty.

Ostatní – výnosy z daní a poplatků, prodej výrobků a služeb, pronájmy, přijaté dary a příspěvky, jiné provozní a finanční výnosy.

Příspěvek na péči je poskytován z kapitoly státního rozpočtu 313 – MPSV dle zákona o sociálních službách.

Příloha č. 5

Tabulka č. 8: Celková kapacita jednotlivých druhů služeb

Druh služby (dle ustanovení § 34 zákona č. 108/2006 Sb.)	2015		2016		2017	
	Počet služeb celkem	Kapacita služby (počet lůžek)	Počet služeb celkem	Kapacita služby (počet lůžek)	Počet služeb celkem	Kapacita služby (počet lůžek)
Centra denních služeb	82	–	82	–	79	–
Denní stacionáře	274	–	269	–	270	–
Týdenní stacionáře	60	836	57	779	57	868
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	212	12 707	209	12 402	204	12 231
Domovy pro seniory	496	37 200	514	37 247	519	37 037
Domovy se zvláštním režimem	276	15 494	307	17 784	322	18 853
Chráněné bydlení	196	3 556	205	3 898	207	4 014
Azylové domy	215	7 311	211	7 111	214	7 199
Domy na půl cesty	34	376	37	408	36	396
Zařízení pro krizovou pomoc	42	43	41	43	41	42
Nízkoprahová denní centra	55	–	58	–	61	–
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	230	–	235	–	245	–
Noclehárny	72	–	76	–	76	–
Terapeutické komunity	14	243	13	224	14	237
Sociální poradny	516	–	523	–	523	–
Sociálně terapeutické dílny	140	–	152	–	152	–
Centra sociálně rehabilitačních služeb	257	537	266	283	275	361
Pracoviště rané péče	43	–	43	–	47	–
Intervenční centra	18	–	18	–	18	–
Služby následné péče	39	199	42	241	44	265
Celkem ČR	3 271	78 502	3 358	80 420	3 404	81 503

Zdroj: MPSV; ČSÚ – publikace *Vybrané údaje o sociálním zabezpečení za rok 2015* a *Vybrané údaje o sociálním zabezpečení za rok 2016*.

Příloha č. 6

Tabulka č. 9: Výše poskytnuté dotace na roky 2015, 2016 a 2017 na jedno lůžko

Kraj	Rok	Domovy pro seniory				
		Počet podpořených poskytovatelů	Počet podpořených služeb	Podpořená kapacita – počet lůžek*	Výše poskytnuté dotace v Kč	Poskytnutá dotace v Kč na jedno lůžko
Hlavní město Praha	2015	24	25	2 529	101 994 000,00	40 334,56
	2016	25	28	2 580	106 689 000,00	41 357,13
	2017	25	29	2 597	147 815 000,00	56 914,97
Jihočeský kraj	2015	29	36	2 955	230 171 300,00	77 892,15
	2016	29	35	2 890	248 390 200,00	85 948,17
	2017	29	34	2 842	300 796 344,00	105 839,67
Jihomoravský kraj	2015	42	44	2 833	167 905 200,00	59 267,63
	2016	43	45	2 796	159 466 200,00	57 033,69
	2017	37	39	2 357	152 011 400,00	64 493,59
Karlovarský kraj	2015	15	16	900	56 656 400,00	62 951,56
	2016	15	16	895	50 320 300,00	56 223,80
	2017	16	17	907	83 644 100,00	92 220,62
Královéhradecký kraj	2015	30	30	2 102	125 658 000,00	59 780,21
	2016	30	30	2 037	141 965 000,00	69 693,18
	2017	30	30	1 993	178 130 230,00	89 377,94
Liberecký kraj	2015	17	17	950	60 931 000,00	64 137,89
	2016	17	17	984	61 049 000,00	62 041,67
	2017	17	17	952	76 069 342,00	79 904,77
Moravskoslezský kraj	2015	55	63	4 575	279 996 000,00	61 201,31
	2016	54	62	4 514	295 987 000,00	65 570,89
	2017	57	63	4 466	374 195 000,00	83 787,51
Olomoucký kraj	2015	32	33	2 505	169 939 800,00	67 840,24
	2016	32	33	2 643	188 998 300,00	71 509,00
	2017	32	33	2 642	236 097 800,00	89 363,29
Pardubický kraj	2015	18	19	1 910	129 604 000,00	67 855,50
	2016	18	19	1 837	130 777 000,00	71 190,53
	2017	20	22	1 996	161 480 000,00	80 917,21
Plzeňský kraj	2015	18	24	1 815	119 848 409,00	66 032,18
	2016	18	24	1 785	100 018 919,00	56 033,01
	2017	18	23	1 712	138 252 276,00	80 754,83
Středočeský kraj	2015	59	61	4 749	237 812 200,00	50 079,43
	2016	58	60	4 611	261 680 800,00	56 755,11
	2017	58	60	4 643	371 023 900,00	79 912,45
Ústecký kraj	2015	30	35	3 519	174 211 902,32	49 506,08
	2016	31	35	3 353	128 707 900,00	38 385,89
	2017	32	36	3 282	187 767 869,00	57 211,42
Kraj Vysočina	2015	24	24	2 116	142 309 100,00	67 253,83
	2016	23	23	2 044	135 664 000,00	66 371,82
	2017	23	23	2 003	161 240 835,00	80 499,67
Zlínský kraj	2015	23	35	2 642	128 156 270,00	48 507,29
	2016	23	36	2 436	146 892 900,00	60 300,86
	2017	22	35	2 401	190 794 000,00	79 464,39
Celkem	2015	x	462	36 099	2 125 193 581,32	58 870,61
	2016	x	463	35 404	2 156 606 519,00	60 913,52
	2017	x	461	34 793	2 759 318 096,00	79 307,57

Zdroj: aplikace OKslužby – poskytovatel, vlastní výpočet NKÚ.

* Některá zařízení sociálních služeb poskytují své služby klientům z více krajů, proto byl při výpočtu zohledněn podíl jednotlivých krajů na celkové výši požadované dotace. Při výpočtu výše poskytnuté dotace na lůžko bylo počítáno s podpořenou kapacitou lůžek a výsledek byl zaokrouhlován s přesností na dvě desetinná místa.

Tabulka č. 10: Výše poskytnuté dotace na roky 2015, 2016 a 2017 na jedno lůžko

Kraj	Rok	Domovy pro osoby se zdravotním postižením				
		Počet podpořených poskytovatelů	Počet podpořených služeb	Podpořená kapacita – počet lůžek*	Výše poskytnuté dotace v Kč	Poskytnutá dotace v Kč na jedno lůžko
Hlavní město Praha	2015	15	15	1 111	74 363 000,00	66 933,39
	2016	16	16	1 121	82 942 000,00	73 990,13
	2017	14	14	897	79 707 000,00	88 860,31
Jihočeský kraj	2015	7	8	623	71 109 800,00	114 122,61
	2016	8	8	578	69 099 400,00	119 547,07
	2017	7	7	576	87 289 367,00	151 544,04
Jihomoravský kraj	2015	12	16	1 096	127 118 800,00	115 984,31
	2016	12	16	990	110 793 741,23	111 912,87
	2017	12	15	962	136 917 900,00	142 326,30
Karlovarský kraj	2015	7	7	418	58 069 900,00	138 923,21
	2016	7	7	398	50 785 600,00	127 602,01
	2017	7	7	379	66 916 900,00	176 561,74
Královéhradecký kraj	2015	11	11	705	102 574 000,00	145 495,04
	2016	10	10	676	93 491 000,00	138 300,30
	2017	10	10	669	113 299 740,00	169 356,86
Liberecký kraj	2015	9	12	280	54 670 000,00	195 250,00
	2016	9	9	293	56 190 000,00	191 774,74
	2017	9	9	292	74 707 228,00	255 846,67
Moravskoslezský kraj	2015	16	27	1 093	155 294 000,00	142 080,51
	2016	15	29	1 026	167 407 000,00	163 164,72
	2017	16	24	1 032	205 589 000,00	199 214,15
Olomoucký kraj	2015	11	11	1 080	131 387 300,00	121 654,91
	2016	10	10	1 057	136 615 641,00	129 248,48
	2017	10	10	1 041	151 651 200,00	145 678,39
Pardubický kraj	2015	8	8	725	93 149 000,00	128 481,38
	2016	8	8	673	101 755 000,00	151 196,14
	2017	8	8	648	116 867 000,00	180 350,31
Plzeňský kraj	2015	9	9	882	82 168 645,00	93 151,17
	2016	9	9	865	88 657 869,00	102 493,46
	2017	9	9	873	100 124 017,00	114 689,60
Středočeský kraj	2015	21	21	1 053	136 416 900,00	129 501,52
	2016	21	21	1 066	145 987 200,00	136 897,22
	2017	20	20	1 072	183 079 149,00	170 750,93
Ústecký kraj	2015	21	32	1 446	173 377 000,00	119 901,11
	2016	21	31	1 362	146 674 600,00	107 690,60
	2017	21	31	1 354	175 365 264,41	129 516,44
Kraj Vysočina	2015	9	9	579	85 219 000,00	147 183,07
	2016	9	9	569	83 052 000,00	145 961,34
	2017	9	9	571	100 557 500,00	176 107,71
Zlínský kraj	2015	7	18	1 096	129 670 600,00	118 312,59
	2016	7	18	991	130 143 800,00	131 325,73
	2017	7	18	946	166 296 500,00	175 789,11
Celkem	2015	x	204	12 188	1 474 587 945,00	120 990,84
	2016	x	201	11 665	1 463 594 851,23	125 464,53
	2017	x	191	11 312	1 758 367 765,41	155 440,06

Zdroj: aplikace *OKslužby – poskytovatel*, vlastní výpočet NKÚ.

* Některá zařízení sociálních služeb poskytují své služby klientům z více krajů, proto byl při výpočtu zohledněn podíl jednotlivých krajů na celkové výši požadované dotace. Při výpočtu výše poskytnuté dotace na lůžko bylo počítáno s podpořenou kapacitou lůžek a výsledek byl zaokrouhlován s přesností na dvě desetinná místa.

Tabulka č. 11: Výše poskytnuté dotace na roky 2015, 2016 a 2017 na jedno lůžko

Kraj	Rok	Domovy se zvláštním režimem				
		Počet podpořených poskytovatelů	Počet podpořených služeb	Podpořená kapacita – počet lůžek*	Výše poskytnuté dotace v Kč	Poskytnutá dotace v Kč na jedno lůžko
Hlavní město Praha	2015	17	17	1 056	69 651 000,00	65 944,90
	2016	17	18	1 104	74 040 000,00	67 089,56
	2017	16	17	1 088	97 936 000,00	90 047,85
Jihočeský kraj	2015	11	11	417	39 894 200,00	95 669,54
	2016	13	13	471	44 973 000,00	95 585,55
	2017	13	13	612	61 191 252,00	99 985,71
Jihomoravský kraj	2015	32	33	2 579	187 540 500,00	72 718,30
	2016	34	35	2 817	200 412 273,54	71 143,87
	2017	35	36	2 948	230 591 781,00	78 219,74
Karlovarský kraj	2015	7	7	359	28 405 300,00	79 123,40
	2016	8	8	369	27 129 500,00	73 521,68
	2017	8	8	371	39 061 200,00	105 286,25
Královéhradecký kraj	2015	10	10	439	47 074 000,00	107 230,07
	2016	10	10	498	56 522 000,00	113 497,99
	2017	10	10	493	66 329 600,00	134 542,80
Liberecký kraj	2015	9	9	372	28 173 000,00	75 733,87
	2016	11	11	524	36 678 000,00	69 996,18
	2017	11	11	556	52 684 560,00	94 756,40
Moravskoslezský kraj	2015	30	31	1 353	113 035 876,00	83 544,62
	2016	31	33	1 453	125 302 167,00	86 236,87
	2017	33	35	1 568	160 917 000,00	102 625,64
Olomoucký kraj	2015	13	13	646	56 642 000,00	87 681,11
	2016	15	15	731	74 344 707,00	101 702,75
	2017	15	15	731	89 685 200,00	122 688,37
Pardubický kraj	2015	9	9	563	47 880 000,00	85 044,40
	2016	9	9	534	55 115 000,00	103 211,61
	2017	10	10	585	71 938 000,00	122 970,94
Plzeňský kraj	2015	7	9	741	42 272 672,00	57 048,14
	2016	8	10	809	57 976 303,00	71 664,16
	2017	8	10	863	69 268 986,00	80 265,34
Středočeský kraj	2015	30	31	1 191	51 059 800,00	42 882,17
	2016	28	30	1 260	68 832 200,00	54 624,39
	2017	28	30	1 351	101 726 800,00	75 297,41
Ústecký kraj	2015	27	29	1 385	94 097 603,00	67 940,51
	2016	28	30	1 571	133 614 100,00	85 050,35
	2017	29	31	1 675	170 824 610,00	101 984,84
Kraj Vysočina	2015	16	16	559	47 446 100,00	84 876,74
	2016	17	17	630	58 086 000,00	92 200,00
	2017	18	18	667	77 021 000,00	115 473,76
Zlínský kraj	2015	14	17	746	73 321 930,00	98 286,77
	2016	15	18	828	90 917 800,00	109 804,11
	2017	16	21	905	119 015 500,00	131 508,84
Celkem	2015	x	242	12 406	926 493 981,00	74 681,72
	2016	x	257	13 598	1 103 943 050,54	81 183,03
	2017	x	265	14 413	1 408 191 489,00	97 705,59

Zdroj: aplikace *OKslužby – poskytovatel*, vlastní výpočet NKÚ.

* Některá zařízení sociálních služeb poskytují své služby klientům z více krajů, proto byl při výpočtu zohledněn podíl jednotlivých krajů na celkové výši požadované dotace. Při výpočtu výše poskytnuté dotace na lůžko bylo počítáno s podpořenou kapacitou lůžek a výsledek byl zaokrouhlován s přesností na dvě desetinná místa.

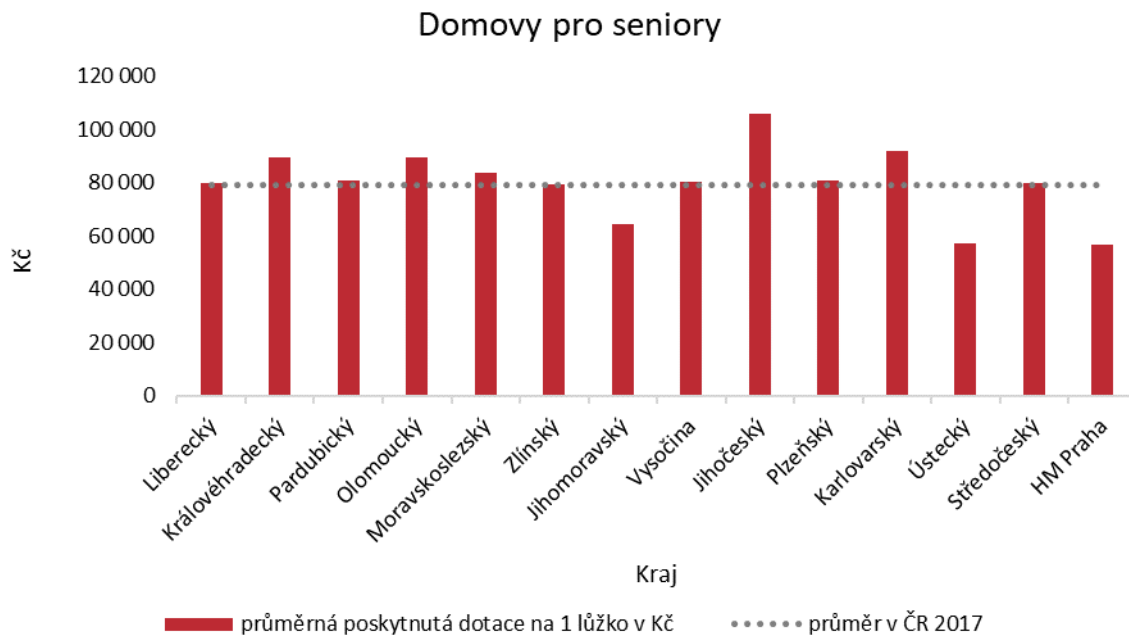
Tabulka č. 12: Výše poskytnuté dotace na roky 2015, 2016 a 2017 na jedno lůžko

Kraj	Rok	Chráněné bydlení				
		Počet podpořených poskytovatelů	Počet podpořených služeb	Podpořená kapacita – počet lůžek*	Výše poskytnuté dotace v Kč	Poskytnutá dotace v Kč na jedno lůžko
Hlavní město Praha	2015	16	19	292	30 669 000,00	105 102,81
	2016	15	18	290	29 438 000,00	101 510,34
	2017	15	17	261	34 263 000,00	131 275,86
Jihočeský kraj	2015	10	11	198	16 690 803,00	84 296,98
	2016	10	12	259	25 683 354,00	99 163,53
	2017	9	10	249	32 972 515,00	132 419,74
Jihomoravský kraj	2015	12	17	217	16 815 900,00	77 492,63
	2016	15	21	292	28 950 946,00	99 147,08
	2017	17	24	312	41 426 513,00	132 777,29
Karlovarský kraj	2015	3	4	84	8 879 966,00	105 713,88
	2016	3	4	78	11 699 600,00	149 994,87
	2017	3	4	78	15 982 500,00	204 903,85
Královéhradecký kraj	2015	9	9	109	17 259 000,00	158 339,45
	2016	9	9	129	20 220 000,00	156 744,19
	2017	10	10	144	23 071 950,00	160 221,88
Liberecký kraj	2015	4	4	111	11 002 000,00	99 117,12
	2016	4	4	113	11 288 000,00	99 893,81
	2017	4	4	117	13 089 598,00	111 876,91
Moravskoslezský kraj	2015	17	32	502	44 089 000,00	87 826,69
	2016	18	34	553	56 971 000,00	103 021,70
	2017	20	32	551	70 971 000,00	128 803,99
Olomoucký kraj	2015	10	10	407	16 203 044,00	39 810,92
	2016	12	12	370	18 367 708,00	49 642,45
	2017	13	13	375	24 915 000,00	66 440,00
Pardubický kraj	2015	7	7	125	7 673 000,00	61 384,00
	2016	8	8	139	11 478 000,00	82 575,54
	2017	8	8	143	14 890 000,00	104 125,87
Plzeňský kraj	2015	4	5	91	6 291 649,56	69 139,01
	2016	4	5	91	6 409 537,00	70 434,47
	2017	4	4	88	9 273 026,00	105 375,30
Středočeský kraj	2015	28	29	546	59 031 287,00	108 049,42
	2016	25	26	473	57 596 886,00	121 743,58
	2017	23	24	474	75 257 220,00	158 770,51
Ústecký kraj	2015	18	21	411	44 168 165,00	107 465,12
	2016	18	21	453	52 159 894,00	115 143,25
	2017	19	22	467	59 656 053,50	127 743,16
Kraj Vysočina	2015	10	11	157	21 820 400,00	138 983,44
	2016	11	12	183	26 738 500,00	146 112,02
	2017	11	12	183	28 948 000,00	158 185,79
Zlínský kraj	2015	5	7	80	5 635 390,00	70 442,38
	2016	6	12	134	15 419 800,00	115 073,13
	2017	6	12	142	28 183 800,00	198 477,46
Celkem	2015	x	186	3 330	306 228 604,56	91 956,79
	2016	x	198	3 557	372 421 225,00	104 697,99
	2017	x	196	3 584	472 900 175,50	131 947,59

Zdroj: aplikace *OKslužby – poskytovatel*, vlastní výpočet NKÚ.

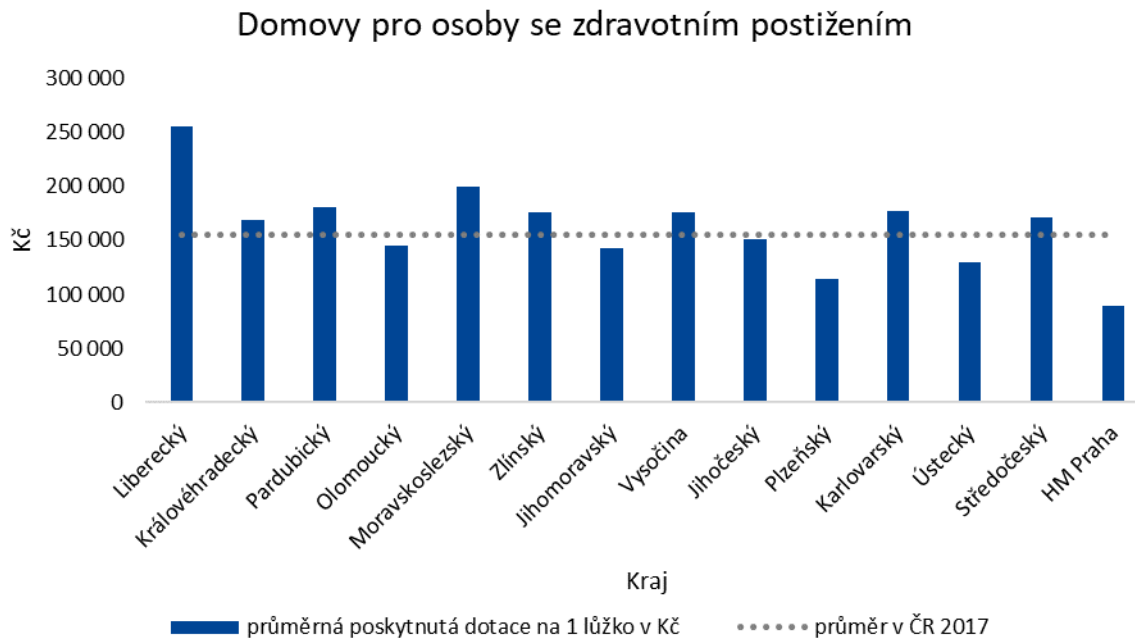
* Některá zařízení sociálních služeb poskytují své služby klientům z více krajů, proto byl při výpočtu zohledněn podíl jednotlivých krajů na celkové výši požadované dotace. Při výpočtu výše poskytnuté dotace na lůžko bylo počítáno s podpořenou kapacitou lůžek a výsledek byl zaokrouhlován s přesností na dvě desetinná místa.

Graf č. 6: Výše poskytnuté dotace na jedno lůžko v domovech pro seniory v jednotlivých krajích v roce 2017

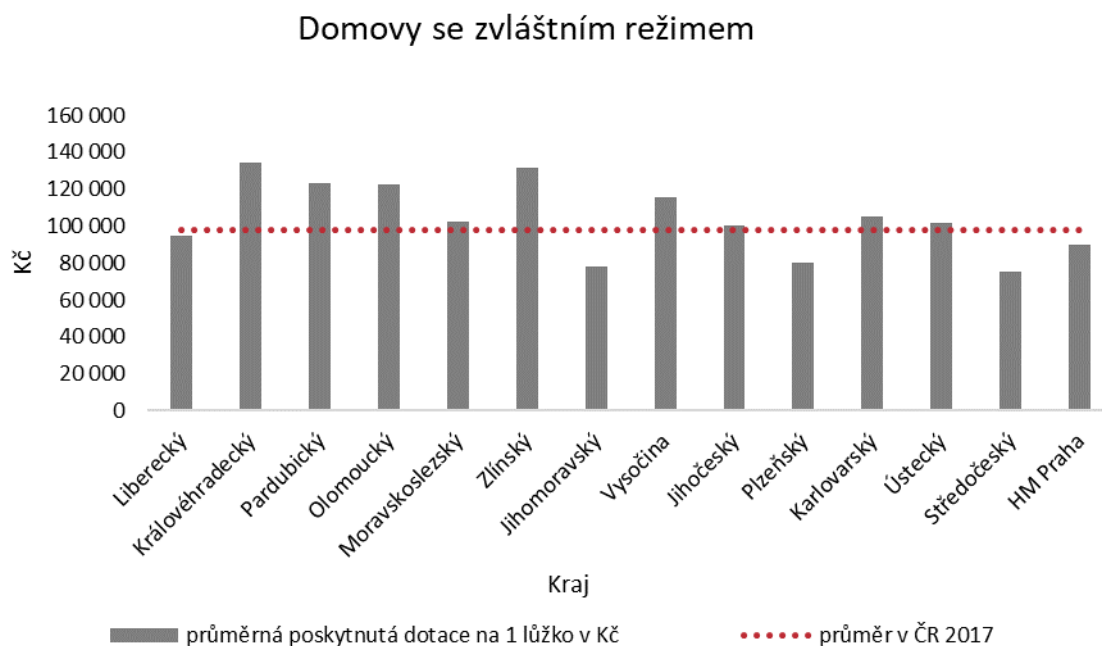
Zdroj: aplikace OKslužby – poskytovatel.

Graf č. 7: Výše poskytnuté dotace na jedno lůžko v domovech pro osoby se zdravotním postižením v jednotlivých krajích v roce 2017

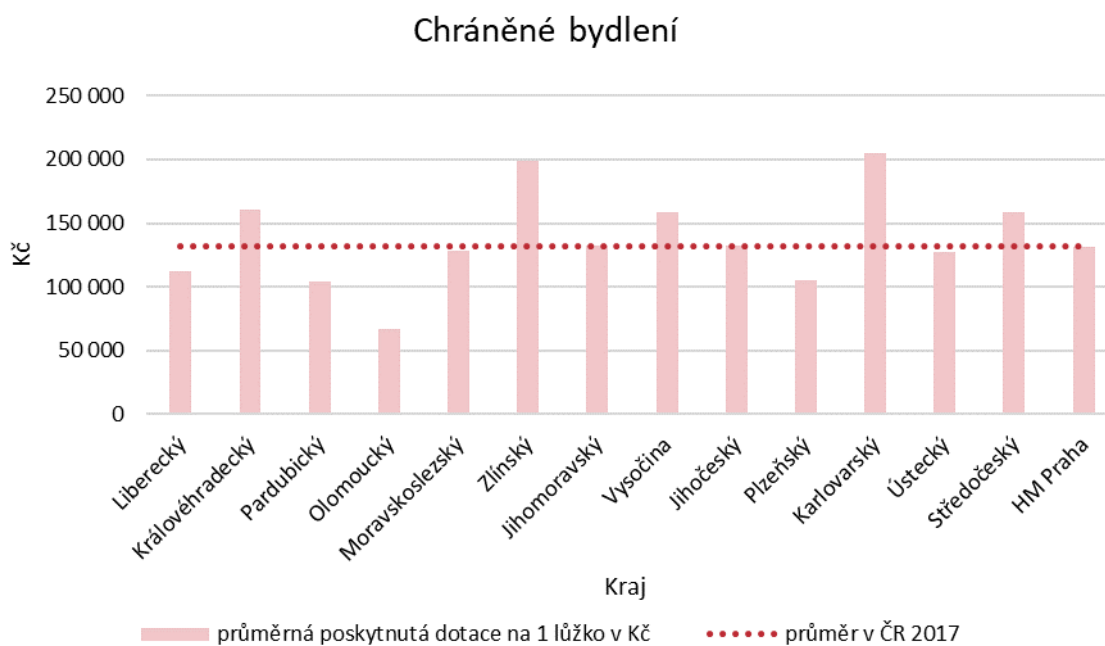
Zdroj: aplikace OKslužby – poskytovatel.

Graf č. 8: Výše poskytnuté dotace na jedno lůžko v domovech se zvláštním režimem v jednotlivých krajích v roce 2017

Zdroj: aplikace OKslužby – poskytovatel.

Graf č. 9: Výše poskytnuté dotace na jedno lůžko v chráněném bydlení v jednotlivých krajích v roce 2017

Zdroj: aplikace OKslužby – poskytovatel.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

18/10

Majetek státu, s nímž má právo hospodařit státní podnik Vojenské lesy a statky ČR

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2018 pod číslem 18/10.

Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Adolf Beznoska.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda státní podnik Vojenské lesy a statky ČR hospodaří s majetkem státu v souladu s právními předpisy, účelně a hospodárně, a prověřit plnění funkcí zakladatele státního podniku.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od dubna do září 2018. Kontrolovaným obdobím byly roky 2015 až 2017, v případě věcných souvislostí i období předchozí a období následující.

Kontrolované osoby:

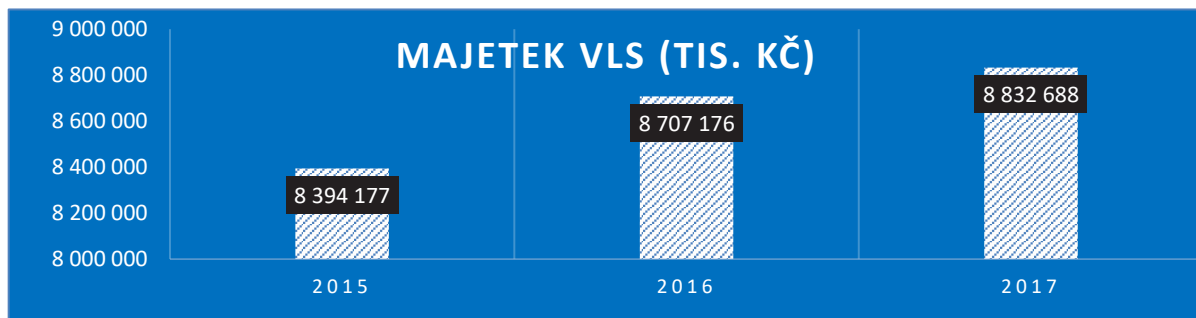
Vojenské lesy a statky ČR, s.p., Praha (dále také „VLS“);
Ministerstvo obrany (dále také „MO“ nebo „zakladatel“).

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 10. prosince 2018, **schválilo** usnesením č. 7/XVI/2018 **kontrolní závěr** v tomto znění:

Klíčová fakta

Hodnota majetku, se kterým hospodařily VLS, v kontrolovaném období rostla, přestože se rozloha vojenských újezdů¹ (dále také „VÚ“) zmenšila.

Převážná část pozemků, které obhospodařuje podnik VLS, se nachází mimo území vojenských újezdů a neslouží pro potřeby Armády České republiky (dále také „AČR“) – údaje k 1. 1. 2016.

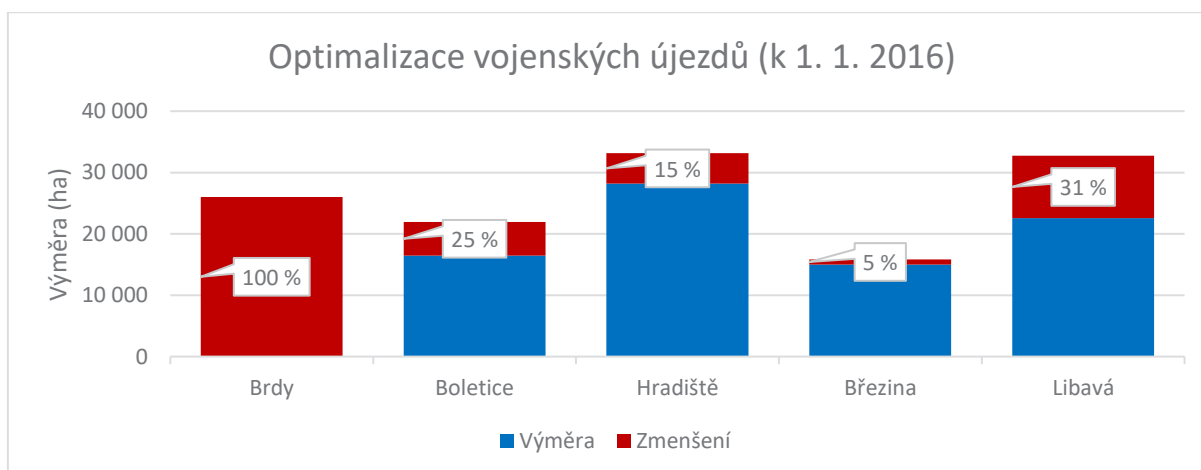
VLS hospodaří na cca 140 tis. ha pozemků

36 % ve VÚ

64 % mimo VÚ

K dalšímu podstatnému zmenšení rozlohy obhospodařovaných pozemků ve VÚ došlo v souvislosti s optimalizací VÚ dle zákona č. 15/2015 Sb.²

Ve zrušených vojenských újezdech a katastrálních územích vyjmutých z VÚ jsou i nadále pozemky, které obhospodařuje podnik VLS. Tyto pozemky jsou ve vlastnictví státu.

Zdroj: *Optimalizace vojenských újezdů*, MO, říjen 2015.

¹ Vymezená část území státu určená k zajišťování obrany státu a k výcviku ozbrojených sil dle ustanovení § 30 odst. 1 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.

² Zákon č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů).

I. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolní akce č. 18/10 byla zaměřena na hospodaření VLS s majetkem státu, zda je prováděno účelně a v souladu s právními předpisy, zejména se zákonem č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů³. Kontrolou byly prověřeny i změny související s optimalizací vojenských újezdů (zákon č. 15/2015 Sb.).

NKÚ ověřil, že státní podnik VLS postupoval při nakládání s majetkem státu a peněžními prostředky dle obecně závazných právních předpisů, účelně a hospodárně, mimo případy uvedené v kontrolním závěru. Celková hodnota majetku VLS v kontrolovaném období nepřetržitě rostla z 8,3 mld. Kč v roce 2015 na 8,8 mld. Kč v roce 2017. Hospodářský výsledek VLS byl ve všech letech kontrolovaného období kladný.

MO jako zakladatel státního podniku VLS vykonávalo svá práva a povinnosti v souladu se zákonem č. 77/1997 Sb., o státním podniku (dále také „zákon č. 77/1997 Sb.“ nebo „zákon o státním podniku“). Nedostatky v činnosti MO ve vztahu k VLS shledal NKÚ při aktualizaci zakládací listiny, při aktualizaci strategie MO v souvislosti s územními změnami vojenských újezdů a při kontrolní činnosti zakladatele.

Výměry pozemků, na kterých hospodařily VLS v kontrolovaném období, uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 1 – Výměra pozemků VLS

Pozemky VLS	2015			2016			2017		
	Výměra celkem	ve VÚ	mimo VÚ	Výměra celkem	ve VÚ	mimo VÚ	Výměra celkem	ve VÚ	mimo VÚ
Výměra (ha)	142 758	92 435	50 323	139 971	50 448	89 523	140 523	50 979	89 543
Podíl z celkové výměry (%)	100	65	35	100	36	64	100	36	64

Zdroj: písemná informace MO ze dne 27. 8. 2018.

Vojenské lesy a statky ČR, s.p.

Strategie rozvoje státního podniku a činnost podniku

- VLS po přijetí zákona č. 15/2015 Sb. nereagovaly na rušení VÚ a neaktualizovaly strategii podniku v souvislosti s rušením a optimalizací vojenských újezdů. V současnosti VLS hospodaří převážně na pozemcích mimo území VÚ. Většinu těchto pozemků Armáda České republiky nevyužívá ke svému účelovému využití. Podnikatelská činnost VLS na území zrušených vojenských újezdů směřuje stále ve větším rozsahu k zajištění podmínek pro rozvoj turistického využití území (cyklostezky, turistické cesty, informační centra, parkoviště apod.).
- V rozporu se zakládací listinou prováděl podnik VLS po dobu 24 let, od roku 1992 do ledna 2016, údržbu drobných vodních toků, nemovitého majetku a komunikací v majetku státu

³ Zejména zákon č. 253/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

i mimo vojenské újezdy, ačkoliv byl tuto činnost dle zakládací listiny oprávněn provádět pouze na území vojenských újezdů.

Nakládání s majetkem

- NKÚ zjistil, že VLS pořizovaly i majetek, který nepotřebovaly nezbytně ke své činnosti, při jeho pořízení v jednom případě nebyl dodržen zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a pořízení majetku v některých případech nebylo dostatečně odůvodněné, účelné a hospodárné. Jednalo se např. o:
  - výstavbu a provozování civilního parkoviště Kolvín-Skořice v pořizovací ceně 8 682 057 Kč bez DPH,
  - výstavbu rodinného domu Velichov s pořizovacími náklady ve výši 7 306 956 Kč s DPH za účelem ubytování ředitele divize,
  - rekonstrukci budovy pro Lesní správu Dolní Krupá – rekonstrukce byla realizována bez stavebního povolení.
- VLS v některých případech pronájmů nevymáhaly úroky z prodlení, smluvní pokutu, daň z nemovitých věcí a nevalorizovaly nájem.
- VLS předaly ve stanoveném termínu do vlastnictví obcí majetek v rozsahu stanoveném vládou v seznamu věcí podle zákona č. 15/2015 Sb.
- VLS nakládaly s určeným majetkem státu po předchozím schválení zakladatelem; určený majetek vedly od 1. 1. 2017 v oddělené analytické evidenci, tj. v souladu s novelou zákona o státním podniku.

Vybrané náklady a výnosy související s těžbou dříví

- Výši nákladů na 1 m³ smluvně vyrobeného dříví významně ovlivnilo množství a typ prováděné těžby. Při větším objemu nahodilé těžby⁴ klesala realizovaná cena.
- Průměrné náklady na 1 m³ dříví vyrobeného vlastní činností rostly v kontrolovaném období od 290 Kč/m³ v roce 2015 do 323 Kč/m³ v roce 2017, příčinou růstu bylo zejména zvyšování mezd, přesun zaměstnanců a techniky na divize nejvíce zasažené kalamitou.
- Od roku 2016 došlo k nárůstu nákladů na zalesnění prováděné formou služeb, protože cena služby obsahovala i cenu sadbového materiálu. V předchozím období využívaly VLS především vlastní sadbu. Vzhledem k vysokým požadavkům na množství sadbového materiálu z důvodu velikosti zalesňované plochy nemá podnik VLS kapacitu požadované množství sadbového materiálu vyprodukovat.
- V kontrolovaném období VLS v souvislosti s řešením kalamit upravovaly plán těžby, tj. omezily úmyslné těžby⁵ z důvodu narůstající nahodilé těžby způsobené zejména odumíráním smrku ztepilého.
- NKÚ porovnal výnosy z těžby dříví mezi státními podniky VLS a Lesy České republiky, s.p. (dále také „LČR“). V kontrolovaném období VLS vykázaly vyšší zpeněžení dříví oproti LČR.

⁴ Nahodilá těžba se provádí za účelem zpracování stromů suchých, vyvrácených, nemocných nebo poškozených.

⁵ Úmyslná těžba je určena k obnově lesních porostů starších 80 let, které nepřesahují velikost těžené plochy stanovené zákonem č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon).

Ministerstvo obrany jako zakladatel státního podniku

Plnění povinností zakladatele VLS

- MO od zrušení vojenských újezdů Ralsko a Mladá v roce 1992 neaktualizovalo zakládací listinu VLS. Důsledkem bylo, že VLS prováděly činnosti, na které neměly oprávnění. K nápravě došlo až vydáním zakládací listiny dne 5. 1. 2016 pod čj. 185-2/2015-1150 (po zrušení VÚ Brdy).
- MO v souvislosti s novelou zákona o státním podniku⁶ provedlo k 17. 4. 2018 změnu zakládací listiny, kde podstatným způsobem rozšířilo a zpřesnilo předmět činnosti VLS. Statut VLS do ukončení kontroly MO neaktualizovalo. Termín pro implementaci změn vyplývajících z novelizace zákona o státním podniku byl stanoven do 31. 12. 2018.
- Neprováděním veřejnosprávních kontrol v ročním intervalu, tak jak je určeno ve *Strategii MO ke zvýšení efektivnosti státních podniků* čj. 38-16/2014-1333 ze dne 3. 2. 2015 (dále také „Strategie MO“), se zvyšuje riziko, že VLS při své činnosti nebudou postupovat v souladu s právními předpisy a vnitřními směrnicemi a zakladatel včas nestanoví pro činnost VLS nápravná opatření.

Soulad strategie rozvoje VLS s územními změnami vojenských újezdů

- MO neaktualizovalo v souvislosti s přijetím zákona č. 15/2015 Sb. Strategii MO ve vztahu k VLS a nezpracovalo konkrétní strategii ve vztahu k VLS, kde by určilo přednostní plnění strategických úkolů ve zrušených VÚ, tj. např.: urychlení pyrotechnické očisty⁷ nebo likvidace nepotřebných staveb.
- MO nezajistilo splnění podmínky provozování a správy převáděné technické infrastruktury obci Luboměř pod Strážnou, tak jak byla stanovena usnesením vlády České republiky ze dne 29. března 2017 č. 241.
- MO převádělo na VLS svůj nepotřebný majetek, který vymezilo pro VLS jako majetek určený. Přeneslo tak náklady spojené s údržbou tohoto majetku na VLS.
- MO nestanovilo žádné podmínky ani požadavky na hospodaření VLS mimo vojenské újezdy, přestože od roku 2016 hospodaří VLS z cca 64 % mimo tyto újezdy.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

---

⁶ Zákon č. 253/2016 Sb.

⁷ Nalezení a odstranění nevybuchlé munice či jejích zbytků.

II. Informace o kontrolované oblasti

- **Vojenské lesy a statky ČR, s.p.**

VLS jako státní podnik jsou státní organizací a právnickou osobou, jejímž prostřednictvím vykonává stát svá vlastnická práva. Státní podnik má právo hospodařit s majetkem státu a nemá vlastní majetek. Jeho zakladatelem je MO. Základním právním předpisem, kterým se VLS řídí, je zákon č. 77/1997 Sb. a statut VLS.

Podnik VLS hospodařil v kontrolovaném období s majetkem ve výši 8 833 mil. Kč. Organizačně se člení na osm divizí, z nichž jedna se zabývá zemědělskou činností, jedna ostrahou a službami a šest divizí (divize: Hořovice, Horní Planá, Karlovy Vary, Mimoň, Plumlov a Lipník nad Bečvou) se zabývá hospodařením v lesích. Divize Hořovice hospodaří od 1. 1. 2016 na území CHKO Brdy, dříve se jednalo o území VÚ Brdy.

VLS hospodaří na cca 126 000 ha lesní půdy, což představuje přibližně 5 % lesní půdy v České republice. Tržby za prodej dříví jsou zásadním zdrojem financování potřeb podniku – jejich podíl na celkovém objemu tržeb činí 67 %.

- **Ministerstvo obrany**

Ministerstvo obrany dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. a), b), c) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných orgánů státní správy ČR, je ústředním orgánem státní správy zejména pro zabezpečování obrany České republiky, řízení Armády České republiky a správu vojenských újezdů.

MO je zakladatelem VLS, má vůči tomuto podniku práva a povinnosti vyplývající ze zákona o státním podniku.

- **Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku**

S účinností od 1. 1. 2017 byla zákonem č. 253/2016 Sb. provedena rozsáhlá změna zákona o státním podniku, kdy došlo k přesnému vymezení postavení, kompetencí a odpovědnosti ředitele a členů dozorčí rady státního podniku a vztahů orgánů podniku k zakladateli, k přesnému vymezení obsahu práv a povinností vyplývajících z výkonu práva hospodařit s majetkem státu a ke stanovení pravidel a regulací pro nakládání s majetkem státu.

- **Zákon č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)**

V roce 2010 vyhodnotila Armáda České republiky, že celková rozloha vojenských újezdů je s ohledem na velikost armády neadekvátní. Optimalizaci vojenských újezdů odsouhlasila vláda České republiky usnesením ze dne 4. 1. 2012 č. 10. Optimalizace vojenských újezdů byla provedena v návaznosti na snížení počtu vojáků ze 115 000 v roce 1992 na 24 297 v roce 2017. Současná rozloha VÚ je dle vyhodnocení AČR pro potřeby armády dostatečná.

Mezi další cíle optimalizace VÚ patřilo vyřešení jednoho z problémů existence vojenských újezdů spojeného s omezením základních práv a svobod 2 061 obyvatel vojenských újezdů (mj. možnost využití volebního práva do zastupitelstva obce), vyřešení restitučních nároků, hodnotnější využití tohoto území a plnohodnotnější péče o kulturní památky.

Zákonem č. 15/2015 Sb. byl s účinností od 1. 1. 2016 zrušen vojenský újezd Brdy a došlo k zmenšení rozlohy katastrálního území (optimalizaci) zbývajících čtyř vojenských újezdů: Boletice o 25 %, Březina o 5 %, Hradiště o 15 % a Libavá o 31 %, a ke vzniku šesti nových obcí: Polná na Šumavě, Bražec, Doupovské Hradiště, Město Libavá, Kozlov a Luboměř pod Strážnou.

III. Rozsah kontroly

NKÚ zjišťoval, zda státní podnik VLS postupoval při své činnosti v souladu se zákonem o státním podniku, zda peněžní prostředky vynakládal účelně a hospodárně, zda zohlednil ve strategii rozvoje státního podniku územní změny vojenských újezdů, aktualizoval evidenci majetku v souvislosti s převodem stanoveného majetku do vlastnictví obcí⁸, oprávněně čerpal dotace.

U MO jako zakladatele státního podniku Nejvyšší kontrolní úřad ověřoval, zda implementovalo změny vyplývající z novely zákona o státním podniku do zakladací listiny⁹, statutu¹⁰ a interních předpisů a jakým způsobem reagovalo na územní změny vojenských újezdů.

Kontroly NKÚ byly podrobeny divize Hořovice, Karlovy Vary, Mimoň a Lipník nad Bečvou.

Kontrolou NKÚ byly prověřeny:

u VLS:

- strategie rozvoje státního podniku,
- činnost statutárních orgánů,
- nakládání s majetkem (převody, pronájmy, pořizování a zcizování majetku),
- vybrané náklady a výnosy související s těžbou dříví (např. náklady na zalesnění, těžbu),
- dotace (zemědělské, účelové – investiční);

u MO:

- plnění povinností zakladatele VLS dle zákona č. 77/1997 Sb., zejména ustanovení § 15,
- zpracování strategie MO pro rozvoj státního podniku v souvislosti s územními změnami vojenských újezdů (prověření *Strategie MO ke zvýšení efektivnosti státních podniků*).

Kontrola prověřila majetek a peněžní prostředky v celkové výši 8 848 mil. Kč:

- výnosy ze dříví v hodnotě 8 531 mil. Kč,
- nakládání s majetkem:
  - převod majetku dle zákona č. 15/2015 Sb. v hodnotě 153 mil. Kč,
  - nákup strojů v hodnotě 50 mil. Kč,

⁸ Ustanovení § 9 zákona č. 15/2015 Sb. – majetkové zabezpečení obcí a krajů.

⁹ Ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

¹⁰ Ustanovení § 15 odst. 1 písm. f) zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

- směny majetku v hodnotě 44 mil. Kč,
- stavební investice v hodnotě 25 mil. Kč,
- ostatní (pronájmy, nájmy, dary) v hodnotě 35 mil. Kč,
- dotace v hodnotě 10 mil. Kč.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1) Vojenské lesy a statky ČR, s.p.

Strategie rozvoje státního podniku

V kontrolovaném období byly platné dvě strategie VLS, a to *Střednědobá strategie 2012–2015* a *Střednědobá strategie 2016–2020*. Obě strategie obsahovaly obdobnou vizi, a to trvale udržitelné hospodaření, bez závislosti na dotačních titulech.

Podnikatelská činnost VLS na území zrušených vojenských újezdů, kromě hospodaření v lesích, směřuje stále ve větším rozsahu k zajištění podmínek pro rozvoj turistického využití území (budováním cyklostezek, turistických cest, informačních center, parkovišť apod.), tedy do oblastí, které neslouží zcela k uspokojování potřeb zakladatelského rezortu.

Státní podnik VLS neprovedl žádné zásadní změny ve své strategii v souvislosti s rušením a optimalizací vojenských újezdů.

Činnost dozorčí rady

Dozorčí rada dle ustanovení § 13 odst. 1 písm. d) zákona č. 77/1997 Sb. má dohlížet zejména na to, aby se podnikatelská činnost podniku uskutečňovala v souladu se zakládací listinou. K hlavnímu předmětu podnikání VLS v období od 27. 8. 2014 do 5. 1. 2016 dle platné zakládací listiny patřilo mj. „zajišťování údržby drobných vodních toků pro MO na území vojenských újezdů“ a „provádění oprav a údržby nemovitého majetku včetně komunikací na území vojenských újezdů“.

Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že VLS prováděly údržbu drobných vodních toků, nemovitého majetku a komunikací i na území zrušených vojenských újezdů. Jednalo se např. o cestu Kuřívody – obora Židlov, lesní cestu sv. František – Holičky. Až v novele zakládací listiny, kterou vydalo MO dne 5. 1. 2016 pod čj. 185-2/2015-1150 stanovilo MO, že zajišťování údržby drobných vodních toků a provádění oprav a údržby nemovitého majetku včetně komunikací vykonávají VLS nejen na území VÚ, ale i mimo ně.

Dozorčí rada nepodnikla žádné kroky k odstranění nedostatků v zakládací listině a ani o nich včas neinformovala zakladatele. VLS tak od roku 1992 do ledna 2016, tj. 24 let, prováděly výše uvedené činnosti, ke kterým neměly oprávnění.

Nakládání s majetkem

NKÚ provedl i kontrolu čtyř stavebních investic, z nichž u tří vyplynula následující zjištění:

- **Parkoviště I. stupně Kolvín-Skořice (divize Hořovice)**

VLS na základě úkolu zadaného zakladatelem realizovaly v období 2016/2017 na území zrušeného vojenského újezdu Brdy stavební investici parkoviště Kolvín-Skořice, které slouží jako záchytné parkoviště pro potřeby návštěvníků CHKO Brdy. Cena stavební investice činila

8 682 057 Kč bez DPH. Tato investice nesouvisí s předmětem činnosti VLS uvedeným v zakládací listině a statutu platném v kontrolovaném období.

Tržby za parkovné v období 7/2017 až 6/2018 činily 27 777 Kč, náklady za stejné období činily 739 153 Kč. Z údajů o provozu parkoviště NKÚ zjistil, že parkoviště nebylo dostatečně využíváno.

Parkoviště I. stupně Kolvín-Skořice

Zdroj: NKÚ.

- **Výstavba hájenky ve Velichově (divize Karlovy Vary)**

VLS zrealizovaly v roce 2015 v obci Velichov stavební investici – rodinný dům, jejímž účelem bylo zajištění bydlení ředitele divize Karlovy Vary. Pořizovací náklady činily **7 306 956 Kč s DPH** a byly neúměrně vysoké s ohledem na účel, který tato stavba zajišťovala. Zajištění bydlení zaměstnance, třebaže se jedná o vedoucího pracovníka, výstavbou rodinného domu s nájemním vztahem vysoce překračuje obvyklý standard poskytovaných benefitů pro zaměstnance. Bydlení ředitele divize Karlovy Vary (233 m² obytné plochy, pozemek o výměře 2 592 m²) neodpovídá parametrům pronajatých pokojů, resp. apartmánů ostatních ředitelů divizí (od 24,8 m² do 53,88 m²).

Státní podnik VLS nepostupoval hospodárným a účelným způsobem, neboť nebyla prokázána nezbytnost pořízení rodinného domu ve Velichově.

Finanční prostředky VLS nebyly použity tak, aby splnění stanoveného úkolu (zajištění bydlení vedoucího pracovníka) bylo dosaženo s co nejnižším vynaložením prostředků.

- **Rekonstrukce budovy čp. 293 v Plouznici pro Lesní správu Dolní Krupá (divize Mimoň)**

Cílem rekonstrukce byla zejména změna využití objektu – namísto jednoho bytu v přízemí vybudovat administrativní zázemí a inspekční pokoj pro příležitostné využití, rekonstrukce vytápění a provedení nových rozvodů elektro, vody a kanalizace. NKÚ při kontrole zjistil, že stavební práce na rekonstrukci byly zahájeny v červenci 2014 bez rozhodnutí stavebního úřadu. VLS dodatečně požádaly o stavební povolení dne 14. 9. 2015, rozhodnutí bylo vydáno dne 13. 10. 2015.

Státní podnik VLS nepostupoval v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb.¹¹, neboť nepožádal před započítáním rekonstrukce budovy pro Lesní správu Dolní Krupá o stavební povolení ani neohlásil příslušnému stavebnímu úřadu úmysl tuto budovu rekonstruovat. Po dobu cca 10 měsíců tak prováděl stavební práce bez řádného stavebního povolení a vystavil se tím riziku uložení pokuty stavebním úřadem.

Pronájem dlouhodobého hmotného majetku

NKÚ na vzorku 11 nájemních smluv prověřil, zda VLS řádně uplatňovaly sankční ujednání, úroky z prodlení, případně i valorizační doložku, a zda došlo k odstranění obdobných zjištěných nedostatků v předchozí kontrolní akci NKÚ č. 11/28.¹²

VLS neuplatňovaly u tří smluv (divize Hořovice a divize Karlovy Vary) při pronájmu nemovitých věcí úroky z prodlení, smluvní pokutu, daň z nemovitých věcí a valorizaci nájmu. Celkově činily úroky z prodlení, smluvní pokuta a valorizace nájmu, které VLS v letech 2015–2017 nevymáhaly, částku **68 972 Kč**. Do doby ukončení kontroly NKÚ nájemci na základě výzev k zaplacení od VLS z této částky uhradili celkem 66 098 Kč.

Od 1. 1. 2017 ukládalo ustanovení § 17b odst. 1 zákona č. 77/1997 Sb. státnímu podniku VLS hospodařit a nakládat s majetkem tak, aby svým jednáním nesnižoval výnos z tohoto majetku. Tím, že nevymáhal úroky z prodlení, smluvní pokutu, daň z nemovitých věcí a nevalorizoval nájem za pronajaté nemovitosti, se dle znění uzavřených smluv choval neehospodárně. Současně bylo kontrolou NKÚ ověřeno, že nedostatky v oblasti valorizace či sankčních ujednání zjištěné na základě předchozí kontrolní akce NKÚ č. 11/28 přetrvávají.

Převod majetku podle zákona č. 15/2015 Sb.

Usnesením vlády ze dne 14. 12. 2015 č. 1038 schválila vláda ČR seznam věcí, které měly být předmětem přechodu vlastnického práva ze státu na obce podle zákona č. 15/2015 Sb. (dále také „Seznam věcí“). Majetek ze Seznamu věcí převáděný VLS v celkové výši 153 872 835 Kč byl kontrolou NKÚ porovnán se souhlasnými prohlášeními, předávacími protokoly, účetnictvím VLS a katastrem nemovitostí.

Státní podnik VLS předal majetek uvedený v Seznamu věcí v plném rozsahu a ve stanoveném termínu. Převedený majetek odúčtoval ve správné hodnotě a v příslušném účetním období. Majetek, jenž byl předmětem převodu dle Seznamu věcí, byl vyjmut z určeného majetku VLS.

Vybrané náklady a výnosy související s těžbou dříví

Náklady na těžbu dříví

Těžba dříví se člení dle typu těžebního zásahu na *úmyslnou*, *nahodilou* a *ostatní*. Vlastník lesa je povinen přednostně provádět nahodilou těžbu tak, aby nedocházelo k vývinu, šíření a přemnožení škůdců lesa. Těžba nahodilá se započítává do celkové výše těžeb.

¹¹ Ustanovení § 103 a § 105 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

¹² Kontrolní akce č. 11/28 – *Majetek státu a peněžní prostředky poskytnuté státnímu podniku Vojenské lesy a statky*.

Tabulka č. 2 – Statistické údaje těžby dříví (m³)

Těžba VLS	2015	2016	2017
úmyslná	274 440	235 547	229 409
nahodilá	826 178	1 020 854	1 431 818
ostatní	2 283	5 780	703
celkem	1 102 901	1 262 181	1 661 930

Zdroj: vlastní zpracování dat VLS (evidence lesní výroby).

VLS v kontrolovaném období postupně snižovaly objem úmyslné těžby, k největšímu poklesu došlo mezi lety 2015 a 2017 u divizí Lipník nad Bečvou a Plumlov, které vykázaly nejvíce porostů zasažených kalamitou (nejprve sucho a následně biotičtí činitelé¹³). U těchto dvou divizí došlo k značnému nárůstu nahodilé těžby v rámci VLS. Objem nahodilé těžby v roce 2017 se oproti roku 2015 zvýšil o 73 %.

VLS neevidovaly náklady dle typu těžby (úmyslná, nahodilá, ostatní), pouze je rozlišovaly dle zpracovatele – vlastní činností a na základě smluvních ujednání (službami).

Tabulka č. 3 – Objem těžby dříví a výrobní náklady dle typu zpracovatele

Těžba dříví	2015		2016		2017	
	vlastní	služby	vlastní	služby	vlastní	služby
Objem těžby (m ³)	239 100	863 800	227 560	1 034 620	234 437	1 427 493
Celkové náklady těžby (Kč)	69 258 760	281 673 058	67 778 157	321 256 952	75 607 080	437 163 770
Průměrné náklady těžby (Kč/m ³)	290	326	298	311	323	306

Zdroj: výroční zpráva VLS.

Výši nákladů na 1 m³ dříví vyrobeného smluvně významně ovlivnilo množství a typ prováděné těžby. Při větším objemu nahodilé těžby klesala realizovaná cena.

Z tabulky č. 3 vyplývá, že průměrné náklady na 1 m³ dříví vyrobeného vlastní činností rostly od 290 Kč/m³ za rok 2015 do 323 Kč/m³ za rok 2017. Příčinou růstu bylo zejména zvyšování mezd a přesun zaměstnanců a techniky na divize nejvíce zasažené kalamitou.

Náklady na zalesnění

V kontrolovaném období narůstal podíl služeb na obnově lesa, jak vyplývá z tabulky č. 4. Důvodem byl kalamitní stav a povinnost vlastníka lesa provést následnou obnovu lesa do dvou let po těžbě.

Tabulka č. 4 – Porovnání nákladů na zalesnění 1 ha vlastní činností a službami

Zalesnění	2015		2016		2017	
	vlastní	služby	vlastní	služby	vlastní	služby
Plocha (ha)	695,99	1 126,23	711,62	1 481,29	628,75	1 981,25
Náklady (Kč)	59 598 253	33 065 178	60 407 224	62 654 111	61 084 877	99 287 225
Jednotkové náklady (Kč/ha)	85 631	29 359	84 887	42 297	97 153	50 113

Zdroj: vlastní zpracování dat VLS.

¹³ Živé organismy, především podkorní hmyz (lýkožrout), houba václavka.

V předcházejících letech VLS používaly k obnově lesa zejména vlastní sadbu, dodavatelsky (službami) bylo prováděno pouze zalesnění.

NKÚ zjistil, že státní podnik VLS do nákladů na zalesnění službami nepřičítal náklady související se sadebním materiálem a jeho dopravou, popř. založením, protože dodavatelům zalesnění předával svoje vlastní sazenice bezúplatně. Do nákladů na zalesnění vlastní činností tyto náklady zahrnoval.

Jednotkové náklady na zalesnění vlastní činností a službami nelze porovnávat s ohledem na rozdílnou metodiku pro kalkulaci nákladů na zalesnění prováděné vlastní činností a službami.

Zpracování kalamit

V tabulce č. 5 jsou uvedeny nahodilé těžby dle jednotlivých škodlivých činitelů. Jedná se o objemy nahodilých těžeb u kontrolovaných divizí VLS, tj. divize Hořovice, Karlovy Vary, Mimoň a Lipník nad Bečvou.

Tabulka č. 5 – Nahodilé těžby dle typu škodlivého činitele (m³)

Rok	Lýkožrout smrkový	Václavka	Sucho	Vítr	Sníh a námraza	Ostatní	Celkem
2015	48 799	104 972	258 862	212 959	26 834	1 844	654 270
2016	59 458	94 175	581 371	116 406	4 860	10 314	866 583
2017	116 444	112 622	651 520	242 967	6 375	1 421	1 131 350
Celkem	224 700	311 769	1 491 753	572 332	38 068	13 580	2 652 202

Zdroj: vlastní zpracování dat VLS.

VLS evidovaly v kontrolovaném období kalamity způsobené orkámem Niklas a vichřicí Herwert v objemu 572 tis. m³, které však neměly zásadní vliv na plán těžby, výnosy ani náklady. Z celkového objemu nahodilých těžeb za kontrolované období ve výši 2 652 tis. m³ představovalo navýšení těžby zapříčiněné suchem a následným přemnožením škůdců (houba václavka a lýkožrouti) cca 2 028 tis. m³, tj. 76 %. Sucho v kombinaci se škůdci zapříčinilo kalamitní stav spočívající v plošném odumírání smrku zejména na severní Moravě.

V kontrolovaném období státní podnik VLS v souvislosti s řešením kalamit upravoval plán těžby, tj. omezil úmyslné těžby z důvodu narůstající nahodilé těžby způsobené odumíráním smrku ztepilého. Každá z divizí nezasažených kalamitním stavem omezovala objem celkové těžby s tím, že byly zastaveny výchovné zásahy v jehličnatých porostech nad 40 let věku a úmyslná těžba byla prováděna přednostně v přestárlých a listnatých porostech.

Holina po likvidaci lesního porostu napadeného škůdci v divizi Lipník nad Bečvou

Zdroj: NKÚ.

Výnosy z těžby dříví

Výnosy z těžby dříví byly porovnávány mezi státními podniky VLS a LČR. V kontrolovaném období VLS vykázaly **vyšší zpeněžení dříví** oproti LČR, přestože se u obou státních podniků jednalo převážně o dříví z nahodilé těžby. VLS prodávají až vytěžené dříví, zatímco LČR provádějí prodej dříví tzv. nastojato¹⁴.

Tabulka č. 6 – Porovnání zpeněžení dříví VLS a LČR

Porovnávané položky	VLS			LČR		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Výnosy z těžby (tis. Kč)	1 712 668	1 778 588	2 105 456	10 940 804	9 984 231	9 262 270
Těžba (tis. m ³)	1 094	1 249	1 658	7 703	8 104	8 054
Výnosy (Kč/m ³)	1 566	1 424	1 270	1 420	1 232	1 150

Zdroj: data VLS a výroční zprávy LČR.

Hlavním důvodem lepšího zpeněžení dříví u VLS byla skutečnost, že státní podnik VLS pružně zareagoval na kůrovcovou kalamitu a že si cca 99 % dříví sám prodával, smluvně zadával pouze těžbu. Pouze 1 % z objemu dříví podnik VLS prodal prostřednictvím elektronických aukcí tzv. nastojato. Postup VLS se ukázal ekonomicky výhodnější.

Naproti tomu LČR cca 90 % prodeje uskutečňují tzv. nastojato.

Dotace

Z operačních programů EU obdržely VLS v kontrolovaném období dotace ve výši 51 067 031 Kč na financování 30 projektů a od Státního zemědělského intervenčního fondu obdržely ve stejném období dotace ve výši 281 990 855 Kč. NKÚ provedl kontrolu tří projektů, na jejichž realizaci obdržely VLS dotace ve výši 9 872 887 Kč. Při kontrole dotací NKÚ nezjistil významné nedostatky.

¹⁴ Prodej nastojato je právo vytěžit přesně definovaný počet stromů v prodejním bloku za nejvyšší cenu.

2) Ministerstvo obrany jako zakladatel státního podniku

Zakládací listina

Dozorčí rada VLS nepodnikla dostatečné kroky k odstranění nedostatků v zakládací listině a ani o nich neinformovala zakladatele. **Až novela zakládací listiny, kterou vydalo MO dne 5. 1. 2016 pod čj. 185-2/2015-1150, dala do souladu výkon některých činností se skutečností i mimo území VÚ.**

Veřejnosprávní kontrola

MO v kontrolovaném období provedlo u VLS pouze jednu veřejnosprávní kontrolu, což bylo v rozporu se strategií, kde je uvedeno, že minimálně jednou ročně MO provede veřejnosprávní kontrolu u všech státních podniků.

Neprováděním veřejnosprávních kontrol ve stanoveném ročním intervalu zvyšuje MO riziko, že VLS při své činnosti nebudou postupovat v souladu s právními předpisy, vnitřními směrnicemi a zakladatel nestanoví včas pro činnost VLS nápravná opatření.

Strategie MO v souvislosti s územními změnami vojenských újezdů

MO po zrušení čtyř vojenských újezdů (Ralsko, Dobrá Voda, Mladá a Brdy) a optimalizaci čtyř stávajících vojenských újezdů (Boletice, Březina, Hradiště a Libavá) neprovedlo aktualizaci strategie ve vztahu k rozvoji VLS. MO nestanovilo VLS strategii v oblasti řešení pyrotechnické očisty ani v oblasti nakládání s nepotřebným majetkem na území zrušených VÚ. Důležitost zpracování strategie ve výše uvedených oblastech dokládají následující příklady:

Na pozemcích o celkové rozloze 28 118 ha (údaj k 31. 12. 2017) bývalých vojenských újezdů Mladá a Ralsko provádí pyrotechnickou očistu skupina pyrotechnického průzkumu. Od roku 2004 do roku 2017 – za 13 let – pyrotechnická skupina prozkoumala pouze **4 % z celkově obhospodařovaných pozemků VLS** (divizí Mimoň), tj. 1 081 ha. Termín dokončení pyrotechnického průzkumu VLS nebyl stanoven.

VLS řeší demolici některých nepotřebných objektů, u kterých hrozí v důsledku jejich technického stavu i újma na životě, až po více než 25 letech od zrušení VÚ Ralsko a Mladá.

Zakladatel nezpracoval žádnou konkrétní strategii pro VLS, kde by určil přednostní plnění strategických úkolů ve zrušených VÚ (např. jak nakládat s nepotřebným majetkem ve zrušených VÚ).

Bezúplatný převod technické infrastruktury (vodovod, kanalizace a ČOV)

MO schválilo dne 13. 4. 2017 bezúplatný převod technické infrastruktury ve výši 9 299 467 Kč na obec Luboměř pod Strážnou na základě darovací smlouvy uzavřené VLS s uvedenou obcí dne 24. 4. 2017. V darovací smlouvě nebyla zakotvena podmínka provozování a správy převedeného majetku obcí Luboměř pod Strážnou.

MO tak nesplnilo úkol, který mu byl uložen usnesením vlády České republiky ze dne 29. března 2017 č. 241, neboť nezajistilo, aby stanovená podmínka zavázala dotčenou obec a byla zakotvena v darovací smlouvě. Vzniklo tak riziko možnosti převodu uvedené technické infrastruktury ze strany obce na třetí subjekt.

Změny určeného majetku VLS

- Rozsah určeného majetku VLS se v rámci optimalizace VÚ snížil o pozemky, které přecházely do vlastnictví obcí v celkové účetní hodnotě **153 872 835 Kč**.
- V letech 2015–2017 byl z MO na VLS převeden nepotřebný majetek MO dle ustanovení § 14 odst. 7 zákona č. 219/2000 Sb.¹⁵ v celkové účetní hodnotě **327 359 780 Kč**. Tento majetek MO vymezilo jako majetek určený a ve smyslu ustanovení § 29 odst. 2 písm. a) zákona č. 222/1999 Sb.¹⁶ je potřebný pro obranu státu. Kontrolou bylo zjištěno, že do něj MO zahrnulo také např. zříceninu hradu Valdek, srub u valdeckého rybníka, mlýn ve Velcí či baštu v Olšině. MO těmito převody přenáší náklady spojené s údržbou tohoto majetku na VLS.

---

¹⁵ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

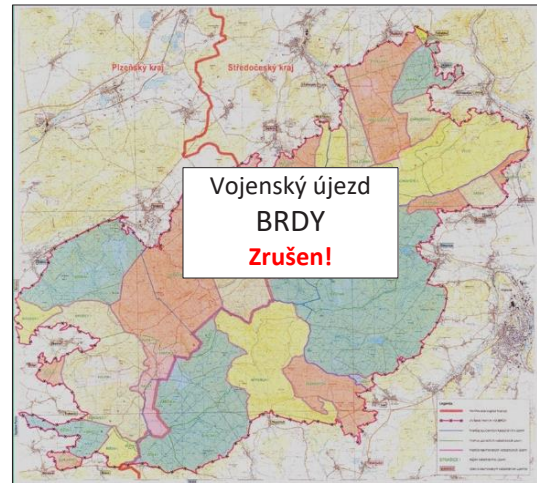
¹⁶ Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.

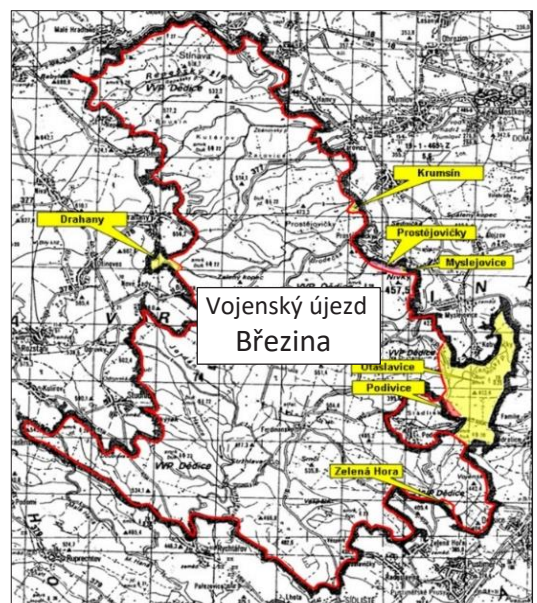
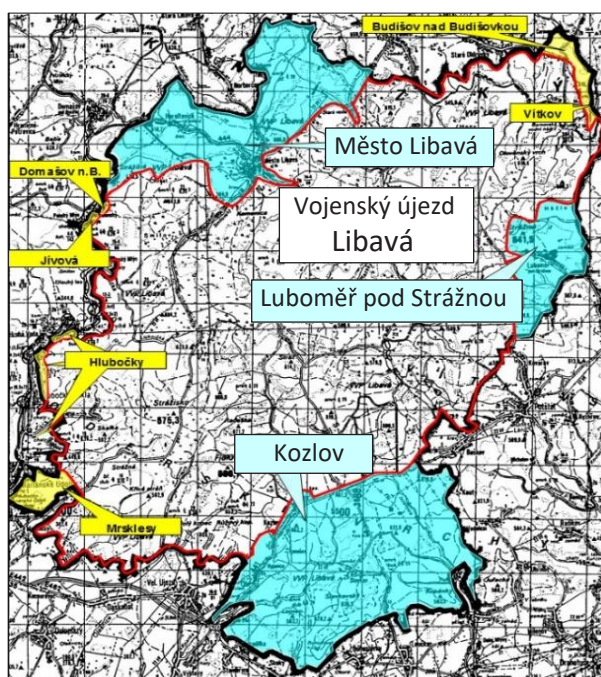
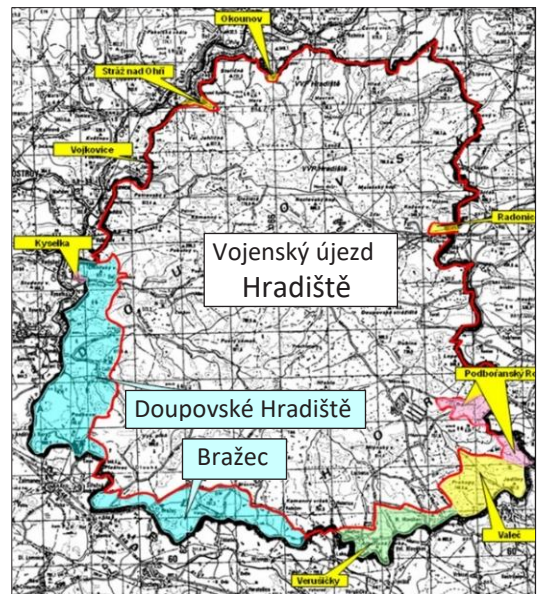
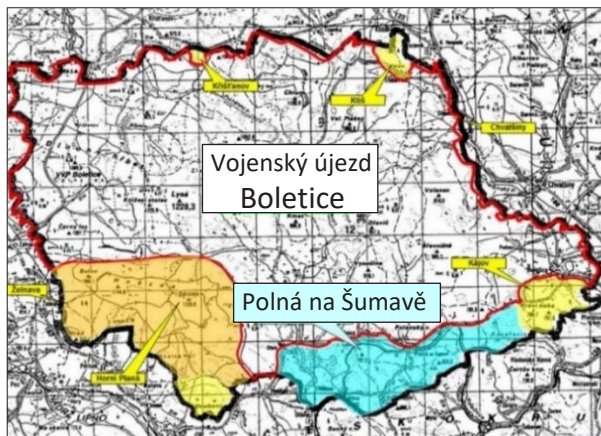
Seznam zkratk

AČR	Armáda České republiky
CHKO	chráněná krajinná oblast
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
LČR	Lesy České republiky, s.p.
MO	Ministerstvo obrany
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
Seznam věcí	seznam věcí, u nichž vlastnické právo přešlo ze státu na obce podle zákona č. 15/2015 Sb. Seznam schválila vláda ČR svým usnesením ze dne 14. 12. 2015 č. 1038
Strategie MO	<i>Strategie Ministerstva obrany ke zvýšení efektivnosti státních podniků (ze dne 3. 2. 2015)</i>
VLS	Vojenské lesy a statky ČR, s.p.
VÚ	vojenský újezd / vojenské újezdy
zakladatel	Ministerstvo obrany

Vojenské újezdy a optimalizace

- Katastrální území nově vzniklých obcí
- Území vyjmutá z VÚ, připojená ke katastrálním územím stávajících obcí

Zdroj: Vyhodnocení optimalizace vojenských újezdů - celkové, MO.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

18/11

Peněžní prostředky státu určené na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2018 pod číslem 18/11. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Stárek.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda poskytování a použití peněžních prostředků státu vynakládaných Ministerstvem zdravotnictví na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví bylo v souladu s právními předpisy, účelné a hospodárné.

Kontrolováno bylo období let 2014–2017, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob od dubna 2018 do října 2018.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zdravotnictví (dále také „MZd“); Karlovarský kraj, Karlovy Vary; Kraj Vysočina, Jihlava; Krajská zdravotní, a.s., Ústí nad Labem; město Boskovice; Nemocnice České Budějovice, a.s.; Nemocnice Jindřichův Hradec, a.s.; Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa, a.s.; NEMOS PLUS s.r.o., Praha; NEMOS SOKOLOV s.r.o., Praha; Oblastní nemocnice Kolín, a.s., nemocnice Středočeského kraje; Oblastní nemocnice Příbram, a.s.; Olomoucký kraj, Olomouc; Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje, České Budějovice; Zdravotnická záchranná služba Karlovarského kraje, příspěvková organizace, Karlovy Vary.

Kolegium NKÚ na svém II. jednání, které se konalo dne 4. února 2019,

schválilo usnesením č. 7/II/2019

kontrolní závěr v tomto znění:

KLÍČOVÁ FAKTA

Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví

833 mil. Kč

poskytnutých
v letech 2014–2017
na realizaci
181 investičních akcí

z toho NKÚ
zkontroloval

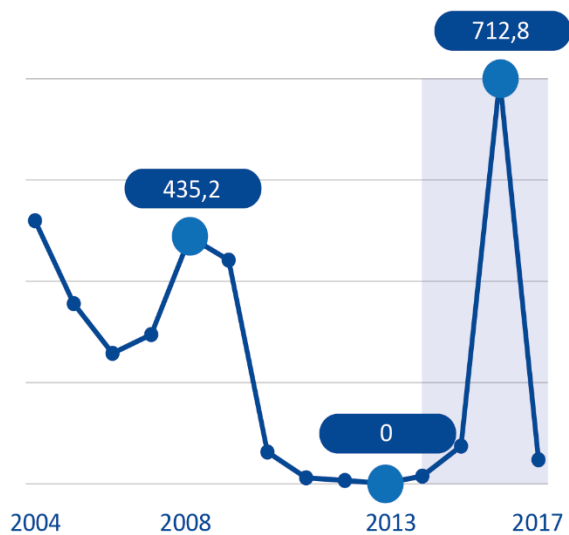
317 mil. Kč

poskytnutých
na realizaci
23 investičních akcí

0 akcí

zkontrolovalo MZd
u příjemců dotací

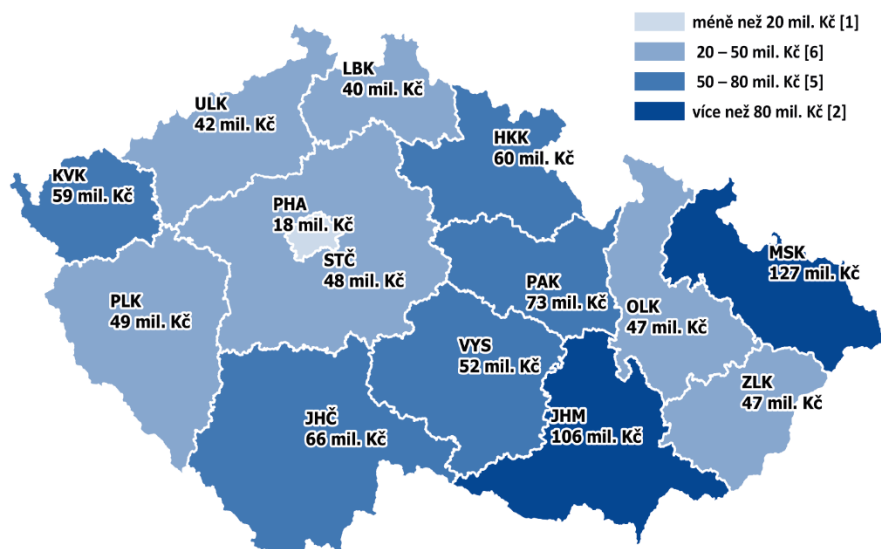
PROSTŘEDKY POSKYTNUTÉ Z PROGRAMU
V LETECH 2004–2017 (V MIL. Kč)

PRODLUŽOVÁNÍ PROGRAMU

- PROGRAM SCHVÁLEN
V ROCE 2004 S TERMÍNEM
PRO UKONČENÍ REALIZACE
DO 31. 12. 2007
- V ROCE 2007
BYLA REALIZACE
PROGRAMU
PRODLOUŽENA
DO 31. 12. 2010
- V ROCE 2010
BYLA REALIZACE
PROGRAMU
PRODLOUŽENA
DO 31. 12. 2016
- V ROCE 2016
BYLA REALIZACE
PROGRAMU
PRODLOUŽENA
DO 31. 12. 2017

PODPORA Z PROGRAMU CELKEM V LETECH 2014–2017

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda poskytování a použití peněžních prostředků státu vynakládaných MZd na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví bylo v souladu s právními předpisy, účelné a hospodárné. Kontrola se zaměřila na prostředky poskytované z programu ev. č. 235 210 – *Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví* (dále také „program 235 210“), skutečné využití dotací jejich příjemci, resp. účastníky programu, a plnění funkce správce programu u MZd.

NKÚ při kontrole vybraných akcí zjistil porušení právních předpisů účastníky programu v oblasti zadávání veřejných zakázek i nedodržení základních parametrů akce. Ve dvou případech je vyhodnotil jako porušení rozpočtové kázně. MZd vedle formálních pochybení při zpracování akcí také nesprávně poskytlo prostředky ze státního rozpočtu na investici, která nebyla v souladu s cíli stanovenými v programové dokumentaci. Za zásadní nedostatek však NKÚ považuje, že MZd neplnilo řídicí funkci správce programu 235 210 v souladu se základními principy programového financování, ale pouze formálně administrovalo poskytování dotací.

1. MZd nemělo vizi pro regionální zdravotnictví.

V kontrolovaném období poskytlo MZd na podporu investic do regionálního zdravotnictví 833 mil. Kč bez jakékoliv strategie či koncepce. MZd navíc jako ústřední orgán státní správy pro zdravotní služby¹ zastřešuje celý sektor zdravotnictví v České republice, a mělo by tedy mít jasnou představu o stavu, potřebách a rozvoji i v oblasti regionálního zdravotnictví, přestože se její financování zabezpečuje především systémem veřejného zdravotního pojištění. Zdroje z krajů, popř. přímo od MZd tak mají doplňkový charakter.

2. MZd neplnilo svou roli správce programu a selhávalo při plánování.

Finanční plánování a řízení programu 235 210 nebylo optimální, neboť MZd nepřipravovalo v kontrolovaném období rozpočet programu realisticky, a v důsledku toho nebylo schopno zajistit jeho naplňování. V roce 2015, tedy v době, kdy už měl program směřovat ke svému závěru, došlo ke skokovému navýšení jeho rozpočtu, který dosáhl téměř sedminásobku hodnoty pro předchozí období.

MZd vykonávalo v kontrolovaném období pouze funkci zpracovatele žádostí o dotace, resp. investičních záměrů. Přestože MZd odpovídá za hospodaření s prostředky státního rozpočtu na financování programů, realizaci programu 235 210 MZd fakticky neřídilo a akce, které měly naplňovat jeho předem stanovené cíle, nevybíralo. MZd neprovádělo hodnocení a výběr investičních záměrů k zařazení do programu 235 210 dle stanovených kritérií a postupů. Volbu akcí k podpoře za MZd ve většině případů prováděly kraje, které byly často samotnými žadateli o dotace.

V případě nákladných přístrojů vydávala k jejich pořizování svá stanoviska také přístrojová komise², která byla na MZd zřízena v roce 2014.

¹ Ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

² Komise pro posuzování rozmístění přístrojových zdravotnických prostředků, resp. komise pro posuzování nových přístrojových technologií a kapacit hrazených ze zdravotního pojištění (ke změně názvu a aktualizaci kompetencí došlo ke dni 11. 4. 2018).

Realizace programu 235 210 byla několikrát prodloužena, nakonec až na více než trojnásobek původně schválené doby, a objem plánovaných výdajů prostředků ze státního rozpočtu se téměř zdvojnásobil. Při vyhodnocení lze pouze formálně porovnat hodnoty dosažené realizovanými akcemi s hodnotami cílovými, které však byly průběžně upravovány dle charakteru zařazovaných akcí.

MZd po téměř celou dobu trvání programu (14 let) neprovádělo jeho průběžné vyhodnocování. Přistoupilo k němu až ve fázi přípravy závěrečného vyhodnocení programu.

3. Při zpracování akcí od žádosti po závěrečné vyhodnocení se na straně MZd vyskytovaly nedostatky.

Na kontrolovaném vzorku 23 akcí bylo u MZd zjištěno:

- MZd v jednom případě podpořilo akci, jejíž věcná náplň nebyla v souladu s cíli programu.
- Při administraci žádostí o dotace MZd akceptovalo jejich doručení po stanoveném termínu, v několika případech i s chybějícími obsahovými náležitostmi nebo přílohami.
- MZd nedůsledně vymáhalo plnění podmínek stanovených při registraci akce.
- U akcí, kde byla předmětná veřejná zakázka zadávána po částech, MZd vydávalo rozhodnutí o poskytnutí dotace ještě před ukončením všech částí zadávacího řízení zakázky na celkovou předpokládanou výši dotace, přestože mělo vycházet pouze z údajů vzešlých z již uzavřených smluv.
- MZd ve čtyřech případech neprovedlo závěrečné vyhodnocení akce ani po roce a půl od okamžiku, kdy mělo od účastníků programu podklady k dispozici.

MZd v uvedených případech svým postupem vytvářelo pro účastníky programu 235 210 nerovné podmínky a v případě neuzavřených akcí neodůvodněně způsobovalo nejistotu ve vztahu ke splnění podmínek, za kterých jim byly prostředky ze státního rozpočtu poskytnuty.

4. Na vybraném vzorku akcí u účastníků programu byly zjištěny nedostatky.

Při kontrole vybraného vzorku 23 akcí u 14 účastníků programu NKÚ nezjistil ne hospodárnost nebo použití prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu k jinému cíli, než který MZd stanovilo v rozhodnutí o poskytnutí dotace. Účastníci programu nejčastěji chybovali při zadávání veřejných zakázek, avšak pochybení, které mělo vliv na výběr nejvhodnější nabídky, se dopustil jen jeden z nich. V jednom případě bylo rovněž zjištěno závažné nedodržení věcných parametrů akce. Stejný účastník programu se dopustil navíc dalších podstatných pochybení, a to zejména když požádal MZd o uvolnění prostředků ze státního rozpočtu na úhradu zatím neprovedených prací.

U dvou účastníků programu NKÚ zjištěné nedostatky vyhodnotil jako porušení rozpočtové kázně³ celkem nejméně ve výši 7,9 mil. Kč a předal oznámení příslušnému správci daně.

5. MZd neprovádělo u účastníků programu kontrolu.

MZd v období let 2014–2017 neprovedlo žádnou kontrolu realizace podpořených akcí přímo u účastníků programu. Kontroly na místě neplánovalo ani na rok 2018.

6. MZd nepřijalo dostatečná opatření k nápravě nedostatků zjištěných předchozí kontrolní akcí NKÚ.

MZd se v rámci opatření k nápravě nedostatků zjištěných předchozí kontrolní akcí NKÚ

³ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

zaměřenou na program 235 210 zavázalo mj. ke zkvalitnění předběžné a průběžné kontroly investičních akcí. Vzhledem k tomu, že NKÚ nyní stejně jako v roce 2013 konstatuje absenci kontrol u účastníků programu a vytýká MZd i pochybení při samotné administraci akcí, nebylo toto opatření k nápravě evidentně provedeno. **MZd se tak neřídilo usnesením vlády ze dne 4. června 2014 č. 414⁴, kterým mu byla realizace opatření k nápravě kontrolou zjištěných nedostatků uložena.**

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Informace o kontrolované oblasti

Dle údajů ze *Zdravotnické ročenky České republiky 2017* bylo v České republice k 31. 12. 2017 evidováno celkem 32 080 zdravotnických zařízení (včetně detašovaných pracovišť), z čehož bylo 21 975 samostatných ordinací lékařů primární péče a lékařů specialistů. Státních zařízení zřizovaných MZd a ostatními centrálními orgány bylo 137. Nestátních pak bylo celkem 31 943, přičemž kraje byly zřizovateli 259 z nich, města a obce 192 a zřizovatele fyzickou osobu, církev či jinou právnickou osobu mělo 31 492 zdravotnických zařízení. Zdravotnických zařízení typu nemocnice bylo v roce 2017 celkem 193 (dále viz příloha č. 2).

Ministerstvo zdravotnictví je podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb. ústředním orgánem státní správy pro zdravotní služby, ochranu veřejného zdraví, zdravotnickou vědeckovýzkumnou činnost, poskytovatele zdravotních služeb v přímé řídicí působnosti, zacházení s návykovými látkami, přípravky, prekursory a pomocnými látkami, vyhledávání, ochranu a využívání přírodních léčivých zdrojů, přírodních léčebných lázní a zdrojů přírodních minerálních vod, léčiva a prostředky zdravotnické techniky pro prevenci, diagnostiku a léčení lidí, zdravotní pojištění a zdravotnický informační systém, pro používání biocidních přípravků a uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh.

MZd je mj. i správcem programu ev. č. 235 210 – *Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví*, který je programem ve smyslu ustanovení § 12 zákona č. 218/2000 Sb. a je součástí programového financování státu. Programové financování je soustava činností zahrnující vedle samotné realizace akcí také plánování, přípravu rozpočtu, evidenci a kontrolu. Stěžejní úlohu v tomto systému má správce programu, tj. správce kapitoly, který odpovídá za hospodaření s prostředky státního rozpočtu vydávaných na realizaci daného programu. Správce programu mj. vypracovává dokumentaci programu, posuzuje obsah jednotlivých investičních záměrů, stanovuje podmínky účasti státního rozpočtu na realizaci konkrétních akcí, vydává rozhodnutí o poskytnutí dotace, vydává závěrečné vyhodnocení akce či zpracovává závěrečné vyhodnocení programu.

Program 235 210 je určen pro podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví a je rozčleněn na následující podprogramy:

- 235 211 – *Pořízení, obnova a provozování ICT regionálního zdravotnictví;*
- 235 212 – *Podpora vybavení regionálního zdravotnictví stroji a zařízeními;*
- 235 213 – *Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny záchranných služeb;*
- 235 214 – *Podpora rozvoje nemovitého majetku regionálního zdravotnictví.*

Jeho cílem je zlepšit vybavení pracovišť regionálních zdravotnických zařízení, odstranit

⁴ Usnesení vlády ze dne 4. června 2014 č. 414, *ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 13/13 Peněžní prostředky státu určené regionálním zdravotnickým zařízením.*

stavebně technické nedostatky a zabezpečit trvalou připravenost poskytovatelů zdravotnické záchranné služby na řešení mimořádných událostí a krizových situací. Realizací cílů programu a dosažením rozhodujících parametrů podprogramů má být zkvalitnění poskytování zdravotních služeb v regionech v oblastech:

- informačních technologií – cílem je pořízení hardwaru a softwaru nemocničních informačních systémů, vybavení výjezdových základen, výjezdových skupin a zdravotnických operačních středisek poskytovatelů zdravotnické záchranné služby jednotlivých krajů informačními a komunikačními prostředky včetně hardwarového a softwarového vybavení tak, aby byla zajištěna jejich trvalá krizová připravenost;
- vybavenosti regionálních zdravotnických zařízení a poskytovatelů zdravotnických služeb – cílem je obnova a pořízení nových zdravotnických prostředků v regionálních zdravotnických zařízeních v souladu se zákonem o zdravotních službách⁵ a obnova a pořízení dopravních a věcných prostředků zdravotnické záchranné služby pro zajištění jejich trvalé krizové připravenosti, včetně vybavení speciálními ochrannými prostředky;
- podpory rozvoje materiálně technické základny v regionech – cílem je provedení rekonstrukcí stávajících zařízení a řešení havarijních stavů, v malé míře dostavba a výstavba, případně přístavba nových objektů.

Dle dokumentace programu by měl program řešit nutné doplnění a obměnu přístrojového vybavení, neodkladné investice do nemovitého majetku a nezbytné zabezpečení pracovišť kvalitní komunikační technikou.

Program je ve smyslu specifikace jeho věcných cílů určen pro veškerá regionální zdravotnická zařízení a poskytovatele zdravotních služeb. Účastníky programu jsou zejména kraje, obce, jejich příspěvkové organizace a další obchodní korporace zřizující zdravotnická zařízení. Do roku 2014 však mohla být do tohoto programu zařazena pouze regionální zdravotnická zařízení, jejichž zřizovateli jsou kraje a obce. Základní podmínky pro žadatele o dotace a účastníky programu byly definovány v programové dokumentaci a v *Pravidlech postupu při přípravě a realizaci akcí investiční výstavby a investičních dodávek v rámci systému programového financování v resortu Ministerstva zdravotnictví* (dále jen „Pravidla“). Oba dokumenty byly uveřejněny na internetových stránkách MZd. Další podmínky pak byly součástí registrace akce a rozhodnutí o poskytnutí dotace.

V kontrolovaném období let 2014–2017 činily skutečné výdaje MZd na program 235 210 více než 833 mil. Kč, kterými bylo podpořeno 181 investičních akcí realizovaných 47 účastníky programu. Více než polovina těchto prostředků byla použita na vybavení regionálního zdravotnictví stroji a zařízeními, necelá třetina pak na rozvoj nemovitého majetku. Podpora informačních a komunikačních technologií a materiálně technické základny záchranných služeb činila v kontrolovaném období dohromady 14 % celkové částky skutečně vyplacených prostředků.

---

⁵ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

Tabulka č. 1: Podpora z programu 235 210 v letech 2014–2017 dle podprogramů (v mil. Kč)

Podprogram	2014	2015	2016	2017
235 211 – Pořízení, obnova a provozování ICT regionálního zdravotnictví	1,20	13,60	28,97	0,00
235 212 – Podpora vybavení regionálního zdravotnictví stroji a zařízeními	7,00	32,97	423,64	13,11
235 213 – Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny záchranných služeb	2,70	18,59	49,31	0,00
235 214 – Podpora rozvoje nemovitého majetku regionálního zdravotnictví	2,00	0,79	210,84	28,75

Zdroj: přehledy poskytnutých dotací MZd; sestavy z *Evidenčního dotačního systému*.

Na program 235 210 byla rovněž zaměřena kontrola NKÚ v rámci kontrolní akce č. 13/13 – *Peněžní prostředky státu určené regionálním zdravotnickým zařízením* (dále také „KA č. 13/13“).

III. Rozsah kontroly

Kontrola se zaměřila na prostředky státního rozpočtu určené na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví poskytované prostřednictvím programu 235 210, systém a proces jejich rozdělování a užití prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu účastníky programu.

V rámci MZd, které je mj. správcem programu 235 210 a poskytovatelem dotací na jeho realizaci, se kontrola soustředila na koncepční rámec oblasti podpory regionálního zdravotnictví, úroveň řízení programu a samotný systém poskytování dotací, zejména pak soulad činností s právními předpisy a deklarovanými pravidly a postupy, transparentnost procesu, zachování rovnosti žadatelů a vazbu akcí na stanovené cíle. Prověřována byla také implementace nápravných opatření ke zjištění z předchozí kontrolní akce NKÚ z roku 2013, jejímž předmětem byl program 235 210. U vybraných účastníků programu, tedy příjemců dotací, byla kontrola zacílena na realizaci podpořených akcí, jejich hospodárnost, dodržování stanovených podmínek, zákonných požadavků a dosahování deklarovaných cílů.

Smyslem kontroly bylo přispět ke zlepšení plánování, financování a realizace investic podpořených ze státního rozpočtu, které vzhledem k objemu pravidelně vynakládaných prostředků i potenciálu rozvoje představují velmi významný nástroj politiky státu, v tomto případě v oblasti zdravotnictví. NKÚ chtěl poukázat na slabá místa stávajících procesů a případně odhalit možné hrozby pro investování státu do regionálních zdravotnických zařízení v budoucnu.

Ke kontrole byl vybrán vzorek 23 akcí⁶ realizovaných 14 účastníky programu. V kontrolovaném vzorku byly zahrnuty jak investice do nemovitého majetku, tak i do přístrojového vybavení, informačních a komunikačních technologií a krizové připravenosti záchranných služeb. Přehled majetku pořízeného v rámci těchto akcí je uveden v příloze č. 1. Na uskutečnění akcí vybraného vzorku MZd poskytlo více než 317 mil. Kč, což představovalo 38 % veškerých výdajů prostředků ze státního rozpočtu na program 235 210 v kontrolovaném období let 2014–2017.

⁶ U čtyř akcí z vybraného vzorku do skončení kontroly NKÚ u MZd nebylo vydáno závěrečné vyhodnocení akce. Kontrola spisů těchto čtyř akcí tak byla provedena v omezeném rozsahu.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. MZd nemělo vizi pro regionální zdravotnictví.

Za období let 2004–2017 dosáhly podle údajů ze závěrečných účtů kapitoly 335 celkové výdaje MZd na program 235 210 více než 3 mld. Kč. V kontrolovaném období let 2014–2017 poskytlo MZd na investice do regionálního zdravotnictví 833 mil. Kč, aniž by mělo strategii či koncepci pro tuto oblast obecně nebo konkrétně pro financování reprodukce majetku regionálního zdravotnictví. MZd vymezilo cíle, parametry a indikátory pouze v dokumentaci programu. Tyto ukazatele však v průběhu trvání programu několikrát měnilo, a to zejména na základě již realizovaných investic, nikoliv aktivně plánovaných.

MZd se nezabývalo tím, zda je síť zdravotních služeb a zařízení v regionech optimální ve vztahu k potřebám jejich obyvatel. Tuto oblast považuje především za kompetenci zřizovatelů těchto zařízení, kterými jsou převážně územní samosprávné celky, a zdravotních pojišťoven prostřednictvím uzavírání konkrétních smluvních vztahů.

Základním finančním zdrojem pro poskytování zdravotních služeb jsou prostředky ze systému veřejného zdravotního pojištění. Doplnkově se na financování regionálního zdravotnictví podílí kraje⁷, které získávají prostředky zejména z rozpočtového určení daní, a jako i v případě programu 235 210 přímo MZd. MZd je však dle zákona o zřízení ministerstev⁸ ústředním orgánem státní správy pro oblast zdravotních služeb a ochrany veřejného zdraví, a má tedy zastřešovat i regionální zdravotnictví. V oblasti lůžkové péče a lázeňské rehabilitační péče navíc samotné MZd ovlivňuje poskytování zdravotních služeb v regionech, neboť je podle zákona o veřejném zdravotním pojištění⁹ vyhlášovatelem výběrového řízení na poskytování této péče.

Dlouhodobé poskytování významné finanční podpory do určité oblasti bez jasně definovaných cílů je nesystémové a v případě programu 235 210 tak MZd bylo pouze místem přerozdělování prostředků směrem k regionům. MZd má navíc ve zdravotnictví, regionální zdravotnictví nevyjímaje, působit jako určující autorita, má mít přehled o jeho stavu, jasnou představu o jeho potřebách a plánovat jeho rozvoj.

2. MZd neplnilo svou roli správce programu a selhávalo při plánování.

2.1 Základní ukazatele programu 235 210

Realizace programu 235 210 začala v roce 2004 a byla plánována do konce roku 2007. V průběhu fungování programu však došlo k několika změnám, na jejichž základě byla realizace programu prodloužena do 31. 12. 2017, tedy z původních čtyř až na celkových čtrnáct let. K poslednímu prodloužení došlo v kontrolovaném období, na konci roku 2016, a to zejména z důvodu nepřipravenosti akcí zařazovaných do programu, které tak nebylo možné zrealizovat v mezích původně schválených termínů.

Postupně došlo také k úpravám plánované výše účasti státního rozpočtu na financování programu, ta narostla o 91 % z původně zamýšlených 1 873 mil. Kč na 3 580 mil. Kč. Pětina z celkového objemu prostředků státního rozpočtu byla do programu přidána v roce 2015, tedy

⁷ Zejména podle ustanovení § 110 zákona č. 372/2011 Sb.

⁸ Ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb.

⁹ Ustanovení § 46 až § 52 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů..

v jednom z posledních let jeho trvání, tj. ve fázi, kdy mělo docházet zejména k dokončování započatých akcí. Rozpočet programu v tomto roce dosahoval téměř sedminásobku hodnoty pro předchozí období. Navýšení rozpočtu bylo realizováno zejména z přesunů mezi jednotlivými programy MZd.

MZd nevycházelo při plánování rozpočtu z očekávaných potřeb a reálných předpokladů, když skutečné výdaje na program v roce 2014 činily pouze 9,4 % konečného rozpočtu a v roce 2015 činily 8,1 % konečného rozpočtu.

Tabulka č. 2: Výdaje na financování programu 235 210 v letech 2014–2017 (v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Konečný rozpočet	Skutečnost (vč. čerpání NNPV)
2014	58 954	99 796	137 346	12 902
2015	47 806	689 023	813 468	65 946
2016	37 890	19 164	766 686	712 767
2017	0	0	53 919	41 854

Zdroj: závěrečné účty kapitoly 335 – *Ministerstvo zdravotnictví* za roky 2014–2017.

Pozn.: NNPV – nároky z nespotřebovaných profilujících výdajů, tj. nevyčerpaných prostředků z předchozích období.

MZd selhávalo při finančním plánování a řízení programu 235 210, když nepřipravovalo v kontrolovaném období rozpočet programu realisticky, a v důsledku toho nebylo následně schopno zajistit jeho naplňování. Skokové navýšení rozpočtu programu v jeho závěrečné fázi bylo nesystémové.

V souvislosti s prodlužováním a navyšováním finančních parametrů došlo také k několika úpravám věcných ukazatelů programu. Tyto změny však nebyly realizovány na základě aktivně plánovaných investic, nýbrž zpětně dle výstupů uskutečněných akcí, které byly do programu 235 210 zařazovány na základě průběžně podávaných žádostí. Není tak možné provést objektivní vyhodnocení programu 235 210, při kterém by byly porovnány cílové stavy předem stanovených ukazatelů s těmi skutečně dosaženými. Při posuzování naplnění cílových ukazatelů lze pouze formálně porovnat hodnoty dosažené realizovanými akcemi s těmi, které byly průběžně upravovány dle charakteru zařazovaných akcí.

Program 235 210 byl několikrát prodlužován, nakonec až na více než trojnásobek původně schválené doby realizace a plánovaná částka ze státního rozpočtu se téměř zdvojnásobila. Vzhledem k průběžným úpravám není možné provést věrohodné a objektivní vyhodnocení programu 235 210 porovnáním skutečně dosažených a předem stanovených cílových hodnot.

Přestože MZd významně navýšilo rozpočet programu již v roce 2015, požádalo Ministerstvo financí o schválení změn dokumentace programu až na konci roku 2016, tedy v době, kdy byla většina prostředků již spotřebována a byly realizovány výstupy, které měly podstatný vliv také na věcné ukazatele programu.

Po téměř celou dobu trvání programu 235 210, tj. 14 let, MZd neprovádělo žádné průběžné vyhodnocování programu. K hodnocení přistoupilo až v posledních letech, tedy ve fázi přípravy závěrečného vyhodnocení programu.

2.2 Zařazování akcí do programu

Dokumentace programu a Pravidla obsahovaly kritéria a postupy pro posuzování investičních záměrů, resp. investičních akcí, na které bylo žádáno o dotaci. Podle těchto zásad měly být

akce k realizaci v aktuálním roce vybírány komisemi ustanovenými gestory podprogramů, tj. příslušnými odbornými útvary MZd. Takto ustanovené komise však v období let 2014–2017 pro program 235 210 nefungovaly. Některá z deklarovaných kritérií pak předpokládala vzájemné porovnávání investičních záměrů, to však nebylo možné za situace, kdy investiční záměry žadatelů přicházely průběžně a stejně tak byly akce registrovány. MZd ve vztahu k došlým investičním záměrům bylo pouze místem jejich administrativního zpracování. MZd se v programu 235 210 při výběru akcí podřizovalo požadavkům krajů, které byly samotnými účastníky programu, popř. vydávaly souhlasná stanoviska k investičním záměrům plánovaným na jejich území.

MZd také nevyžadovalo po žadatelích o dotace plnění termínu pro podání investičního záměru akcí stanoveného dokumentací programu a Pravidly, tj. nejpozději do 15. května roku předcházejícímu plánovanému zahájení financování akce. MZd navíc stanovený termín samo nerespektovalo, když v únoru 2015, v roce již zmíněného skokového nárůstu rozpočtu programu, dopisem ministra vyzvalo hejtmany jednotlivých krajů k podání žádostí o dotace na akce k realizaci v průběhu roku 2015.

Tento ze strany MZd nekoordinovaný proces objektivně znemožňoval systematické plánování průběhu realizace programu 235 210, jeho výstupů i nároků na finanční prostředky státního rozpočtu.

Přestože MZd odpovídá za hospodaření s prostředky státního rozpočtu na financování programů, plnilo v kontrolovaném období pouze administrativní roli při zpracování žádostí o dotace, resp. investičních záměrů, a nenaplnovalo funkci správce programu, který by jej měl řídit a výběrem a podporou uskutečnění konkrétních akcí naplňovat předem stanovené cíle, kterých chce pomocí programu dosáhnout.

Program 235 210 sloužil v kontrolovaném období jako zdroj pro finanční krytí akcí doplňovaných na základě operativních rozhodnutí správce programu. Taková podoba programového financování nepřispívá k odpovědnému vynakládání prostředků ze státního rozpočtu.

V případě pořízení nákladných přístrojů vydávala k jejich pořizování svá stanoviska také přístrojová komise, která byla na MZd zřízena v průběhu roku 2014. Přístrojová komise projednává žádosti o umístění a provoz přístrojové techniky s předpokládanou pořizovací cenou vyšší než 5 mil. Kč bez DPH, která je hrazena z prostředků veřejného zdravotního pojištění prostřednictvím výkonů na nich poskytovaných, nebo jde-li o nákup přístrojů s poskytnutím dotace ze státního rozpočtu. Dle svého statutu má komise za úkol především posuzovat přístroje z hlediska účelnosti jejich pořízení ve vztahu k potřebě jejich dostupnosti v rámci České republiky při zohlednění jejich efektivního využití. V současné době komisi tvoří 21 členů¹⁰, které jmenuje ministr zdravotnictví.

---

¹⁰ Komisi tvoří 5 zástupců MZd, 6 zástupců zdravotních pojišťoven, 2 zástupci odborných společností nominovaných Českou lékařskou společností Jana Evangelisty Purkyně, 4 zástupci zřizovatelů zdravotnických zařízení, 1 zástupce pacientů – Pacientské rady MZd, 1 zástupce České lékařské komory, 1 zástupce Českomoravské konfederace odborových svazů, 1 zástupce Lékařského odborového klubu – Svazu českých lékařů.

Tabulka č. 3: Výdaje na financování programu 235 210 v letech 2014–2017 dle krajů, do kterých podpora směřovala

Kraj	2014 (v mil. Kč)	2015 (v mil. Kč)	2016 (v mil. Kč)	2017 (v mil. Kč)	Počet obyvatel*	Podíl dotace na obyvatele (v Kč/obyv.)
Moravskoslezský kraj	0,00	4,00	110,44	12,77	1 221 832	104
Jihomoravský kraj	0,00	3,47	102,85	0,00	1 170 078	91
Pardubický kraj	7,00	4,49	54,89	6,18	515 985	141
Jihočeský kraj	0,00	23,39	42,62	0,00	636 707	104
Královéhradecký kraj	1,35	5,27	40,52	12,54	551 909	108
Karlovarský kraj	0,00	2,40	47,73	9,33	300 309	198
Kraj Vysočina	0,00	6,70	44,85	0,00	510 209	101
Plzeňský kraj	0,00	3,36	45,46	0,00	573 469	85
Středočeský kraj	0,00	0,00	48,12	0,00	1 302 336	37
Olomoucký kraj	0,00	2,80	44,51	0,00	636 356	74
Zlínský kraj	0,00	0,00	46,98	0,00	586 299	80
Ústecký kraj	2,00	0,00	39,54	0,29	825 120	51
Liberecký kraj	0,00	1,61	38,07	0,00	438 609	90
Hlavní město Praha	2,55	8,46	6,17	0,74	1 243 201	14

Zdroj: informace MZd; sestavy z *Evidenčního dotačního systému*; údaje Českého statistického úřadu.

* Počet obyvatel České republiky k 1. 1. 2014.

Nízké čerpání prostředků v hl. m. Praze však bylo ovlivněno zejména skutečností, že se na tomto území nachází zdravotnická zařízení poskytující významný podíl zdravotních služeb v regionu, která nebyla oprávněnými žadateli o dotace z programu 235 210, a podporu tak získat nemohla. Jedná se především o velké nemocnice přímo řízené centrálními orgány státní správy.

Graf č. 1: Účastníci programu 235 210, kteří v letech 2014–2017 v souhrnu za všechny realizované akce získali více než 25 mil. Kč (v mil. Kč)

Zdroj: informace MZd; sestavy z *Evidenčního dotačního systému*.

* Prostřednictvím těchto subjektů byly podpořeny investice ve více než jednom zdravotnickém zařízení.

Prostřednictvím některých účastníků programu, typicky krajů, mohou být v rámci podpořených akcí kofinancovány investice v různých zdravotnických zařízeních. Nejvíce

prostředků z programu 235 210 získala na své investice v období let 2014–2017 Nemocnice České Budějovice, a.s. Následovala ji Krajská nemocnice T. Bati, a. s., a prostřednictvím Jihomoravského kraje Nemocnice Znojmo, příspěvková organizace, která dlouhodobě z programu 235 210 získávala největší část dotací. V předcházející kontrole NKÚ konstatoval, že Nemocnice Znojmo, příspěvková organizace, získala více než 47 % z celkového objemu poskytnutých peněžních prostředků, jež byly určeny na akce programu 235 210 realizované v letech 2009–2012.

3. Při zpracování akcí od žádosti po závěrečné vyhodnocení se na straně MZd vyskytovaly nedostatky.

Cíle programu, základní pravidla a podmínky pro podání žádosti o dotaci i čerpání dotace, vymezení okruhu účastníků programu a další podmínky stanovilo MZd v dokumentaci programu, která byla k dispozici spolu s Pravidly na jeho internetových stránkách. Další závazné pokyny pro účastníky programu stanovilo MZd v podmínkách, které byly přílohou registrace akce a rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Kontrola NKÚ zjistila, že MZd jako správce programu postupovalo při vymáhání plnění podmínek ze strany účastníků programu nedůsledně. V některých případech tato pravidla samo MZd porušovalo.

Poskytnutí dotace na akci, která nesplňuje cíle programu

Dle své dokumentace byl program určen na financování nejnutnějších investic do regionálního zdravotnictví. **MZd nepostupovalo v souladu s dokumentací programu tím, že poskytlo dotaci v celkové výši 4,1 mil. Kč na akci, jejíž předmět zcela neodpovídal cílům programu.** Objekty jako „bytový dům“, resp. „bytovka“, či „ubytovna“, do jejichž zhodnocení směřovala část této dotace, nejsou zdravotnickými zařízeními nebo objekty, které by tvořily funkční celek určený k poskytování zdravotních služeb.

Přijímání žádostí o dotace podaných po termínu

MZd stanovilo, že žadatelé o dotaci měli předkládat žádosti o dotace, resp. investiční záměry nejpozději do 15. května roku předcházejícímu plánovanému zahájení financování akce. MZd v kontrolovaném období nevyhlašovalo výzvy k podávání žádostí o dotace v rámci programu s bližšími podmínkami a připomenutím termínu pro podávání žádostí. Žádosti o dotace, resp. investiční záměry byly na MZd doručovány průběžně.

Ve čtrnácti případech byly žádosti o dotace, resp. investiční záměry předloženy MZd prokazatelně po stanoveném termínu.

Akceptace neúplných žádostí o dotace

Nezbytné náležitosti žádostí o dotace upravuje ustanovení § 14 zákona č. 218/2000 Sb. Další náležitosti žádostí o dotace, resp. investičních záměrů, a jejich povinné přílohy stanovilo MZd žadatelům o dotaci v dokumentaci programu.

Více než 80 % prověřovaných žádostí o dotace, resp. investičních záměrů, neobsahovalo všechny povinné náležitosti. U některých akcí bylo zjištěno více chybějících součástí. Konkrétně se jednalo o tyto nedostatky:

- V devatenácti případech žádosti o dotace, resp. podané investiční záměry neobsahovaly všechny zákonné náležitosti. Chyběla identifikace žadatele o dotaci, je-li jím právnická osoba¹¹.
- V osmi případech podané investiční záměry neobsahovaly všechny náležitosti stanovené MZd. Chyběly propočty návratnosti vložených prostředků, jejichž součástí má být porovnání stávajícího a cílového stavu výkonů a činností, rozhodující technicko-ekonomické údaje o provozu obnovované kapacity a způsobu financování v rozsahu posledních 3 let apod.
- V pěti případech podané investiční záměry neobsahovaly všechny požadované přílohy. Chyběla smlouva žadatele se zdravotní pojišťovnou o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb nebo její závazné stanovisko, prohlášení žadatele o komplexnosti dokladů ve vztahu k akci a souladu stavební části s věcnými a technickými požadavky na vybavení zdravotnických zařízení a doklad o výši celkového obrátu za poslední 3 roky.

Přestože žádosti o dotaci, resp. investiční záměry, které žadatelé předložili MZd, nesplňovaly zákonné požadavky a podmínky stanovené dokumentací programu, MZd je nevyřadilo, ani nepožádalo o jejich doplnění, a akceptovalo je tak v neúplné podobě. Uvedený postup MZd byl v rozporu se zákonem č. 218/2000 Sb., dokumentací programu i jeho vnitřní *Metodikou poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu na reprodukci majetku*¹² a vytvářel v kontrolovaném období pro žadatele o dotace nerovné podmínky.

MZd nestanovilo pro žadatele o dotace v rámci programu povinnost předložit jednotný formulář žádosti o dotaci, případně jeden dokument, který by bylo možné za žádost o dotaci považovat a který by obsahoval alespoň náležitosti uvedené v ustanovení § 14 zákona č. 218/2000 Sb. V několika případech s investičním záměrem nebyl MZd předložen ani průvodní dopis, ze kterého by bylo patrné, že žadatel předložením uvedených dokumentů podává žádost o dotaci. Dle NKÚ by bylo vhodnější použít standardizovaný formulář pro žádost, který by obsahoval minimálně zákonem požadované náležitosti, čímž by se výrazně usnadnila kontrola žádosti o dotaci a eliminovalo se množství nedostatků.

Nedůsledné vymáhání plnění podmínek registrace akce

Spolu s registrací akce stanovilo MZd účastníkům programu podmínky realizace a financování jednotlivých akcí. Dodržování těchto podmínek však nebylo ze strany MZd důsledně vyžadováno, resp. jejich porušení nebylo ze strany MZd rozporováno. U některých akcí bylo zjištěno více nedostatků. Kontrola NKÚ zjistila, že:

- V sedmi případech nebyl název zakázky totožný s názvem akce uvedeným v registraci akce, jak stanovily podmínky registrace akce.
- Ve čtrnácti případech nebyly podané nabídky v zadávacích řízeních předmětných zakázek hodnoceny podle kritéria ekologické šetrnosti, přestože to stanovily podmínky registrace akce. Tuto podmínku MZd navíc stanovilo jen u některých akcí.
- V jednom případě dokumenty požadované pro vydání rozhodnutí neobsahovaly povinný návrh smlouvy na realizaci akce jednostranně podepsaný dodavatelem.
- Ve čtyřech případech nezaslal účastník programu dodatky ke smlouvám k odsouhlasení MZd, přestože MZd v podmínkách registrace akce stanovilo, že není možné bez jeho vědomí uzavřít smlouvu nebo dodatek ke smlouvě a čerpat prostředky státního rozpočtu

¹¹ Ustanovení § 14 odst. 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb.

¹² Příkaz ministra č. 40/2012 – *Metodika poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu na reprodukci majetku*.

na financování akce. Jedna z uvedených změn měla navíc podstatný vliv na výši celkové ceny díla, tj. bylo třeba žádat o změnu závazného parametru rozhodnutí o poskytnutí dotace. Změna rozhodnutí o poskytnutí dotace však neproběhla.

MZd nedůsledným vymáháním plnění podmínek registrace akce vytvářelo v kontrolovaném období netransparentní prostředí a nerovné podmínky pro účastníky programu.

Vydávání rozhodnutí o poskytnutí dotace před ukončením zadávacího řízení

MZd účastníkům programu stanovilo, že pro vydání rozhodnutí požaduje kompletní dokumenty o výběru dodavatele, tzn. dokumentaci ukončeného zadávacího řízení. V případě dvou akcí, kde byla veřejná zakázka zadávána po částech, vydalo MZd rozhodnutí o poskytnutí dotace ještě před tím, než byla ukončena řízení za všechny části, na celkovou předpokládanou částku dotace vycházející z registrací akcí, nikoliv pouze na částky stanovené na základě závazků vyplývajících z již uzavřených smluv. Takové jednání MZd bylo v rozporu s podmínkami řízení akce stanovenými v přílohách registrací akcí.

Nerozporování chybného postupu při výběru dodavatele

Účastníci programu byli při realizaci akcí povinni postupovat v souladu s právními předpisy upravujícími postup při zadávání veřejných zakázek. **Z dokumentace předané MZd v rámci podkladů pro vydání rozhodnutí bylo v jednom případě zřejmé, že účastník programu vybral nejvhodnější nabídku v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách¹³.** MZd přesto vydalo rozhodnutí o poskytnutí dotace na předmětnou akci, na jehož základě poskytlo dotaci v celkové výši 4,5 mil. Kč.

Nevydávání závěrečného vyhodnocení akcí

MZd účastníkům programu v rozhodnutí o poskytnutí dotace stanovilo termín pro předložení dokumentace pro vydání závěrečného vyhodnocení akce. **Ve čtyřech případech MZd ke konci kontroly NKÚ akce neukončilo a nevydalo účastníkům programu závěrečné vyhodnocení akce, přestože od doručení dokladů pro vydání závěrečného vyhodnocení akce uběhlo až 22 měsíců.** MZd tímto postupem u účastníků programu neodůvodněně vytvářelo nejistotu ve vztahu k splnění podmínek, za kterých jim byly prostředky ze státního rozpočtu poskytnuty.

4. Na vybraném vzorku akcí u účastníků programu byly zjištěny nedostatky.

Kontrola NKÚ byla provedena u 14 účastníků programu, kterým MZd poskytlo prostředky ze státního rozpočtu na realizaci vybraných 23 akcí. **Kontrola NKÚ zjistila, že se někteří účastníci programu dopustili porušení ustanovení závazných podmínek čerpání dotace určených MZd a v některých případech i porušení právních předpisů. Tyto nedostatky však neměly dle NKÚ negativní vliv na hospodárnost vynakládání finančních prostředků státu nebo na plnění cílů, které MZd účastníkům programu stanovilo v rozhodnutí o poskytnutí dotace.**

U dvou účastníků programu NKÚ zjištěné nedostatky vyhodnotil jako porušení rozpočtové kázně¹⁴ celkem nejméně ve výši 7,9 mil. Kč a předal oznámení příslušnému správci daně.

Nesplnění závazných parametrů a porušení podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace

MZd stanovilo prostřednictvím dokumentu rozhodnutí o poskytnutí dotace a jeho přílohy finanční, věcné a časové parametry akce a podmínky její realizace. **Kontrola NKÚ odhalila**

¹³ Ustanovení § 101 odst. 4 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

¹⁴ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb.

v případě jednoho účastníka programu závažné porušení takto stanovených pravidel, a to u dvou akcí, na které byly poskytnuty prostředky ze státního rozpočtu z programu 235 210.

Tento účastník programu požádal MZd o uvolnění dotačních prostředků na úhradu faktury za práce, které nebyly dodavatelem ještě skutečně provedeny. Část prostředků z této dotace nebyla také spotřebována do konce kalendářního roku, přesto účastník programu neprovedl řádné vypořádání dotace.

Ve druhém případě stejný účastník programu pochybil, když z dotace uhradil faktury, které byly vystaveny na základě MZd neodsouhlasených dodatků k smlouvě o dílo a bez provedení potřebné změny rozhodnutí o poskytnutí dotace. U této dotace navíc nedodržel jeden ze stanovených věcných parametrů akce, kterým byla vymezena nová hodnota užitné plochy objektu, do kterého bylo investováno.

Na uskutečnění uvedených dvou akcí MZd poskytlo dotaci v celkové výši téměř 26,8 mil. Kč.

Porušení právních předpisů v oblasti zadávání veřejných zakázek

Účastníci programu byli při realizaci akcí povinni postupovat v souladu s právními předpisy upravujícími postup při zadávání veřejných zakázek. Kontrola NKÚ zjistila:

- V pěti případech akcí účastníci programu jako zadavatelé uzavřeli smlouvy s dodavateli po zákonem určené lhůtě¹⁵. K tomuto pochybení však docházelo zejména z důvodu plnění podmínky MZd, v které si vyhradilo schvalování návrhů smluv před jejich podpisem, čímž se uzavření smlouvy dostalo za hranice zákonem stanovené lhůty.
- V pěti případech akcí účastníci programu nedodrželi některé další procesní lhůty stanovené zákonem¹⁶.
- Ve třech případech akcí účastníci programu porušili procesní pravidla¹⁷.
- Ve čtyřech případech akcí dokumentace veřejné zakázky nesplňovala formální náležitosti stanovené zákonem¹⁸.
- Ve dvou případech akcí účastníci programu nezveřejnili uzavřené smlouvy s dodavateli v registru smluv ve stanovené lhůtě¹⁹.

Tato pochybení dle NKÚ nesměřovala k omezení soutěže při zadávání veřejných zakázek ani negativně neovlivnila transparentnost výběrového procesu nebo hospodárnost vynakládání prostředků ze státního rozpočtu. V případě jedné akce, na kterou MZd poskytlo dotaci ve výši 4,5 mil. Kč, účastník programu vybral dodavatele v rozporu se zákonem²⁰.

Nedodržení plánovaného využití pořízeného majetku

Pouze ve třech případech nedošlo po realizaci akce k plánované míře využití pořízené techniky a účastníci programu tak zcela nesplnili původní investiční záměr. Odchytky od plánu však nebyly významné a dle NKÚ neměly negativní vliv na účelnost vynaložených prostředků.

¹⁵ Ustanovení § 82 odst. 2 zákona č. 137/2006 Sb.

¹⁶ Ustanovení § 75 odst. 1, § 83 odst. 1, § 85 odst. 4, § 147a odst. 2 zákona č. 137/2006 Sb.

¹⁷ Ustanovení § 82 odst. 6 zákona č. 137/2006 Sb.

¹⁸ Ustanovení § 59 odst. 5, § 81 odst. 5 písm. b) a e), § 85 odst. 2 písm. c) zákona č. 137/2006 Sb.

¹⁹ Ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

²⁰ Ustanovení § 101 odst. 4 zákona č. 137/2006 Sb.

5. MZd neprovádělo u účastníků programu kontrolu.

V letech 2014–2017 MZd neprovedlo u akcí podpořených z programu 235 210 žádnou kontrolu realizace investic přímo u účastníků programu²¹. Takovouto kontrolní činnost MZd nenaplánovalo ani na rok 2018. Neplnilo tak jednu ze základních funkcí řízení, kterou je kontrola.

6. MZd nepřijalo dostatečná opatření k nápravě nedostatků zjištěných předchozí kontrolní akcí NKÚ.

Vláda svým usnesením ze dne 4. 6. 2014 č. 414, *ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 13/13 Peněžní prostředky státu určené regionálním zdravotnickým zařízením*, uložila MZd realizovat opatření k nápravě kontrolou zjištěných nedostatků, ke kterým se MZd zavázalo v rámci svého stanoviska ke kontrolnímu závěru z KA č. 13/13. Jednalo se zejména o úpravu dokumentace programu tak, aby byl zajištěn rovný přístup všech zdravotnických zařízení k dotacím ze státního rozpočtu, důsledné dodržování nastavených pravidel poskytování dotací z programu 235 210 a zkvalitnění předběžné a průběžné kontroly investičních akcí.

Byla provedena pouze úprava dokumentace programu ve smyslu rozšíření okruhu možných příjemců dotací, resp. účastníků programu. Vzhledem k neexistenci fyzické kontroly přímo u účastníků programu a zjištěným pochybením při samotné administraci akcí, nebyla ostatní opatření k nápravě zjevně implementována. **MZd se tak neřídilo usnesením vlády ze dne 4. června 2014 č. 414, kterým mu byla realizace opatření k nápravě kontrolou zjištěných nedostatků uložena.**

---

²¹ Problematika veřejnosprávní kontroly je upravena v ustanovení § 8 a následujících zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Seznam zkratk

HKK	Královéhradecký kraj
ICT	Informační a komunikační technologie
JHČ	Jihočeský kraj
JHM	Jihomoravský kraj
KA č. 13/13	Kontrolní akce č. 13/13 – <i>Peněžní prostředky státu určené regionálním zdravotnickým zařízením</i>
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj
MSK	Moravskoslezský kraj
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NNPV	Nároky z nespotřebovaných profilujících výdajů
OLK	Olomoucký kraj
PAK	Pardubický kraj
PHA	Hlavní město Praha
PLK	Plzeňský kraj
Pravidla	<i>Pravidla postupu při přípravě a realizaci akcí investiční výstavby a investičních dodávek v rámci systému programového financování v resortu Ministerstva zdravotnictví</i>
Program 235 210	Program ev. č. 235 210 – <i>Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví</i>
STČ	Středočeský kraj
ULK	Ústecký kraj
VYS	Kraj Vysočina
ZLK	Zlínský kraj

Příloha č. 1

Majetek pořízený či technicky zhodnocený za spoluúčasti státního rozpočtu v rámci akcí zařazených do kontrolního vzorku NKÚ**Podprogram ev. č. 235 211 – Pořízení, obnova a provozování ICT regionálního zdravotnictví**

Evidenční číslo akce	Pořízený majetek	Částka dotace (v Kč)
235D211001104	13 ks vozidlových terminálů, 7 ks pevných radiových terminálů, 35 ks ručních radiostanic	2 400 000,00
235D211001305	Technologické vybavení záložní servrovy	2 352 400,00
Celkem		4 752 400,00

Podprogram ev. č. 235 212 – Podpora vybavení regionálního zdravotnictví stroji a zařízeními

Evidenční číslo akce	Pořízený majetek	Částka dotace (v Kč)
235D212001103	8 ks lineárních dávkovačů, 8 ks infuzních pump, monitorovací centrála, transportní ventilátor, EKG přístroj, 8 ks přístrojů pro zvlhčování dýchacích cest, 8 ks přístrojů pro umělou plicní ventilaci, 8 ks monitorů vitálních funkcí, defibrilátor, 8 ks resuscitačních lůžek	4 500 000,00
235D212001107	Terapeutický ortovoltážní ozařovací systém	6 697 346,00
235D212001112	skiagrafický RTG přístroj s přímou digitalizací s dvěma detektory, skiaskopicko-skiagrafický plně digitální RTG komplet pro ERCP se stropními závěsy monitorů, skiaskopicko-skiagrafický plně digitální RTG přístroj s vertigrafem	15 000 000,00
235D212001304	Univerzální kombinovaný skiagraficko-skiaskopický RTG přístroj s přímou digitalizací a s dynamickým flat panelem a ovládáním	7 200 000,00
235D212001310	6 ks dokovacích stanic (včetně 4 dávkovačů a 3 infuzních pump v každé stanici), 20 ks antidekubitních matrací, 2 ks bronchoskopu, anesteziologický přístroj s měřením hloubky analgezie, 3 ks měření hloubky analgezie, 3 ks motodlah a motomedů	4 641 812,92
235D212001311	4 ks ultrazvukového přístroje, skiaskopický RTG přístroj s C-ramenem, operační stůl pro urologické oddělení, mamograf	7 846 714,00
235D212002001	5 ks monitor životních funkcí s WiFi připojením, gastroskop terapeutický, monitor životních funkcí, 2 ks modulu sušící skříně, gastroskop tenký, 9 ks gastroskopu, dvoukanálový gastroskop, GateWay, peristaltická oplachová pumpa	10 880 000,00
235D212002002	Pojízdný RTG přístroj s C-ramenem pro obecné a vaskulární výkony, pojízdny RTG přístroj s C-ramenem pro kardiologické, vaskulární a obecné výkony, mobilní bateriový digitální skiagrafický RTG přístroj	6 638 024,00
235D212002003	Počítačový tomograf včetně příslušenství	20 039 000,00
235D212002005	Osmometr, 2 ks plicního ventilátoru, 3 ks EKG přístroje, 5 ks injekčních dávkovačů, 2 ks transportních monitorů, 5 ks injekčních pump, monitorovací technika vč. centrály, 5 ks oxymetrů pulsních, 3 ks odsávaček, 3 ks narkotizačního přístroje vč. monitoru	6 726 194,30
235D212002101	PET/CT s příslušenstvím	37 924 000,00
235D212002801	PET/CT s příslušenstvím	44 854 000,00
235D212003001	2 ks rentgenových digitalizačních zařízení	3 115 573,00
Celkem		176 062 664,22

Podprogram ev. č. 235 213 – Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny záchranných služeb

Evidenční číslo akce	Pořízený majetek	Částka dotace (v Kč)
235D213001209	Víceúčelové sanitní vozidlo	2 206 689,20
Celkem		2 206 689,20

Podprogram ev. č. 235 214 – Podpora rozvoje nemovitého majetku regionálního zdravotnictví

Evidenční číslo akce	Pořízený majetek	Částka dotace (v Kč)
235D214001301	Rekonstrukce 3. n. p. pavilonu E gynekologicko-porodnického oddělení	9 330 726,00
235D214002301	Přesunutí ambulance vč. spirometrie, lůžková část a RTG pracoviště včetně ambulantního traktu do centrální budovy interních oborů	35 888 037,41
235D214002401	Obnovení technologického vybavení prádelny (1 ks žehlicí linky na zpracování velkých a malých kusů prádla, 1 ks kontinuální prací linky, 1 ks kabinetové soupravy a 2 ks bubnových sušičů)	28 140 970,00
235D214002904	Vybudování nové lůžkové stanice pro intenzivní medicínu s kapacitou 9 lůžek	23 980 000,00
235D214003001	Zřízení 7 lůžek pro TBC oddělení, vybudování evakuačního výtahu	22 661 859,97
235D214003002	Vybudování plynové přípojky a šesti plynových kotelen	4 100 533,00
235D214003105	Výměna rozvodů zdravotně technické instalace	9 980 534,34
Celkem		134 082 660,72

Zdroj: dokumentace jednotlivých akcí.

Informace související s kontrolovanou problematikou

1. Zdravotnická zařízení

Dle údajů ze *Zdravotnické ročenky České republiky 2017* bylo v České republice k 31. 12. 2017 evidováno celkem 32 080 zdravotnických zařízení (včetně detašovaných pracovišť), z čehož bylo 21 975 samostatných ordinací lékařů primární péče a lékařů specialistů. Státních zařízení zřizovaných MZd a ostatními centrálními orgány bylo 137. Nestátních pak bylo celkem 31 943, přičemž kraje byly zřizovateli 259 z nich, města a obce 192 a zřizovatele fyzickou osobu, církev či jinou právnickou osobu mělo 31 492 zdravotnických zařízení.

Síť zdravotnických zařízení ústavní péče sestávala koncem roku 2017 ze 193 nemocnic (akutní i následné péče) s celkem 60 499 lůžky a 198 odborných léčebných ústavů (včetně ozdravoven a hospiců, bez lázeňských léčeben) s celkem 17 079 lůžky.

Tabulka č. 1: Nemocnice* podle kraje sídla – lůžková a ambulantní péče

Území, kraj	Počet zařízení	Lékaři** (přepočtený počet)	Samostatní zdravotničtí pracovníci nelékaři – ZPBD*** (přepočtený počet)	Lůžka
Hl. m. Praha	28	4 571	11 805	9 726
Středočeský	29	1 827	4 950	6 240
Jihočeský	9	1 188	3 276	3 412
Plzeňský	10	1 148	3 211	3 355
Karlovarský	5	433	1 162	1 269
Ústecký	19	1 265	4 371	5 322
Liberecký	9	809	2 301	2 389
Královéhradecký	9	1 172	3 638	3 404
Pardubický	8	905	2 226	2 524
Vysočina	6	837	2 647	2 682
Jihomoravský	23	3 105	8 349	7 455
Olomoucký	9	1 339	3 689	3 432
Zlínský	10	909	2 789	2 871
Moravskoslezský	19	2 259	6 752	6 418
Celkem	193	21 767	61 166	60 499

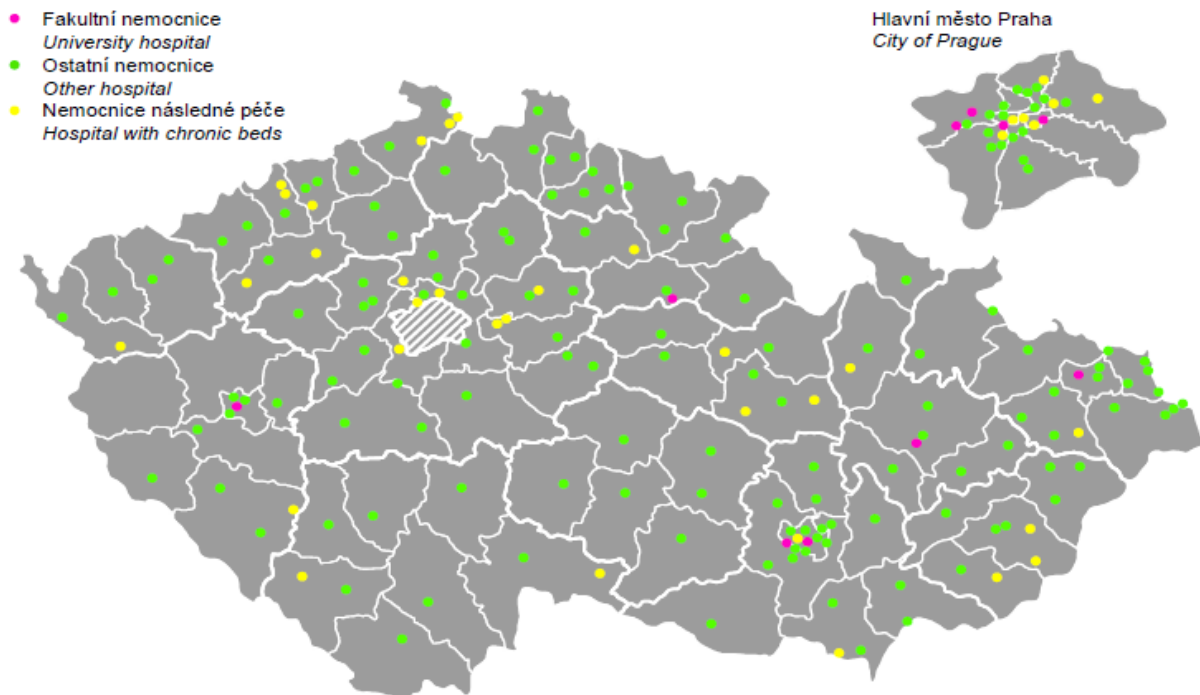
Zdroj: *Zdravotnická ročenka České republiky 2017*.

* Nemocnice akutní a následné péče.

** Včetně zubních lékařů.

*** Zdravotničtí pracovníci nelékaři způsobilí k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu po získání odborné způsobilosti.

Ve všech zdravotnických zařízeních pracovalo koncem roku v přepočtu na celé úvazky 49 562 lékařů a zubních lékařů a 112 476 samostatných zdravotnických pracovníků nelékařů. V průměru tak připadal 1 lékař na 214 obyvatel České republiky.

Obrázek č. 1: Síť nemocnic v České republice k 31. 12. 2017

Zdroj: Zdravotnická ročenka České republiky 2017.

2. Přístrojové vybavení zdravotnických zařízení

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR každoročně uveřejňuje zprávu *Přístrojové vybavení zdravotnických zařízení ČR* s aktuálními údaji vycházejícími z *Ročního výkazu o přístrojovém vybavení zdravotnického (T1)* vyplňovaného zdravotnickými zařízeními.

V roce 2018 spustilo MZd internetový portál zdravotnické techniky nemocnic připravený ve spolupráci s Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR. Je dostupný na adrese <https://ztnemocnice.uzis.cz/>. Jedná se o interaktivní mapový vyhledávač prezentující údaje o počtech přístrojů v rozsahu sledované zdravotnické techniky z *Ročního výkazu o přístrojovém vybavení zdravotnického zařízení (T1)* v lůžkových zdravotnických zařízeních. Uživatelé si mohou prostřednictvím tohoto portálu zobrazit mapu přístrojů podle vybraného poskytovatele, kategorie přístroje, regionu nebo podle dostupnosti k bydlišti pacienta.

Řadu dalších informací lze získat též na portálu *Regionální zpravodajství* Národního zdravotnického informačního systému spravovaného Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR. Je dostupný na adrese <https://reporting.uzis.cz/>. Účelem toho zpravodajství je poskytovat údaje o zdravotnictví a zdravotní situaci v krajích České republiky, přičemž Národní zdravotnický informační systém slouží zejména ke zpracování údajů o zdravotním stavu obyvatelstva, o činnosti poskytovatelů a jejich ekonomice, o zdravotnických pracovnících a jiných odborných pracovnících ve zdravotnictví za účelem získání informací o rozsahu a kvalitě poskytovaných zdravotních služeb, pro řízení zdravotnictví a tvorbu zdravotní politiky, k vedení národních zdravotních registrů a zpracování údajů v nich vedených, k vedení Národního registru poskytovatelů a Národního registru zdravotnických pracovníků a zpracování údajů v nich vedených atd.

Tabulka č. 2: Porovnání dostupnosti přístrojového vybavení zdravotnických zařízení v krajích České republiky k 31. 12. 2017 (počet přístrojů)

Kraje České republiky	PHA	STC	JHC	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VVS	JHM	OLO	ZLI	MSK	Celkem
Počet sledovaných přístrojů k 31. 12.															
Skupiny přístrojů															
RTG digitální angiokomplety DSA	27	3	4	4	2	6	4	4	3	3	8	4	1	10	83
RTG výpočetní tomografie CT	26	12	9	11	6	16	8	10	6	7	22	11	6	17	167
RTG mamografické	19	10	7	5	2	9	5	9	4	6	14	13	4	13	120
RTG zubní	1 512	630	500	415	204	387	305	394	309	312	890	483	448	788	7 577
Ostatní diagnostické RTG	404	169	110	130	51	154	78	127	85	86	264	137	86	252	2 133
RTG terapeutické	13	3	2	2	3	4	2	6	1	4	5	5	3	4	57
Lineární urychlovače	16	-	2	4	1	4	2	2	2	2	7	3	4	5	54
Radionuklidové ozařovače	9	2	2	2	1	2	-	3	1	2	2	2	2	3	33
Scintilační gama kamery	24	9	3	7	2	8	5	7	5	8	18	6	6	13	121
Pozitronová emisní tomografie PET	4	-	1	2	-	1	-	1	-	1	3	1	1	2	17
Lithotryptory	6	2	1	1	1	3	1	2	-	5	5	3	2	3	35
Ultrazvukové přístroje UZ	1 279	475	321	305	167	413	201	293	213	234	738	386	303	738	6 066
Hemodialyzační přístroje	414	214	143	148	85	220	78	106	162	111	248	141	88	284	2 442
Magnetická rezonance MR	24	7	4	7	2	5	2	5	4	2	17	7	3	11	100
Lasery operační a terapeutické	336	93	82	63	84	73	47	56	75	46	169	66	64	117	1 371
Hyperbarické komory	3	1	1	1	-	2	1	3	-	-	1	-	-	1	14
Laparoskopy	120	81	29	39	12	47	29	36	29	33	92	42	13	57	659
Ostatní sledované přístroje	1 974	665	565	497	233	730	458	587	382	390	1 383	695	401	1 231	10 191
Sledované přístroje celkem	6 210	2 376	1 786	1 643	856	2 084	1 226	1 651	1 281	1 252	3 886	2 005	1 435	3 549	31 240

Zdroj: Přístrojové vybavení zdravotnických zařízení ČR v roce 2017 (dostupné z <http://www.uzis.cz/rychle-informace/pristrojove-vybaveni-zdravotnickych-zarizeni-cr-v-roce-2017>).

Tabulka č. 3: Porovnání dostupnosti přístrojového vybavení zdravotnických zařízení v krajích České republiky k 31. 12. 2017 (počet přístrojů na milion obyvatel)

Kraje ČR	PHA	STC	JHC	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	Celkem
Počet obyvatel k 31. 12.	1 294 513	1 352 795	640 196	580 816	295 686	821 080	441 300	551 089	518 337	508 916	1 183 207	633 178	583 056	1 205 886	10 610 055
Počet přístrojů na milion obyvatel															
Skupiny přístrojů															
RTG digitální angiokomplety DSA	20,9	2,2	6,2	6,9	6,8	7,3	9,1	7,3	5,8	5,9	6,8	6,3	1,7	8,3	7,8
RTG výpočetní tomografie CT	20,1	8,9	14,1	18,9	20,3	19,5	18,1	18,1	11,6	13,8	18,6	17,4	10,3	14,1	15,7
RTG mamografické	14,7	7,4	10,9	8,6	6,8	11,0	11,3	16,3	7,7	11,8	11,8	20,5	6,9	10,8	11,3
RTG zubní	1 168,0	465,7	781,0	714,5	689,9	471,3	691,1	714,9	596,1	613,1	752,2	762,8	768,4	653,5	714,1
Ostatní diagnostické RTG	312,1	124,9	171,8	223,8	172,5	187,6	176,8	230,5	164,0	169,0	223,1	216,4	147,5	209,0	201,0
RTG terapeutické	10,0	2,2	3,1	3,4	10,1	4,9	4,5	10,9	1,9	7,9	4,2	7,9	5,1	3,3	5,4
Lineární urychlovače	12,4	-	3,1	6,9	3,4	4,9	4,5	3,6	3,9	3,9	5,9	4,7	6,9	4,1	5,1
Radionuklidové ozařovače	7,0	1,5	3,1	3,4	3,4	2,4	-	5,4	1,9	3,9	1,7	3,2	3,4	2,5	3,1
Scintilační gama kamery	18,5	6,7	4,7	12,1	6,8	9,7	11,3	12,7	9,6	15,7	15,2	9,5	10,3	10,8	11,4
Positronová emisní tomografie PET	3,1	-	1,6	3,4	-	1,2	-	1,8	-	2,0	2,5	1,6	1,7	1,7	1,6
Lithotryptory	4,6	1,5	1,6	1,7	3,4	3,7	2,3	3,6	-	9,8	4,2	4,7	3,4	2,5	3,3
Ultrazvukové přístroje UZ	988,0	351,1	501,4	525,1	564,8	503,0	455,5	531,7	410,9	459,8	623,7	609,6	519,7	612,0	571,7
Hemodialyzační přístroje	319,8	158,2	223,4	254,8	287,5	267,9	176,8	192,3	312,5	218,1	209,6	222,7	150,9	235,5	230,2
Magnetická rezonance MR	18,5	5,2	6,2	12,1	6,8	6,1	4,5	9,1	7,7	3,9	14,4	11,1	5,1	9,1	9,4
Lasery operační a terapeutické	259,6	68,7	128,1	108,5	284,1	88,9	106,5	101,6	144,7	90,4	142,8	104,2	109,8	97,0	129,2
Hyperbarické komory	2,3	0,7	1,6	1,7	-	2,4	2,3	5,4	-	-	0,8	-	-	0,8	1,3
Laparoskopy	92,7	59,9	45,3	67,1	40,6	57,2	65,7	65,3	55,9	64,8	77,8	66,3	22,3	47,3	62,1
Ostatní sledované přístroje	1 524,9	491,6	882,5	855,7	788,0	889,1	1 037,8	1 065,2	737,0	766,3	1 168,9	1 097,6	687,8	1 020,8	960,5
Sledované přístroje celkem	4 797,2	1 756,4	2 789,8	2 828,8	2 895,0	2 538,1	2 778,2	2 995,9	2 471,4	2 460,1	3 284,3	3 166,6	2 461,2	2 943,1	2 944,4

Zdroj: Přístrojové vybavení zdravotnických zařízení ČR v roce 2017 (dostupné z <http://www.uzis.cz/rychle-informace/pristrojove-vybaveni-zdravotnickych-zarizeni-cr-v-roce-2017>).

Tabulka č. 4: Přehled sledovaného vybavení zdravotnických zařízení a provedených výkonů v České republice v roce 2017

Název přístroje dle výkazu T (MZ) 1-01	Přístrojové vybavení k 31. 12. a jeho využití v roce 2017										
	Č. ř.	počet přístrojů		z toho dle poskytovatele (v %)		z toho dle stáří přístroje (v %)		počet provedených výkonů			
		celkem	na 1 mil. obyvatel	lůžkové péče	ambulantní péče	nové do 1 roku	starší 8 let	v tisících	na 1 tis. obyvatel	na 1 přístroj	
RTG dg skiagrafické stacionární (bez digitalizace)	11	98	9,2	46,9	53,1	1,0	94,9	433,8	41,0	4 427	
RTG dg skiagrafické mobilní	12	396	37,3	99,5	0,5	4,8	62,1	207,4	19,6	524	
RTG dg skiagrafické s přímou digitalizací	13	218	20,5	74,3	25,7	6,9	33,0	4 111,5	388,3	18 860	
RTG dg skiagrafické s nepřímou digitalizací	14	420	39,6	50,0	50,0	4,0	67,1	3 483,7	329,0	8 295	
RTG dg systémy pro archivaci a přenos snímků (PACS)	15	280	26,4	55,4	44,6	5,4	30,0	.	.	.	
RTG dg skiaskop.-skiagraf. mobilní s C-ramenem	16	446	42,0	97,8	2,2	5,8	49,1	247,6	23,4	555	
RTG dg skiaskopicko-skiagrafický – konvenční	17	40	3,8	87,5	12,5	2,5	87,5	75,7	7,1	1 892	
RTG dg skiaskopicko-skiagrafický s digitalizací (II. a I. kat.)	18	113	10,7	95,6	4,4	11,5	48,7	334,2	31,6	2 958	
RTG dg konvenční angiokomplety	19	4	0,4	100,0	-	-	25,0	3,7	0,3	913	
RTG dg digitální angiokomplety (s DSA) II. kategorie	20	19	1,8	94,7	5,3	10,5	52,6	17,4	1,6	916	
RTG dg digitální angiokomplety (s DSA) I. B kategorie	21	50	4,7	100,0	-	8,0	36,0	85,7	8,1	1 714	
RTG dg digitální angiokomplety (s DSA) I. A kategorie	22	14	1,3	100,0	-	-	42,9	27,0	2,5	1 929	
RTG dg speciální kardiokomplety	23	43	4,1	90,7	9,3	9,3	25,6	77,7	7,3	1 807	
RTG dg CT konvenční	24	2	0,2	50,0	50,0	-	-	.	.	.	
RTG dg CT spirální: 1–2 řady detektorů	25	3	0,3	33,3	66,7	-	100,0	3,3	0,3	1 109	
RTG dg CT spirální: 4–12 řad detektorů	26	9	0,8	77,8	22,2	-	33,3	51,8	4,9	5 750	
RTG dg CT spirální: 16 a více řad detektorů	27	153	14,4	92,8	7,2	5,2	35,9	1 041,9	98,4	6 810	
RTG dg radiofotografické	28	1	0,1	100,0	-	-	-	.	.	.	
RTG dg mamografické II. kategorie	29	75	7,1	42,7	57,3	20,0	16,0	642,6	60,7	8 568	
RTG dg mamografické I. kategorie	30	45	4,2	73,3	26,7	2,2	20,0	367,3	34,7	8 163	
RTG dg – kostní denzitometry	31	67	6,3	41,8	58,2	3,0	53,7	251,1	23,7	3 748	
RTG dg výše nespecifikované	32	7	0,7	71,4	28,6	14,3	14,3	2,7	0,3	387	
RTG dg zubní intraorální	33	5 691	536,4	1,4	98,6	8,3	56,8	4 055,2	382,9	7 13	
RTG dg zubní panoramatické	34	1 712	161,4	2,6	97,4	12,4	34,3	1 046,4	98,8	6 11	
RTG dg zubní extraorální a nespecifikované	35	174	16,4	1,7	98,3	13,8	33,9	57,4	5,4	330	
RTG terapeutické	36	23	2,2	91,3	8,7	4,3	43,5	119,9	11,3	5 214	

Č. ř.	Název přístroje dle výkazu T (MZ) 1-01	Přístrojové vybavení k 31. 12. a jeho využití v roce 2017										
		počet přístrojů		z toho dle poskytovatele (v %)		z toho dle stáří přístroje (v %)		počet provedených výkonů				
		celkem	na 1 mil. obyvatel	lůžkové péče	ambulantní péče	nové do 1 roku	starší 8 let	v tisících	na 1 tis. obyvatel	na 1 přístroj		
37	RTG simulátory	18	1,7	94,4	5,6	5,6	61,1	49,8	4,7	2 766		
38	CT simulátory	16	1,5	81,3	18,8	-	50,0	21,2	2,0	1 324		
39	RTG terapeutické výše nespecifikované	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
40	Lineární urychlovače s jednou energií X	10	0,9	100,0	-	-	40,0	411,8	38,9	41 184		
41	Lineární urychlovače s více energií X a s elektrony	44	4,1	81,8	18,2	2,3	36,4	3 172,5	299,6	72 102		
42	Radionuklidové ozařovače pro teleterapii Co-60	7	0,7	85,7	14,3	-	100,0	43,7	4,1	6 250		
43	Radionuklidové ozařovače pro teleterapii Cs-137	1	0,1	100,0	-	-	-	-	-	-		
44	Radionuklid. ozařov. AFL brachyter. s LDR/MDR	1	0,1	100,0	-	-	100,0	-	-	-		
45	Radionuklidové ozařovače AFL brachyter. s HDR	15	1,4	93,3	6,7	-	46,7	5,6	0,5	372		
46	Radionuklidové ozařovače výše nespecifikované	9	0,8	88,9	11,1	22,2	44,4	31,6	3,0	3 507		
47	Scintilační gama kamery planární	30	2,8	86,7	13,3	-	93,3	34,2	3,2	1 139		
48	Scintilační gama kamery SPECT s 1 detektorem	5	0,5	100,0	-	-	40,0	10,7	1,0	2 137		
49	Scintilační gama kamery SPECT s 2 a více detektory	86	8,1	90,7	9,3	3,5	51,2	230,8	21,8	2 684		
50	PET (pozitronová emisní tomografie) bez CT	1	0,1	100,0	-	-	-	-	-	-		
51	PET (pozitronová emisní tomografie) s CT	16	1,5	93,8	6,3	25,0	18,8	48,0	4,5	3 002		
52	Lithotryptory jen s UZ naváděním	10	0,9	100,0	-	20,0	40,0	0,9	0,1	92		
53	Lithotryptory s RTG naváděním (včetně kombinovaných)	25	2,4	96,0	4,0	12,0	52,0	7,1	0,7	282		
54	Ultrazvukové přístroje pro 2D zobrazení	1 914	180,4	19,2	80,8	10,1	50,6	3 023,1	285,5	1 579		
55	Ultrazvukové přístroje duplexní	508	47,9	39,4	60,6	11,6	39,0	564,3	53,3	1 111		
56	Ultrazvukové přístroje s barevným mapováním nejvyšší třídy	1 034	97,5	55,2	44,8	13,7	27,7	2 897,9	273,7	2 803		
57	Ultrazvukové přístroje s barevným mapováním střední třídy	2 131	200,8	46,7	53,3	12,1	35,0	3 927,6	370,9	1 843		
58	Ultrazvukové přístroje s barevným mapováním nižší třídy	450	42,4	62,0	38,0	11,3	45,8	510,5	48,2	1 135		
59	Ultrazvukové kostní denzitometry	29	2,7	27,6	72,4	6,9	44,8	17,5	1,7	604		
60	Systémy pro plánování léčby v radioterapii 2D	2	0,2	100,0	-	-	50,0	-	-	-		
61	Systémy pro plánování léčby v radioterapii 3D	61	5,7	77,0	23,0	4,9	24,6	32,9	3,1	539		
62	Substandardní dozimetrický systém	59	5,6	84,7	15,3	-	45,8	-	-	-		

Č. ř.	Název přístroje dle výkazu T (MZ) 1-01	Přístrojové vybavení k 31. 12. a jeho využití v roce 2017									
		počet přístrojů		z toho dle poskytovatele (v %)		z toho dle stáří přístroje (v %)		počet provedených výkonů		na 1 tis. obyvatel	na 1 přístroj
		celkem	na 1 mil. obyvatel	lůžkové péče	ambulantní péče	nové do 1 roku	starší 8 let	v tisících	na 1 tis. obyvatel		
63	Automatický vodní fantom	39	3,7	84,6	15,4	7,7	53,8	.	.	.	.
64	Výřezávačka stínících bloků	21	2,0	90,5	9,5	-	66,7	1,8	0,2	86	86
65	In vivo dozimetrie – polovodičová	39	3,7	94,9	5,1	2,6	51,3	.	.	.	.
66	In vivo dozimetrie – TLD	9	0,8	88,9	11,1	-	77,8	.	.	.	.
67	Vícemelový kolimátor (multileaf colimator, MLC)	39	3,7	89,7	10,3	2,6	30,8	.	.	.	.
68	Portálové zobrazování (portal vision)	35	3,3	88,6	11,4	2,9	31,4	.	.	.	.
69	Zařízení pro hypertermii zhoubných novotvarů	3	0,3	100,0	-	-	33,3	.	.	.	.
70	Biochemické analyzátoři (automaty)	2 496	235,2	67,1	32,9	10,8	27,0	.	.	.	.
71	Hemodialyzační přístroje	2 442	230,2	55,7	44,3	3,9	24,7	.	.	.	.
72	Magnetická rezonance (tomografie MR) nad 1,5 T	18	1,7	77,8	22,2	11,1	16,7	91,5	8,6	5 081	5 081
73	Magnetická rezonance (tomografie MR) 1–1,5 T	78	7,4	84,6	15,4	7,7	26,9	458,5	43,3	5 878	5 878
74	Magnetická rezonance (tomografie MR) pod 1 T (celotělový)	2	0,2	100,0	-	-	100,0	.	.	.	.
75	Magnetická rezonance (tomografie MR) pod 0,5 T (klouby)	2	0,2	50,0	50,0	-	50,0	.	.	.	.
76	Lasery operační a terapeutické	1 371	129,2	42,9	57,1	6,4	50,4	852,4	80,5	622	622
77	Ventilátory (pro dlouhodobou umělou ventilaci plic)	3 554	335,0	97,3	2,7	6,5	49,4	.	.	.	.
78	Hyperbarické komory jednomístné	6	0,6	50,0	50,0	-	66,7	.	.	.	.
79	Hyperbarické komory vícemístné	8	0,8	50,0	50,0	12,5	75,0	.	.	.	.
80	Přístroje pro mimotělní oběh	74	7,0	100,0	-	12,2	47,3	.	.	.	.
81	Laparoskopy	659	62,1	97,4	2,6	8,2	47,3	.	.	.	.
82	Systémy pro neuronavigaci	45	4,2	97,8	2,2	15,6	33,3	.	.	.	.
83	Duodenoskop	217	20,5	97,7	2,3	-	-	.	.	.	.
84	Gastroskop	867	81,7	76,8	23,2	-	-	.	.	.	.
85	Koloskop	786	74,1	70,6	29,4	-	-	.	.	.	.
86	Rektoskop	275	25,9	59,6	40,4	-	-	.	.	.	.
87	Kardiotokograf	1 570	148,0	51,7	48,3	7,6	52,4	775,6	73,2	494	494
	Sledované přístroje celkem	31 240	2 944,4	49,2	50,8	7,9	40,9	33 992,7	3 210,0	.	.

Zdroj: Přístrojové vybavení zdravotnických zařízení ČR v roce 2017 (dostupné z <http://www.uzis.cz/rychle-informace/pristrojove-vybaveni-zdravotnickych-zarizeni-cr-v-roce-2017>).

Kontrolní závěr z kontrolní akce

18/12

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané veřejné archivy v resortu Ministerstva vnitra

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2018 pod číslem 18/12. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Josef Kubíček.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda vybrané archivy v resortu Ministerstva vnitra hospodařily s majetkem a peněžními prostředky státu v souladu s právními předpisy, účelně, hospodárně a efektivně.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo vnitra (dále také „MV“),
Národní archiv, Praha (dále také „NA“),
Moravský zemský archiv v Brně (dále také „MZA Brno“),
Zemský archiv v Opavě (dále také „ZA Opava“),
Státní oblastní archiv v Litoměřicích (dále také „SOA Litoměřice“),
Státní oblastní archiv v Zámrsku („SOA Zámorsk“).

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od dubna do září 2018.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2016 až 2018, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 10. prosince 2018,

schválilo usnesením č. 8/XVI/2018

kontrolní závěr v tomto znění:

KLÍČOVÁ FAKTA

3,2 mld. KčHodnota majetku
státních archivů
k 30. 6. 2018**854** mil. KčPrůměrná roční výše
nákladů na činnost
státních archivů
v letech 2015 až 2017**1,26** %Průměrný podíl
výdajů na archivnictví
k celkovým výdajům
MV v letech 2015 až 2017**632,7** tis. bm¹Celková délka archiválií²
v péči státních archivů**14**
letzpracovávalo
MV koncepci
rozvoje
archivnictví.Z celkem 86 objektů vybraných
státních archivů **22 objektů nesplňovalo**
podmínky pro péči o archiválie.**26 %****81 %**Z více než 40 mil. digitalizátů³
vytvořených od roku 2012 do
30. 6. 2018 na vybraných státních
archivech **zpracoval externí subjekt.****14 let**trvá zatím budování projektu
Národní digitální archiv.

¹ Bm = běžný metr; (1 bm obsahuje 8 standardních archivních kartonů, resp. 10 závěsných pořadačů); stav dle generální inventury Národního archivního dědictví k 31. prosinci 2014.

² Archiválie je dokument, který byl ve veřejném zájmu vybrán k trvalému uchování a byl vzat do evidence archiválií.

³ Digitalizát = digitální dokument, který je výsledkem digitalizace archiválie.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu u MV a pěti veřejných archivů v působnosti MV (dále také „vybrané státní archivy“). Kontrola u MV byla zaměřena na koncepční a metodickou činnost v oblasti archivnictví a na poskytování peněžních prostředků státním archivům z programů reprodukce majetku. U vybraných státních archivů byla kontrolována hospodárnost, efektivnost a účelnost a soulad s právními předpisy při nakládání s dlouhodobým majetkem státu a při nakládání s peněžními prostředky na vlastní činnost. Přitom byly zjišťovány podmínky péče o archiválie a vyhodnocen proces digitalizace⁴ archiválií. Kontrolou u Národního archivu bylo prověřeno budování projektu *Národní digitální archiv* (dále také „projekt NDA“) a plnění opatření k odstranění nedostatků zjištěných předchozí kontrolní akcí č. 10/13⁵.

V oblasti archivnictví byla působnost MV jako ústředního orgánu státní správy a garanta pro archivní síť v ČR stanovena zákonem o archivnictví⁶ od ledna 2005. Požadavkem zákona bylo zejména zpracovat koncepci rozvoje archivnictví, řídit výkon státní správy v oblasti archivnictví a metodicky usměrňovat činnost archivů.

NKÚ zjistil, že MV požadavek zákona zajistit koncepci rozvoje archivnictví splnilo až po 14 letech, a dále zjistil, že metodická činnost MV byla v kontrolovaném období nedostatečná. V důsledku toho vybrané státní archivy přistupovaly nejednotně k procesu digitalizace archiválií. Převážná část digitalizace byla navíc zajišťována externím subjektem. V srpnu roku 2018 schválená *Koncepce rozvoje archivnictví v České republice na léta 2018 až 2025 s výhledem do roku 2035* (dále také „Koncepce rozvoje archivnictví“) požaduje sjednocení v oblasti digitalizace archiválií, MV však nestanovilo odpovědného gestora ani časový harmonogram splnění tohoto požadavku.

Národní digitální archiv⁷ je budován Národním archivem od roku 2004 prostřednictvím projektů NDA a NDA II financovaných z prostředků EU⁸. Národní archiv předčasně ukončil projekt NDA z důvodu zrušení výběrového řízení na dodavatele IT služeb a od původního projektu upustil. Národní archiv nainstaloval z důvodu plnění zákonných požadavků náhradní řešení v podobě open source systému⁹. Toto řešení v době ukončení kontroly

---

⁴ Digitalizace je konverze analogových dokumentů do digitálního formátu, který lze otevřít v počítači. Digitalizace archiválií má zásadní vliv na fyzickou ochranu archiválií a na zabezpečení snadného přístupu k archiváliím ve spojení se zveřejňováním jejich digitalizovaných reprodukcí.

⁵ Kontrolní akce č. 10/13 – *Majetek státu, se kterým jsou příslušné hospodařit vybrané organizační složky státu Ministerstva vnitra zabývající se archivnictvím*, kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 2/2011 *Věstníku NKÚ*.

⁶ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů (dále také „zákon o archivnictví“).

⁷ Národní digitální archiv slouží pro dlouhodobé uchovávání a zpřístupňování archiválií v digitální podobě.

⁸ Projekt NDA byl financován z *Integrovaného operačního programu*. Projekt NDA II je financován z *Integrovaného regionálního operačního programu* (dále také „IROP“).

⁹ Open source systém (otevřený systém s otevřeným zdrojovým kódem) nainstaloval Národní archiv z důvodu splnění zákonného požadavku ustanovení § 7 odst. 3 zákona o archivnictví na provádění skartačních řízení z elektronické spisové služby pro celou archivní síť v ČR.

nezajišťovalo pět ze šesti požadavků ustanovení § 18b odst. 4 zákona o archivnictví¹⁰ v oblasti zpřístupnění archiválií v digitální podobě.

MV jako správce *Programu rozvoje materiálně technické základny státních archivů* ev. č. 114V03 nezabezpečilo dostatečné podmínky pro dosažení cílů programu. V návaznosti na kontrolu poskytnutých peněžních prostředků NKÚ zjistil, že v době ukončení kontroly 22 objektů (tj. 26 %) vybraných státních archivů nesplňovalo podmínky pro ukládání a péči o archiválie.

U vybraných státních archivů byl zjištěn nesoulad s právními předpisy v oblasti pronajímání dlouhodobého majetku, výběrových řízení, účetnictví, zveřejňování smluv v registru smluv a dále v oblasti realizace akcí financovaných z programů rozvoje materiálně technické základny státních archivů.

Výše uvedené vyhodnocení vyplývá z následujících skutečností zjištěných kontrolou:

- 1.1 MV dle ustanovení § 44 zákona o archivnictví zpracovává koncepci rozvoje archivnictví. Povinnost zajistit koncepci rozvoje archivnictví splnilo až po 14 letech. MV jako garant archivní sítě v ČR dle zákona o archivnictví tak nemohlo do schválení Koncepce rozvoje archivnictví v srpnu roku 2018 komplexně hodnotit cíle vývoje v oblasti archivnictví a činnost státních archivů.
- 1.2 Poradní orgán Ministra vnitra pro odborné a vědecké otázky archivnictví, zřízený zákonem o archivnictví pod názvem *Vědecká archivní rada* (dále také „VAR“), nezasedal po dobu více než pěti let. MV tak nemělo k dispozici výstupy a doporučení VAR jako poradního orgánu pro odborné a vědecké otázky archivnictví, např. ke zpracovávané koncepci.
- 2.1 V důsledku absence koncepce rozvoje archivnictví a nedostatečné metodické činnosti MV zjistil NKÚ odlišný způsob provádění digitalizace archiválií u vybraných státních archivů včetně používání rozdílného programového vybavení. MV nechalo samotný proces digitalizace na jednotlivých archivech. Zároveň MV nestanovilo měřitelné věcné a časové parametry digitalizace. V době ukončení kontroly proto nebyl znám rozsah provedené digitalizace a výše peněžních prostředků vynakládaných jednotlivými archivy na digitalizaci nebyly porovnatelné.
- 2.2 NKÚ zjistil, že se na digitalizaci archiválií významně podílel externí subjekt, který zpracoval 81 % z celkového počtu digitalizátů. Digitalizaci prováděl na své vlastní náklady za možnost ponechání si jedné z kopií digitalizátu s možností dalšího elektronického využití. NKÚ spatřuje riziko ve vlastnictví významného množství takto vytvořených digitalizátů a v jejich případném nakládání soukromým subjektem.

---

¹⁰ Open source systém nezajišťoval následující požadavky na vedení a zpřístupňování evidence Národního archivního dědictví: příjem metadat (data popisující souvislosti, obsah a strukturu dokumentů a jejich správu v průběhu času) popisů původců, příjem metadat popisů archivů a kulturně vědeckých institucí, příjem a prezentace archivních pomůcek v digitální podobě, přístup k archiváliím v digitální podobě a dokumentům v digitální podobě vzniklým jako digitální reprodukce z archiválií v analogové podobě.

3. NKÚ zjistil, že Národní digitální archiv budovaný Národním archivem splňoval v době ukončení kontroly NKÚ pouze požadavek na výběr a příjem archiválií v digitální podobě podle ustanovení § 18b odst. 4 zákona o archivnictví. NA připravuje projekt NDA od roku 2004, realizace byla schválena v roce 2008 s termínem dokončení do konce roku 2011. NA nedokončil projekt NDA ani v následně prodlouženém termínu do konce června 2014. NA tak neplnil harmonogram stanovený v usneseních vlády ČR. V roce 2016 byl zahájen navazující projekt NDA II s termínem dokončení v roce 2019.
4. MV jako správce *Programu rozvoje materiálně technické základny státních archivů* ev. č. 114V03 nezabezpečilo dostatečné podmínky pro dosažení cílů programu. V návaznosti na kontrolu poskytnutých peněžních prostředků NKÚ zjistil, že v době ukončení kontroly 22 objektů (tj. 26 %) vybraných státních archivů nespĺňovalo podmínky pro ukládání a péči o archiválie. Např. u 15 objektů SOA Litoměřice nebyly splněny bezpečnostní podmínky z hlediska elektronické požární signalizace. Jedním z důvodů nespĺnění cílů programu 114V03 byla redukce schválených zdrojů ze strany MV o 75 %. V důsledku nespĺnění cílů programu (odkládání doby realizace staveb) prodlužovaly některé archivy smlouvy o nájmu nebytových prostor. Při jejich sjednávání NKÚ např. u ZA Opava zjistil, že archiv nepostupoval hospodárně.
5. Archivy v dále uvedených případech nepostupovaly v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb.¹¹, zákonem č. 218/2000 Sb.¹², zákonem č. 134/2016 Sb.¹³, zákonem č. 563/1991 Sb.¹⁴ a zákonem č. 340/2015 Sb.¹⁵.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Informace o kontrolované oblasti

1. Archivní síť v ČR

MV je ústředním orgánem státní správy pro archivnictví a spisovou službu. MV je garantem archivnictví dle zákona o archivnictví a správcem investičních programů, které mají zabezpečit rozvoj a obnovu materiálně-technické základny státních archivů.

Archiv je podle zákona o archivnictví zařízení, které slouží k ukládání archiválií a péči o ně. Péče o archiválie dle téhož zákona představuje jejich výběr, evidenci, ochranu, archivní zpracování, uložení a zpřístupnění. Např. matriční knihy¹⁶ jsou matričním úřadem předávány k archivaci

---

¹¹ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹² Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹³ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

¹⁴ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹⁵ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

¹⁶ Matriční knihy jsou knihy, do nichž se zapisují narození, manželství, úmrtí a registrovaná partnerství, ke kterým došlo ve správním obvodu matričního úřadu, která tyto knihy vede.

příslušnému státnímu archivu až po uplynutí lhůty uvedené v zákoně č. 301/2000 Sb.¹⁷, kupříkladu u knihy narození se jedná o lhůtu 100 let. Až po uplynutí této lhůty se matriční knihy stávají archiváliemi a může dojít např. k jejich zpřístupnění.

Archivní síť v ČR tvoří 63 archivů, které se člení na veřejné archivy a soukromé archivy. Mezi veřejné archivy patří Národní archiv a sedm státních oblastních archivů. Do archivní sítě patří také Archiv bezpečnostních složek, 31 specializovaných archivů, sedm bezpečnostních archivů a pět archivů územních samosprávných celků. Zbývajících 11 archivů bylo akreditováno jako soukromé archivy. Státní archivy spravují státní okresní archivy, které kopírují bývalou linii okresních měst v ČR. Struktura archivní sítě v ČR je uvedena v příloze č. 3 tohoto kontrolního závěru.

Tabulka č. 1: Přehled množství uložených archiválií v jednotlivých typech archivů k 31. 12. 2014

Archiv	Počet archivních souborů	Celková metráž (bm)	Velikost archiválií v digitální podobě (MB)
Národní archiv	1 950	126 766,09	3 424 739
Státní oblastní archiv	149 997	505 906,37	1 471 269
Archiv bezpečnostních složek	769	17 336,17	655
Archivy měst	8 101	40 649,98	887 276
Soukromé archivy	1 371	10 552,97	12 6624
Specializované archivy	9 930	99 654,35	83 922 721
Bezpečnostní archivy	15	293,16	0
Archiválie uložené mimo archivy	565	5 340,79	0
Kulturně vědecké instituce	3 401	7 916,49	805 596
Celkem	176 099	814 416,37	90 638 880

Zdroj: *Národní archivní dědictví v roce 2015* (výstup z generální inventury Národního archivního dědictví, která probíhá v desetiletých intervalech).

Národní archiv je podle zákona o archivnictví od 1. ledna 2005 správním úřadem a ústředním archivem státu přímo řízeným MV. Rozpočet NA je součástí rozpočtové kapitoly MV. NA především kontroluje výkon spisové služby u zákonem určených osob a institucí, provádí výběr archiválií ve skartačním řízení a mimo skartační řízení, vede evidenci archiválií, provádí jejich inventuru, konzervaci a restaurování. Zároveň provádí kontrolu archivních kulturních památek a národních kulturních památek, které vede ve své evidenci.

Státní oblastní archivy jsou podle zákona o archivnictví správními úřady, které jsou přímo řízeny MV. Jejich rozpočty jsou také součástí rozpočtové kapitoly MV. Pečují o archiválie z činnosti veřejnoprávních i soukromoprávních osob, jež působily ve vymezeném území příslušných krajů.

2. Majetek a výdaje v oblasti archivnictví

Státní oblastní archivy jsou organizačními složkami státu, účetními jednotkami a hospodaří s majetkem státu. Podle zákona č. 218/2000 Sb. hospodaří s prostředky státního rozpočtu.

Státní oblastní archivy a NA hospodařily k 30. červnu 2018 s majetkem v celkové hodnotě 3 185 626 tis. Kč. Z toho hodnota dlouhodobého hmotného majetku (dále také „DHM“)

¹⁷ Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

a dlouhodobého nehmotného majetku (dále také „DNM“) představovala 3 154 378 tis. Kč. U vybraných státních archivů byla hodnota majetku vykazována ve výši 2 474 162 tis. Kč. Z toho hodnota DHM a DNM dosáhla výše 2 445 997 tis. Kč. V tabulce č. 2 je uveden přehled celkových aktiv, DHM a DNM státních oblastních archivů a NA k 30. červnu 2018.

Tabulka č. 2: Přehled výše celkových aktiv, DHM a DNM státních oblastních archivů a NA v tis. Kč (netto)

Archiv	Celková aktiva	DHM	DNM
NA	1 053 202	1 030 136	4 939
MZA Brno	634 684	633 362	115
SOA Litoměřice	198 297	196 391	387
SOA Zámorsk	215 892	210 295	27
ZA Opava	372 087	370 196	149
SOA Praha	280 315	278 402	657
SOA Plzeň	138 432	137 242	12
SOA Třeboň	292 717	292 045	23

Zdroj: MONITOR Státní pokladny.

Údaje o nákladech na činnost u státních oblastních archivů a NA za roky 2016, 2017 a k 30. červnu 2018 jsou uvedeny v tabulce č. 3. Celkové náklady na činnost vybraných státních archivů dosáhly v roce 2016 výše 593 696 tis. Kč, v roce 2017 výše 623 428 tis. Kč a k 30. červnu 2018 výše 301 600 tis. Kč. Průměrný podíl výdajů na archivnictví k celkovým výdajům MV v letech 2015 až 2017 představoval 1,26 % celkových výdajů této kapitoly.

Tabulka č. 3: Přehled nákladů na činnost státních oblastních archivů a NA v tis. Kč

Archiv	NA	MZA Brno	SOA Litoměřice	SOA Zámorsk	ZA Opava	SOA Praha	SOA Plzeň	SOA Třeboň	
Celkové náklady	2016	155 949	149 545	81 431	84 317	122 454	95 031	80 635	76 785
	2017	165 194	154 751	83 077	94 489	125 917	103 350	86 136	85 153
	k 30. 6. 2018	76 720	73 883	37 909	50 089	62 999	49 839	45 218	39 512

Zdroj: MONITOR Státní pokladny.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akcí č. 18/12 bylo prověřeno, zda vybrané státní archivy hospodařily s majetkem a peněžními prostředky státu v souladu s právními předpisy, účelně, hospodárně a efektivně.

Byly stanoveny tyto cíle kontroly:

- ověřit, zda MV na základě zákona zpracovávalo koncepci rozvoje archivnictví a nastavilo konkrétní cíle, kterých má být v oblasti archivnictví dosaženo;
- ověřit, zda MV vyhodnocovalo činnost státních archivů;
- ověřit, zda MV v oblasti archivnictví a digitalizace archiválií provádělo metodickou činnost;
- ověřit u vybraných státních archivů proces digitalizace archiválií;
- vyhodnotit realizaci budování Národního digitálního archivu;
- ověřit, zda MV zabezpečilo dostatečné podmínky pro dosažení předpokládaných cílů investičních programů;
- ověřit, zda vybrané státní archivy hospodařily s majetkem a peněžními prostředky státu v souladu s právními předpisy, účelně, hospodárně a efektivně (např. v oblasti nabývání,

využití, prodeje a vyřazování majetku, v oblasti realizovaných nákladů na činnost nebo v oblasti nájmu a pronájmů);

- ověřit plnění opatření k nápravě zjištěných nedostatků z kontrolní akce č. 10/13.

Způsob výběru vybraných státních archivů byl proveden na základě kritéria hodnoty svěřeného majetku, dále dle výše provedených investic a dle teritoriálního rozdělení archivů. Kontrolovány byly náklady na činnost v celkové výši 173 455 tis. Kč, tj. cca 14 % z celkových nákladů na činnost vybraných státních archivů v letech 2016 až 2017. V případě dlouhodobého majetku byl kontrolován majetek v celkové hodnotě 127 389 tis. Kč, tj. cca 5 % z celkové hodnoty dlouhodobého majetku k 30. 6. 2018 u vybraných státních archivů.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Koncepční činnost MV v oblasti archivnictví

NKÚ posoudil, zda MV zpracovalo koncepci rozvoje archivnictví, na základě které by vyhodnocovalo činnosti státních archivů, a zda Vědecká archivní rada plnila funkci poradního orgánu ministra vnitra pro odborné a vědecké otázky archivnictví.

1.1 Koncepci rozvoje archivnictví zpracovávalo MV téměř 14 let

Dle ustanovení § 44 zákona o archivnictví řídí MV výkon státní správy v oblasti archivnictví a zpracovává koncepci rozvoje archivnictví. MV splnilo zákonnou povinnost zpracování koncepce rozvoje archivnictví až po 14 letech. MV tak od nabytí účinnosti zákona o archivnictví k 1. lednu 2005 nemělo stanoveny měřitelné hodnoty a cíle, kterých má být v oblasti archivnictví dosaženo (např. proces digitalizace archiválií), a nemohlo tak vyhodnocovat činnosti státních archivů.

Koncepce rozvoje archivnictví v České republice na léta 2018 až 2025 s výhledem do roku 2035 byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 29. srpna 2018 č. 551, tj. 13 let a 8 měsíců od nabytí účinnosti zákona o archivnictví. Koncepce uvádí řadu konkrétních cílů, jako např. přijetí koncepce digitalizace archiválií a sjednocení s tím souvisejícího postupu státních archivů nebo řešení náhrady za ukládání digitálních archiválií v NDA. V části *Přehled naplňování koncepce podle jednotlivých aktivit* k těmto cílům není stanoven odpovědný gestor, např. MV nebo NA, ani termín splnění daného úkolu. Datum pro vypracování první zprávy o naplňování koncepce je stanoveno na 31. prosince 2019.

1.2 Nečinnost Vědecké archivní rady

VAR byla zřízena zákonem o archivnictví jako poradní orgán ministra vnitra mj. pro odborné a vědecké otázky archivnictví a následně byly vydány statut a jednací řád VAR pokynem ministra vnitra dne 3. července 2006. Ze statutu VAR vyplývá, že projednává a zaujímá odborné stanovisko např. ke koncepci rozvoje archivnictví, k souhrnným výsledkům z výročních zpráv o činnosti archivů nebo k návrhům právních předpisů a metodických směrnic v oblasti archivnictví.

NKÚ zjistil, že poslední zasedání VAR proběhlo v březnu roku 2013 a od té doby ji MV nesvolalo. VAR tak neplnila stanovenou funkci. MV nemělo po dobu pěti let k dispozici

výstupy, doporučení a odborná stanoviska z oblasti archivní praxe zejména k výše uvedené koncepci nebo výsledkům činnosti archivů.

2. Nedostatečná metodická činnost v digitalizaci archiválií

NKÚ posuzoval, zda MV metodicky řídilo odbornou činnost včetně procesu digitalizace archiválií. NKÚ také ověřil, jakým způsobem probíhal proces digitalizace archiválií na vybraných státních archivech.

MV v kontrolovaném období vydalo metodické pokyny pro oblast ukládání archiválií a péče o archiválie. Digitalizace archiválií nebyla ze strany MV obdobnými pokyny upravena. MV tak nezajistilo jednotnost procesu digitalizace. V době ukončení kontroly nebyl znám rozsah provedené digitalizace a výše peněžních prostředků vynakládaných jednotlivými archivy na digitalizaci nebyly porovnatelné. Metodickou funkci pro oblast digitalizace archiválií plnil NA, nicméně závaznost jím vydaných metodik nebyla zákonem stanovena.

Vybrané státní archivy postupovaly v oblasti digitalizace archiválií rozdílně např. v nastavení interních metodik, v obsahu smluv uzavřených s externím subjektem a ve zpřístupňování digitalizátů prostřednictvím rozdílných archivních portálů (viz příloha č. 2 – přehled znázorňující zpřístupnění digitalizátů matrik jednotlivými archivy). U čtyř z pěti vybraných státních archivů se na digitalizaci podílel externí subjekt, který využil jednu z kopií digitalizátu ke své vlastní potřebě. Z celkového počtu digitalizátů vytvořených u těchto archivů jich zhotovil přibližně 81 %. Jednu z kopií digitalizátů poskytl příslušnému archivu. Tyto kopie jsou v současnosti považovány za naplňování procesu digitalizace archiválií. Subjekt prováděl digitalizaci na své vlastní náklady při využití prostor archivů. Digitalizace se v malé míře účastnily i další externí subjekty.

Tabulka č. 4: Počet zpracovaných digitalizátů v letech 2012–2018 (stav k 30. červnu 2018)

Archiv	Celkový počet zpracovaných digitalizátů	Z toho digitalizáty vytvořené externím subjektem		Počet digitalizátů zpracovaných archivy na vlastní náklady
		Počet	Podíl	
NA	5 959 557	0	0	5 959 557
MZA Brno	5 737 177	3 601 415	63 %	2 135 762
ZA Opava	18 438 752	15 707 500	85 %	2 731 252
SOA Litoměřice	3 073 861	2 870 964	93 %	202 897
SOA Zámorsk	6 810 795	5 751 062	84 %	1 059 733

Pozn.: Stav vypočetl NKÚ na základě podkladů od vybraných státních archivů.

NKÚ zjistil také nejednotnost programového vybavení pro zajištění procesu digitalizace u vybraných státních archivů. MV v roce 2017 schválilo *Metodiku implementace pořádacího software ELZA v paměťových institucích* upravující postup elektronického zpracování archiválií. Licence softwaru vytvořená Technologickou agenturou České republiky je pro archivní síť v ČR k dispozici zdarma. Dle vyjádření MV je tento software propagován, nicméně MV jeho jednotné používání nestanovilo. V následující tabulce je uveden přehled používaných programů pro archivaci.

Tabulka č. 5: Přehled využívaných programů archivace u vybraných státních archivů

Software	NA	MZA Brno	ZA Opava	SOA Litoměřice	SOA Zámorsk
1) Janus 2) Adobe Photoshop 3) Zkušební provoz ELZA		1) Badatelna 2) Zkušební provoz ELZA	1) ProArchiv 2) VadeMeCum	1) ProArchiv 2) VadeMeCum	1) Janus 2) ELZA

Zdroj: informace z Národního archivu, MZA v Brně, ZA v Opavě, SOA v Litoměřicích a v Zámorsku.

Z přehledu vyplývá, že pouze NA a dva vybrané státní archivy používaly doporučený software ELZA, z toho NA a MZA Brno pouze ve zkušební verzi.

3. NDA v době ukončení kontroly nenaplnoval požadavky zákona o archivnictví

Národní digitální archiv je budován Národním archivem. NDA má sloužit pro dlouhodobé uchovávání a zpřístupňování archiválií v digitální podobě. Cílem projektu NDA, částečně financovaného z prostředků EU, je takové pracoviště vytvořit. Původně předpokládané celkové výdaje na projekt činily 466 433 tis. Kč. Z důvodu neúspěšných veřejných zakázek na IT služby a zákonného požadavku na uložení stávajících archiválií řešil NA projekt částečně open source systémem. V roce 2016 NA zahájil projekt NDA II s předpokládanými náklady ve výši 53 111 tis. Kč a termínem dokončení v roce 2019.

NKÚ posoudil, zda realizace projektu probíhala dle harmonogramu stanoveného v usneseních vlády ČR, zda projekt plní požadavky stanovené zákonem o archivnictví a zda byly peněžní prostředky vynaloženy v souladu s právními předpisy, účelně, hospodárně a efektivně.

Vybudování NDA bylo schváleno v roce 2004¹⁸. Základem projektu NDA byl technologický projekt, tj. návrh komplexního pracoviště především po technologické stránce. Zahájení plného provozu NDA se předpokládalo v roce 2008. Jelikož NA zpracovával uvedený projekt čtyři roky, byla realizace NDA schválena až v roce 2008¹⁹ s termínem zahájení plného provozu od roku 2012. NA ani tento termín nesplnil a usnesením vlády z roku 2013²⁰ se termín dokončení prodloužil do 30. června 2014. NA projekt NDA ukončil v září 2014 z důvodu neúspěšných veřejných zakázek na IT služby a následného nesplnění termínu pro financování z prostředků EU. NA nedodržel při realizaci projektu NDA termíny dle harmonogramu stanoveného v usneseních vlády ČR.

V průběhu realizace projektu NDA byla schválena novela zákona o archivnictví²¹, která nabyla účinnosti 1. července 2012. Novela změnila požadavky na digitalizaci v oblasti on-line přístupového portálu, proto došlo ke změně strategie vybudování NDA ve smyslu co nejmenší závislosti na dodavateli konkrétního řešení. Byl nainstalován open source systém, který byl

¹⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 7. 1. 2004 č. 11, k dlouhodobému uchovávání a zpřístupňování dokumentů v digitální podobě.

¹⁹ Usnesení vlády ČR ze dne 21. 4. 2008 č. 447, k zabezpečení plnění úkolů ve věci vybudování Národního digitálního archivu.

²⁰ Usnesením vlády ČR ze dne 9. 8. 2013 č. 611, k Informaci o stavu projektu Národního digitálního archivu a předpokladech zajištění jeho standardního provozu.

²¹ Zákon č. 167/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, čímž došlo k vymezení legislativního rámce pro nakládání s dokumenty v digitální podobě ve veřejné správě.

spuštěn od ledna 2016. Náklady na NDA, které dosáhly k 31. 12. 2015 výše 49 815 tis. Kč, byly vynaloženy hospodárně a ke stanovenému účelu. Peněžní prostředky na zpracování dokumentace pro provádění stavby hlavního úložiště a na projektanta stavebních prací ve výši 3 670 tis. Kč nevynaložil NA do doby ukončení kontroly efektivně, neboť z důvodu nemožnosti financování z IROP upustil od realizace stavby pro hlavní uložení. Od roku 2016 realizuje NA prostřednictvím IROP navazující projekt NDA II. Předpokládané celkové náklady činí 53 111 tis. Kč s termínem dokončení v roce 2019. NA plánuje dále po roce 2020 budování vlastních prostor pro umístění technologií sloužících pro uložení digitálních a digitalizovaných archiválií.

V době ukončení kontroly používaný open source systém splňuje pouze jeden ze šesti požadavků stanovených ustanovením § 18b odst. 4 zákona o archivnictví. Např. dálkovým přístupem není zajištěn příjem metadat popisů původců, archivů a kulturně vědeckých institucí, příjem a prezentace archivních pomůcek v digitální podobě nebo přístup k archiváliím v digitální podobě a dokumentům v digitální podobě vzniklým jako digitální reprodukce z archiválií v analogové podobě.

4. MV nezabezpečilo dostatečné podmínky pro dosažení cílů programu ev. č. 114V03

Hlavním cílem programu ev.č. 114V03²² je zajistit stavebně-technické, prostorové, bezpečnostní a materiální podmínky pro péči o archiválie a jejich ochranu a vytvořit optimální podmínky pro trvalé uložení archiválií. Konkrétně se mělo jednat např. o vybudování elektronických protipožárních systémů (dále také „EPS“), zabezpečení archivů proti krádeži nebo eliminaci škodlivých vlivů a klimatu pro uložení archiválií. Program se členil na tři podprogramy (informační technologie, nemovitý a movitý majetek).

NKÚ posuzoval, zda byly plněny časové, finanční a věcné parametry programu. V návaznosti na kontrolu poskytnutých peněžních prostředků dále zjišťoval, zda objekty vybraných státních archivů plní stanovené podmínky pro ukládání a péči o archiválie.

Souhrn finančních zdrojů i potřeb činil při zahájení programu ev. č. 114V03 v roce 2011 celkem 951 540 tis. Kč. MV nezajistilo zdroje pro financování programu tím, že částku postupně snížilo až na 240 231 tis. Kč v roce 2017, tj. na 25 % původní částky. Hlavně z tohoto důvodu MV odložilo realizaci některých akcí do dalších let a tím nesplnilo jak časové parametry, tak plánované cíle programu.

NKÚ v souvislosti s kontrolou poskytnutých peněžních prostředků zjistil, že v době ukončení kontroly 22 objektů (tj. 26 % z celkového počtu vybraných kontrolovaných objektů) podmínky pro ukládání a péči o archiválie nesplňovalo. Jednalo se o:

- dva objekty MZA Brno (SOkA Brno-venkov se sídlem v Rajhradě a SOkA Hodonín) a objekt SOkA Bruntál se nachází v záplavovém území, objekt SOkA Semily se nachází v území soutoku dvou povodí;

---

²² Program ev. č. 114V03 – *Rozvoj a obnova materiálně-technické základny státních archivů* byl realizován v letech 2011 až 2018. Od roku 2015 je jeho pokračovatelem program ev. č. 014V03.

- u 15 objektů SOA Litoměřice byly zjištěny odchylky od doporučených hodnot relativní vlhkosti a teploty. Objekty nesplňují podmínky EPS nebo do nich zatéká, dva z nich (SOkA Litoměřice se sídlem v Lovosicích a SOkA Liberec) se zároveň nacházejí v záplavovém území;
- u objektu SOkA Blansko se sídlem v Boskovicích jsou celoročně zhoršené podmínky pro uložení archiválií;
- dva objekty ZA Opava (ZA Opava a SOkA Opava) částečně nesplňovaly bezpečnostní podmínku pro ukládání archiválií (chybějící mechanické zabezpečení oken).

NKÚ v této oblasti dále např. zjistil, že ZA Opava nechal zpracovat projektovou dokumentaci na rekonstrukci vlastního objektu vhodného pro ukládání archiválií již v roce 2011. MV ji ale zařadilo k financování až v letech 2016–2017, přestože ZA Opava hradil ročně 2 643 tis. Kč za nájem nebytových prostor.

5. Nedodržování právních předpisů při hospodaření vybraných státních archivů

NKÚ posuzoval, zda vybrané státní archivy hospodařily s majetkem a peněžními prostředky státu vynakládanými na úhradu vybraných nákladů na činnost v souladu s právními předpisy, účelně, hospodárně a efektivně. Zároveň na vzorku 11 investičních akcí prověřil, zda vybrané státní archivy postupovaly při jejich realizaci v souladu s právními předpisy a pokyny MV, zda dodržely stanovené termíny realizace a zda při výběru dodavatele nebo zhotovitele akce postupovaly podle zákona o zadávání veřejných zakázek.

Kontrolou bylo zjištěno:

- v případě pronájmu NA u bytu a ZA Opava u nebytového prostoru nezvýšily nájemné v souladu s ustanovením § 27 odst. 3 zákona č. 219/2000 Sb. Dále byla u NA tato nájemní smlouva sjednána na delší dobu, než stanovuje ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. NA tím nesplnil opatření k nápravě nedostatku zjištěného v předchozí kontrolní akci č. 10/13;
- ZA Opava ve smlouvě o nájmu nebytových prostor nesjednal ujednání o možnosti ukončit užívací vztah v souladu s ustanovením § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb.;
- NA a MZA Brno neúčtovaly v pěti případech v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb.;
- ZA Opava a SOA Zámrsrk při výběru dodavatele nepostupovaly v souladu s nařízením MV č. 45²³, neboť nevyzvaly příslušný počet dodavatelů k podání nabídky, a zadaly tak veřejné zakázky formou přímého zadání. Nepostupovaly tak v souladu s ustanovením § 6 zákona č. 134/2016 Sb.;
- MZA Brno a ZA Opava nezaslaly některé smlouvy správci registru smluv k uveřejnění v souladu s ustanovením § 5 odst. 2 zákona č. 340/2015 Sb.;
- SOA Zámrsrk nezohlednil nesoulad mezi dobou používání motorových vozidel a jejich dobou odpisování úpravou odpisového plánu. V důsledku toho zůstatková hodnota vyřazovaných vozidel tvořila v průměru 42 % z jejich pořizovací ceny, což neodpovídalo výši opravek, které vyjadřují opotřebení majetku vzhledem k technickému stavu vozidel.

---

²³ Nařízení ministra vnitra ze dne 23. 11. 2016 o zadávání veřejných zakázek č. 45.

Při realizaci 11 akcí financovaných z programů ev. č. 114V03 a 014V03 bylo zjištěno:

- MZA Brno neúčtoval podvojnými zápisy u akce 014V032007017 o technickém zhodnocení budovy do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisely;
- SOA Litoměřice provedl nedostatečnou projektovou přípravu u akce 114V032004012, protože částka uvedená v investičním záměru neodpovídala reálným nákladům provedení díla, které byly více než čtyřikrát vyšší;
- SOA Zámorsk u akce 114V032003041 v investičním záměru deklaroval, že nakupovaný objekt nevyžaduje opravy či úpravy a umožňuje bezprostřední nastěhování a využívání celé nemovitosti s výjimkou instalace EPS a doplnění polic regálů. NKÚ naproti tomu zjistil, že SOA Zámorsk nemohl z důvodu následně uzavřeného pronájmu (na 7 měsíců) a poté realizaci nezbytných stavebních úprav objekt po dobu 3 let a 2 měsíců užívat.

Seznam zkratk

EPS	Elektronický požární systém
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT	Informační technologie
Koncepce rozvoje archivnictví	<i>Koncepce rozvoje archivnictví v České republice na léta 2018 až 2025 s výhledem do roku 2035</i>
MV	Ministerstvo vnitra České republiky
MZA	Moravský zemský archiv
NA	Národní archiv
NAD	Národní archivní dědictví
NDA	Národní digitální archiv
SOA	Státní oblastní archiv
SOKA	Státní okresní archiv
VAR	Vědecká archivní rada
Vybrané státní archivy	Pět veřejných archivů v působnosti MV
ZA	Zemský archiv

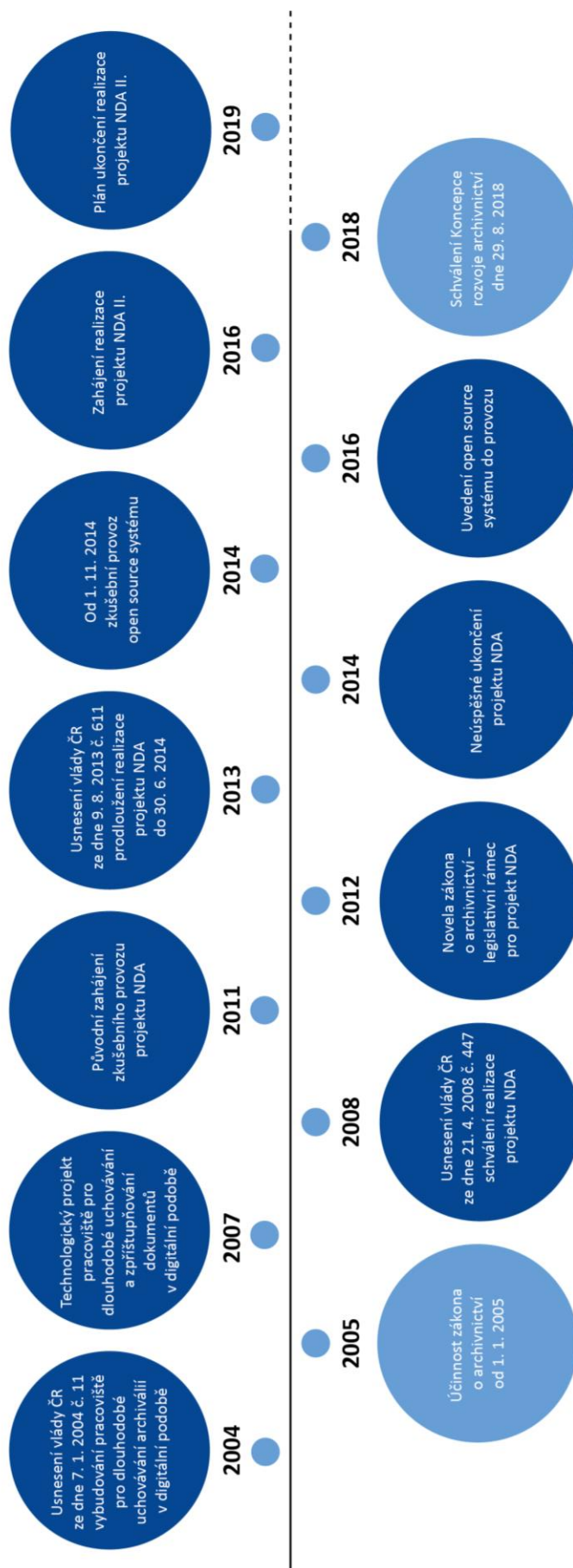
Seznam příloh

- Příloha č. 1: Chronologie procesu digitalizace archiválií
Příloha č. 2: Přehled zpřístupnění digitalizovaných matrik jednotlivými archivy
Příloha č. 3: Struktura archivní sítě v ČR

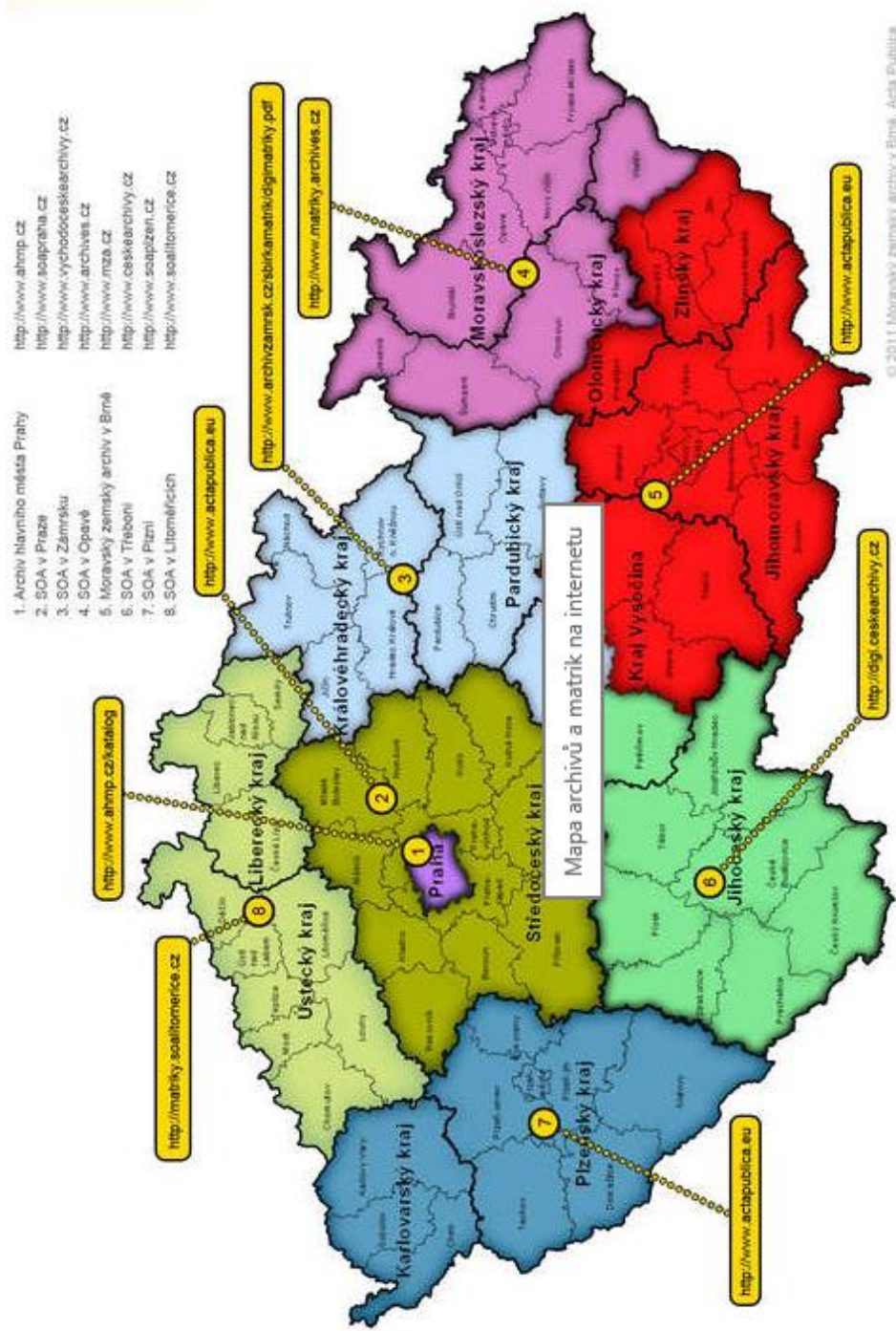

Příloha č. 1: Chronologie procesu digitalizace archiválií

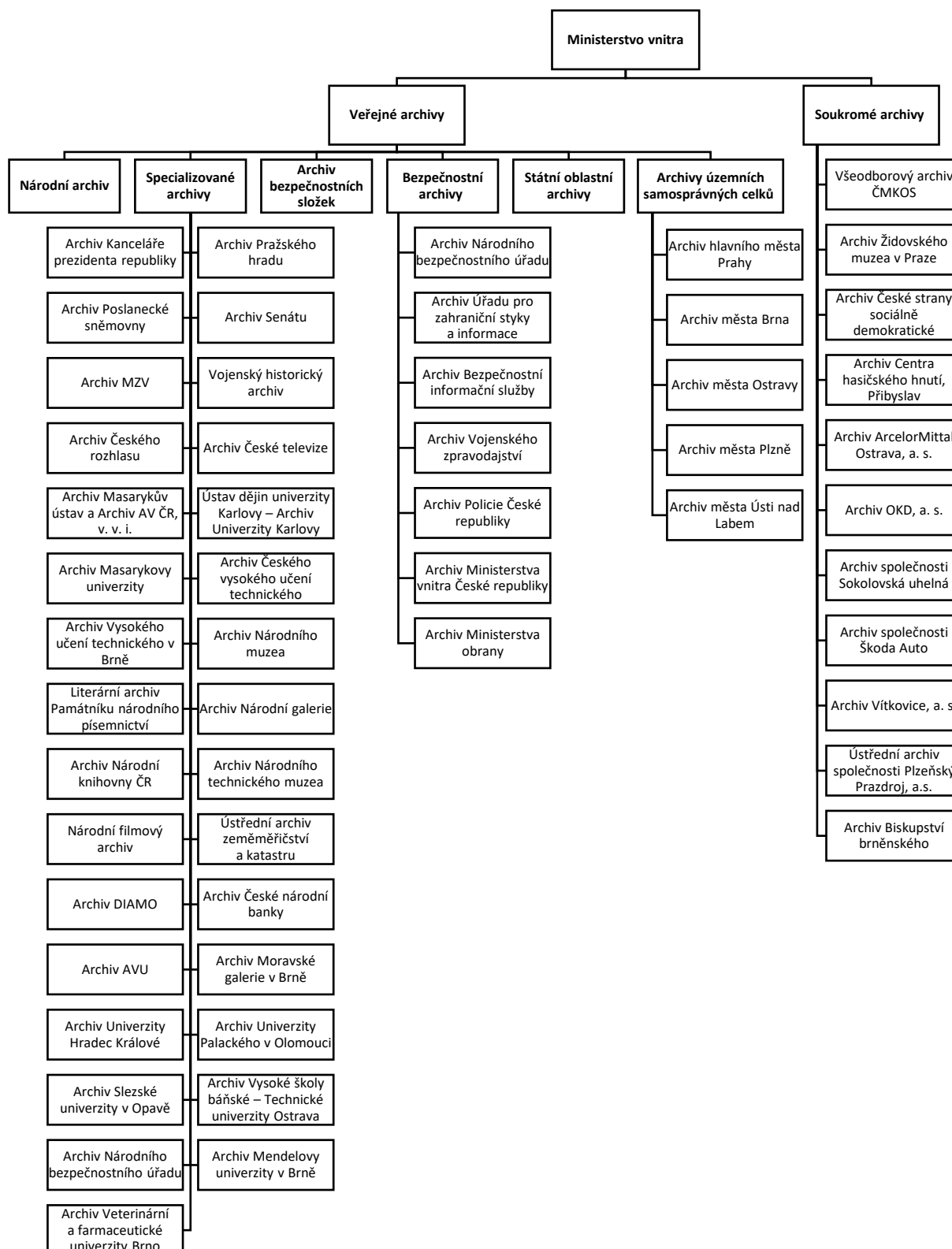

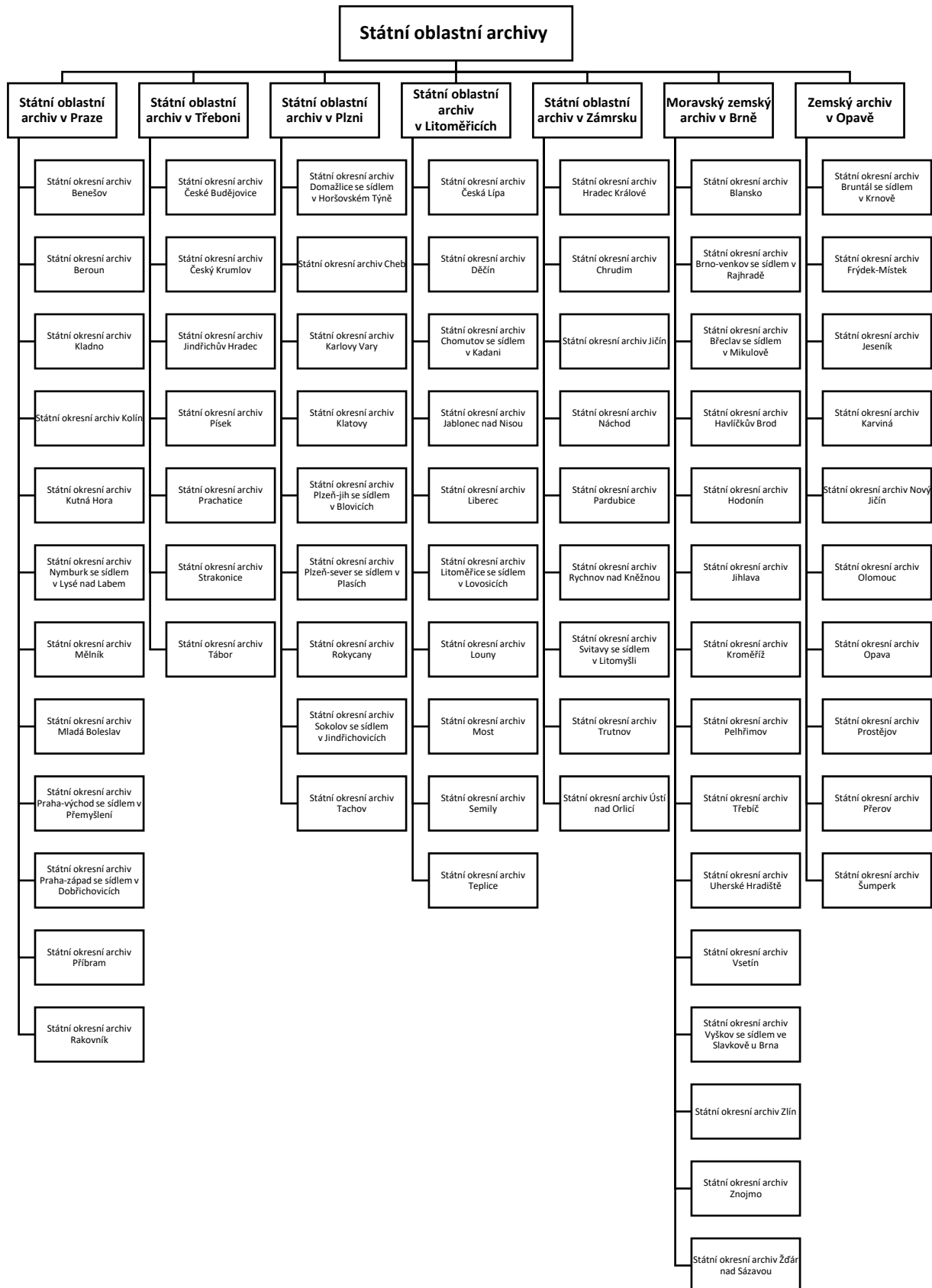
Příloha č. 2: Přehled zpřístupnění digitalizovaných matrik na internetu

Zdroj: <http://www.genealogie.cz/aktivita/digitalizace>.

Příloha č. 3: Struktura archivní sítě v ČR

Kontrolní závěr z kontrolní akce

18/13

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo zdravotnictví* za rok 2017, účetní závěrka Ministerstva zdravotnictví za rok 2017 a údaje předkládané Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2018 pod číslem 18/13. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jaromíra Steidlová.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo zdravotnictví při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo zdravotnictví (dále také „MZd“).

Kontrolováno bylo období roku 2017 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od května 2018 do listopadu 2018.

Kolegium NKÚ na svém II. jednání, které se konalo dne 4. února 2019,

schválilo usnesením č. 8/II/2019

kontrolní závěr v tomto znění:

Klíčová fakta

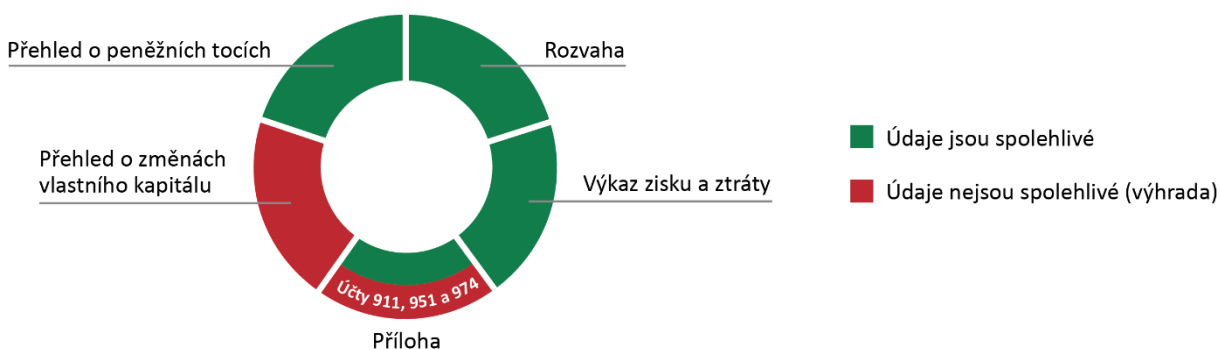
Účetní závěrka MZd k 31. prosinci 2017

Spolehlivost údajů účetní závěrky sestavené k 31. prosinci 2017

Podle názoru NKÚ, s výhradou zůstatků podrozvahových účtů **911** – Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů, **951** – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů a **974** – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv **vykázaných ve výkazu příloha a s výhradou výkazu přehled o změnách vlastního kapitálu, účetní závěrka MZd sestavená k 31. prosinci 2017 (dále také „ÚZ“) podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.**

3 203 mil. Kč	3 173 mil. Kč	30 mil. Kč	91 mil. Kč
Celková částka nesprávností ÚZ, které byly v průběhu kontroly zjištěny	Částka nesprávností ÚZ, týkající se tří podrozvahových účtů ve výkazu příloha a výkazu přehled o změnách vlastního kapitálu, ke kterým byla vydána výhrada z důvodu jejich nespolehlivosti	Částka nesprávností ÚZ, zjištěných ve výkazu rozvaha, výkazu zisku a ztráty, příloze a přehledu o peněžních tocích	Významnost (materialita), tj. hodnota nesprávností, která byla stanovena pro posouzení spolehlivosti ÚZ ¹

Spolehlivost ÚZ ve struktuře dle jednotlivých výkazů

Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu MZd za rok 2017

Údaje předkládané pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017

Nesprávnosti zjištěné v údajích předložených MZd pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017 nebyly s ohledem na celkové vykázané výdaje a příjmy významné.

53 mil. Kč	5 731 mil. Kč / 340 mil. Kč
Nesprávnost v údajích předkládaných MZd pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017	Výdaje/příjmy – skutečnost dle výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu MZd za rok 2017

¹ Významnost byla stanovena ve výši 2 % z celkových nákladů, které byly vykázané ve výši 4 545 mil. Kč.

Nápravná opatření z předchozí kontrolní akce	Opatření přijatá MZd k nápravě nedostatků zjištěných předchozí kontrolní akcí hodnotí NKÚ jako dostatečná.
Závěrečný účet kapitoly za rok 2017	Při kontrole závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu 335 – <i>Ministerstvo zdravotnictví</i> nebyly zjištěny významné nesprávnosti.
Vnitřní kontrolní systém	V oblasti vnitřního kontrolního systému byla identifikována rizika v oblasti řídicí kontroly. V jejich důsledku některé výdaje na právní služby byly realizovány bez existence smlouvy a u některých smluv o poskytování právních služeb z období před rokem 2017 došlo k jejich ztrátě. Dále bylo zjištěno, že některé kontrolní prvky v systému účetnictví nefungovaly dostatečně spolehlivě. V důsledku toho nebylo v roce 2017 účetnictví MZd úplné, průkazné a správné a některé informace v účetní závěrce nebyly spolehlivé.
Porušení rozpočtové kázně	Kontrolou byly zjištěny skutečnosti naplňující znaky porušení rozpočtové kázně v částce přesahující 7 mil. Kč.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontrolní akce č. 18/13 bylo prověřit, zda MZd při vedení účetnictví v roce 2017 a sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2017, při předkládání údajů pro hodnocení plnění rozpočtu² a při sestavení závěrečného účtu za rok 2017 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy. Účelem kontroly bylo též přispět ke zdokonalení finančního řízení u kontrolované osoby.

NKÚ prověřil průkaznost účetního zpracování, spolehlivost finančních informací na výstupu z účetní jednotky a dodržování vybraných požadavků právních předpisů při hospodaření s majetkem státu. Řádnost těchto postupů je základem řádného finančního řízení v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Při kontrole bylo provedeno i vyhodnocení opatření přijatých k nápravě nedostatků zjištěných kontrolní akcí č. 15/07³.

MZd jako organizační složka státu (dále také „OSS“) je povinno v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „zákon o účetnictví“), účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládá v účetní závěrce⁴, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

1. Vedení účetnictví MZd

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila dodržování směrné účtové osnovy a správnost používání účetních metod. U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem ověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví.

MZd nevedlo v roce 2017 úplné, průkazné a správné účetnictví ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 zákona o účetnictví.

---

² Dle ustanovení § 20 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), (dále jen „rozpočtová pravidla“), jsou organizační složky státu povinny předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Způsob a termíny předkládání údajů a jejich rozsah stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti. Dle ustanovení § 5 odst. 1 a přílohy č. 1 této vyhlášky zpracovávají organizační složky státu údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu přímo v rozpočtovém systému, ve kterém je z nich následně sestavován výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu.

³ Kontrolní akce NKÚ č. 15/07 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zdravotnictví za rok 2014, účetní závěrka Ministerstva zdravotnictví za rok 2014 a údaje předkládané Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2014* (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 1/2016 *Věstníku NKÚ*).

⁴ V souladu s ustanovením § 21a odst. 5 zákona o účetnictví OSS (a tedy i MZd) zveřejňují účetní závěrku prostřednictvím Ministerstva financí způsobem umožňujícím dálkový přístup.

V průběhu kontroly NKÚ zjistil v účetnictví MZd nesprávnosti s významným dopadem na účetní závěrku MZd sestavenou k 31. prosinci 2017 (na výkazy příloha a přehled o změnách vlastního kapitálu). Blíže viz část IV.1. a IV.2. tohoto kontrolního závěru.

2. Spolehlivost údajů účetní závěrky MZd sestavené k 31. prosinci 2017⁵

Kontrolovány byly činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví MZd a měly vliv na hodnoty kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v účetní závěrce MZd k 31. prosinci 2017.

V ÚZ bylo kontrolou zjištěno, že některé informace MZd nevykázalo v souladu s právními předpisy upravujícími vedení účetnictví, a to v údajích za běžné účetní období v celkové výši **3 203 mil. Kč** (blíže viz části IV.1. a IV.2. tohoto kontrolního závěru).

MZd:

- v příloze:
  - na účtech 911 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů* a 951 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů* **nevykázalo podmíněné pohledávky z titulu předfinancování transferu poskytnutého ČR zejména z rozpočtu EU**, v důsledku čehož byl zůstatek těchto účtů významně podhodnocen;
  - na účtu 974 – *Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv* nesprávně vykázalo podmíněný závazek vyplývající z titulu uzavřených smluv o poskytnutí účelové podpory na řešení projektů podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v důsledku čehož byl **zůstatek tohoto účtu nadhodnocen o 1 975 mil. Kč**;
- v přehledu o změnách vlastního kapitálu nesprávně nastavilo algoritmus výpočtu některých položek. Nesprávně nastavený algoritmus na položkách *A.I.1. Bezúplatné převody* a *A.I.4. Investiční transfery* vedl k **chybám, které byly vyčísleny v částce 1 198 mil. Kč** a mají významný dopad na správnost informací uvedených v přehledu o změnách vlastního kapitálu.

Podle názoru Nejvyššího kontrolního úřadu, s výhradou vlivu skutečností popsanych výše, účetní závěrka MZd sestavená k 31. prosinci 2017 podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.

⁵ Viz <http://monitor.statnipokladna.cz/2017/statni-rozpocet/oss-sf/00024341>, dále viz záložka „ÚČETNÍ ZÁVĚRKA“.

Tabulka č. 1: Přehled vyčíslených nesprávností zjištěných v jednotlivých částech ÚZ (v tis. Kč)

Nesprávnost v účetní závěrce	
Výkaz	Celková nesprávnost
CELKOVÁ NESPRÁVNOST V ÚČETNÍ ZÁVĚRCE	3 202 978
Rozvaha	15 258
Výkaz zisku a ztráty	8 101
Přehled o peněžních tocích	1 694
Přehled o změnách vlastního kapitálu	1 197 671
Příloha účetní závěrky (podrozvahové účty)	1 980 254

Zdroj: vlastní výpočet.

Pro posouzení spolehlivosti informací v účetní závěrce byla stanovena významnost neboli materialita⁶ ve výši 91 mil. Kč. **Celková částka nesprávností**, které byly v této ÚZ zjištěny a vyčísleny, tak **měla významný dopad na výkazy příloha a přehled o změnách vlastního kapitálu.**

3. Údaje předkládané Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017⁷

Údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu zpracovávají správci kapitol státního rozpočtu (a tedy i MZd) v rozpočtovém systému. **Údaje z rozpočtového systému a z nich sestavené finanční výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu podávají detailní informace především o pohybech peněžních prostředků státního rozpočtu (rozpočtové údaje), tj. o inkasech (příjmech) a výdajích realizovaných na bankovních účtech státního rozpočtu.**⁸ Základním přínosem těchto údajů je, že umožňují sledovat plán neboli rozpočet očekávaných příjmů a odhadovaných výdajů i jeho skutečné plnění, tj. skutečná inkasa a výdaje prostředků.

MZd jako správce své kapitoly státního rozpočtu zodpovídá za to, že údaje za kapitolu jsou v tomto systému správné⁹.

Nesprávnosti zjištěné kontrolou v údajích předložených Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017 nebyly s ohledem na celkové vykázané výdaje a příjmy významné.

V případě údajů vložených Ministerstvem zdravotnictví do rozpočtového systému byly zjištěny nesprávnosti v celkové výši 53 mil. Kč (viz část IV.3. tohoto kontrolního závěru).

⁶ Hladina významnosti reprezentuje hodnotu rozsahu nesprávností v účetní závěrce, jejichž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele. Při stanovení hladiny významnosti postupuje NKÚ v souladu s mezinárodními standardy nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI) pro finanční audit a kontrolními standardy NKÚ.

⁷ Blíže viz: <http://monitor.statnipokladna.cz/2017/statni-rozpocet/kapitola/335>.

⁸ Sledují se i jiné údaje, např. o pohybech rezervního fondu.

⁹ Viz příloha č. 1 k vyhlášce č. 5/2014 Sb.

4. Vyhodnocení opatření přijatých k odstranění nedostatků z kontrolní akce č. 15/07

V případě zjištění z kontrolní akce č. 15/07 MZd z celkového počtu 15 opatření stanovených usnesením vlády ze dne 7. dubna 2016 č. 298¹⁰ k odstranění nedostatků přijalo 14 opatření, jedno opatření nemohlo být přijato z důvodu změny právních předpisů¹¹ (blíže viz část IV.4. tohoto kontrolního závěru).

Opatření přijatá MZd k nápravě nedostatků zjištěných předchozími kontrolními akcemi hodnotí NKÚ jako dostatečná, neboť přetrvávaly pouze nedostatky v závěrečném účtu, kdy ani za rok 2017 nebyly uvedeny veškeré kontroly provedené u MZd v hodnoceném roce a nebyly uvedeny informace o plnění opatření přijatých k odstranění zjištěných závad.

5. Závěrečný účet kapitoly 335 MZd za rok 2017

Povinnost sestavit návrh závěrečného účtu kapitoly SR vyplývá z ustanovení § 30 odst. 4 rozpočtových pravidel a podrobnosti stanoví vyhláška č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu.

Za rok 2017 byly v souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. podkladem pro sestavení návrhu závěrečného účtu vstupní údaje v rozpočtovém systému, finanční výkazy¹² a údaje analytických evidencí. Pro rok 2017 tedy již nebylo stanoveno, že podkladem pro sestavení návrhu závěrečného účtu jsou i údaje z účetních závěrek OSS a příspěvkových organizací (dále také „PO“) sestavených k 31. prosinci hodnoceného roku, jako tomu bylo ve znění vyhlášky č. 419/2001 Sb. účinném do 31. prosince 2015. Přitom právě účetnictví by podle názoru NKÚ mělo být hlavním zdrojem úplných, průkazných a správných údajů nutných pro naplnění některých informačních požadavků vyhlášky č. 419/2001 Sb. Jedná se např. o bezúplatné převody majetku, předpisy, přeplatky a nedoplatky v případě příjmů z titulu správních poplatků, poskytnuté zálohy na dodávky nebo stav poskytnutých nesplacených návratných finančních výpomocí. Tyto údaje nelze z rozpočtového systému zjistit.

¹⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 7. dubna 2016 č. 298, ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 15/07 Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva zdravotnictví za rok 2014, účetní závěrka Ministerstva zdravotnictví za rok 2014 a údaje předkládané Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2014.

¹¹ Provedení opatření k nápravě, které se týkalo v příloze ÚZ uvedených informací o výši splatných závazků pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, o výši splatných závazků veřejného zdravotního pojištění a výši daňových nedoplatků evidovaných u místně příslušných finančních orgánů, již nelze z důvodu úpravy právních předpisů ve vztahu k ÚZ vyhodnotit.

¹² Finanční výkazy v celém sestaveném rozsahu ale nejsou součástí (přílohou) závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu.

Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2017 za kapitolu 335 – *Ministerstvo zdravotnictví* byl prověřen na soulad s vyhláškou č. 419/2001 Sb., na správnost a úplnost údajů a číselných hodnot uvedených v průvodní zprávě, v číselných sestavách a tabulkových přílohách a jejich soulad s finančními výkazy, údaji v účetnictví a s podklady jednotlivých věcně příslušných odborů MZd a podřízených organizací.

Kontrolou bylo zjištěno, že MZd v závěrečném účtu kapitoly 335 MZd za rok 2017 neuvedlo některé informace (viz část IV.5. tohoto kontrolního závěru).

Samotné informace uvedené v závěrečném účtu kapitoly 335 MZd za rok 2017 nebyly zatíženy významnými nesprávnostmi.

Současně je nezbytné zdůraznit, že NKÚ dlouhodobě¹³ upozorňuje, že rozsah informací, které jsou stanoveny vyhláškou č. 419/2001 Sb. jako povinně zveřejňované v závěrečném účtu, nebyl po roce 2010 doplněn o další údaje, jejichž vykazování bylo účetní reformou v oblasti veřejných financí stanoveno a které o hospodaření s rozpočtovými prostředky v příslušném rozpočtovém roce vypovídají lépe než jen peněžní toky. Ukazují totiž nejen peněžní toky, ale i náklady a výnosy za příslušné rozpočtové období, nároky (pohledávky)¹⁴ a závazky existující ke konci rozpočtového roku a dále i potenciální nároky (podmíněné pohledávky) a potenciální závazky (podmíněné závazky).

Všechny tyto informace umožňují podat celkový obraz o výsledku hospodaření v daném roce nezkrácený o ekonomické dopady a zátěže působící na jiná období. Zatímco např. odložení úhrady závazků vede u peněžně založeného systému, tedy i v případě finančních výkazů, k dosažení rozpočtově lepšího výsledku hospodaření, v akruálně¹⁵ založeném účetnictví takový postup k dosažení lepšího výsledku hospodaření nevede¹⁶. Náklady zatíží výsledek hospodaření již při vzniku závazku, ne až v okamžiku jeho úhrady.

V případě, že by výsledky rozpočtového hospodaření byly správcem kapitoly státního rozpočtu povinně hodnoceny na bázi peněžních toků i na akruální bázi, pak by u MZd bylo

¹³ Viz např. kontrolní akce č. 17/31 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství za rok 2017, účetní závěrka Ministerstva zemědělství za rok 2017 a údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017* (KZ byl zveřejněn v částce 4/2018 Věstníku NKÚ), kontrolní akce č. 17/18 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo životního prostředí za rok 2016, účetní závěrka Ministerstva životního prostředí za rok 2016 a údaje předkládané Ministerstvem životního prostředí pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2016* (KZ byl zveřejněn v částce 3/2018 Věstníku NKÚ) a kontrolní akce č. 17/08 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo pro místní rozvoj za rok 2016, účetní závěrka Ministerstva pro místní rozvoj za rok 2016 a údaje předkládané Ministerstvem pro místní rozvoj pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2016* (KZ byl zveřejněn v částce 1/2018 Věstníku NKÚ).

¹⁴ Na rozdíl od finančních výkazů se v účetnictví zobrazuje např. to, že transfer byl poskytnut formou zálohy a očekává se z tohoto důvodu ještě jeho vypořádání, a proto náklad z něj je jen odhad; nebo to, že OSS vznikl nárok na refundaci (např. z prostředků fondů Evropské unie).

¹⁵ Akruální princip (nebo také báze, koncept) je jedna ze základních účetních zásad a spočívá v tom, že náklady a výnosy se účtují do období, se kterým věcně a časově souvisejí, aniž by bylo bráno v úvahu, kdy došlo k reálnému pohybu peněz.

¹⁶ Viz *Zpráva o účetních výkazech za Českou republiku za rok 2016* (dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/ucetni-vykaznictvi-statu/ucetni-vykazy-za-ceskou-republiku>).

za rok 2017 uvedeno, že výsledné saldo peněžních toků dle finančních výkazů byl schodek ve výši –5 390 855 832,34 Kč a hospodářský výsledek běžného účetního období dle účetního výkazu zisku a ztráty byla ztráta ve výši –4 204 975 090,65 Kč (podrobnosti obsahuje příloha tohoto kontrolního závěru).

Současně by byly uvedeny i další skutečnosti, např. to, že dle ÚZ mělo MZd k rozvahovému dni podmíněné závazky v celkové výši 21,7 mld. Kč, existující na základě již vydaných rozhodnutí o poskytnutí dotací (které nebyly v daném rozpočtovém roce realizovány), uzavřených smluv a probíhajících soudních sporů. Z toho dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení byly k datu účetní závěrky u MZd vykázány ve výši 12 mld. Kč. Všechny tyto podmíněné závazky představují potenciální nároky na rozpočty dalších období¹⁷.

Informací bez peněžního toku v roce 2017 je také tvorba rezerv v důsledku rizik identifikovaných v průběhu roku, u kterých je zřejmé, že si vyžádají výdaje v dalších obdobích. K datu účetní závěrky jsou u MZd vykázány rezervy v nulové výši, rezervy za kapitolu 335 MZd (tzn. za všechny OSS a PO) byly k datu účetní závěrky vykázány v souhrnné výši 243 mil. Kč.

Stejně tak informace z výkazu zisku a ztráty o výši nákladů z činnosti (770 mil. Kč) MZd nevypovídá o realizovaných výdajích na činnost (463 mil. Kč), ale o celkové spotřebě zdrojů na činnost MZd v roce 2017. Ve struktuře těchto nákladů jsou kvantitativně významné náklady na služby (47,72 % z celkových nákladů z činnosti), které byly za rok 2017 vyšší než mzdové náklady MZd včetně souvisejících odvodů.

Dle názoru NKÚ by povinné uvádění těchto a případně i dalších informací, které vyplývají zejména z rozdílů mezi výsledky hospodaření vykazovanými na peněžní a na akruální bázi, vedlo ke zlepšení vypovídací schopnosti informací uváděných v závěrečném účtu kapitoly státního rozpočtu o výsledcích jejího hospodaření. Podle názoru NKÚ se jedná o systémový nedostatek vyhlášky č. 419/2001 Sb., který není dáván k tíži MZd.

6. Vnitřní kontrolní systém

Při kontrole byla identifikována rizika ve vnitřním kontrolním systému (dále také „VKS“) MZd, a to jak na úrovni nastavení VKS (vnitřní předpisy umožňují sloučení funkce příkazce operace a funkce správce rozpočtu), tak v oblasti řídicí kontroly při a po realizaci některých operací (realizace výdajů bez existence účinné smlouvy na poskytování právních služeb, neexistence možnosti jednoznačně přiřadit došlé faktury za poskytování právních služeb k účinné smlouvě o poskytování právních služeb, ztráta některých smluv o poskytování právních služeb z období před rokem 2017). Interní audit MZd v rámci hodnocení obecné kvality VKS přitom v *Roční zprávě o činnosti za rok 2017* uvedl, že nedostatky zjištěné

---

¹⁷ Podmíněné závazky za kapitolu 335 MZd (za OSS a PO) byly k 31. prosinci 2017 dle údajů zveřejněných z účetních závěrek v informačním portálu MONITOR ve výši 25 607 269 564,09 Kč; z toho 85 % podmíněných závazků vykazuje MZd. U podmíněných závazků lze očekávat, resp. nelze vyloučit, potenciálně významný dopad na budoucí výdaje státního rozpočtu, což vyplývá ze zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Přesto nejsou vyhláškou č. 419/2001 Sb. tyto skutečnosti stanoveny jako povinné informace v průvodní zprávě závěrečného účtu.

interními audity nebyly takového charakteru, aby zásadním způsobem ovlivnily výkon finančního řízení a činnost MZd.

Také některé kontrolní prvky v systému účetnictví nefungovaly dostatečně spolehlivě:

- **inventarizace** nebyla provedena v souladu se zákonem o účetnictví a ani žádná zpráva **interního auditu** neuvádí zjištění o skutečnostech, které by mohly způsobit neúplnost nebo neprůkaznost účetnictví;
- žádný **interní audit** provedený v roce 2017 se nezaměřil na to, zda údaje vykázané v celém rozsahu účetních výkazů věrně zobrazují majetek, zdroje jeho financování a hospodaření s ním; **ÚZ MZd za rok 2017 byla MZd schválena.**

Podrobnosti jsou uvedeny v části IV.6. tohoto kontrolního závěru.

7. Porušení rozpočtové kázně

V průběhu kontroly bylo zjištěno, že **MZd neoprávněně použilo peněžní prostředky státního rozpočtu ve výši 7 782 307,73 Kč**, když jako povinná osoba dle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), smlouvu o poskytování právních služeb, na niž se vztahovala povinnost uveřejnění prostřednictvím registru smluv, neuzavřelo písemně, nezveřejnilo ji v registru smluv a přitom přijalo a uhradilo plnění z této neúčinné smlouvy. Tímto výdajem MZd porušilo povinnost stanovenou právním předpisem (viz část IV.7. tohoto kontrolního závěru).

Dle ustanovení § 44 rozpočtových pravidel jsou tyto skutečnosti porušením rozpočtové kázně.

II. Informace o kontrolované oblasti

MZd bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. Podle tohoto zákona je MZd ústředním orgánem státní správy pro zdravotní služby, ochranu veřejného zdraví, zdravotnickou vědeckovýzkumnou činnost, poskytovatele zdravotních služeb v přímé řídicí působnosti, zacházení s návykovými látkami, přípravky, prekursory a pomocnými látkami, vyhledávání, ochranu a využívání přírodních léčivých zdrojů, přírodních léčebných lázní a zdrojů přírodních minerálních vod, léčiva a prostředky zdravotnické techniky pro prevenci, diagnostiku a léčení lidí, zdravotní pojištění a zdravotnický informační systém, pro používání biocidních přípravků a uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh. Součástí MZd je Český inspektorát lázní a zřidel a Inspektorát omamných a psychotropních látek.

Dle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále jen „zákon o majetku“), je MZd organizační složkou státu a dle zákona o účetnictví

vybranou účetní jednotkou¹⁸. Dle ustanovení § 10 odst. 1 rozpočtových pravidel je správcem rozpočtové kapitoly 335 – *Ministerstvo zdravotnictví*.

V roce 2017 bylo MZd zřizovatelem 20 organizačních složek státu a 46 příspěvkových organizací.

Přehled základních údajů z ÚZ a z výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol a organizačních složek státu (dále také „výkaz FIN 1-12 OSS“) vygenerovaného z rozpočtového systému¹⁹ je uveden v následujících tabulkách.

Tabulka č. 2: Údaje ÚZ – rozvaha a výkaz zisku a ztráty, údaje za běžné účetní období

Ukazatel	Částka v Kč
Aktiva netto	3 072 879 759,79
Pasiva	3 072 879 759,79
Náklady	4 545 251 475,34
Výnosy	340 276 384,69
Výsledek hospodaření běžného účetního období	-4 204 975 090,65

Zdroj: ÚZ.

Pozn.: MZd v ÚZ vykazovalo aktiva v hodnotě brutto ve výši 3 858 702 249,84 Kč upravené o korekce ve výši 785 822 490,05 Kč.

Tabulka č. 3: Údaje ÚZ – informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů, údaje za běžné účetní období

Položka výkazu		Částka v Kč
P.I.1.	Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	225 428,99
P.I.2.	Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	8 853 347,89
P.I.3.	Vyřazené pohledávky	377 583,00
P.II.6.	Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů	2 167 455 709,73
P.IV.4.	Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	1 145 680,00
P.V.6.	Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	4 209 233 637,30
P.VII.3.	Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv	1 139 239,30
P.VII.4.	Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	3 194 058 636,25
P.VII.14.	Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	12 081 276 429,00

Zdroj: ÚZ.

Tabulka č. 4: Údaje z výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu MZd za rok 2017

Ukazatel	Částka v Kč
Příjmy (skutečnost celkem)	339 723 483,98
Výdaje (skutečnost celkem)	5 730 579 316,32

Zdroj: výkaz FIN 1-12 OSS za rok 2017.

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

¹⁸ Viz ustanovení § 1 odst. 3 zákona o účetnictví.

¹⁹ Dle ustanovení § 3 písm. o) rozpočtových pravidel je rozpočtový systém informačním systémem veřejné správy, v němž se mj. soustřeďují údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akce byla kontrolou typu finanční audit a jejím cílem bylo zjistit, zda kontrolovaná osoba při sestavení souhrnných finančních informací, které o svém hospodaření zveřejňuje, a při provádění jednotlivých transakcí postupovala v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku představuje hodnotu aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a podrozvahových účtů vykázaných v ÚZ a vyčíslených v tabulkách č. 2 a 3.

Kontrola se zaměřila na činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví a měly vliv na hodnotu kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v ÚZ, které měly vliv na hodnotu významných údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017 a na závěrečný účet kapitoly 335 MZd za rok 2017.

Kontrolována byla také správnost používaných účetních metod a ostatních podmínek vedení účetnictví stanovených právními předpisy a Českými účetními standardy pro některé vybrané účetní jednotky²⁰.

V případě údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu bylo prověřováno, zda byla dodržena správnost třídění příjmů a výdajů rozpočtovou skladbou v oblasti druhového a odvětvového třídění dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě (dále jen „vyhláška o rozpočtové skladbě“).

Výběr položek účetní závěrky a údajů předkládaných MZd pro hodnocení plnění státního rozpočtu provedl NKÚ se zaměřením na vyhodnocená rizika nesprávnosti vykázaných údajů.

U relevantních transakcí byl prověřován soulad s vybranými ustanoveními dalších právních předpisů, a to zejména s ustanoveními rozpočtových pravidel, zákona o majetku a prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu.

V případě nově uzavřených smluv bylo ověřováno jejich uveřejnění v registru smluv dle zákona o registru smluv.

Prověřován byl i soulad nastavení vnitřního kontrolního systému MZd se zákonem o finanční kontrole a jeho prováděcí vyhláškou č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb., a to

---

²⁰ Dle ustanovení § 1 odst. 3 zákona o účetnictví jsou vybranými účetními jednotkami organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, Regionální rady regionů soudržnosti, příspěvkové organizace a zdravotní pojišťovny.

Dle ustanovení § 36 odst. 1 zákona o účetnictví pro dosažení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami a pro zajištění vyšší míry srovnatelnosti účetních závěrek vydává Ministerstvo financí České účetní standardy. Standardy stanoví zejména bližší popis účetních metod a postupů účtování. Vybrané účetní jednotky postupují podle standardů vždy. Použití standardů účetními jednotkami se považuje za naplnění účetních metod podle tohoto zákona a věrného a poctivého obrazu předmětu účetnictví.

v rozsahu stanoveného předmětu a cíle kontrolní akce. U vybraných transakcí byla prověřována i funkčnost vnitřního kontrolního systému.

V rámci kontroly byla také vyhodnocena opatření přijatá k nápravě nedostatků zjištěných kontrolní akcí č. 15/07 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zdravotnictví za rok 2014, účetní závěrka Ministerstva zdravotnictví za rok 2014 a údaje předkládané Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2014.*

Při kontrole závěrečného účtu kapitoly 335 MZd za rok 2017 bylo prověřováno, zda je závěrečný účet v souladu s požadavky vyhlášky č. 419/2001 Sb. i v souladu se skutečností, to znamená, zda údaje uváděné v závěrečném účtu jsou správné a úplné ve srovnání s finančními výkazy, údaji v účetnictví a s podklady jednotlivých věcně příslušných odborů MZd a podřízených organizací.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Nesprávnosti v účtování a neúplnost inventarizace

1.1 Nesprávnosti v účtování

MZd účtovalo o existenci **podmíněných závazků z titulu uzavřených smluv o poskytnutí účelové podpory** na řešení projektů podle zákona č. 130/2002 Sb. **na nesprávný podrozvahový účet 974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv.** MZd nereflektovalo změny v právních předpisech a Českých účetních standardech pro některé vybrané účetní jednotky, které nastaly po roce 2014 a dle kterých se podmíněné závazky vyplývající ze skutečnosti, která zakládá možnost poskytnutí transferu, mají vykazovat v účtových skupinách 91 či 95. V důsledku této skutečnosti **MZd v příloze účetní závěrky v údajích za běžné účetní období nadhodnotilo zůstatek účtu 974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv o 1,97 mld. Kč.**

MZd rovněž na podrozvahovém účtu 974 – *Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv* účtovalo o **podmíněných závazcích vyplývajících z uzavřených smluv v některých případech i v nesprávné výši.**

MZd v roce 2017 **neúčtovalo o podmíněných pohledávkách z titulu předfinancování transferu poskytnutého ČR zejména z rozpočtu EU, čímž podhodnotilo zůstatky účtů 911 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů a 951 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů minimálně o 117 mil. Kč.** Jedná se o systémový nedostatek.

MZd v roce 2017 **neúčtovalo o vzniku závazku vůči místně příslušnému finančnímu úřadu z titulu penále za porušení rozpočtové kázně na účtu 347 – Závazky k vybraným ústředním vládním institucím.** V důsledku této skutečnosti **MZd podhodnotilo v rozvaze zůstatek účtu 347 – Závazky k vybraným ústředním vládním institucím o 9 mil. Kč a zároveň podhodnotilo ve výkazu zisku a ztráty zůstatek účtu 542 – Jiné pokuty a penále o stejnou částku.**

MZd v roce 2017 **nesprávně účtovalo o výnosu z titulu vrácení účelové podpory**, ačkoli tato skutečnost věcně a časově souvisela s účetním obdobím roku 2016. V důsledku této skutečnosti **v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty v údajích za běžné účetní období MZd podhodnotilo zůstatek účtu 432 – Výsledek hospodaření předcházejících účetních období o 4,9 mil. Kč a nadhodnotilo zůstatek účtu 671 – Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů o stejnou částku.**

MZd **v případě ošetření českých pojištěnců v zahraničí účtovalo na nesprávný závazkový účet 321 – Dodavatelé**, neboť se jednalo o závazky, u kterých není známa jejich skutečná výše k datu účetní závěrky. V důsledku této skutečnosti **v rozvaze v údajích za běžné účetní období MZd nadhodnotilo zůstatek účtu 321 – Dodavatelé o 4,5 mil. Kč a podhodnotilo zůstatek účtu 389 – Dohadné účty pasivní o stejnou částku.**

MZd **nesprávně účtovalo o výnosech z projektů, u nichž bylo konečným příjemcem transferu**, jako o výnosech z předfinancování transferů na účtu 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů*, přestože se jednalo o výnos z titulu dotace za vynaložené netransferové (mzdové) výdaje. V důsledku této skutečnosti **ve Výkazu zisku a ztráty v údajích za běžné účetní období MZd nadhodnotilo zůstatek účtu 675 – Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů o 3,6 mil. Kč a podhodnotilo zůstatek účtu 671 – Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů o stejnou částku.**

1.2 Neúplnost inventarizace

MZd **nepostupovalo při inventarizaci v souladu se zákonem o účetnictví**, neboť v některých případech nezjistilo skutečný stav majetku a závazků.

U pozemků a staveb existoval k datu inventarizace rozdíl mezi stavem v účetnictví MZd a evidencí vedenou v katastru nemovitostí České republiky. MZd v rozporu se zákonem o účetnictví a zákonem o majetku nevedlo ve svém účetnictví veškeré pozemky a stavby, se kterými bylo příslušné hospodařit, a neprovedlo jejich inventarizaci. Jednalo se o 14 pozemků (zastavěná plocha a nádvoří, trvalý travní porost, zahrada a ostatní plocha o celkové výměře 19 144 m²) a 5 staveb (4 stavby určené k bydlení a 1 stavba bez čísla popisného) v katastrálním území Verneřice. Tyto nemovitosti MZd nabylo v roce 2017 na základě rozhodnutí soudu.

V roce 2017 MZd bezúplatně nabylo na základě zápisů o změně příslušnosti hospodařit s majetkem státu od své podřízené organizace dlouhodobý nehmotný majetek (software), ke kterému nabylo příslušnost hospodařit. O tomto majetku MZd neúčtovalo a inventarizací neověřilo, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku na účtu 013 – *Software* v účetnictví.

Tím, že MZd ve svém účetnictví výše uvedený majetek nevedlo a v ÚZ ho nevykázalo, v rozporu se zákonem o účetnictví nevedlo úplné účetnictví a současně tím porušilo obecně stanovené základní povinnosti při hospodaření s majetkem státu dle ustanovení § 14 odst. 2 zákona o majetku.

U materiálu na skladě MZd nevyhotovilo inventurní soupis v celém rozsahu zůstatku účtu vykazaného v ÚZ. Část tohoto zůstatku účtu v ÚZ ve výši 327 tis. Kč je proto neprůkazná.

2. Nesprávnosti v přehledu o změnách vlastního kapitálu a přehledu o peněžních tocích

2.1 Nesprávnosti v přehledu o změnách vlastního kapitálu

MZd v tomto výkazu nesprávně nastavilo algoritmus výpočtu některých položek:

- Na položce *A.I.4. Investiční transfery* ve sloupci „snížení stavu“ nesprávně vykázalo účetní případy, které představují poskytnutí peněžních prostředků určených na pořízení dlouhodobého majetku zřízeným příspěvkovým organizacím a odvod prostředků v rámci finančního vypořádání se státním rozpočtem za rok 2016; tyto účetní případy náleží na položku *A.I.6. Ostatní* do sloupce „snížení stavu“. V důsledku této skutečnosti **v přehledu o změnách vlastního kapitálu ve sloupci „snížení stavu“ MZd nadhodnotilo položku *A.I.4. Investiční transfery* o 1,2 mld. Kč a podhodnotilo položku *A.I.6. Ostatní* o stejnou částku.**
- Na položce *A.I.4. Investiční transfery* ve sloupci „zvýšení stavu“ MZd nesprávně vykázalo účetní případy, které představují zaúčtování vratek dotací a vrácených plateb od příjemců dotací a opravné účetní zápisy v souvislosti s nesprávným účtováním investičních dotací poskytovaných zřízeným příspěvkovým organizacím; tyto účetní případy náleží na položku *A.I.6. Ostatní* do sloupce „zvýšení stavu“. V důsledku této skutečnosti **v přehledu o změnách vlastního kapitálu ve sloupci „zvýšení stavu“ MZd nadhodnotilo položku *A.I.4. Investiční transfery* o 16 mil. Kč a podhodnotilo položku *A.I.6. Ostatní* o stejnou částku.**

2.2 Nesprávnosti v přehledu o peněžních tocích

MZd v tomto výkazu nesprávně nastavilo algoritmus výpočtu některých položek:

- Na položce *A.I.6. Ostatní úpravy o nepeněžní operace* MZd nesprávně vykázalo nepeněžní operace, které neovlivnily výši výsledku hospodaření nebo se vykazují na samostatných položkách výkazu, a zároveň nevykázalo některé nepeněžní operace, které naopak vliv na výsledek hospodaření měly. V důsledku této skutečnosti **v přehledu o peněžních tocích MZd nadhodnotilo položku *A.I.6. Ostatní úpravy o nepeněžní operace* o 1 mil. Kč.**
- Na položce *C.I. Peněžní toky vyplývající ze změny vlastního kapitálu* MZd nesprávně vykázalo operace, které ovlivnily změnu vlastního kapitálu, ale nesouvisely se snížením stavu peněžních prostředků. V důsledku této skutečnosti **v přehledu o peněžních tocích MZd podhodnotilo položku *C.I. Peněžní toky vyplývající ze změny vlastního kapitálu* o 1 mil. Kč.**

3. Nesprávnosti zjištěné v údajích předkládaných Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu

MZd pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu nepředložilo do rozpočtového systému některé údaje o svých příjmech a výdajích správně, jak dokumentují zjištění uvedená v následujících částech 3.1 a 3.2.

3.1 Příjmy

MZd příjmy z Národního fondu ve výši 34 mil. Kč představující refundace investičních prostředků v rámci projektů Norských fondů zatřídilo z hlediska druhového členění dle rozpočtové skladby nesprávně na položku 4118 – *Neinvestiční převody z Národního fondu*, přestože tyto příjmy dle vyhlášky o rozpočtové skladbě náleží na položku 4218 – *Investiční převody z Národního fondu*.

3.2 Výdaje

MZd výdaje na příspěvky mezinárodní instituci ve výši 17,5 mil. Kč zatřídilo z hlediska odvětvového členění dle rozpočtové skladby nesprávně na paragraf 3561 – *Činnost ústředního orgánu státní správy ve zdravotnictví*, přestože pro tento druh výdaje je vyhláškou o rozpočtové skladbě určen paragraf 3591 – *Mezinárodní spolupráce ve zdravotnictví*.

MZd výdaj z titulu porušení rozpočtové kázně na základě výsledku daňové kontroly a výdaj z titulu penále za prodlení s odvodem za porušení rozpočtové kázně ve výši 6,7 mil. Kč zatřídilo z hlediska odvětvového členění dle rozpočtové skladby na paragraf 3533 – *Zdravotnická záchranná služba*, přestože pro tento druh výdaje je vyhláškou o rozpočtové skladbě určen paragraf 3561 – *Činnost ústředního orgánu státní správy ve zdravotnictví*.

MZd výdaj za smluvní odměnu dohodce, který zastupoval MZd jako centrálního zadavatele při centralizovaném nákupu elektrické energie a plynu, a za burzovní poplatky za obchody na komoditní burze ve výši 1 mil. Kč zatřídilo z hlediska druhového členění dle rozpočtové skladby na položku 5169 – *Nákup ostatních služeb*, přestože pro tento druh výdaje je vyhláškou o rozpočtové skladbě určena položka 5179 – *Ostatní nákupy jinde nezařazené*.

4. Vyhodnocení opatření přijatých k odstranění nedostatků zjištěných kontrolní akcí NKÚ č. 15/07

V případě zjištění z kontrolní akce NKÚ č. 15/07 z celkového počtu 15 opatření stanovených usnesením vlády ze dne 7. dubna 2016 č. 298 přijalo MZd 14 opatření, jedno ze stanovených opatření nemohlo být přijato z důvodu změny právních předpisů.

U čtyř z provedených opatření byly za rok 2017 kontrolou zjištěny další nové nesprávnosti (ve vykazování některých druhů podmíněných závazků, v přehledu o peněžních tocích, ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu, v odpisování), které ale (s výjimkou účtů podmíněných závazků) nebyly vyhodnoceny jako nesprávnosti s významným dopadem na ÚZ.

Jedno z realizovaných opatření bylo provedeno jen z části. Jde o opatření související s nedostatkem v závěrečném účtu a týká se neuvedení veškerých kontrol provedených na MZd v hodnoceném roce a neuvedení informací o plnění opatření přijatých k odstranění zjištěných závad.

5. Závěrečný účet kapitoly 335 MZd a kontrola souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb., finančním výkazem, účetnictvím a dalšími podklady

Závěrečný účet kapitoly 335 MZd za rok 2017 v rozporu s vyhláškou č. 419/2001 Sb. neobsahoval:

- informaci o výsledcích některých vnějších kontrol provedených na MZd (v roce 2017 šlo o čtyři externí kontroly),
- u některých kontrol informaci o přijatých opatřeních k odstranění zjištěných závad a zhodnocení jejich plnění (dle závěrečného účtu kapitoly 335 MZd šlo v roce 2017 o kontrolu hospodaření Thomayerovy nemocnice, kontrolu hospodaření Psychiatrické nemocnice Havlíčkův Brod a kontrolu hospodaření Státních léčebných lázní Janské Lázně, s. p.),
- u vnitřních kontrol zhodnocení plnění opatření přijatých k odstranění zjištěných závad (dle závěrečného účtu kapitoly 335 MZd šlo v roce 2017 o audit nakládání s finančními prostředky přidělenými odboru komunikace s veřejností²¹, audit zahraničních služebních cest a audit čerpání dotací ze Švýcarských fondů),
- srovnání výdajů hodnoceného roku s čerpáním v minulém roce,
- komentář výdajů na platy a ostatní platby za provedenou práci/ostatní osobní náklady v rámci společných programů ČR a EU.

Při kontrole správnosti a úplnosti údajů a informací v průvodní zprávě závěrečného účtu, v číselných sestavách a v tabulkových přílohách závěrečného účtu srovnáním se skutečností bylo zjištěno množství nevýznamných chyb, které jednotlivě ani v souhrnu neměly podle názoru NKÚ významný vliv na vypovídací schopnost závěrečného účtu.

6. Vnitřní kontrolní systém

6.1 Rizika na úrovni nastavení VKS

Ve vnitřních předpisech MZd bylo identifikováno (na základě předložených podpisových oprávnění pro příkazce operace a zástupce správce rozpočtu) **riziko možného sloučení funkce příkazce operace a funkce správce rozpočtu**, což je v rozporu s ustanovením § 3 odst. 4 a ustanovením § 26 zákona o finanční kontrole. V rámci kontroly nebylo zjištěno, že by při realizaci řídicí kontroly MZd k tomuto sloučení skutečně došlo.

6.2 Rizika v oblasti řídicí kontroly

Při kontrole bylo zjištěno neprovedení řádné předběžné řídicí kontroly při řízení veřejných výdajů po vzniku závazku, a to u přijatých právních služeb, neboť příkazce operace v rozporu s ustanovením § 14 odst. 2 vyhlášky č. 416/2004 Sb. v rámci schvalovacího postupu neprověřil

---

²¹ V závěrečném účtu kapitoly 335 MZd uvedený pod zkratkou „TIS“.

výši a splatnost vzniklého závazku a odsouhlasil provedení výdaje za přijaté právní služby, ke kterým **neexistovala účinná smlouva**, tzn. zveřejněná v registru smluv.

Faktury za přijaté právní služby, které byly propláceny na základě účinných smluv, neobsahovaly vždy jednoznačný identifikátor, na jehož základě by je bylo možné přiřadit k jednotlivým uzavřeným smlouvám.

Některé smlouvy, týkající se poskytování právních služeb právní kanceláří pro MZd, ministerstvo nepředložilo, neboť je nedohledalo. Tím MZd porušilo ustanovení § 68 odst. 1 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, neboť v době trvání skartační lhůty (10 let), uvedené ve spisovém a skartačním řádu, nebyly uloženy ve spisovně, přitom MZd na jejich základě hradilo fakturované částky v období před rokem 2017.

Interní audit MZd v rámci hodnocení obecné kvality VKS přitom v Roční zprávě o činnosti za rok 2017 uvedl, že nedostatky zjištěné interními audity nebyly takového charakteru, aby zásadním způsobem ovlivnily výkon finančního řízení a činnost MZd.

6.3 Rizika nedostatečné spolehlivosti některých kontrolních prvků v účetnictví

V důsledku neprovedení inventury nemovitostí v celém rozsahu (nebyl plně ověřen soulad údajů v účetnictví se zápisy v katastru nemovitostí) nevykázalo MZd v ÚZ veškerý nemovitý majetek, se kterým mělo příslušnost hospodařit. MZd v ÚZ nevykázalo ani veškerý nehmotný majetek, se kterým mělo k datu ÚZ příslušnost hospodařit. V důsledku této skutečnosti **MZd v roce 2017 nevedlo úplné účetnictví** ve smyslu ustanovení § 8 odst. 3 zákona o účetnictví (viz bod IV.1.2 tohoto kontrolního závěru).

V důsledku neprokázání části zůstatku účtu *materiál na skladě* a celkového neprovedení inventarizace v souladu se zákonem o účetnictví nebylo účetnictví MZd v roce 2017 průkazné ve smyslu ustanovení § 8 odst. 4 zákona o účetnictví (viz bod IV.1.2 tohoto kontrolního závěru).

Žádná zpráva interního auditu za rok 2017 neuvádí zjištění o skutečnostech, které by mohly způsobit neúplnost nebo neprůkaznost účetnictví.

Některé informace v účetní závěrce MZd k 31. prosinci 2017 nejsou dle názoru NKÚ spolehlivé. Kontrolou byly zjištěny nesprávnosti v ÚZ v celkové výši 3 203 mil. Kč, v některých případech s významným dopadem na ÚZ (na zůstatky účtů 911, 951 a 974 vykázané ve výkazu příloha a na výkaz přehled o změnách vlastního kapitálu). Na základě těchto skutečností NKÚ vyhodnotil spolehlivost údajů v ÚZ s výhradou. V důsledku této skutečnosti **MZd nevedlo v roce 2017 správné účetnictví ve smyslu ustanovení § 8 odst. 2 zákona o účetnictví** (viz body IV.1. a IV.2. tohoto kontrolního závěru).

Žádný interní audit provedený v roce 2017 se nezaměřil na to, zda údaje vykázané v celém rozsahu účetních výkazů věrně zobrazují majetek, zdroje jeho financování a hospodaření s ním. ÚZ MZd za rok 2017 byla Ministerstvem zdravotnictví schválena.

7. Porušení rozpočtové kázně – úhrada za právní služby bez existence účinné smlouvy

MZd uzavřelo v únoru 2017 smlouvu o poskytování právních služeb, jejímž předmětem bylo zajištění právního zastoupení ve věci návrhu na prohlášení vykonatelnosti a nařízení výkonu rozhodčího nálezu z roku 2008. Smlouva byla uzavřena na dobu určitou, a to do vyčerpání finančního limitu 10 mil. Kč bez DPH (12,1 mil. Kč včetně DPH). V registru smluv byla zveřejněna v červnu 2017.

MZd dne 23. října 2017 vyčerpalo finanční limit stanovený smlouvou úhradou části faktury obdržené v roce 2017. Ve stejném dni MZd uhradilo i další faktury v celkové výši 7 782 307,73 Kč, na jejichž likvidačních listech uvedlo, že platby jsou hrazeny na základě výše uvedené smlouvy, přestože tato smlouva byla uzavřena do vyčerpání stanoveného finančního limitu. Úhrada faktur, kterou MZd provedlo, již nemohla být realizována na základě uvedené smlouvy, ale měla proběhnout až po uzavření další smlouvy a jejím zveřejnění v registru smluv. Tím, že MZd přijalo plnění (právní služby), toto plnění akceptovalo a uhradilo, uzavřelo soukromoprávní smlouvu. Tuto smlouvu však MZd neuzavřelo písemně nebo jiným způsobem umožňujícím uveřejnění v registru smluv, jak ukládá zákon o registru smluv. Vzhledem k tomu, že MZd nezveřejnilo smlouvu v registru smluv, nebylo oprávněno za právní služby zaplatit.

Další smlouva o poskytování právních služeb byla uzavřena a zveřejněna v registru smluv až v listopadu 2017.

MZd porušilo ustanovení § 5 odst. 2 (větu první) zákona o registru smluv, když jako povinná osoba dle ustanovení § 2 odst. 1 tohoto zákona nezaslalo smlouvu správci registru smluv k uveřejnění. MZd zároveň porušilo ustanovení § 8 odst. 2 zákona o registru smluv, když smlouvu, na niž se vztahovala povinnost uveřejnění v registru smluv, neuzavřelo písemně nebo jiným způsobem umožňujícím uveřejnění smlouvy prostřednictvím registru smluv. Vzhledem k tomu, že smlouva nebyla před provedením platby za služby zveřejněna v registru smluv, nenabyla dle ustanovení § 6 odst. 1 tohoto zákona účinnosti. MZd tak jako povinný subjekt dle zákona o registru smluv přijalo a uhradilo plnění z neúčinné smlouvy a tímto výdajem porušilo povinnost stanovenou právním předpisem.

MZd tak ve smyslu ustanovení § 3 písm. e) rozpočtových pravidel neoprávněně použilo peněžní prostředky státního rozpočtu v celkové výši 7 782 307,73 Kč. Dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) rozpočtových pravidel je neoprávněné použití peněžních prostředků státního rozpočtu porušením rozpočtové kázně.

Seznam zkratk

335 MZd	kapitola státního rozpočtu 335 – <i>Ministerstvo zdravotnictví</i>
CSÚIS	<i>Centrální systém účetních informací státu</i>
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
IČO	identifikační číslo osoby
IISSP	<i>Integrovaný informační systém Státní pokladny</i>
IOP	<i>Integrovaný operační program</i>
KZ	kontrolní závěr z kontrolní akce Nejvyššího kontrolního úřadu
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSS	organizační složka/složky státu
PO	příspěvková/příspěvkové organizace
rozpočtová pravidla	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
SPO	státní příspěvková organizace
SR	státní rozpočet
SÚ	syntetický účet
SÚKL	Státní ústav pro kontrolu léčiv
ÚZ	účetní závěrka MZd sestavená k 31. prosinci 2017
VH	výsledek hospodaření
VKS	vnitřní kontrolní systém
výkaz FIN 1-12 OSS	výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol a organizačních složek státu
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky
VZZ	výkaz zisku a ztráty

Příloha ke kontrolnímu závěru z KA č. 18/13

Příloha obsahuje výsledky rozpočtového hospodaření za rok 2017 vykázané v rámci kapitoly 335 MZd na peněžní a aktuální bázi, porovnání s výsledky za rok předcházející a pro prohloubení vypovídací schopnosti i s výsledky v delší časové řadě od roku 2013.

A. OSS v rámci rozpočtové kapitoly 335 MZd**Tabulka č. 1: OSS v rámci kapitoly 335 MZd²²**

IČO	Název účetní jednotky
03009491	Agentura pro zdravotnický výzkum České republiky
71009256	Hygienická stanice hlavního města Prahy se sídlem v Praze
71376500	Koordináční středisko pro resortní zdravotnické informační systémy
71180397	Koordináční středisko transplantací
71009345	Krajská hygienická stanice Jihočeského kraje se sídlem v Českých Budějovicích
71009191	Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně
71009281	Krajská hygienická stanice Karlovarského kraje se sídlem v Karlových Varech
71009311	Krajská hygienická stanice kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě
71009213	Krajská hygienická stanice Královéhradeckého kraje se sídlem v Hradci Králové
71009302	Krajská hygienická stanice Libereckého kraje se sídlem v Liberci
71009167	Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě
71009248	Krajská hygienická stanice Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci
71009264	Krajská hygienická stanice Pardubického kraje se sídlem v Pardubicích
71009299	Krajská hygienická stanice Plzeňského kraje se sídlem v Plzni
71009159	Krajská hygienická stanice Středočeského kraje se sídlem v Praze
71009183	Krajská hygienická stanice Ústeckého kraje se sídlem v Ústí nad Labem
71009221	Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně
00024341	Ministerstvo zdravotnictví
00023825	Národní lékařská knihovna
00023817	Státní ústav pro kontrolu léčiv
00023833	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Zdroj: informační portál MONITOR.

Oddíl I. Příjmy v rozpočtové kapitole 335 MZd v letech 2013–2017**Tabulka č. 2: Příjmy rozpočtové kapitoly 335 MZd****(v Kč)**

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Schválený rozpočet	533 057 000,00	1 569 958 768,00	2 562 011 572,00	1 540 361 700,00	1 092 520 000,00
Rozpočet po změnách	534 502 000,00	2 416 174 467,00	4 706 810 846,00	1 540 361 700,00	1 923 047 508,00
Skutečnost	822 081 866,32	2 183 352 638,31	4 614 426 437,00	3 716 662 002,42	901 079 831,41

Zdroj: informační portál MONITOR.

²² Koordináční středisko pro resortní zdravotnické informační systémy zaniklo ke dni 31. 12. 2017.

Tabulka č. 3: Příjmy MZd (v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Schválený rozpočet	501 470 000,00	1 553 558 768,00	2 534 811 572,00	1 513 161 700,00	991 273 277,00
Rozpočet po změnách	502 915 000,00	2 399 774 467,00	4 563 052 105,00	1 482 270 527,00	1 815 425 697,00
Skutečnost	512 518 292,32	1 613 461 746,07	3 955 885 901,66	3 151 318 450,27	339 723 483,98

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 4: Příjmy ostatních OSS rozpočtové kapitoly 335 MZd (bez MZd) (v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Schválený rozpočet	31 587 000,00	16 400 000,00	27 200 000,00	27 200 000,00	101 246 723,00
Rozpočet po změnách	31 587 000,00	16 400 000,00	143 758 741,00	58 091 173,00	107 621 811,00
Skutečnost	309 563 574,00	569 890 892,24	658 540 535,34	565 343 552,15	561 356 347,43

Zdroj: informační portál MONITOR.

V roce 2017 tvořily příjmy MZd (skutečnost) **37,7 %** příjmů všech OSS rozpočtové kapitoly 335 MZd (skutečnost). V roce 2016 to bylo **84,79 %**. Skutečné příjmy MZd byly v letech 2013 a 2016 vyšší než rozpočet po změnách. Do roku 2015 skutečné příjmy rostly, ale od tohoto roku mají klesající tendenci. Vývoj příjmů MZd v období 2013–2017 má obdobné tendence jako příjmy rozpočtové kapitoly 335 MZd.

Nenaplněné příjmy (skutečnost) v roce 2017 se týkají převážně příjmů, které byly rozpočtovány jako příjem z rozpočtu EU a z finančních mechanismů a v rozpočtovém roce 2017 nebyly připsány na příjmový účet státního rozpočtu. Dle ustanovení § 25 rozpočtových pravidel nebylo MZd povinno vázat prostředky státního rozpočtu. Růst skutečných příjmů byl v roce 2014 způsoben růstem položek 2434 – *Splátky půjčených prostředků od fondů sociálního a zdravotního pojištění* (navýšení o 700 mil. Kč z titulu splátky půjčených prostředků od VZP) a 4118 – *Neinvestiční převody z Národního fondu* (o 352 mil. Kč) a v roce 2015 růstem položky 2129 – *Ostatní odvody přebytků organizací s přímým vztahem* (o 1,7 mld. Kč) a 4218 – *Investiční převody z Národního fondu* (o 1,69 mld. Kč).

Pokles skutečných příjmů v roce 2016 byl zapříčiněn především poklesem položky 2129 – *Ostatní odvody přebytků organizací s přímým vztahem*, na kterou byly v roce 2015 odvedeny prostředky SÚKL dle ustanovení § 112 odst. 5 zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve výši 1 700 000 000 Kč. Kdyby nedošlo k tomuto jednorázovému výkyvu, trend vývoje příjmů by byl rostoucí od roku 2013 do roku 2016. Největší nárůst byl v roce 2016 způsoben růstem položky 4218 – *Investiční převody z Národního fondu* (o 764 mil. Kč). Pokles v roce 2017 byl ovlivněn především poklesem položky 4218 – *Investiční převody z Národního fondu* (o 2,26 mld. Kč) a poklesem položky 2434 – *Splátky půjčených prostředků od fondů sociálního a zdravotního pojištění* (o 500 mil. Kč).

V roce 2017 měly u MZd největší podíl na celkových příjmech položky 4118 – *Neinvestiční převody z Národního fondu* (65,21 %) a 4218 – *Investiční převody z Národního fondu* (25,86 %). V roce 2017 byly skutečné příjmy MZd o 1,48 mld. Kč nižší než rozpočet po změnách.

Oddíl II. Výdaje v rozpočtové kapitole 335 MZd v letech 2013–2017**Tabulka č. 5: Výdaje rozpočtové kapitoly 335 MZd (v Kč)**

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Schválený rozpočet	6 455 837 000,00	6 810 656 472,00	6 801 226 486,00	7 143 365 442,00	7 286 341 404,00
Rozpočet po změnách	8 170 234 143,00	8 334 318 841,00	9 041 615 398,00	7 795 741 087,00	8 652 801 768,00
Konečný rozpočet	10 476 106 669,76	12 641 162 862,51	15 140 769 456,16	14 574 567 135,31	14 767 932 111,56
Skutečnost	7 368 732 590,95	7 185 329 248,01	8 528 918 468,38	8 162 261 357,64	7 980 709 618,35

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 6: Výdaje MZd (v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Schválený rozpočet	5 058 706 000,00	5 393 784 189,00	5 276 750 600,00	5 561 000 616,00	5 470 139 986,00
Rozpočet po změnách	6 713 286 194,00	6 825 756 780,00	7 280 339 902,00	6 020 042 263,78	6 665 634 795,00
Konečný rozpočet	8 372 205 147,53	10 534 806 858,35	12 854 731 349,83	12 307 086 152,11	12 197 694 842,44
Skutečnost	5 471 486 852,67	5 158 582 362,94	6 421 604 033,09	5 996 827 371,65	5 730 579 316,32

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 7: Výdaje ostatních OSS rozpočtové kapitoly 335 MZd (bez MZd) (v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Schválený rozpočet	1 397 131 000,00	1 416 872 283,00	1 524 475 886,00	1 582 364 826,00	1 816 201 418,00
Rozpočet po změnách	1 456 947 949,00	1 508 562 061,00	1 761 275 496,00	1 775 698 823,22	1 987 166 973,00
Konečný rozpočet	2 103 901 522,23	2 106 356 004,16	2 286 038 106,33	2 267 480 983,20	2 570 237 269,12
Skutečnost	1 897 245 738,28	2 026 746 885,07	2 107 314 435,29	2 165 433 985,99	2 250 130 302,03

Zdroj: informační portál MONITOR.

V roce 2017 tvořily výdaje MZd (skutečnost) **71,81 %** výdajů všech OSS rozpočtové kapitoly 335 MZd (skutečnost). V roce 2016 to bylo **73,47 %**.

Konečný rozpočet výdajů MZd byl v období let 2013–2017 vyšší než schválený rozpočet. Skutečné čerpání výdajů bylo po celé sledované období nižší než konečný rozpočet. Vývoj výdajů MZd v období 2013–2017 má obdobné tendence jako vývoj výdajů rozpočtové kapitoly 335 MZd.

V období 2013–2017 nedocházelo ve vývoji výdajů k výrazným skokům, k růstu výdajů došlo jen mezi lety 2014 a 2015, ve zbývajících letech je trend klesající. Růst ve zmiňovaném období byl zapříčiněn především rozpočtovým paragrafem 3549 – *Ostatní speciální zdravotnická péče*, kde došlo k růstu o 1,22 mld. Kč. V roce 2016 bylo naopak především tímto paragrafem způsobeno snížení výdajů, když na paragrafu 3549 došlo k poklesu o 1,4 mld. Kč.

V roce 2017 měly u MZd největší podíl na celkových výdajích paragrafy rozpočtové skladby 3589 – *Ostatní výzkum a vývoj ve zdravotnictví* (27,5 %) a 3521 – *Fakultní nemocnice* (14,87 %). V roce 2017 byly skutečné výdaje MZd o 6,47 mld. Kč nižší než konečný rozpočet.

Oddíl III. Porovnání příjmů a výnosů v rozpočtové kapitole 335 MZd v letech 2013–2017**Tabulka č. 8: Porovnání příjmů a výnosů za všechny OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (včetně MZd) (v Kč)**

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Příjmy (skutečnost)	822 081 866,32	2 183 352 638,31	4 614 426 437,00	3 716 662 002,42	901 079 831,41
Výnosy celkem	826 895 706,05	1 401 821 763,64	3 971 379 804,88	3 174 216 901,95	905 221 282,45

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 9: Porovnání příjmů a výnosů za MZd (v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Příjmy (skutečnost)	512 518 292,32	1 613 461 746,07	3 955 885 901,66	3 151 318 450,27	339 723 483,98
Výnosy celkem	512 317 048,56	913 430 627,32	3 456 705 504,59	2 652 496 858,41	340 276 384,69

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 10: Porovnání příjmů a výnosů ostatních OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (bez MZd) (v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Příjmy (skutečnost)	309 563 574,00	569 890 892,24	658 540 535,34	565 343 552,15	561 356 347,43
Výnosy celkem	314 578 657,49	488 391 136,32	514 674 300,29	521 720 043,54	564 944 897,76

Zdroj: informační portál MONITOR.

Dle průměrů za roky 2013–2017 měly největší podíl na celkových příjmech (skutečnost) MZd investiční převody z *Národního fondu* (položka rozpočtové skladby 4218), a to v průměru 48,29 %. Druhou největší položkou příjmů byla ve sledovaném období položka 4118 – *Neinvestiční převody z Národního fondu* (v průměru tvořila 21,17 % všech příjmů).

V letech 2013–2014 měl největší podíl na celkových výnosech MZd syntetický účet 669 – *Ostatní finanční výnosy*, a to v průměru ve výši 64,37 %. Tento účet byl používán chybně pro vykazování výnosů z titulu přijetí transferů nárokovaných od *Národního fondu* v rámci předfinancování projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU v rámci IOP. Od roku 2015 vykazuje tento účet nulový zůstatek a uvedené případy byly vykazovány na účtech 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů* a 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů*. V roce 2015 představoval největší podíl na celkových výnosech (49,91 %) syntetický účet 649 – *Ostatní výnosy z činnosti*. V letech 2016–2017 měl největší podíl na celkových výnosech MZd syntetický účet 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů*, a to v průměru ve výši 94,81 %. Celkově dle průměrů za celé období 2013–2017 představuje největší podíl na celkových výnosech MZd (47,88 %) syntetický účet 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů*.

Na růstu výnosů MZd v roce 2014 se nejvýznamněji podílel syntetický účet 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů* (nárůst o 337 mil. Kč) a v roce 2015 účet 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů* (nárůst o 1,72 mld. Kč) a účet 649 – *Ostatní výnosy z činnosti* (nárůst o 1,71 mld. Kč z důvodu odvodu prostředků SÚKL dle ustanovení § 112 odst. 5 zákona o léčivech). Syntetický účet 649 – *Ostatní výnosy z činnosti* svým poklesem o 1,7 mld. Kč v roce 2016 nejvíce ovlivnil snížení výnosů v tomto roce. Na snížení výnosů v roce 2017 se nejvíce podílelo snížení výnosů

vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů (SÚ 675), a to poklesem o 2,31 mld. Kč.

Příjmy a výnosy MZd vykazují ve sledovaném období obdobný vývoj. Do roku 2015 mají rostoucí tendenci a od tohoto roku naopak klesají. Na začátku a na konci sledovaného období, tj. roky 2013 a 2017, byly příjmy a výnosy v obdobné výši; v ostatních letech byly výnosy nižší než příjmy.

Na položkách rozpočtové skladby 4118 – Neinvestiční převody z Národního fondu a 4218 – Investiční převody z Národního fondu byly identifikovány nesprávnosti ve výši 34 258 665 Kč. Na účtu 675 – Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů byly identifikovány nesprávnosti ve výši 3 598 360,86 Kč.

Oddíl IV. Porovnání výdajů a nákladů v rozpočtové kapitole 335 MZd v letech 2013–2017

Tabulka č. 11: Porovnání výdajů a nákladů za všechny OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (včetně MZd) (v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Výdaje (skutečnost)	7 368 732 590,95	7 185 329 248,01	8 528 918 468,38	8 162 261 357,64	7 980 709 618,35
Náklady celkem	5 660 908 872,39	7 191 214 992,04	6 591 493 853,83	7 120 017 876,82	6 842 826 151,59

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 12: Porovnání výdajů a nákladů za MZd (v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Výdaje (skutečnost)	5 471 486 852,67	5 158 582 362,94	6 421 604 033,09	5 996 827 371,65	5 730 579 316,32
Náklady celkem	3 828 941 933,18	5 174 171 346,61	4 441 948 707,85	4 899 686 780,66	4 545 251 475,34

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 13: Porovnání výdajů a nákladů OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (bez MZd) (v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Výdaje (skutečnost)	1 897 245 738,28	2 026 746 885,07	2 107 314 435,29	2 165 433 985,99	2 250 130 302,03
Náklady celkem	1 831 966 939,21	2 017 043 645,43	2 149 545 145,98	2 220 331 096,16	2 297 574 676,25

Zdroj: informační portál MONITOR.

Dle průměrů za roky 2013–2017 mají největší podíl na celkových výdajích (skutečnost) MZd výdaje na ostatní výzkum a vývoj ve zdravotnictví (paragraf rozpočtové skladby 3589), a to v průměru 22,76 % všech výdajů, a na ostatní speciální zdravotnickou péči (paragraf rozpočtové skladby 3549), a to v průměru 21,20 % všech výdajů.

Ve sledovaném období měl největší podíl na celkových nákladech MZd syntetický účet 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*, a to v průměru ve výši **75,99 %**. V letech 2013–2016 měl druhý největší podíl na celkových nákladech MZd syntetický účet 518 – *Ostatní služby*, a to v průměru ve výši 12,84 %. V roce 2017 byl s druhým největším podílem na celkových nákladech (9,08 %) za účtem 571 syntetický účet 575 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů*.

Náklady měly v období let 2013–2017 kolísavou tendenci. Vývoj v jednotlivých letech byl ovlivněn především změnami na syntetickém účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*, který v roce 2014 vzrostl o 1,4 mld. Kč, v roce 2015 klesl o 1,15 mld. Kč, v roce 2016 vzrostl o 686 mil. Kč a v roce 2017 klesl o 448 mil. Kč.

Ve vývoji nákladů a výdajů MZd lze sledovat protichůdné tendence, pouze v roce 2017 obě sledované veličiny klesly. V roce 2014 si byly náklady a výdaje téměř rovny, jedná se o jediný rok, ve kterém náklady převýšily výdaje. Náklady a výdaje MZd vykazují obdobný vývoj jako náklady a výdaje rozpočtové kapitoly 335 MZd.

Oddíl V. Tempa růstu příjmů a výnosů / výdajů a nákladů v rozpočtové kapitole 335 MZd

Tabulka č. 14: Příjmy a výdaje v rozpočtové kapitole 335 MZd (OSS včetně MZd) (v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Příjmy	822 081 866,32	2 183 352 638,31	4 614 426 437,00	3 716 662 002,42	901 079 831,41
Výdaje	7 368 732 590,95	7 185 329 248,01	8 528 918 468,38	8 162 261 357,64	7 980 709 618,35

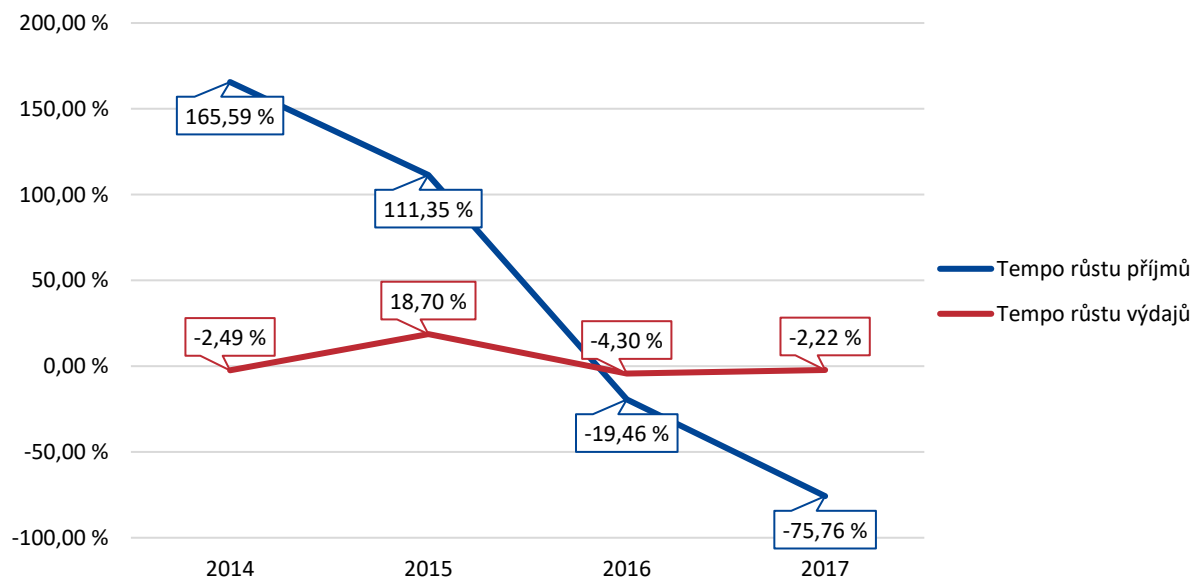
Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 15: Tempo růstu příjmů a výdajů v rozpočtové kapitole 335 MZd (OSS včetně MZd) (v Kč)

Tempo růstu (absolutní změna)	2014 – 2013	2015 – 2014	2016 – 2015	2017 – 2016
Příjmy (v Kč)	1 361 270 771,99	2 431 073 798,69	-897 764 434,58	-2 815 582 171,01
Výdaje (v Kč)	-183 403 342,94	1 343 589 220,37	-366 657 110,74	-181 551 739,29
Tempo růstu v % (relativní změna): (((x+1)-x)/x)×100	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Příjmy	165,59 %	111,35 %	-19,46 %	-75,76 %
Výdaje	-2,49 %	18,70 %	-4,30 %	-2,22 %

Zdroj: vlastní výpočet NKÚ.

Graf č. 1: Porovnání meziročního tempa růstu příjmů a výdajů v rozpočtové kapitole 335 (OSS včetně MZd) v období 2014–2017

Tabulka č. 16: Příjmy a výdaje MZd (v Kč)

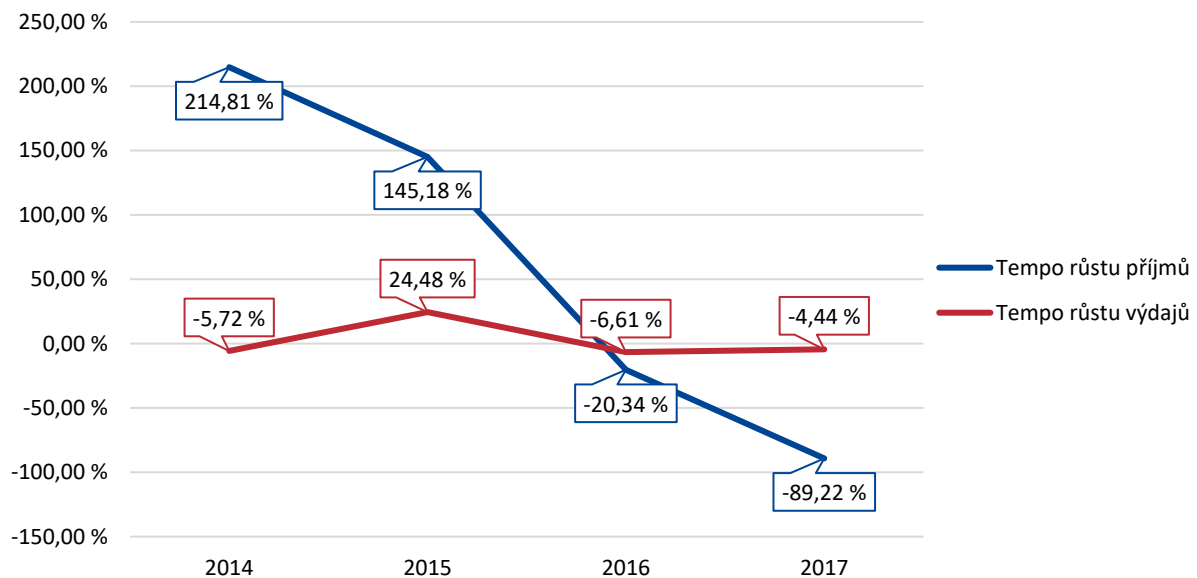
Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Příjmy	5 12 518 292,32	1 613 461 746,07	3 955 885 901,66	3 151 318 450,27	339 723 483,98
Výdaje	5 471 486 852,67	5 158 582 362,94	6 421 604 033,09	5 996 827 371,65	5 730 579 316,32

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 17: Tempo růstu příjmů a výdajů MZd

Tempo růstu (absolutní změna)	2014 – 2013	2015 – 2014	2016 – 2015	2017 – 2016
Příjmy (v Kč)	1 100 943 453,75	2 342 424 155,59	-804 567 451,39	-2 811 594 966,29
Výdaje (v Kč)	-312 904 489,73	1 263 021 670,15	-424 776 661,44	-266 248 055,33
Tempo růstu v % (relativní změna) (((x+1)-x)/x)×100	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Příjmy	214,81 %	145,18 %	-20,34 %	-89,22 %
Výdaje	-5,72 %	24,48 %	-6,61 %	-4,44 %

Zdroj: vlastní výpočet NKÚ.

Graf č. 2: Porovnání meziročního tempa růstu příjmů a výdajů MZd v období 2014–2017

Příjmy měly do roku 2015 rostoucí tendenci a od tohoto roku naopak klesaly. Růst příjmů byl v roce 2014 způsoben růstem položek 2434 – *Splátky půjčených prostředků od fondů sociálního a zdravotního pojištění* (navýšení o 700 mil. Kč z titulu splátky půjčených prostředků od VZP) a 4118 – *Neinvestiční převody z Národního fondu* (o 352 mil. Kč). V roce 2015 byl vývoj příjmů ovlivněn růstem položky 2129 – *Ostatní odvody přebytků organizací s přímým vztahem*, na kterou byly odvedeny prostředky SÚKL dle ustanovení § 112 odst. 5 zákona o léčivech ve výši 1 700 000 000 Kč, a růstem položky 4218 – *Investiční převody z Národního fondu*, která se oproti předchozímu roku zvýšila o 1,69 mld. Kč.

Pokles příjmů v roce 2016 byl zapříčiněn především poklesem položky 2129 – *Ostatní odvody přebytků organizací s přímým vztahem*. Na poklesu v roce 2017 se podílel především pokles položky 4218 – *Investiční převody z Národního fondu* (o 2,26 mld. Kč) a pokles položky 2434 – *Splátky půjčených prostředků od fondů sociálního a zdravotního pojištění* (o 500 mil. Kč).

Ve vývoji výdajů nedošlo v období 2013–2017 k výrazným výkyvům; k růstu výdajů došlo jen mezi lety 2014 a 2015, ve zbývajících letech byl trend klesající. Pokles výdajů na začátku sledovaného období byl způsoben poklesem rozpočtového paragrafu 3561 – *Činnost ústředního orgánu státní správy ve zdravotnictví* o 1,68 mld. Kč. Růst v roce 2015 byl zapříčiněn především rozpočtovým paragrafem 3549 – *Ostatní speciální zdravotnická péče*, kde došlo k růstu o 1,22 mld. Kč. V roce 2016 bylo především tímto paragrafem způsobeno naopak snížení výdajů, když na paragrafu 3549 došlo k poklesu o 1,4 mld. Kč. Pokles v roce 2017 byl rovněž nejvíce ovlivněn poklesem paragrafu 3549, který se snížil o 531 mil. Kč.

Tabulka č. 18: Příjmy a výdaje ostatních OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (bez MZd)

(v Kč)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Příjmy	309 563 574,00	569 890 892,24	658 540 535,34	565 343 552,15	561 356 347,43
Výdaje	1 897 245 738,28	2 026 746 885,07	2 107 314 435,29	2 165 433 985,99	2 250 130 302,03

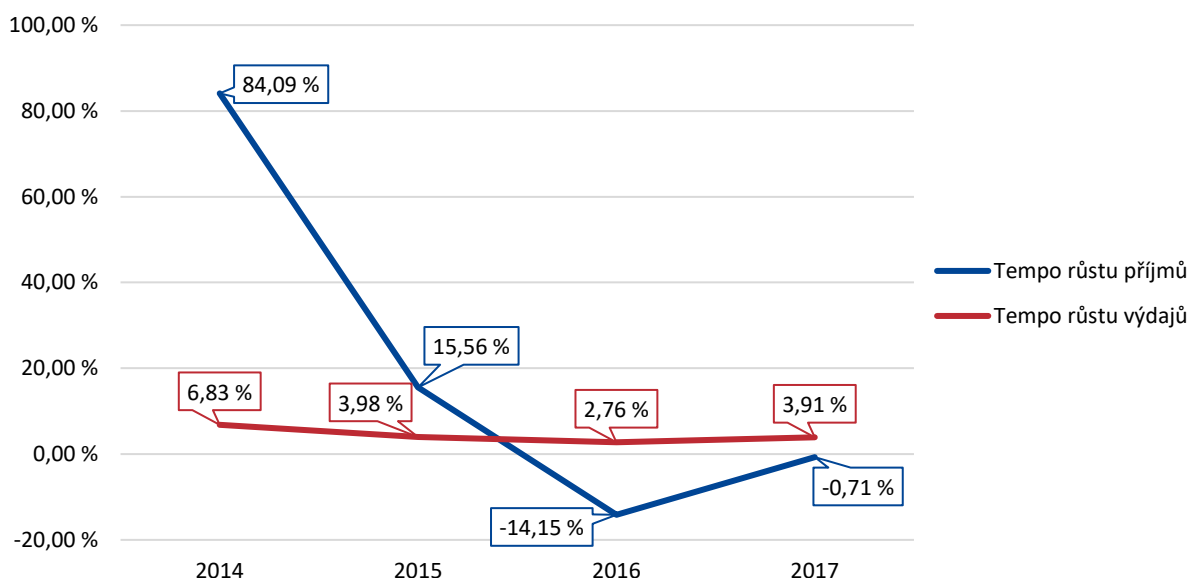
Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 19: Tempo růstu příjmů a výdajů ostatních OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (bez MZd)

Tempo růstu (absolutní změna)	2014 – 2013	2015 – 2014	2016 – 2015	2017 – 2016
Příjmy (v Kč)	260 327 318,24	88 649 643,10	-93 196 983,19	-3 987 204,72
Výdaje (v Kč)	129 501 146,79	80 567 550,22	58 119 550,70	84 696 316,04
Tempo růstu v % (relativní změna) ((x+1)-x)/x×100	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Příjmy	84,09 %	15,56 %	-14,15 %	-0,71 %
Výdaje	6,83 %	3,98 %	2,76 %	3,91 %

Zdroj: vlastní výpočet NKÚ.

Graf č. 3: Porovnání meziročního tempa růstu příjmů a výdajů ostatních OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (bez MZd) v období 2014–2017

Tabulka č. 20: Výnosy a náklady v rozpočtové kapitole 335 MZd (OSS včetně MZd) (v Kč)

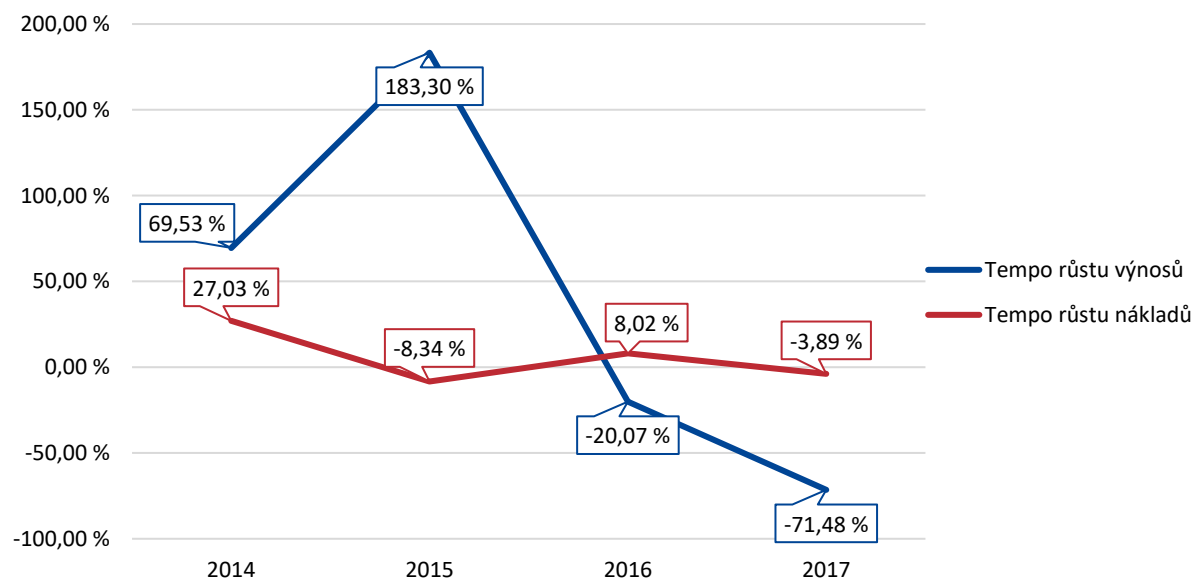
Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Výnosy	826 895 706,05	1 401 821 763,64	3 971 379 804,88	3 174 216 901,95	905 221 282,45
Náklady	5 660 908 872,39	7 191 214 992,04	6 591 493 853,83	7 120 017 876,82	6 842 826 151,59

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 21: Tempo růstu výnosů a nákladů v rozpočtové kapitole 335 MZd (OSS včetně MZd)

Tempo růstu (absolutní změna)	2014 – 2013	2015 – 2014	2016 – 2015	2017 – 2016
Výnosy (v Kč)	574 926 057,59	2 569 558 041,24	-797 162 902,93	-2 268 995 619,50
Náklady (v Kč)	1 530 306 119,65	-599 721 138,21	528 524 022,99	-277 191 725,23
Tempo růstu v % (relativní změna) $\left(\frac{\{x+1\}-x}{x}\right)\times 100$	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Výnosy	69,53 %	183,30 %	-20,07 %	-71,48 %
Náklady	27,03 %	-8,34 %	8,02 %	-3,89 %

Zdroj: vlastní výpočet NKÚ.

Graf č. 4: Porovnání meziročního tempa růstu výnosů a nákladů v rozpočtové kapitole 335 MZd (OSS včetně MZd) v období 2014–2017**Tabulka č. 22: Výnosy a náklady MZd (v Kč)**

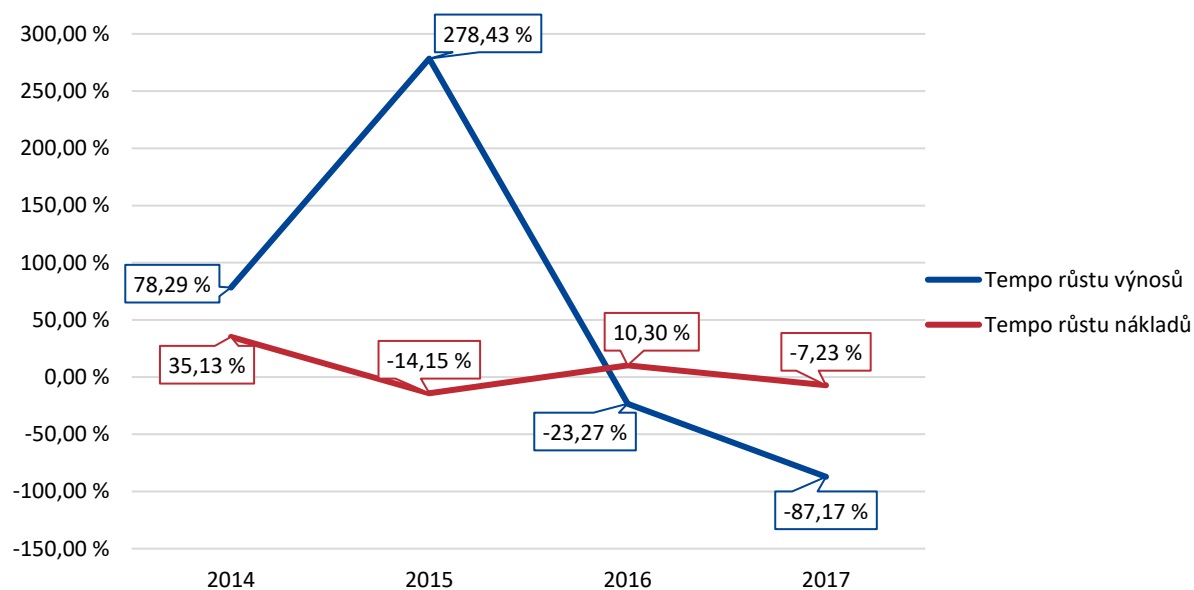
Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Výnosy	512 317 048,56	913 430 627,32	3 456 705 504,59	2 652 496 858,41	340 276 384,69
Náklady	3 828 941 933,18	5 174 171 346,61	4 441 948 707,85	4 899 686 780,66	4 545 251 475,34

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 23: Tempo růstu výnosů a nákladů MZd

Tempo růstu (absolutní změna)	2014 – 2013	2015 – 2014	2016 – 2015	2017 – 2016
Výnosy (v Kč)	401 113 578,76	2 543 274 877,27	-804 208 646,18	-2 312 220 473,72
Náklady (v Kč)	1 345 229 413,43	-732 222 638,76	457 738 072,81	-354 435 305,32
Tempo růstu v % (relativní změna) (((x+1)-x)/x)×100	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Výnosy	78,29 %	278,43 %	-23,27 %	-87,17 %
Náklady	35,13 %	-14,15 %	10,30 %	-7,23 %

Zdroj: vlastní výpočet NKÚ.

Graf č. 5: Porovnání meziročního tempa růstu výnosů a nákladů MZd v období 2014–2017

Výnosy měly do roku 2015 rostoucí tendenci a od tohoto roku naopak klesaly. Na růstu výnosů MZd v roce 2014 se nejvýznamněji podílel syntetický účet 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů* (nárůst o 337 mil. Kč) a v roce 2015 účet 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů* (nárůst o 1,72 mld. Kč) a účet 649 – *Ostatní výnosy z činnosti* (nárůst o 1,71 mld. Kč z důvodu odvodu prostředků SÚKL dle ustanovení § 112 odst. 5 zákona o léčivech).

Pokles v roce 2016 byl nejvíce ovlivněn snížením o 1,7 mld. Kč na účtu 649 – *Ostatní výnosy z činnosti*. Na snížení výnosů v roce 2017 se nejvíce podílelo snížení výnosů vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů (SÚ 675), a to poklesem o 2,31 mld. Kč.

Náklady měly ve sledovaném období kolísavou tendenci, ale v jejich vývoji nedocházelo k výrazným výkyvům. Vývoj v jednotlivých letech byl ovlivněn především změnami na syntetickém účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*, který v roce 2014 vzrostl o 1,4 mld. Kč, v roce 2015 klesl o 1,15 mld. Kč, v roce 2016 vzrostl o 686 mil. Kč a v roce 2017 klesl o 448 mil. Kč.

Tabulka č. 24: Výnosy a náklady ostatních OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (bez MZd)
(v Kč)

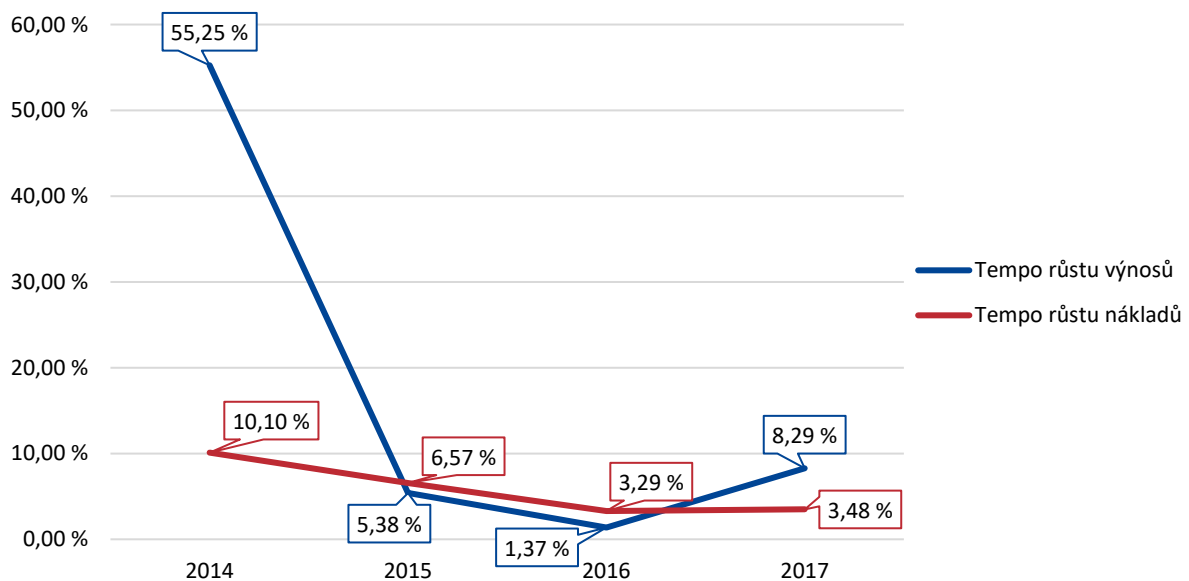
Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
Výnosy	314 578 657,49	488 391 136,32	514 674 300,29	521 720 043,54	564 944 897,76
Náklady	1 831 966 939,21	2 017 043 645,43	2 149 545 145,98	2 220 331 096,16	2 297 574 676,25

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 25: Tempo růstu výnosů a nákladů ostatních OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (bez MZd)

Tempo růstu (absolutní změna)	2014 – 2013	2015 – 2014	2016 – 2015	2017 – 2016
Výnosy (v Kč)	173 812 478,83	26 283 163,97	7 045 743,25	43 224 854,22
Náklady (v Kč)	185 076 706,22	132 501 500,55	70 785 950,18	77 243 580,09
Tempo růstu v % (relativní změna) (((x+1)-x)/x)×100	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Výnosy	55,25 %	5,38 %	1,37 %	8,29 %
Náklady	10,10 %	6,57 %	3,29 %	3,48 %

Zdroj: vlastní výpočet NKÚ.

Graf č. 6: Porovnání meziročního tempa růstu výnosů a nákladů ostatních OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (bez MZd) v období 2014–2017

Oddíl VI. Náklady z činnosti, náklady na transfery a výnosy z transferů vykázané MZd a ostatními OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd

Tabulka č. 26: Průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Organizace	2013	2014	2015	2016	2017
MZd	365	367	391	378	385
OSS vč. MZd	2 956	3 051	3 112	3 086	3 130
OSS bez MZd	2 591	2 684	2 721	2 708	2 745
PO	451	454	457	444	451
Celkem za kapitolu 335 MZd	3 407	3 505	3 569	3 530	3 581

Zdroj: IISSP – finanční výkaz ZAM 1-04 U – výkaz o zaměstnanosti regulované vládou.

Pozn.: Většina příspěvkových organizací rozpočtové kapitoly 335 MZd neukládá data o zaměstnanosti do CSÚIS. V počtu zaměstnanců PO a v celkovém počtu zaměstnanců za kapitolu 335 MZd jsou zahrnuty pouze počty zaměstnanců Státního zdravotního ústavu (za celé sledované období) a počty zaměstnanců Zdravotnického zabezpečení krizových stavů (za období 2013–2015, jelikož ke dni 30. 6. 2015 tato PO zanikla).

Tabulka č. 27: Náklady na 1 zaměstnance v rozpočtové kapitole 335 MZd

Org.	Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
OSS vč. MZd	Náklady celkem v Kč	5 660 908 872,39	7 191 214 992,04	6 591 493 853,83	7 120 017 876,82	6 842 826 151,59
	Počet zaměstnanců	2 956	3 051	3 112	3 086	3 130
	Náklady na 1 zaměstnance v Kč	1 915 057,13	2 357 002,62	2 118 089,28	2 307 199,57	2 186 206,44
MZd	Náklady celkem v Kč	3 828 941 933,18	5 174 171 346,61	4 441 948 707,85	4 899 686 780,66	4 545 251 475,34
	Počet zaměstnanců	365	367	391	378	385
	Náklady na 1 zaměstnance v Kč	10 490 251,87	14 098 559,53	11 360 482,63	12 962 134,34	11 805 847,99
OSS bez MZd	Náklady celkem v Kč	1 831 966 939,21	2 017 043 645,43	2 149 545 145,98	2 220 331 096,16	2 297 574 676,25
	Počet zaměstnanců	2 591	2 684	2 721	2 708	2 745
	Náklady na 1 zaměstnance v Kč	707 050,15	751 506,57	789 983,52	819 915,47	837 003,53

Zdroj: informační portál MONITOR, IISSP – finanční výkaz ZAM 1-04 U; vlastní výpočet NKÚ.

Tabulka č. 28: Výdaje na 1 zaměstnance v rozpočtové kapitole 335 MZd

Org.	Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
OSS vč. MZd	Výdaje celkem v Kč	7 368 732 590,95	7 185 329 248,01	8 528 918 468,38	8 162 261 357,64	7 980 709 618,35
	Počet zaměstnanců	2 956	3 051	3 112	3 086	3 130
	Výdaje na 1 zaměstnance v Kč	2 492 805,34	2 355 073,50	2 740 655,03	2 644 932,39	2 549 747,48
MZd	Výdaje celkem v Kč	5 471 486 852,67	5 158 582 362,94	6 421 604 033,09	5 996 827 371,65	5 730 579 316,32
	Počet zaměstnanců	365	367	391	378	385
	Výdaje na 1 zaměstnance v Kč	14 990 374,94	14 056 082,73	16 423 539,73	15 864 622,68	14 884 621,60
OSS bez MZd	Výdaje celkem v Kč	1 897 245 738,28	2 026 746 885,07	2 107 314 435,29	2 165 433 985,99	2 250 130 302,03
	Počet zaměstnanců	2 591	2 684	2 721	2 708	2 745
	Výdaje na 1 zaměstnance v Kč	732 244,59	755 121,79	774 463,23	799 643,27	819 719,60

Zdroj: informační portál MONITOR, IISSP – finanční výkaz ZAM 1-04 U; vlastní výpočet NKÚ.

Tabulka č. 29: Náklady z činnosti (položka A.I. výkazu zisku a ztráty) vykázané MZd a ostatními OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (v Kč)

Organizace	2013	2014	2015	2016	2017
MZd	950 736 011,04	896 826 478,26	1 316 765 454,45	1 087 574 773,42	770 109 506,89
OSS bez MZd	1 831 264 331,39	2 014 950 620,48	2 148 579 841,04	2 219 636 658,56	2 294 018 174,92

Zdroj: informační portál MONITOR.

Náklady z činnosti OSS bez MZd vykazovaly po celé sledované období let 2013–2017 rostoucí tendenci. Náklady z činnosti MZd měly spíše klesající tendenci, pouze v období 2014–2015 rostly. Tento růst byl způsoben především růstem účtu 556 – *Tvorba a zúčtování opravných položek* o 430 mil. Kč (položka A.I.33. výkazu zisku a ztráty). Pokles v následujícím roce byl způsoben poklesem na tomtéž účtu o 245 mil. Kč. V roce 2017 došlo k poklesu opět na účtu 556 – *Tvorba a zúčtování opravných položek* (o 185 mil. Kč). Důvodem poklesu bylo, že MZd tvoří opravné položky k zásobám antivirotik v případě uplynutí doby jejich použitelnosti (expirace léčivého přípravku). V roce 2017 nedošlo k expiraci zásob antivirotik, nedošlo tedy k významnému navýšení opravných položek. A zároveň došlo k poklesu o 198 mil. Kč i na účtu 518 – *Ostatní služby* (položka A.I.12. výkazu zisku a ztráty).

Největší podíl na nákladech z činnosti MZd měly po celé sledované období ostatní služby (účet 518), a to v průměru 54,34 %. MZd na účtu 518 – *Ostatní služby* vykazuje mj. náklady týkající se:

- letecké záchranné služby včetně držení pohotovostí. V účetním období 2017 činily tyto náklady 300 mil. Kč a představovaly 81,8 % z celkového zůstatku účtu 518 – *Ostatní služby*;
- právních služeb. V účetním období 2017 činily tyto náklady 25,3 mil. Kč a představovaly 6,9 % z celkového zůstatku účtu 518 – *Ostatní služby*;
- ošetření pacientů v zahraničí. V účetním období 2017 činily tyto náklady 7,5 mil. Kč a představovaly 2 % z celkového zůstatku účtu 518 – *Ostatní služby*.

Tabulka č. 30: Náklady z činnosti přepočtené na 1 zaměstnance a vykázané MZd a ostatními OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (v Kč)

Organizace	2013	2014	2015	2016	2017
MZd	2 604 756,19	2 443 668,88	3 367 686,58	2 877 181,94	2 000 284,43
OSS bez MZd	706 778,98	750 726,76	789 628,75	819 659,03	835 707,90

Zdroj: vlastní výpočet NKÚ.

Tabulka č. 31: Náklady na transfery (položka A.III. výkazu zisku a ztráty) a jejich porovnání s celkovými náklady, které vykázalo MZd a ostatní OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd

Org.	Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017
MZd	Náklady na transfery v Kč	2 878 138 641,27	4 277 259 356,80	3 125 094 240,21	3 811 119 080,25	3 775 007 421,83
	Náklady celkem v Kč	3 828 941 933,18	5 174 171 346,61	4 441 948 707,85	4 899 686 780,66	4 545 251 475,34
	Podíl transferových nákladů na celkových nákladech v %	75,17 %	82,67 %	70,35 %	77,78 %	83,05 %
OSS bez MZd	Náklady na transfery v Kč	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Náklady celkem v Kč	1 831 966 939,21	2 017 043 645,43	2 149 545 145,98	2 220 331 096,16	2 297 574 676,25
	Podíl transferových nákladů na celkových nákladech v %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 32: Náklady na transfery přepočtené na 1 zaměstnance, které vykázalo MZd a ostatní OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (v Kč)

Organizace	2013	2014	2015	2016	2017
MZd	7 885 311,35	11 654 657,65	7 992 568,39	10 082 325,61	9 805 214,08
OSS bez MZd	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: vlastní výpočet NKÚ.

Tabulka č. 33: Výnosy z transferů (položka B.IV. výkazu zisku a ztráty) u MZd a u ostatních OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (v Kč)

Organizace	2013	2014	2015	2016	2017
MZd	22 938 550,07	360 128 319,55	1 725 342 073,78	2 618 240 356,40	314 299 879,62
OSS bez MZd	3 437 804,81	10 639 898,20	2 007 761,89	161 998,10	0,00

Zdroj: informační portál MONITOR.

Oddíl VII. Struktura nákladů u MZd v roce 2016 a 2017

Tabulka č. 34: Struktura nákladů MZd v roce 2016 a 2017

Položka VZZ	Název položky VZZ	SÚ	Částka v roce 2016 (v Kč)	Částka v roce 2017 (v Kč)	Podíl v roce 2016	Podíl v roce 2017
A.	NÁKLADY CELKEM	–	4 899 686 780,66	4 545 251 475,34	100 %	100 %
A.I.	Náklady z činnosti	–	1 087 574 773,42	770 109 506,89	22 %	17 %
A.II.	Finanční náklady	–	992 926,99	134 546,62	0 %	0 %
A.III.	Náklady na transfery	–	3 811 119 080,25	3 775 007 421,83	78 %	83 %
A.III.1.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery	571	3 811 119 080,25	3 362 157 121,15	78 %	74 %
A.III.3.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů	575	0,00	412 850 300,68	0 %	9 %
A.IV.	Náklady ze sdílených daní a poplatků	–	0,00	0,00	0 %	0 %
A.V.	Daň z příjmů	–	0,00	0,00	0 %	0 %

Zdroj: informační portál MONITOR.

Na účtu 558 – *Náklady z drobného dlouhodobého majetku* byly identifikovány nesprávnosti ve výši 123 420 Kč. Na účtu 501 – *Spotřeba materiálu* byly identifikovány nesprávnosti ve výši 123 420. Na účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery* byly identifikovány nesprávnosti ve výši 1 215 053,97 Kč (podhodnocení účtu 571) a ve výši 849 745,10 Kč (nadhodnocení účtu 571). Na účtu 563 – *Kurzové ztráty* byly identifikovány nesprávnosti ve výši 16 813,38 Kč. Na účtu 518 – *Ostatní služby* byly identifikovány nesprávnosti ve výši 200 860 Kč. Na účtu 542 – *Jiné pokuty a penále* byly identifikovány nesprávnosti ve výši 8 956 216 Kč.

**Oddíl VIII. Struktura výdajů z hlediska odvětvového u MZd a OSS
v rozpočtové kapitole 335 MZd v roce 2017**

Tabulka č. 35: Struktura výdajů MZd v roce 2017 z hlediska odvětvového třídění

Rozpočtový paragraf	Schválený rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)	Podíl rozpočtového paragrafu na celkových výdajích – schválený rozpočet	Podíl rozpočtového paragrafu na celkových výdajích – skutečnost
3589	1 528 058 627,00	1 575 653 210,98	27,93 %	27,50 %
3521	200 843 460,00	851 913 270,19	3,67 %	14,87 %
3522	196 242 711,00	650 895 757,43	3,59 %	11,36 %
3549	1 510 389 879,00	564 901 908,06	27,61 %	9,86 %
3592	393 513 000,00	484 018 655,00	7,19 %	8,45 %
3561	540 983 765,00	449 812 446,60	9,89 %	7,85 %
3533	348 890 000,00	380 521 216,57	6,38 %	6,64 %
3531	360 786 462,00	349 825 390,00	6,60 %	6,10 %
3523	145 834 280,00	147 050 864,68	2,67 %	2,57 %
3527	108 447 802,00	80 862 876,34	1,98 %	1,41 %
6221	0,00	48 404 438,21	0,00 %	0,84 %
3541	40 000 000,00	35 103 278,05	0,73 %	0,61 %
3526	0,00	19 402 979,40	0,00 %	0,34 %
3524	0,00	15 409 979,63	0,00 %	0,27 %
5212	9 750 000,00	15 212 179,44	0,18 %	0,27 %
3591	10 000 000,00	12 916 664,96	0,18 %	0,23 %
3543	25 000 000,00	11 536 566,40	0,46 %	0,20 %
3544	12 000 000,00	10 698 875,00	0,22 %	0,19 %
3542	10 000 000,00	10 417 500,00	0,18 %	0,18 %
3515	0,00	9 000 000,00	0,00 %	0,16 %
3525	10 500 000,00	2 619 389,12	0,19 %	0,05 %
3529	0,00	2 570 924,00	0,00 %	0,04 %
6222	3 000 000,00	1 425 676,26	0,05 %	0,02 %
3539	10 650 000,00	300 000,00	0,19 %	0,01 %
5271	250 000,00	105 270,00	0,00 %	0,00 %
3562	5 000 000,00		0,09 %	0,00 %
Celkem	5 470 139 986,00	5 730 579 316,32	100,00 %	100,00 %

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 36: Struktura výdajů ostatních OSS v rozpočtové kapitole 335 MZd (bez MZd) v roce 2017 z hlediska odvětvového třídění

Rozpočtový paragraf	Schválený rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)	Podíl rozpočtového paragrafu na celkových výdajích – schválený rozpočet	Podíl rozpočtového paragrafu na celkových výdajích – skutečnost
3562	1 481 173 183,00	1 929 707 381,99	81,55 %	85,76 %
3539	216 724 889,00	254 523 801,89	11,93 %	11,31 %
3549	99 013 461,00	53 094 128,30	5,45 %	2,36 %
3589	19 289 885,00	12 752 689,85	1,06 %	0,57 %
3592	0,00	52 300,00	0,00 %	0,00 %
Celkem	1 816 201 418,00	2 250 130 302,03	100,00 %	100,00 %

Zdroj: informační portál MONITOR.

Na paragrafu rozpočtové skladby 3561 – *Činnost ústředního orgánu státní správy* byly identifikovány nesprávnosti ve výši 17 495 292,35 Kč (nahodnocení paragrafu 3561) a ve výši 6 655 912 Kč (podhodnocení paragrafu 3561). Na paragrafu rozpočtové skladby 3591 – *Mezinárodní spolupráce ve zdravotnictví* byly identifikovány nesprávnosti ve výši 17 495 292,35 Kč. Na paragrafu rozpočtové skladby 3533 – *Zdravotnická záchranná služba* byly identifikovány nesprávnosti ve výši 6 655 912 Kč.

B. Příspěvkové organizace v rozpočtové kapitole 335 MZd**Tabulka č. 37: PO v rámci kapitoly 335 MZd²³**

IČO	Účetní jednotka
00209775	Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie Brno
00842052	Dětská psychiatrická nemocnice
00831034	Dětská psychiatrická nemocnice Louny
00667421	Dětská psychiatrická nemocnice Opařany
00023761	Endokrinologický ústav
65269705	Fakultní nemocnice Brno
00179906	Fakultní nemocnice Hradec Králové
00064173	Fakultní nemocnice Královské Vinohrady
00098892	Fakultní nemocnice Olomouc
00843989	Fakultní nemocnice Ostrava
00669806	Fakultní nemocnice Plzeň
00159816	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně
00064203	Fakultní nemocnice v Motole
00183024	Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé
00023001	Institut klinické a experimentální medicíny
00023841	Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví
00669784	Léčebna tuberkulózy a respiračních nemocí Janov
00883573	Léčebné lázně Lázně Kynžvart
00209805	Masarykův onkologický ústav
00023850	Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů
00023752	Národní ústav duševního zdraví
00064211	Nemocnice Na Bulovce
00023884	Nemocnice Na Homolce
00583600	Psychiatrická léčebna Červený Dvůr
00843954	Psychiatrická léčebna Šternberk
00064220	Psychiatrická nemocnice Bohnice
00160105	Psychiatrická nemocnice Brno
00179230	Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod
00673552	Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice
00600601	Psychiatrická nemocnice Jihlava
00068691	Psychiatrická nemocnice Kosmonosy
00851388	Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské
00669792	Psychiatrická nemocnice v Dobřanech
00567914	Psychiatrická nemocnice v Kroměříži
00844004	Psychiatrická nemocnice v Opavě
00883581	Referenční laboratoře přírodních léčivých zdrojů
00601233	Rehabilitační ústav Hrabyně
00068705	Rehabilitační ústav Kladruby
00023728	Revmatologický ústav
75010330	Státní zdravotní ústav
00064190	Thomayerova nemocnice

²³ Zdravotnické zabezpečení krizových stavů zaniklo ke dni 30. 6. 2015.

IČO	Účetní jednotka
00023736	Ústav hematologie a krevní transfuze
00023698	Ústav pro péči o matku a dítě
00064165	Všeobecná fakultní nemocnice v Praze
71009396	Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě
71009361	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem
00875422	Zdravotnické zabezpečení krizových stavů

Zdroj: informační portál MONITOR.

V průběhu sledovaného období (2013–2017) došlo k přejmenování následujících účetních jednotek, aniž by došlo ke změně jejich identifikačního čísla:

Tabulka č. 38: Přejmenované účetní jednotky

IČO	Rok změny	Název účetní jednotky k 31. 12. 2017	Původní název účetní jednotky
00023752	2015	Národní ústav duševního zdraví	Psychiatrické centrum Praha
00673552	2014	Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice	Psychiatrická nemocnice

Tabulka č. 39: Celkové výnosy OSS a PO v rozpočtové kapitole 335 MZd za období

2013–2017

(v Kč)

Organizace	2013	2014	2015	2016	2017
OSS bez MZd	314 578 657,49	488 391 136,32	514 674 300,29	521 720 043,54	564 944 897,76
MZd	512 317 048,56	913 430 627,32	3 456 705 504,59	2 652 496 858,41	340 276 384,69
PO	67 580 386 252,76	72 022 004 201,18	75 442 666 816,03	78 910 081 160,73	83 702 685 015,68

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 40: Celkové výnosy PO v rozpočtové kapitole 335 MZd

(v Kč)

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00209775	Centrum kardiologické a transplantční chirurgie Brno	530 452 135,85	664 171 554,17	720 055 296,26	787 171 214,11	852 348 233,31
00842052	Dětská psychiatrická nemocnice	25 251 540,61	33 283 285,44	37 257 301,69	37 464 806,52	40 102 173,15
00831034	Dětská psychiatrická nemocnice Louny	20 027 719,24	23 700 554,48	25 482 003,39	28 611 473,75	31 189 388,01
00667421	Dětská psychiatrická nemocnice Opařany	69 056 584,67	89 641 229,81	94 753 071,81	84 157 901,77	76 616 971,48
00023761	Endokrinologický ústav	112 878 645,45	116 096 193,02	117 942 927,93	117 086 142,54	126 708 293,98
65269705	Fakultní nemocnice Brno	6 139 322 511,62	6 588 113 882,80	6 881 839 090,68	7 659 339 529,24	8 147 911 044,82
00179906	Fakultní nemocnice Hradec Králové	5 193 540 012,49	5 382 567 060,81	5 598 055 030,47	5 892 904 005,73	6 281 605 332,82
00064173	Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	3 524 266 348,95	3 675 860 783,51	3 747 374 417,21	4 052 716 445,36	4 351 903 266,83
00098892	Fakultní nemocnice Olomouc	4 504 122 662,55	5 010 351 380,06	5 390 478 541,05	5 559 211 262,19	5 951 594 634,22
00843989	Fakultní nemocnice Ostrava	4 127 705 063,69	4 286 230 261,12	4 492 984 954,74	4 672 842 365,83	5 074 442 551,00
00669806	Fakultní nemocnice Plzeň	5 330 840 462,32	5 471 988 611,59	5 752 256 413,79	5 948 729 727,29	6 377 482 263,81
00159816	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	2 888 516 842,97	3 465 204 746,02	3 739 682 983,56	3 669 492 015,86	3 823 972 194,13
00064203	Fakultní nemocnice v Motole	7 152 775 457,71	7 488 001 535,50	7 778 152 718,42	8 138 421 139,01	8 507 754 251,35
00183024	Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé	275 825 060,49	322 856 909,68	345 398 979,58	369 268 087,38	389 531 861,48
00023001	Institut klinické a experimentální medicíny	3 105 503 512,47	3 433 150 391,75	3 650 436 970,57	3 746 444 727,40	3 959 778 829,93
00023841	Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví	208 507 238,89	146 921 878,24	191 294 125,82	173 910 820,18	182 708 342,47
00669784	Léčebna tuberkulózy a respiračních nemocí Janov	67 354 392,04	74 619 359,45	73 030 241,76	71 605 553,76	76 348 087,78

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00883573	Léčebné lázně Lázně Kynžvart	56 233 090,41	72 459 863,81	86 831 977,45	88 046 926,01	89 875 711,80
00209805	Masarykův onkologický ústav	1 524 498 273,91	1 623 713 691,15	1 665 246 677,36	1 710 516 076,52	1 701 529 702,79
00023850	Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů	75 806 476,87	73 200 271,54	104 097 702,43	69 977 794,36	72 584 195,04
00023752	Národní ústav duševního zdraví	90 304 043,90	95 494 151,33	224 385 679,50	222 652 873,08	245 018 824,77
00064211	Nemocnice Na Bulovce	2 292 039 410,89	2 723 375 661,16	2 645 377 974,54	2 845 165 213,11	3 092 301 159,66
00023884	Nemocnice Na Homolce	3 089 178 872,98	3 088 819 446,66	3 121 580 123,73	3 169 938 449,71	3 337 397 649,40
00583600	Psychiatrická léčebna Červený Dvůr	50 427 223,31	58 935 804,78	59 293 687,04	63 081 307,09	68 264 562,68
00843954	Psychiatrická léčebna Šternberk	248 836 926,37	279 371 342,60	300 199 938,37	309 423 263,27	322 299 646,48
00064220	Psychiatrická nemocnice Bohnice	781 834 645,80	857 604 475,49	896 658 170,86	931 334 274,74	1 005 458 089,66
00160105	Psychiatrická nemocnice Brno	424 175 973,22	424 325 302,67	452 989 562,62	468 651 807,29	497 040 667,89
00179230	Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	363 940 866,29	411 325 223,39	417 840 742,99	429 423 255,33	464 905 160,73
00673552	Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice	267 818 145,23	282 828 286,28	287 357 982,74	297 103 497,78	321 935 187,59
00600601	Psychiatrická nemocnice Jihlava	280 007 076,81	311 221 661,28	314 679 705,96	318 699 033,11	342 225 386,63
00068691	Psychiatrická nemocnice Kosmonosy	281 401 747,20	305 539 504,45	329 125 905,59	334 302 334,57	348 129 650,91
00851388	Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské	71 723 688,85	80 378 848,46	87 252 006,61	87 846 556,20	90 387 865,04
00669792	Psychiatrická nemocnice v Dobřanech	630 079 939,09	721 947 260,76	732 367 839,33	759 222 280,20	817 552 989,95
00567914	Psychiatrická nemocnice v Kroměříži	451 231 109,82	508 606 178,72	519 725 853,12	529 562 971,56	549 920 665,91
00844004	Psychiatrická nemocnice v Opavě	409 656 402,17	476 843 856,24	491 269 895,62	513 853 449,86	538 841 658,51
00883581	Referenční laboratoře přírodních léčivých zdrojů	2 693 470,38	7 432 217,35	2 168 386,98	2 543 161,68	2 165 210,46
00601233	Rehabilitační ústav Hrabyně	201 247 345,62	223 263 204,36	224 571 083,90	255 707 295,29	278 820 563,53
00068705	Rehabilitační ústav Kladruby	204 449 458,08	215 749 085,61	222 940 315,69	247 287 010,22	274 290 264,15
00023728	Revmatologický ústav	513 908 115,21	542 624 457,21	583 042 111,81	643 790 555,03	677 459 883,03
75010330	Státní zdravotní ústav	325 768 868,92	348 081 884,60	364 758 231,62	374 955 163,00	379 269 588,39
00064190	Thomayerova nemocnice	2 089 374 200,18	2 276 836 244,51	2 384 538 947,96	2 498 634 896,75	2 739 696 178,92
00023736	Ústav hematologie a krevní transfuze	1 082 611 921,69	1 111 697 467,97	1 277 678 966,08	1 369 142 847,67	1 407 087 376,92
00023698	Ústav pro péči o matku a dítě	531 970 641,20	523 667 494,41	534 538 635,29	564 380 450,09	596 304 754,51
00064165	Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	6 996 304 912,61	7 229 687 623,46	7 591 584 863,16	7 909 865 354,24	8 309 205 594,05
71009396	Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě	493 888 131,11	445 473 112,28	465 395 628,63	451 639 206,10	446 938 287,33
71009361	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem	462 814 966,67	420 479 777,84	418 693 150,32	433 956 638,95	433 780 818,38
00875422	Zdravotnické zabezpečení krizových stavů	10 214 115,96	8 261 183,36	x	x	x
Celkem		67 580 386 252,76	72 022 004 201,18	75 442 666 816,03	78 910 081 160,73	83 702 685 015,68

Zdroj: informační portál MONITOR.

**Tabulka č. 41: Výnosy PO v rozpočtové kapitole 335 MZd – výkaz zisku a ztráty, položka
B.IV.1. Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů (SÚ 671)**

(v Kč)

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00209775	Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie Brno	6 161 163,00	6 564 476,65	6 099 383,20	9 107 183,20	8 084 612,00
00842052	Dětská psychiatrická nemocnice	0,00	0,00	0,00	0,00	238 728,00
00831034	Dětská psychiatrická nemocnice Louny	0,00	0,00	0,00	47 000,00	256 144,00
00667421	Dětská psychiatrická nemocnice Opařany	6 466 408,00	66 408,00	1 099 048,22	287 412,78	383 057,00
00023761	Endokrinologický ústav	31 386 023,00	32 583 121,00	33 228 498,00	21 653 365,28	33 033 926,00
65269705	Fakultní nemocnice Brno	90 579 151,92	97 677 414,97	118 958 183,29	130 836 036,17	167 122 174,81
00179906	Fakultní nemocnice Hradec Králové	77 833 826,62	82 581 781,87	90 236 266,60	78 729 431,06	129 686 330,18
00064173	Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	25 124 918,63	28 782 782,63	36 776 630,09	39 893 775,28	55 432 928,13
00098892	Fakultní nemocnice Olomouc	41 777 925,83	38 166 467,77	35 251 286,34	30 249 434,18	56 838 944,92
00843989	Fakultní nemocnice Ostrava	31 269 783,93	31 970 516,12	46 688 764,01	38 183 779,41	59 577 967,57
00669806	Fakultní nemocnice Plzeň	31 509 470,18	30 274 743,84	35 795 576,31	36 171 226,53	61 437 733,71
00159816	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	258 640 203,60	573 254 228,98	689 487 375,46	469 162 170,41	502 170 876,20
00064203	Fakultní nemocnice v Motole	134 243 558,81	134 109 771,93	147 481 138,51	161 198 287,57	200 124 643,55
00183024	Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé	232 813,61	13 964,00	430 689,80	29 948,00	1 405 122,00
00023001	Institut klinické a experimentální medicíny	200 664 188,22	201 205 214,51	189 234 535,55	211 327 673,34	226 783 304,62
00023841	Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví	190 807 983,00	41 770 089,98	92 817 516,62	54 463 000,00	54 347 000,00
00669784	Léčebna tuberkulózy a respiračních nemocí Janov	3 960 000,00	2 208 012,00	2 697 682,00	1 192 980,00	1 974 016,00
00883573	Léčebné lázně Lázně Kynžvart	211 100,00	287 538,00	328 387,00	434 639,00	1 238 184,00
00209805	Masarykův onkologický ústav	69 525 232,43	93 051 234,63	104 819 792,45	89 429 976,18	90 109 424,34
00023850	Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů	24 821 661,52	27 588 161,80	61 188 232,93	25 826 000,00	33 836 801,89
00023752	Národní ústav duševního zdraví	58 521 256,04	64 369 554,84	198 408 797,02	171 091 036,09	191 525 310,96
00064211	Nemocnice Na Bulovce	12 860 900,06	207 850 528,00	14 871 351,28	40 688 108,30	77 595 320,52
00023884	Nemocnice Na Homolce	4 241 312,00	12 763 467,53	16 648 594,96	21 622 301,12	26 581 055,24
00583600	Psychiatrická léčebna Červený Dvůr	556 100,48	1 161 100,48	668 082,88	1 793 302,48	1 037 063,88
00843954	Psychiatrická léčebna Šternberk	31 020,00	133 980,00	9 848 611,26	8 646 819,78	3 774 874,87
00064220	Psychiatrická nemocnice Bohnice	12 755 477,63	8 928 224,49	13 735 329,80	15 938 577,32	17 335 969,11
00160105	Psychiatrická nemocnice Brno	1 858 838,00	2 026 676,00	2 119 976,00	1 824 455,00	4 205 881,00
00179230	Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	303 054,00	0,00	0,00	0,00	2 615 680,00
00673552	Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice	3 120 566,19	479 000,00	716 000,00	220 000,00	3 420 598,63
00600601	Psychiatrická nemocnice Jihlava	855 813,15	546 764,71	766 464,97	780 996,05	3 202 239,69
00068691	Psychiatrická nemocnice Kosmonosy	360 000,00	255 000,00	4 097 403,25	481 053,00	3 233 374,00
00851388	Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské	0,00	0,00	4 643 977,81	3 108 394,01	525 306,00
00669792	Psychiatrická nemocnice v Dobřanech	17 339,00	0,00	844 718,93	836 164,09	4 121 620,00
00567914	Psychiatrická nemocnice v Kroměříži	69 866,00	0,00	0,00	0,00	3 057 473,00
00844004	Psychiatrická nemocnice v Opavě	40 000,00	2 613 218,80	2 886 402,90	10 031 608,43	6 426 329,34

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00883581	Referenční laboratoře přírodních léčivých zdrojů	300 000,00	360 000,00	168 382,00	299 990,00	300 000,00
00601233	Rehabilitační ústav Hrabyně	50 962,60	4 208 759,97	2 068 868,55	569 222,31	2 140 635,24
00068705	Rehabilitační ústav Kladruby	5 790 450,96	6 189 699,81	5 238 854,88	4 890 012,28	5 312 478,83
00023728	Revmatologický ústav	27 043 000,00	24 850 000,00	23 681 000,00	19 518 000,00	27 848 811,30
75010330	Státní zdravotní ústav	227 578 614,70	264 136 640,12	260 698 534,92	274 475 324,62	277 754 496,84
00064190	Thomayerova nemocnice	136 687 000,56	127 675 019,59	135 626 833,72	129 465 918,10	172 868 564,79
00023736	Ústav hematologie a krevní transfuze	71 690 029,82	60 606 789,09	48 839 432,81	47 488 046,28	67 661 488,10
00023698	Ústav pro péči o matku a dítě	3 881 141,95	5 544 360,04	6 133 931,14	8 933 062,85	15 725 204,16
00064165	Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	174 533 628,19	217 831 184,10	192 628 069,01	233 474 207,82	253 191 926,13
71009396	Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě	31 445 285,23	29 341 673,22	62 118 626,48	68 972 323,95	76 691 191,29
71009361	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem	9 858 863,22	10 227 700,98	18 837 829,59	61 539 038,03	65 983 744,87
00875422	Zdravotnické zabezpečení krizových stavů	9 178 110,00	6 015 115,26	x	x	x
Celkem		2 018 844 042,08	2 480 270 385,71	2 718 915 060,54	2 524 911 280,30	2 998 218 556,71

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 42: Výše příspěvku na provoz PO dle zákona č. 218/2000 Sb. (v Kč)

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00209775	Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie Brno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
00842052	Dětská psychiatrická nemocnice	0,00	0,00	0,00	0,00	238 728,00
00831034	Dětská psychiatrická nemocnice Louny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
00667421	Dětská psychiatrická nemocnice Opařany	6 400 000,00	0,00	0,00	0,00	334 889,00
00023761	Endokrinologický ústav	0,00	0,00	6 127 920,00	9 012 497,00	9 000 000,00
65269705	Fakultní nemocnice Brno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
00179906	Fakultní nemocnice Hradec Králové	1 020 331,24	732 784,30	2 234 638,02	6 351 808,68	22 542 213,45
00064173	Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
00098892	Fakultní nemocnice Olomouc	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
00843989	Fakultní nemocnice Ostrava	26 608 519,69	27 120 470,02	0,00	23 074 787,67	11 688 899,00
00669806	Fakultní nemocnice Plzeň	0,00	0,00	0,06	0,00	14 980 621,00
00159816	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	0,00	650 000 000,00	0,00	0,00	0,00
00064203	Fakultní nemocnice v Motole	4 900 000,00	600 000,00	4 149 882,22	0,00	19 509 542,00
00183024	Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé	232 814,00	0,00	0,00	0,00	1 202 117,00
00023001	Institut klinické a experimentální medicíny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
00023841	Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví	0,00	0,00	61 175 000,00	54 463 000,00	54 347 000,00
00669784	Léčebna tuberkulózy a respiračních nemocí Janov	2 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
00883573	Léčebné lázně Lázně Kynžvart	0,00	0,00	0,00	0,00	483 304,00
00209805	Masarykův onkologický ústav	0,00	0,00	0,00	0,00	1 438 241,00
00023850	Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů	20 000 000,00	22 229 077,00	22 990 338,00	0,00	25 890 500,00
00023752	Národní ústav duševního zdraví	57 714 786,04	64 369 554,84	0,00	0,00	396 241,00
00064211	Nemocnice Na Bulovce	1 874 900,06	202 332 528,00	0,00	31 007 908,30	49 806 698,00
00023884	Nemocnice Na Homolce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00583600	Psychiatrická léčebna Červený Dvůr	545 000,00	550 000,00	0,00	450 000,00	655 605,00
00843954	Psychiatrická léčebna Šternberk	0,00	133 980,00	0,00	0,00	3 774 874,87
00064220	Psychiatrická nemocnice Bohnice	6 000 000,00	0,00	0,00	0,00	5 421 040,00
00160105	Psychiatrická nemocnice Brno	198 000,00	150 000,00	0,00	0,00	2 789 205,00
00179230	Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	138 000,00	0,00	0,00	0,00	2 615 680,00
00673552	Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice	0,00	0,00	0,00	0,00	1 212 500,34
00600601	Psychiatrická nemocnice Jihlava	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
00068691	Psychiatrická nemocnice Kosmonosy	350 000,00	245 000,00	0,00	471 053,00	0,00
00851388	Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské	0,00	0,00	0,00	0,00	525 306,00
00669792	Psychiatrická nemocnice v Dobřanech	0,00	0,00	0,00	0,00	4 121 620,00
00567914	Psychiatrická nemocnice v Kroměříži	69 866,00	0,00	0,00	0,00	3 057 473,00
00844004	Psychiatrická nemocnice v Opavě	0,00	0,00	0,00	0,00	2 577 088,00
00883581	Referenční laboratoře přírodních léčivých zdrojů	300 000,00	360 000,00	0,00	299 990,00	300 000,00
00601233	Rehabilitační ústav Hrabyně	0,00	0,00	0,00	0,00	1 214 088,24
00068705	Rehabilitační ústav Kladruby	0,00	0,00	0,00	0,00	637 253,00
00023728	Revmatologický ústav	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
75010330	Státní zdravotní ústav	175 000 000,00	180 294 252,00	194 251 992,00	188 885 763,00	221 280 121,00
00064190	Thomayerova nemocnice	45 050 000,00	45 470 000,00	58 473 360,00	55 963 000,00	88 724 132,00
00023736	Ústav hematologie a krevní transfuze	56 752 000,00	46 368 000,00	0,00	0,00	0,00
00023698	Ústav pro péči o matku a dítě	127 196,00	122 800,00	1 643 520,00	969 826,00	5 440 503,00
00064165	Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	174 501 958,49	193 947 209,85	179 420 239,55	53 212 803,00	37 496 276,44
71009396	Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě	12 750 000,00	15 419 920,22	21 123 660,00	53 011 656,00	59 081 966,51
71009361	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem	0,00	5 242 984,00	17 824 435,59	61 539 038,03	56 950 000,00
00875422	Zdravotnické zabezpečení krizových stavů	7 904 210,00	6 015 115,26	x	x	x
Celkem		600 437 581,52	1 461 703 675,49	569 414 985,44	538 713 130,68	709 733 725,85

Zdroj: ISSP-CSÚIS – výkaz přehled o rozpočtu SPO – část II (údaje ze sloupce *Skutečnost minulého roku* v Kč).

Tabulka č. 43: Podíl výnosů z transferů PO v rozpočtové kapitole 335 MZd na celkových výnosech PO

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00209775	Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie Brno	1,16 %	0,99 %	0,85 %	1,16 %	0,95 %
00842052	Dětská psychiatrická nemocnice	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,60 %
00831034	Dětská psychiatrická nemocnice Louny	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,16 %	0,82 %
00667421	Dětská psychiatrická nemocnice Opařany	9,36 %	0,07 %	1,16 %	0,34 %	0,50 %
00023761	Endokrinologický ústav	27,81 %	28,07 %	28,17 %	18,49 %	26,07 %
65269705	Fakultní nemocnice Brno	1,48 %	1,48 %	1,73 %	1,71 %	2,05 %
00179906	Fakultní nemocnice Hradec Králové	1,50 %	1,53 %	1,61 %	1,34 %	2,06 %
00064173	Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	0,71 %	0,78 %	0,98 %	0,98 %	1,27 %
00098892	Fakultní nemocnice Olomouc	0,93 %	0,76 %	0,65 %	0,54 %	0,96 %
00843989	Fakultní nemocnice Ostrava	0,76 %	0,75 %	1,04 %	0,82 %	1,17 %
00669806	Fakultní nemocnice Plzeň	0,59 %	0,55 %	0,62 %	0,61 %	0,96 %
00159816	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	8,95 %	16,54 %	18,44 %	12,79 %	13,13 %

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00064203	Fakultní nemocnice v Motole	1,88 %	1,79 %	1,90 %	1,98 %	2,35 %
00183024	Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé	0,08 %	0,00 %	0,12 %	0,01 %	0,36 %
00023001	Institut klinické a experimentální medicíny	6,46 %	5,86 %	5,18 %	5,64 %	5,73 %
00023841	Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví	91,51 %	28,43 %	48,52 %	31,32 %	29,75 %
00669784	Léčebna tuberkulózy a respiračních nemocí Janov	5,88 %	2,96 %	3,69 %	1,67 %	2,59 %
00883573	Léčebné lázně Lázně Kynžvart	0,38 %	0,40 %	0,38 %	0,49 %	1,38 %
00209805	Masarykův onkologický ústav	4,56 %	5,73 %	6,29 %	5,23 %	5,30 %
00023850	Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů	32,74 %	37,69 %	58,78 %	36,91 %	46,62 %
00023752	Národní ústav duševního zdraví	64,80 %	67,41 %	88,42 %	76,84 %	78,17 %
00064211	Nemocnice Na Bulovce	0,56 %	7,63 %	0,56 %	1,43 %	2,51 %
00023884	Nemocnice Na Homolce	0,14 %	0,41 %	0,53 %	0,68 %	0,80 %
00583600	Psychiatrická léčebna Červený Dvůr	1,10 %	1,97 %	1,13 %	2,84 %	1,52 %
00843954	Psychiatrická léčebna Šternberk	0,01 %	0,05 %	3,28 %	2,79 %	1,17 %
00064220	Psychiatrická nemocnice Bohnice	1,63 %	1,04 %	1,53 %	1,71 %	1,72 %
00160105	Psychiatrická nemocnice Brno	0,44 %	0,48 %	0,47 %	0,39 %	0,85 %
00179230	Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	0,08 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,56 %
00673552	Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice	1,17 %	0,17 %	0,25 %	0,07 %	1,06 %
00600601	Psychiatrická nemocnice Jihlava	0,31 %	0,18 %	0,24 %	0,25 %	0,94 %
00068691	Psychiatrická nemocnice Kosmonosy	0,13 %	0,08 %	1,24 %	0,14 %	0,93 %
00851388	Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské	0,00 %	0,00 %	5,32 %	3,54 %	0,58 %
00669792	Psychiatrická nemocnice v Dobřanech	0,00 %	0,00 %	0,12 %	0,11 %	0,50 %
00567914	Psychiatrická nemocnice v Kroměříži	0,02 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,56 %
00844004	Psychiatrická nemocnice v Opavě	0,01 %	0,55 %	0,59 %	1,95 %	1,19 %
00883581	Referenční laboratoře přírodních léčivých zdrojů	11,14 %	4,84 %	7,77 %	11,80 %	13,86 %
00601233	Rehabilitační ústav Hrabyně	0,03 %	1,89 %	0,92 %	0,22 %	0,77 %
00068705	Rehabilitační ústav Kladruby	2,83 %	2,87 %	2,35 %	1,98 %	1,94 %
00023728	Revmatologický ústav	5,26 %	4,58 %	4,06 %	3,03 %	4,11 %
75010330	Státní zdravotní ústav	69,86 %	75,88 %	71,47 %	73,20 %	73,23 %
00064190	Thomayerova nemocnice	6,54 %	5,61 %	5,69 %	5,18 %	6,31 %
00023736	Ústav hematologie a krevní transfuze	6,62 %	5,45 %	3,82 %	3,47 %	4,81 %
00023698	Ústav pro péči o matku a dítě	0,73 %	1,06 %	1,15 %	1,58 %	2,64 %
00064165	Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	2,49 %	3,01 %	2,54 %	2,95 %	3,05 %
71009396	Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě	6,37 %	6,59 %	13,35 %	15,27 %	17,16 %
71009361	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem	2,13 %	2,43 %	4,50 %	14,18 %	15,21 %
00875422	Zdravotnické zabezpečení krizových stavů	89,86 %	72,81 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Podíl výnosů z transferů PO v rozpočtové kapitole 335 MZd na celkových výnosech PO		2,99 %	3,44 %	3,60 %	3,20 %	3,58 %

Zdroj: informační portál MONITOR; vlastní zpracování NKÚ.

Tabulka č. 44: Podíl výše příspěvku na provoz na celkových výnosech PO

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00209775	Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie Brno	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00842052	Dětská psychiatrická nemocnice	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,60 %
00831034	Dětská psychiatrická nemocnice Louny	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00667421	Dětská psychiatrická nemocnice Opařany	9,27 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,44 %
00023761	Endokrinologický ústav	0,00 %	0,00 %	5,20 %	7,70 %	7,10 %
65269705	Fakultní nemocnice Brno	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00179906	Fakultní nemocnice Hradec Králové	0,02 %	0,01 %	0,04 %	0,11 %	0,36 %
00064173	Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00098892	Fakultní nemocnice Olomouc	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00843989	Fakultní nemocnice Ostrava	0,64 %	0,63 %	0,00 %	0,49 %	0,23 %

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00669806	Fakultní nemocnice Plzeň	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,23 %
00159816	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	0,00 %	18,76 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00064203	Fakultní nemocnice v Motole	0,07 %	0,01 %	0,05 %	0,00 %	0,23 %
00183024	Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé	0,08 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,31 %
00023001	Institut klinické a experimentální medicíny	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00023841	Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví	0,00 %	0,00 %	31,98 %	31,32 %	29,75 %
00669784	Léčebna tuberkulózy a respiračních nemocí Janov	2,97 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00883573	Léčebné lázně Lázně Kynžvart	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,54 %
00209805	Masarykův onkologický ústav	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,08 %
00023850	Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů	26,38 %	30,37 %	22,09 %	0,00 %	35,67 %
00023752	Národní ústav duševního zdraví	63,91 %	67,41 %	0,00 %	0,00 %	0,16 %
00064211	Nemocnice Na Bulovce	0,08 %	7,43 %	0,00 %	1,09 %	1,61 %
00023884	Nemocnice Na Homolce	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00583600	Psychiatrická léčebna Červený Dvůr	1,08 %	0,93 %	0,00 %	0,71 %	0,96 %
00843954	Psychiatrická léčebna Šternberk	0,00 %	0,05 %	0,00 %	0,00 %	1,17 %
00064220	Psychiatrická nemocnice Bohnice	0,77 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,54 %
00160105	Psychiatrická nemocnice Brno	0,05 %	0,04 %	0,00 %	0,00 %	0,56 %
00179230	Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	0,04 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,56 %
00673552	Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,38 %
00600601	Psychiatrická nemocnice Jihlava	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00068691	Psychiatrická nemocnice Kosmonosy	0,12 %	0,08 %	0,00 %	0,14 %	0,00 %
00851388	Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,58 %
00669792	Psychiatrická nemocnice v Dobřanech	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,50 %
00567914	Psychiatrická nemocnice v Kroměříži	0,02 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,56 %
00844004	Psychiatrická nemocnice v Opavě	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,48 %
00883581	Referenční laboratoře přírodních léčivých zdrojů	11,14 %	4,84 %	0,00 %	11,80 %	13,86 %
00601233	Rehabilitační ústav Hrabyně	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,44 %
00068705	Rehabilitační ústav Kladruby	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,23 %
00023728	Revmatologický ústav	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
75010330	Státní zdravotní ústav	53,72 %	51,80 %	53,25 %	50,38 %	58,34 %
00064190	Thomayerova nemocnice	2,16 %	2,00 %	2,45 %	2,24 %	3,24 %
00023736	Ústav hematologie a krevní transfuze	5,24 %	4,17 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00023698	Ústav pro péči o matku a dítě	0,02 %	0,02 %	0,31 %	0,17 %	0,91 %
00064165	Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	2,49 %	2,68 %	2,36 %	0,67 %	0,45 %
71009396	Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě	2,58 %	3,46 %	4,54 %	11,74 %	13,22 %
71009361	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem	0,00 %	1,25 %	4,26 %	14,18 %	13,13 %
00875422	Zdravotnické zabezpečení krizových stavů	77,39 %	72,81 %	x	x	x
Podíl výše příspěvku na provoz na celkových výnosech PO		0,89 %	2,03 %	0,75 %	0,68 %	0,85 %

Zdroj: informační portál MONITOR, IISSP-CSÚIS – výkaz přehled o rozpočtu SPO – část II (údaje ze sloupce *Skutečnost minulého roku v Kč*); vlastní zpracování NKÚ.

Tabulka č. 45: Podíl výše příspěvku na provoz na výnosech z transferů PO (účet 671)

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00209775	Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie Brno	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00842052	Dětská psychiatrická nemocnice	x	x	x	x	100,00 %
00831034	Dětská psychiatrická nemocnice Louny	x	x	x	0,00 %	0,00 %
00667421	Dětská psychiatrická nemocnice Opařany	98,97 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	87,43 %
00023761	Endokrinologický ústav	0,00 %	0,00 %	18,44 %	41,62 %	27,24 %
65269705	Fakultní nemocnice Brno	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00179906	Fakultní nemocnice Hradec Králové	1,31 %	0,89 %	2,48 %	8,07 %	17,38 %
00064173	Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

IČO	Účetní jednotka	2013	2014	2015	2016	2017
00098892	Fakultní nemocnice Olomouc	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00843989	Fakultní nemocnice Ostrava	85,09 %	84,83 %	0,00 %	60,43 %	19,62 %
00669806	Fakultní nemocnice Plzeň	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	24,38 %
00159816	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	0,00 %	113,39 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00064203	Fakultní nemocnice v Motole	3,65 %	0,45 %	2,81 %	0,00 %	9,75 %
00183024	Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé	100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	85,55 %
00023001	Institut klinické a experimentální medicíny	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00023841	Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví	0,00 %	0,00 %	65,91 %	100,00 %	100,00 %
00669784	Léčebna tuberkulózy a respiračních nemocí Janov	50,51 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00883573	Léčebné lázně Lázně Kynžvart	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	39,03 %
00209805	Masarykův onkologický ústav	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	1,60 %
00023850	Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů	80,57 %	80,57 %	37,57 %	0,00 %	76,52 %
00023752	Národní ústav duševního zdraví	98,62 %	100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,21 %
00064211	Nemocnice Na Bulovce	14,58 %	97,35 %	0,00 %	76,21 %	64,19 %
00023884	Nemocnice Na Homolce	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00583600	Psychiatrická léčebna Červený Dvůr	98,00 %	47,37 %	0,00 %	25,09 %	63,22 %
00843954	Psychiatrická léčebna Šternberk	0,00 %	100,00 %	0,00 %	0,00 %	100,00 %
00064220	Psychiatrická nemocnice Bohnice	47,04 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	31,27 %
00160105	Psychiatrická nemocnice Brno	10,65 %	7,40 %	0,00 %	0,00 %	66,32 %
00179230	Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	45,54 %	x	x	x	100,00 %
00673552	Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	35,45 %
00600601	Psychiatrická nemocnice Jihlava	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00068691	Psychiatrická nemocnice Kosmonosy	97,22 %	96,08 %	0,00 %	97,92 %	0,00 %
00851388	Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské	0,00 %	x	0,00 %	0,00 %	100,00 %
00669792	Psychiatrická nemocnice v Dobřanech	0,00 %	x	0,00 %	0,00 %	100,00 %
00567914	Psychiatrická nemocnice v Kroměříži	100,00 %	x	x	x	100,00 %
00844004	Psychiatrická nemocnice v Opavě	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	40,10 %
00883581	Referenční laboratoře přírodních léčivých zdrojů	100,00 %	100,00 %	0,00 %	100,00 %	100,00 %
00601233	Rehabilitační ústav Hrabyně	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	56,72 %
00068705	Rehabilitační ústav Kladruby	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	12,00 %
00023728	Revmatologický ústav	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
75010330	Státní zdravotní ústav	76,90 %	68,26 %	74,51 %	68,82 %	79,67 %
00064190	Thomayerova nemocnice	32,96 %	35,61 %	43,11 %	43,23 %	51,32 %
00023736	Ústav hematologie a krevní transfuze	79,16 %	76,51 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
00023698	Ústav pro péči o matku a dítě	3,28 %	2,21 %	26,79 %	10,86 %	34,60 %
00064165	Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	99,98 %	89,04 %	93,14 %	22,79 %	14,81 %
71009396	Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě	40,55 %	52,55 %	34,01 %	76,86 %	77,04 %
71009361	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem	0,00 %	51,26 %	94,62 %	100,00 %	86,31 %
00875422	Zdravotnické zabezpečení krizových stavů	86,12 %	100,00 %	x	x	x
Podíl výše příspěvku na provoz na výnosech z transferů PO (účet 671)		29,74 %	58,93 %	20,94 %	21,34 %	23,67 %

Zdroj: informační portál MONITOR, IISSP-CSÚIS – výkaz přehled o rozpočtu SPO – část II (údaje ze sloupce *Skutečnost minulého roku v Kč*); vlastní zpracování NKÚ.

Tabulka č. 46: Porovnání výše příspěvku na provoz s celkovými výnosy a s výnosy z transferů (za všechny PO v rozpočtové kapitole 335 MZd)

	2013	2014	2015	2016	2017
Příspěvek na provoz / celkové výnosy	0,89 %	2,03 %	0,75 %	0,68 %	0,85 %
Příspěvek na provoz / výnosy z transferů	29,74 %	58,93 %	20,94 %	21,34 %	23,67 %

Zdroj: vlastní výpočet NKÚ.

Tabulka č. 47: Tempo růstu výnosů a příspěvku na provoz PO kapitoly 335 MZd

Tempo růstu (absolutní změna)	2014 – 2013	2015 – 2014	2016 – 2015	2017 – 2016
Výnosy celkem v Kč	4 441 617 948,42	3 420 662 614,85	3 467 414 344,70	4 792 603 854,95
Výnosy transferové (účet 671) v Kč	461 426 343,63	238 644 674,83	-194 003 780,24	473 307 276,41
Příspěvek na provoz v Kč	861 266 093,97	-892 288 690,05	-30 701 854,76	171 020 595,17
Tempo růstu v % (relativní změna) $\left(\frac{[x+1]-x}{x}\right) \times 100$	2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Výnosy celkem	6,57 %	4,75 %	4,60 %	6,07 %
Výnosy transferové (účet 671)	22,86 %	9,62 %	-7,14 %	18,75 %
Příspěvek na provoz	143,44 %	-61,04 %	-5,39 %	31,75 %

Zdroj: vlastní výpočet NKÚ.

Tabulka č. 48: Výsledky hospodaření běžného účetního období nemocnic (v tis. Kč)

Hlavní činnost	2013	2014	2015	2016	2017	Kumulovaný VH
Fakultní nemocnice Brno	-302 946,76	-8 407,78	-1 520,34	-12 727,13	-16 840,53	-342 442,54
Fakultní nemocnice Hradec Králové	-467,80	-89,93	13 712,83	-1 316,22	-1 204,85	10 634,02
Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	-4 310,76	-1 982,40	-120 769,66	-58 655,71	-3 498,52	-189 217,04
Fakultní nemocnice Olomouc	45 496,46	197 381,52	296 648,16	139 747,62	182 985,02	862 258,78
Fakultní nemocnice Ostrava	-180,12	192,55	621,59	1 583,62	66 891,34	69 108,97
Fakultní nemocnice Plzeň	25 920,64	1 612,33	1 780,69	1 876,85	870,58	32 061,09
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	-367 168,66	3 861,92	-96 935,54	-232 982,85	-333 762,68	-1 026 987,82
Fakultní nemocnice v Motole	-30 561,61	-39 402,78	-44 653,99	-41 212,39	-40 644,91	-196 475,69
Nemocnice Na Bulovce	-310 312,73	208 709,85	31 538,01	1 302,53	216,02	-68 546,32
Nemocnice Na Homolce	19 446,05	22 182,48	-19 111,48	-11 214,10	-6 376,47	4 926,48
Thomayerova nemocnice	-155 565,16	262,80	283,71	313,97	800,10	-153 904,57
Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	96,49	521,01	1 414,25	927,03	1 674,51	4 633,29
Hospodářská činnost	2013	2014	2015	2016	2017	Kumulovaný VH
Fakultní nemocnice Brno	6 030,78	8 951,26	9 471,78	13 207,07	17 033,07	54 693,95
Fakultní nemocnice Hradec Králové	1 101,88	2 005,64	1 853,17	1 483,03	1 986,93	8 430,65
Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	4 878,47	2 839,35	3 154,42	3 437,05	3 610,08	17 919,37
Fakultní nemocnice Olomouc	2 076,80	1 176,42	2 767,56	3 270,20	3 189,19	12 480,18
Fakultní nemocnice Ostrava	998,02	772,28	1 101,85	1 335,16	1 462,08	5 669,40
Fakultní nemocnice Plzeň	1 663,83	1 560,05	1 400,64	2 219,25	2 106,62	8 950,40
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	432,51	1 238,86	847,94	1 588,19	715,37	4 822,87
Fakultní nemocnice v Motole	32 083,08	40 415,72	47 605,61	45 363,00	43 946,52	209 413,94
Nemocnice Na Bulovce	1 940,47	5 803,55	59,89	1 136,36	167,59	9 107,86
Nemocnice Na Homolce	18 979,73	19 597,80	19 235,21	18 495,59	18 385,66	94 693,98
Thomayerova nemocnice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 49: Dlouhodobé závazky nemocnic

(v tis. Kč)

Dlouhodobé závazky	2013	2014	2015	2016	2017
Fakultní nemocnice Brno	26 968,12	28 506,42	62 013,46	131 302,11	143 137,88
Fakultní nemocnice Hradec Králové	17 738,07	26 499,97	3 087,66	1 993,02	56,74
Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fakultní nemocnice Olomouc	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fakultní nemocnice Ostrava	3 988,77	615,00	340,00	1 750,76	1 750,76
Fakultní nemocnice Plzeň	37,87	0,00	0,00	1 108,79	1 127,92
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	591 214,64	363 339,97	640 159,22	507 881,47	794 182,17
Fakultní nemocnice v Motole	750,53	0,00	217 477,53	275 759,75	223 437,27
Nemocnice Na Bulovce	22 483,03	32 729,21	29 369,03	117 026,21	114 095,66
Nemocnice Na Homolce	0,00	120 000,00	0,00	0,00	0,00
Thomayerova nemocnice	0,00	1 168,83	860,32	280,80	22,99
Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	6 273,44	3 390,85	70 020,19	29 215,33	0,00

Zdroj: informační portál MONITOR.

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu
Ročník XXVII (2019)

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Jankovcova 2, 170 04 PRAHA 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 430

E-mail: vestnik@nku.cz

Částka 1/2019 vyšla dne 15. března 2019

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)

